

REPUBLIKA SLOVENIJA

MINISTRSTVO ZA GOSPODARSTVO

TRŽNI INŠPEKTORAT RS

POSLOVNO POROČILO

TRŽNEGA INŠPEKTORATA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA LETO 2008

Ljubljana, februar 2009

KAZALO

1. ORGANIZACIJA, KADRI IN DELO TRŽNEGA INŠPEKTORATA REPUBLIKE SLOVENIJE	1
1.1. Organizacija Tržnega inšpektorata Republike Slovenije	1
1.2. Sistemizacija delovnih mest Tržnega inšpektorata Republike Slovenije.....	2
1.3. Pregled dela Tržnega inšpektorata Republike Slovenije	2
2. STATISTIKA INŠPEKCIJSKEGA DELA TRŽNEGA INŠPEKTORATA REPUBLIKE SLOVENIJE	6
2.1. Inšpekcijski pregledi Tržnega inšpektorata Republike Slovenije	7
2.2. Ukrepi Tržnega inšpektorata Republike Slovenije	8
2.2.1. Upravni ukrepi.....	8
2.2.2. Prekrškovni ukrepi.....	11
2.3. Reševanje zadev na sodiščih.....	18
3. INŠPEKCIJSKO DELO TRŽNEGA INŠPEKTORATA REPUBLIKE SLOVENIJE	19
3.1. Varstvo potrošnikov.....	19
3.1.1. Oglaševanje blaga in storitev.....	20
3.1.2. Sezonske razprodaje	22
3.1.3. Pogodbe na daljavo.....	22
3.1.4. Pogodbe, sklenjene zunaj poslovnih prostorov	23
3.1.5. Nezaželena pošta (spam)	24
3.1.6. Reševanje reklamacij in prijave potrošnikov.....	25
3.2. Potrošniški krediti.....	26
3.3. Kontrola skladnosti proizvodov s tehničnimi predpisi	28
3.3.1. Nadzor proizvodov, za katere veljajo določila Zakona o splošni varnosti proizvodov	30
3.3.2. Električna oprema – varnost	35
3.3.3. Elektromagnetna združljivost.....	39
3.3.4. Radijska oprema in telekomunikacijska terminalska oprema.....	40
3.3.5. Označevanje proizvodov z znakom o obveznem ločenem zbiranju odpadne električne in elektronske opreme in z oznako CE	41
3.3.6. Stroji	42
3.3.7. Osebna varovalna oprema	45
3.3.8. Tekstilni izdelki in obutev	48
3.3.9. Plinske naprave.....	49
3.3.10. Gradbeni proizvodi.....	51
3.3.11. Rekreativna plovila	55
3.3.12. Aerosoli	56
3.3.13. Oznake o varčni rabi goriv in emisijah CO2 pri novih osebnih vozilih	57
3.3.14. Sodelovanje Carinske uprave Republike Slovenije in Tržnega inšpektorata Republike Slovenije pri nadzoru uvoza proizvodov iz tretjih držav.....	57
3.4. Delo na črno.....	58
3.4.1. Izvajanje dela na črno	58
3.4.2. Oglaševanje dela na črno	61
3.5. Trgovina.....	61
3.6. Gostinstvo in turizem.....	63
3.6.1. Kršitve obratovalnega časa gostinskih lokalov v nočnem času.....	64
3.6.2. Opravljanje gostinske dejavnosti v glavni turistični sezoni	65
3.6.3. Opravljanje gostinske dejavnosti na smučiščih in drsališčih.....	65
3.6.4. Opravljanje dejavnosti turističnih kmetij	66

3.6.5.	Opravljanje gostinske dejavnosti v nastanitvenih obratih in pri sobodajalcih.....	66
3.6.6.	Označevanje cen gostinskih storitev in izstavljanje računov.....	67
3.6.7.	Opravljanje dejavnosti vodenja in spremljanja turistov.....	68
3.6.8.	Reševanje reklamacij v turizmu.....	68
3.6.9.	Pogodbe o turističnih aranžmajih.....	69
3.7.	Obrt.....	70
3.8.	Varstvo konkurence.....	71
3.9.	Nepremičninsko posredovanje.....	72
3.10.	Kontrola administrativno določenih cen za izdelke in storitve.....	73
3.10.1.	Cene proizvodnje in distribucije pare in tople vode za namene daljinskega ogrevanja.....	74
3.10.2.	Cene komunalnih storitev.....	74
3.10.3.	Cene učbenikov.....	74
3.11.	Ostale vrste nadzora.....	75
3.11.1.	Avtorske pravice.....	75
3.11.2.	Prodaja in reklamiranje tobačnih izdelkov.....	76
3.11.3.	Prodaja in reklamiranje alkoholnih pijač.....	77
3.11.4.	Kontrola prometa s pirotehničnimi izdelki.....	78
3.11.5.	Javna raba slovenskega jezika.....	79
3.11.6.	Nadzor prodaje samoniklih gliv.....	80
3.11.7.	Nadzor naključnih subjektov.....	81
4.	SPLOŠNO.....	83
4.1.	Izvajanje proračuna za leto 2008, PU Tržni inšpektorat Republike Slovenije.....	83
4.1.1.	Materialni stroški.....	83
4.1.2.	Analize vzorcev.....	84
4.1.3.	Investicije.....	85
4.1.4.	Odškodnine.....	85
4.1.5.	Twinning light »Varstvo potrošnikov«.....	85
4.1.6.	Twinning »Hrvaška«.....	85
4.1.7.	Nadzor skladnosti svetlobnih nizov.....	86
4.1.8.	Plače zaposlenih.....	86
4.1.9.	Stvarno premoženje – sredstva kupnine od prodaje stvarnega premoženja.....	86
4.1.10.	Založena sredstva v upravnem postopku.....	86
4.2.	Tehnična opremljenost Tržnega inšpektorata Republike Slovenije.....	87
4.3.	Opremljenost Tržnega inšpektorata Republike Slovenije s prevoznimi sredstvi.....	88
4.4.	Spletne strani Tržnega inšpektorata Republike Slovenije.....	88
4.5.	Predlagane spremembe predpisov s strani Tržnega inšpektorata Republike Slovenije.....	89
4.6.	Sistemi za izmenjavo informacij o nevarnih proizvodih (rapex, sgc, icsms).....	93
4.6.1.	Sistem za mednarodno izmenjavo podatkov o proizvodih - RAPEX.....	93
4.6.2.	Sistem zaščitnih klavzul - SGC.....	93
4.6.3.	Sistem ICSMS.....	94
4.6.4.	Sistem za sodelovanje med organi, odgovornimi za izvrševanje zakonodaje o varstvu potrošnikov (CPCS).....	94
4.7.	Sodelovanje Tržnega inšpektorata Republike Slovenije z drugimi inšpektorati in inšpekcijskimi službami.....	95
4.8.	Sodelovanje Tržnega inšpektorata Republike Slovenije v sosvetu inšpektoratov.....	96
4.9.	Sodelovanje Tržnega inšpektorata Republike Slovenije z drugimi institucijami EU in tretjimi državami.....	96
5.	ZAKLJUČEK.....	99

PRILOGE

PRILOGA 1	
Organigram Tržnega inšpektorata Republike Slovenije	103
PRILOGA 2:	
Seznam zakonov in podzakonskih predpisov.....	104
PRILOGA 3:	
Primerjalni pregled števila pregledov in ukrepov Tržnega inšpektorata Republike Slovenije v letih 1999 – 2008	111
Opombe:	
Prostor za opombe bralca	112

KAZALO SLIK

Slika 1: Upravni ukrepi glede na število opravljenih pregledov v letu 2008	6
Slika 2: Prekrškovni ukrepi glede na število opravljenih pregledov v letu 2008.....	6
Slika 3: Število opravljenih pregledov v obdobju 2004 – 2008.....	7
Slika 4: Delež pregledanih zakonov glede na vse pregledane zakone	8
Slika 5: Število izrečenih opozoril ZIN glede na predpis	9
Slika 6: Število odločb glede na predpis	10
Slika 7: Prekrški, sankcionirani z izrekom opozorila ZP-1	12
Slika 8: Prekrški, sankcionirani z izrekom opomina	13
Slika 9: Prekrški, sankcionirani z izdajo plačilnega naloga	14
Slika 10: Prekrški, sankcionirani z izdajo odločbe o prekršku.....	15
Slika 11: Rezultat preskušanja varnosti otroških igral	31
Slika 12: Rezultat preskušanja varnosti vžigalnikov.....	33
Slika 13: Rezultat preskušanja varnosti otroških vozičkov.....	34
Slika 14: Vrste vzorčenih električnih proizvodov.....	36
Slika 15: Rezultat preskušanja glede električne varnosti	36
Slika 16: Rezultat preskušanja vzorčenih proizvodov glede EMC	40
Slika 17: Rezultat preskušanja vzorčenih R&TTE proizvodov	41
Slika 18: Vrste vzorčenih proizvodov	44
Slika 19: Pregled vzorčenih proizvodov glede na razred neskladnosti	44
Slika 20: Pregled vzorčenih proizvodov glede na razred neskladnosti	48

Slika 21: Rezultat preskušanja skladnosti plinskih naprav.....	50
Slika 22: Rezultat preskušanja skladnosti bitumenskih hidroizolacijskih trakov.....	52
Slika 23: Ugotovitve nadzora ogreval	54
Slika 24: Po direktivah, sprostitev v prosti promet ni bila dovoljena.....	58

1. ORGANIZACIJA, KADRI IN DELO TRŽNEGA INŠPEKTORATA REPUBLIKE SLOVENIJE

1.1. ORGANIZACIJA TRŽNEGA INŠPEKTORATA REPUBLIKE SLOVENIJE

Na Tržnem inšpektoratu RS je v letu 2008 delo potekalo na sedežu inšpektorata v Ljubljani ter zaradi narave dela, potrebne razpršenosti in dostopnosti uporabnikom v 14 notranjih organizacijskih enotah – območnih enotah, ki se nahajajo v Brežicah, Celju, Dravogradu, Idriji, Kamniku, Kočevju, Kopru, Kranju, Ljubljani, Mariboru, Murski Soboti, Novi Gorici, Novem mestu in Postojni. V sestavi območnih enot zaradi večje učinkovitosti in zagotavljanja večje prisotnosti tržnih inšpektorjev na terenu deluje tudi 11 inšpekcijskih pisarn in sicer v Domžalah, Lendavi, Ljutomeru, Mozirju, Ormožu, na Ptuju, v Radovljici, Slovenski Bistrici, Šmarju pri Jelšah, Trbovljah in Velenju. Organigram organiziranosti Tržnega inšpektorata RS je v prilogi 1 tega poročila.

Na sedežu inšpektorata poteka delo v štirih notranjih organizacijskih enotah in sicer v Sektorju za splošen nadzor, Sektorju za tehnično področje nadzora, Službi za kadre in informatiko ter Službi za finančne zadeve in organizacijo. Tržni inšpektorat RS vodi in predstavlja glavna tržna inšpektorica. Glavna tržna inšpektorica organizira, usklajuje in vodi delo inšpektorata, skrbi za učinkovito in smotrno opravljanje nalog, razporeja delo, skrbi za delovno disciplino, organizira ustrezne oblike sodelovanja med zaposlenimi in tudi z drugimi organizacijami ter izdaja akte, za katere je pristojen inšpektorat. Glavna tržna inšpektorica tudi predstavlja Tržni inšpektorat RS v Sloveniji in v tujini, ter izvaja vse oblike komuniciranja s predstavniki medijev. Vodje sektorjev in služb vsebinsko in strokovno pokrivajo posamezno področje delovanja inšpektorata z opravljanjem nalog upravnega in strokovnega dela na zaokroženem delovnem področju inšpektorata. Vodje sektorjev in služb delujejo v skladu z dolgoročnimi usmeritvami in cilji inšpektorata ter v skladu z usmeritvami glavne tržne inšpektorice, kateri so tudi neposredno odgovorni za svoje delo. Vodje območnih enot organizirajo, usklajujejo in vodijo delo enot, skrbijo za učinkovito in smotrno opravljanje nalog, razporejajo delo v enoti, skrbijo za delovno disciplino ter opravljajo strokovno najzahtevnejše naloge. Vodje območnih enot vodijo območne enote v skladu z usmeritvami glavne tržne inšpektorice, kateri so tudi neposredno odgovorni za svoje delo.

Delo na Tržnem inšpektoratu je organizirano glede na teritorialno razpršenost, določila Uredbe o delovnem času v organih državne uprave ter Navodila o poslovnem času in uradnih urah Tržnega inšpektorata RS ter o delovnem času uslužbencev Tržnega inšpektorata RS.

Uradne ure na sedežu inšpektorata in v območnih enotah Ljubljana, Maribor in Celje so od ponedeljka do četrтка od 9.00 ure do 15.30 ure, ter v petkih od 9.00 ure do 14.30 ure. Uradne ure v ostalih območnih enotah in v inšpekcijskih pisarnah so v ponedeljkih in sredo od 9.00 do 11.00 ure.

Zaradi boljšega inšpekcijskega nadzora ter potencialnih kršitev (nekateri dejavnosti, ki so predmet nadzora, se pretežno opravljajo v popoldanskem delovnem času) pa ima Tržni inšpektorat RS organizirano tudi delo v popoldanskem času od 12.00 do 20.00 ure oziroma od 1. novembra do 31. marca od 10.00 do 18.00 ure in sicer za večje območne enote (Ljubljana, Maribor in Celje) dvakrat tedensko, za manjše območne enote pa enkrat tedensko. Dan omenjenega popoldanskega dela ni določen, saj je v interesu inšpektorata, da potencialni kršitelji ne vedo, kateri dan se bo v okviru rednega delovnega časa izvajal inšpekcijski pregled. Vodja območne enote inšpektorja in dan popoldanske izmene določi s tedenskim razporedom dela.

S takšnim načinom dela se je na Tržnem inšpektoratu RS zmanjšalo opravljanje dela preko polnega delovnega časa, saj se tako nekateri inšpekcijski nadzori (obratovalni časi gostinskih obratov, trgovine...) lahko opravljajo v rednem delovnem času. Hkrati se je zaradi tega zmanjšala tudi obremenjenost ter potrebna finančna sredstva za nadurno delo. Kljub temu ostaja potreba po delu preko polnega delovnega časa v nočnem času, sobotah, nedeljah in praznikih, predvsem zaradi posameznih dejavnosti nadzora (kršitve v gostinskih lokalih, izvajanje turistične dejavnosti, različni sejmi, ki so organizirani le ob določenih dnevih...).

1.2. SISTEMIZACIJA DELOVNIH MEST TRŽNEGA INŠPEKTORATA REPUBLIKE SLOVENIJE

Na dan 31.12.2008 je bilo na Tržnem inšpektoratu RS zaposlenih 147 delavcev. Neposredno inšpekcijsko nadzorstvo je opravljalo 115 tržnih inšpektorjev, druge upravne naloge je opravljalo 6 uradnikov, spremljajoče naloge pa je opravljalo 26 strokovno – tehničnih delavcev.

Tržni inšpektorat RS je zaposlovanje v letu 2008 izvajal v obliki nadomeščanja prostih delovnih mest zaradi upokojitev, sporazumnih odpovedi delovnega razmerja ali premestitev v druge organe. Poleg navedenega pa se je zaposlovanje izvedlo tudi na tistih prostih delovnih mestih, ki zaradi dolgotrajnosti in zahtevnosti postopkov niso bila zapolnjena do 31.12.2007 in bi lahko bila zapolnjena v skladu s Kadrovskim načrtom Vlade RS.

V letu 2008 je delovno razmerje prenehalo 2 javnima uslužbencema zaradi starostne upokojitve, 1 javnemu uslužbencu zaradi invalidske upokojitve, 2 javnima uslužbencema je sporazumno prenehala pogodba o zaposlitvi (od tega je bila ena pogodba o zaposlitvi za določen čas), 4 javni uslužbenci pa so bili na njihovo pobudo premeščeni v druge organe državne uprave. Tako je Tržni inšpektorat RS v letu 2008 zapustilo 5 inšpektorjev, 1 uradnik in 3 strokovno-tehnični delavci.

Kadrovski načrt Tržnega inšpektorata RS za leto 2008 je do 31.12.2008 predvideval 148 javnih uslužbencev (za leto 2007 je bil kadrovski načrt 149 zaposlenih).

Do 31.12.2008 je na Tržnem inšpektoratu RS pričelo z delom novih 7 inšpektorjev, 2 druga uradnika in 3 strokovno-tehnični uslužbenci, od katerih je bilo 8 javnih uslužbencev premeščenih iz drugih državnih organov, 4 javni uslužbenci pa so bili na novo zaposleni.

Ker je za leto 2009 predviden kadrovski načrt števila dovoljenih zaposlitev 147 javnih uslužbencev, so vse možnosti zaposlovanja že izkoriščene.

1.3. PREGLED DELA TRŽNEGA INŠPEKTORATA REPUBLIKE SLOVENIJE

V programu dela Tržnega inšpektorata RS za leto 2008 je bila predvidena izvedba nadzora na 25 različnih delovnih področjih. Na področjih, ki sodijo v splošni del nadzora je bil planiran nadzor na področju varstva potrošnikov, dela na črno, obrtne dejavnosti, nepremičninskega posredovanja, gostinstva in turizma, omejevanja porabe alkohola, omejevanja porabe tobačnih izdelkov, trgovine na drobno izven poslovnega prostora, nadzora E-prostora, varstva avtorskih in sorodnih pravic, označevanja obutve in tekstilnih izdelkov, zakonsko določenih cen in prodaje pirotehničnih izdelkov na črno, nadzor oblikovanja cen komunalnih storitev in učbenikov.in nadzor samoniklih gliv.

Na področju tehničnega področja nadzora je bil planiran nadzor varnosti električne opreme, strojev, osebne varovalne opreme, plinskih naprav, rekreacijskih plovil, gradbenih proizvodov, nadzor proizvodov, za katere velja Zakon o splošni varnosti proizvodov, nadzor radijske in

telekomunikacijske terminalske opreme, električne opreme z vidika elektromagnetne združljivosti, nadzor aerosolnih razpršilnikov, nadzor predpisov o ravnanju z odpadno električno in elektronsko opremo ter nadzor predpisanih listin za blago. Poleg tega se je tekom celega leta vršil nadzor nad prisotnostjo priglašениh proizvodov v sistem RAPEX in sistem zaščitnih klavzul na slovenskem trgu ter nadzor na podlagi pisnih obvestil Carinske uprave RS o zadržanju sprostitev proizvodov v prosti promet. Tekom celega leta je potekal tudi odvzem vzorcev in izvajanje tehničnih analiz proizvodov v usposobljenih laboratorijih.

Na podlagi letnega plana so se mesečno pripravljala vodila za nadzor, ki so se prilagajala stanju in problemom na trgu. Poleg koordiniranega nadzora so inšpektorji obravnavali tudi prispele prijave.

V januarju je bila pozornost posvečena zimskim posezonskim razprodajam, nadzoru označevanja tekstila in opravljanju gostinske dejavnosti na smučiščih, označevanju cen blaga in storitev in izdajanju računov pri trgovcih in gostincih. V začetku leta (konec januarja in začetek februarja) je potekala akcija usklajenega nadzora nad poslovanjem trgovcev, v katero so bili vključeni Tržni inšpektorat RS, Inšpektorat RS za kmetijstvo gozdarstvo in hrano, Zdravstveni inšpektorat RS in Veterinarska uprava RS. Namen usklajene akcije je bil izvesti celovit nadzor nad poslovanjem trgovcev, pri čemer je bil največji poudarek namenjen poslovanju podjetij v razmerju do potrošnikov, obenem pa je pripomogla dvigu ravni varstva potrošnikov. Na tehničnem področju je bil opravljen nadzor strojev (električnih ročnih orodij in strojev za nego vrta).

V mesecu februarju se je nadzor opravljal na področju osebne varovalne opreme, zaščitne in delovne obutve. Na splošnem področju je bil opravljen nadzor nad prodajo alkohola in tobačnih izdelkov v prodajalnah in nadzor potrošniškega kreditiranja, pričel pa se je tudi nadzor nad opravljanjem dejavnosti sklepanja pogodb na daljavo preko interneta s potrošniki, ki je trajal do konca meseca decembra.

V mesecu marcu so bili v skladu s planom izvedene naslednje akcije: nadzor vžigalnikov in kontrole označevanja škatlic za vžigalice, nadzor na področju obrti, pri opravljanju dejavnosti prodaje, menjave in popravila avtomobilskih gum, pričel pa se je tudi nadzor naključno izbranih gospodarskih subjektov glede na vse predpise, za katere nadzor je zadolžen Tržni inšpektorat RS in ki je trajal do konca meseca septembra.

V mesecu aprilu se je opravil nadzor na področju skladnosti gradbenih proizvodov (hidroizolacijskih trakov), izvajati pa se začel tudi prvi dela nadzora na področju varstva avtorskih pravic na računalniškem področju. Na področju gostinstva in turizma je bila realizirana akcija nadzora oglaševanja turističnih aranžmajev. Na področju nadzora administrativno določenih cen komunalnih storitev je bil opravljen nadzor oblikovanja cen proizvodnje in distribucije pare in tople vode za namene daljinskega ogrevanja za tarifne odjemalce.

V mesecu maju sta bili izdani vodili za nadzor nad rekreacijskimi plovili in nadzor predpisanih listin za blago ob kontroli RAPEX obvestil. Na področju preprečevanja dela na črno je bila v mesecu maju pozornost usmerjena v nadzor nad nedovoljenim oglaševanjem dela na črno, pričel pa se je tudi nadzor nad opravljanjem gradbene dejavnosti na črno, ki je trajal do konca meseca junija 2008. Za obdobje od maja do konca septembra 2008 je bilo na področju varstva potrošnikov izdano vodilo za nadzor sejemske prodaje potrošnikom in zaradi neurejenega področja trgovanja s samoniklimi glivami

Za obdobje od maja do začetka oktobra 2008 izdano vodilo za nadzor samoniklih gliv. Nadzor nad označevanjem cen gostinskih storitev in izdajanjem računov v gostinskih lokalih na turističnih območjih je bil zaradi vremenskih razmer iz meseca decembra 2007 prestavljen na mesec maj 2008..

V mesecu juniju sta bili izdani vodili za nadzor vozil, ki so namenjena za uporabo izven cest («Off road vozila») in prvi del nadzora otroških igral. Na področju gostinstva in turizma je bilo v mesecu

juniju izdano vodilo o nadzoru opravljanja gostinske dejavnosti na turističnih kmetijah in za obdobje od junija do konca septembra 2008 vodilo o nadzoru opravljanja gostinske dejavnosti in kategorizacije nastanitvenih obratov ter sobodajalcev v glavni turistični sezoni. Opravljali se je tudi nadzor urejenosti avtorskih pravic in nadzor reklamiranja alkohola in tobačnih izdelkov. Ob zaključku šolskega pouka je bila izvedena tudi akcija v zvezi z omejevanjem porabe alkohola. Nadaljeval se je tudi planirani nadzor na področju potrošniškega kreditiranja.

V mesecu juliju sta bili izdani vodili za nadzor aerosolnih razpršilnikov in nadzor predpisov o ravnanju z odpadno električno in elektronsko opremo, hkrati pa se je izvajala tudi kontrola Rapex obvestil, ki se je nanašala na omenjeno opremo. Julija so inšpektorji poleg nadzora na področju gostinske dejavnosti opravili še nadzor nad pogodbami, ki jih sklepajo podjetja s potrošniki na daljavo (preko interneta), kontrolirale pa so se tudi poletne razprodaje tekstila in obutve.

V avgustu je bil zaradi vremenskih ujm in pričakovanega povečanega povpraševanja po strešni kritini izveden izreden nadzor nad gradbenimi proizvodi (strešniki), v skladu s planom pa se je pričel tudi nadzor nad oblikovanjem cen učbenikov.

Septembra je bil opravljen nadzor nad plinskimi napravami in drugi del nadzora nad otroškimi igrali v uporabi. Ob začetku šolskega pouka je bila ponovljena akcija prodaje alkoholnih pijač in tobačnih izdelkov mladostnim osebam v prodajalnah, opravljen pa je bil tudi nadzor nad podjetji, ki se ukvarjajo z nepremičninskim posredovanjem.

Oktobra je bil opravljen nadzor nad ogrevali na trdna goriva in izreden nadzor mlinov za grozdje in pečjalnikov s pogonom na elektromotor, na področju nadzora administrativno določenih cen je bil opravljen nadzor oblikovanja cen komunalnih storitev, nadaljeval se je tudi planirani nadzor na področju potrošniškega kreditiranja. Zaradi aktualnih dogodkov so inšpektorji pregledali tudi spoštovanje določil Zakona o varstvu potrošnikov in Zakona o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami pri zaračunavanju stroškov vinjet pri najemu vozila, kar sicer v planu za leto 2008 ni bil predvideno.

V mesecu novembru se je pričel nadzor nad svetlobnimi nizi ter se izvajal nadzor nad osebno varovalno opremo, vidnimi opozorilnimi oblačili in opozorilnimi vidnimi pripomočki. V času 1. novembra je bila opravljena ustaljena akcija nad prodajalci sveč in cvetja. V času martinovega je bil ponovljen nadzor nad prodajo alkoholnih pijač in tobačnih izdelkov. Decembra se je nadaljeval in zaključil nadzor nad svetlobnimi nizi, organiziran je bil nadzor na področju prodaje pirotehničnih izdelkov na črno, izdani pa sta bili tudi vodili za nadzor oglaševanja ugodnosti pri prodaji vozil in izdajanju listin za vgradne računalnike. V sodelovanju z Ministrstvom za zdravje je bil opravljen poostrena nadzor prodaje alkoholnih pijač in tobačnih izdelkov.

Plan po področjih je bil v letu 2008 skoraj v celoti realiziran. Ni bilo opravljenega nadzora na področju izdajanja opominov neplačnikom, ki je bilo zamenjano z bolj aktualnimi nadzori na področju spoštovanja določb Zakona o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami, ki urejajo področje uporabe oziroma prepovedi uporabe nepoštenih poslovnih praks v razmerju do potrošnikov. Planiran nadzor je bil nadomeščen z akcijo, ki se je nanašala na aktualne dogodke v zvezi z višanjem cen prehranskih izdelkov in rastjo inflacije. Inšpektorji so opravili odmevno akcijo nad oglaševanjem popustov oziroma drugih ugodnosti pri nakupu. Vzporedno se je izvedla tudi akcija nad označevanjem cen za enoto izdelka.

Manj usmerjenega nadzora je bilo opravljenega tudi na področju obrti, kjer se je prav tako spreminjal zakon in pa na področju gostinstva (kategorizacija nastanitvenih objektov), kar je prav tako posledica spremembe zakonodaje.

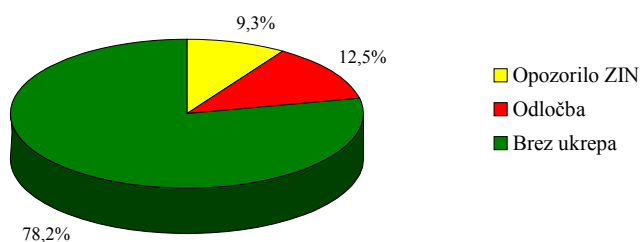
Po drugi strani pa so inšpektorji opravili koordiniran nadzor nad več področji, ki jih plan za leto 2008 ni vseboval, nadzor pa je bil nujno potreben zaradi aktualnih dogodkov na trgu. Na podlagi aktualne problematike izvajanja pridobitne gospodarske dejavnosti kot dela na črno s strani tujih pravnih oseb in posameznikov ter zagotavljanja varnosti in reševanja iz vode, se je opravljal nadzor pri organiziranih spustih z rafti in kajaki. Prav tako so tržni inšpektorji v zgodnjih jesenskih mesecih v sodelovanju s policisti prvič opravili nadzor gorskih vodnikov na Triglavu in opravili nadzor nad poslovanjem izjemno medijsko podprte diskoteke Opera bar v Luciji in diskoteke Lipa v Zg. Pirničah.

V letu 2008 se je nadaljeval interni strokovni nadzor nad delom inšpektorjev. Nadzor je potekal tako, da sta bila vsak mesec določena dva področja nadzora, ki sta bila predmet obravnave, eden s tehničnega in drugi s splošnega področja nadzora, ter območna enota, kjer se je opravil strokovni nadzor po posameznih zadevah. Za potrebe internega nadzora je bila vsak mesec imenovana posebna komisija, sestavljena iz nosilcev področij, vodij območnih enot, iz katerih so inšpektorji, ki so bili predmet obravnave, in predstavnika Ministrstva za gospodarstvo kot organa II. stopnje. Komisija je v celoti pregledala vse izbrane zadeve ter na koncu pisno podala svoje ugotovitve. Vsak mesec so se člani komisije sestali in na skupnem sestanku obravnavali pregledane zadeve. Z ugotovitvami komisije so bili vsi tržni inšpektorji seznanjeni na internem izobraževanju v mesecu decembru in pozvani, da pri nadaljnjem delu odpravijo ugotovljene napake in pomanjkljivosti. Delo v zvezi z internim nadzorom vodstvo Tržnega inšpektorata RS ocenjuje kot pozitivno in koristno, zato ga bo izvajalo tudi v bodoče.

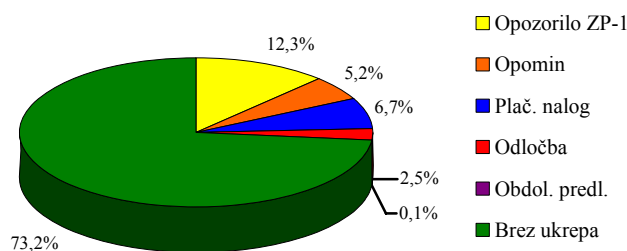
2. STATISTIKA INŠPEKCIJSKEGA DELA TRŽNEGA INŠPEKTORATA REPUBLIKE SLOVENIJE

Tržni inšpektorji Tržnega inšpektorata RS opravljajo nadzor spoštovanja zakonskih in podzakonskih predpisov preko inšpekcijskih pregledov. V kolikor se na takšnem pregledu ugotovi kršitev s področja pristojnosti inšpektorata, tržni inšpektor ukrepa v skladu z veljavnimi predpisi in v okviru svojih pristojnosti. Ukrepi, ki jih lahko izreče tržni inšpektor, so lahko upravni (izdaja odločbe o odpravi pomanjkljivosti, ali omejitev ali prepoved prodaje oziroma opravljanja storitve), prekrškovni (izrek globe za kaznovanje prekrška ali drugega z zakonom predpisanega ustreznega ukrepa) ter izvršbeni (predpisan postopek prisilne izvršitve izrečenih upravnih ukrepov).

V letu 2008 je bilo prejetih 3536 prijav, opravljenih 18305 pregledov, v upravnem postopku izrečenih 3702 upravnih ukrepov (1588 opozoril ZIN in 2114 upravnih odločb), v prekrškovnem postopku pa je bilo izrečenih 4899 prekrškovnih ukrepov (2252 opozoril ZP-1, 948 opominov, 1222 glob s plačilnim nalogom, 460 glob z odločbo o prekršku ter podanih 17 obdolžilnih predlogov).

Slika 1: Upravni ukrepi glede na število opravljenih pregledov v letu 2008

Slika 2: Prekrškovni ukrepi glede na število opravljenih pregledov v letu 2008

Tržni inšpektorat RS je v letu 2008 opravil več dejanj kot v letu 2007 in sicer za 6,1% več pregledov, izrekel za 19,5% več upravnih ukrepov in za 0,6% več prekrškovnih ukrepov.

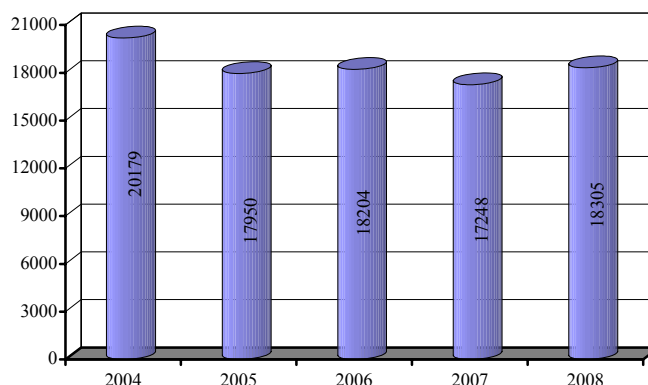
Tržni inšpektorji pri ugotovljenih nepravilnostih, če obstajajo zakonski pogoji, vedno pogosteje posegajo po milejših ukrepih, kot sta opozorilo ali opomin, kot pa po najtežjih ukrepih (izdaja odločbe ali izrek globe). Razlogi za to so najmanj trije. Prvič zato, ker se v tej smeri spreminja že zakonodaja sama, drugič zato, ker inšpektor z izrekom milejšega ukrepa večinoma več in hitreje doseže cilj pri kršitelju in tretjič zato, ker tržni inšpektorji vedno bolj delujejo tudi preventivno in so posledično temu tudi posledice kršitve manjše.

V nadaljevanju so podrobneje razčlenjeni pregledi ter upravni in prekrškovni ukrepi Tržnega inšpektorata RS v letu 2008.

2.1. INŠPEKCIJSKI PREGLEDI TRŽNEGA INŠPEKTORATA REPUBLIKE SLOVENIJE

Tržni inšpektorji so pri nadzoru izvajanja zakonskih in drugih predpisov iz svoje pristojnosti v letu 2008 opravili 18305 pregledov.

Kot je razvidno iz shematičnega prikaza števila opravljenih pregledov za obdobje 2004-2008, opravlja Tržni inšpektorat RS zadnjih pet let kljub stalnemu zmanjševanju števila inšpektorjev skoraj enako število pregledov. V kolikor se število tržnih inšpektorjev v prihodnje ne bo povečalo, Tržni inšpektorat RS ne bo mogel zadržati isto raven števila pregledov. Veliko pozornosti namreč posveča izboljšanju kvalitete dela, ki ima za posledico manjše število opravljenih pregledov.

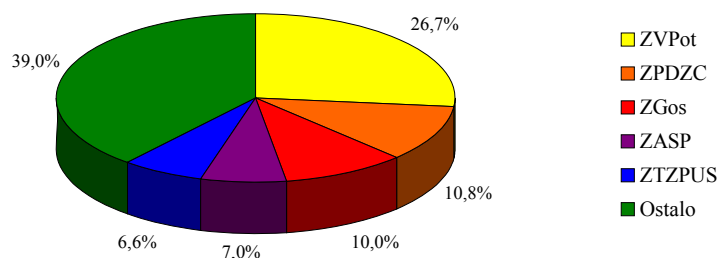

Slika 3: Število opravljenih pregledov v obdobju 2004 – 2008

Na enem pregledu lahko tržni inšpektor opravi nadzor spoštovanja določil po različnih zakonih oziroma po različnih določilih (členih) znotraj enega zakona. Tako je bil na vseh pregledih skupaj opravljen pregled spoštovanja 30418 zakonov oziroma 47474 določil teh zakonov.

Seznam najpogosteje pregledanih zakonov je:

- Zakon o varstvu potrošnikov (8126 ali 26,7%),
- Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (3276 ali 10,8%),
- Zakon o gostinstvu (3035 ali 10,0%),
- Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (2123 ali 7,0%) ter
- Zakon o tehničnih zahtevah za proizvode in ugotavljanju skladnosti (1998 ali 6,6%).

Slika 4: Delež pregledanih zakonov glede na vse pregledane zakone

Seznam najpogosteje pregledanih določil (členov) zakonov pa je:

- določilo Zakona o varstvu potrošnikov ali ima subjekt, ki posluje s potrošniki, proizvode oziroma storitve označene s ceno (3446 ali 7,3%),
- določilo Zakona o varstvu potrošnikov ali subjekt, ki posluje s potrošniki, po opravljeni prodaji ali storitvi potrošniku izda račun (3012 ali 6,3%),
- določilo Zakona o gostinstvu ali gostinec spoštuje označeni obratovalni čas (1857 ali 3,9%)
- določilo Zakona o gostinstvu ali je v gostinskem obratu objavljen cenik (1713 ali 3,6%)
- določilo Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno ali je posameznik, ki opravlja dejavnost oziroma delo, vpisan ali priglašen, kot to določajo ustrezni zakoni (1606 ali 3,4%).

Ostale podrobnosti glede opravljenih pregledov so podane v poglavju »3. Delo Tržnega inšpektorata Republike Slovenije«. Pri tem je potrebno še enkrat poudariti, da tržni inšpektorji praviloma pri enem pregledu preverijo opravljanje dejavnosti subjekta nadzora po več zakonskih in podzakonskih predpisih hkrati.

2.2. UKREPI TRŽNEGA INŠPEKTORATA REPUBLIKE SLOVENIJE

V primeru, da pri inšpekcijskem pregledu tržni inšpektor ugotovi, da subjekt nadzora ne spoštuje določil zakonskih in podzakonskih predpisov, je dolžan ukrepati glede na določila predpisa, iz katerega kršitev izhaja.

2.2.1. Upravni ukrepi

V primeru ugotovljenih in dokazanih kršitev zakonskih in podzakonskih predpisov lahko tržni inšpektor upravno ukrepa. Po Zakonu o inšpekcijskem nadzoru ima tržni inšpektor na voljo dve vrsti upravnega ukrepa: kršitelja lahko na ugotovljene nepravilnosti samo ustno opozori (v nadaljevanju: opozorilo ZIN), ali pa mu izda ustrezno upravno odločbo. Tržni inšpektor lahko izreče opozorilo ZIN le takrat, kadar oceni, da je glede na pomen dejanja opozorilo ZIN zadosten ukrep. Ugotovljene nepravilnosti, izrečeno opozorilo ZIN in rok, do katerega je potrebno nepravilnosti odpraviti, zapiše inšpektor v zapisnik o inšpekcijskem pregledu. V kolikor kršitelj v roku nepravilnosti ne odpravi, mora tržni inšpektor ukrepati v skladu z ustrezno zakonodajo.

Skupno so tržni inšpektorji v letu 2008 izrekli 3702 upravnih ukrepov, od tega so v 1588 primerih izrekli opozorilo ZIN ter v 2114 primerih izdali upravno odločbo. S temi upravnimi ukrepi je bilo, v skladu s posameznimi predpisi, kršiteljem naloženo, da odpravijo ugotovljene pomanjkljivosti, ali pa

jim je bilo prepovedano opravljanje dejavnosti oziroma prepovedana ali omejena prodaja določenih proizvodov.

Ostale podrobnosti glede upravnih ukrepov so podane v poglavju »3. Delo Tržnega inšpektorata Republike Slovenije«.

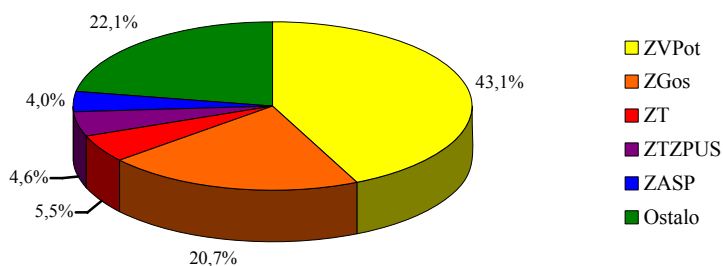
2.2.1.1. Opozorila ZIN

Z Zakonom o inšpekcijskem nadzoru lahko tržni inšpektor namesto izdaje ustrezne upravne odločbe kršitelja na ugotovljene nepravilnosti samo ustno opozori (ugotovitve in izrečeno opozorilo mora inšpektor navesti tudi v zapisniku o pregledu). V letu 2008 so tržni inšpektorji opozorila ZIN izrekli v 1588 primerih, kar pomeni v primerjavi z letom 2007 (1219 opozoril ZIN) povečanje za 30,3%.

Subjekt nadzora lahko krši določila enega ali več zakonov, znotraj enega zakona pa lahko krši več določil (členov). Praviloma lahko tržni inšpektor za vse kršitve skupaj izreče eno samo opozorilo ZIN. Tako so bili z vsemi opozorili ZIN skupaj subjekti opozorjeni na kršitev 1699 zakonov oziroma 1810 določil teh zakonov.

Seznam zakonov, za katere je bilo najpogosteje izrečeno opozorilo ZIN, je:

- Zakon o varstvu potrošnikov (733 ali 43,1%),
- Zakon o gostinstvu (351 ali 20,7%),
- Zakon o trgovini (93 ali 5,5%),
- Zakon o tehničnih zahtevah za proizvode in ugotavljanju skladnosti (78 ali 4,6%) ter
- Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (68 ali 4,0%).

Slika 5: Število izrečenih opozoril ZIN glede na predpis

Seznam določil (členov) zakonov, za katere je bilo najpogosteje izrečeno opozorilo ZIN, je:

- določilo Zakona o varstvu potrošnikov, ker subjekt, ki je posloval s potrošniki, ni imel proizvodov ali storitev označenih s ceno (296 ali 16,4%),
- določilo Zakona o varstvu potrošnikov, ker trgovec ob nakupu proizvoda potrošniku ni izročil tudi predpisanih listin ali pa proizvodi niso bili označeni v skladu s predpisi (201 ali 11,1%),
- določilo Zakona o gostinstvu, ker v gostinskem obratu ni bil objavljen cenik (168 ali 9,3%),
- določilo Zakona o gostinstvu, ker gostinec ni spoštoval minimalnih tehničnih pogojev za svojo vrsto gostinskega obrata (158 ali 8,7%),
- določilo Zakona o varstvu potrošnikov, ker organizator oziroma prodajalec potovanja potrošniku ni izdal potrdila o potovanju ali z njim sklenil pisno pogodbo, ki bi vsebovala vse obvezne sestavine potrdila o potovanju (61 ali 3,4%).

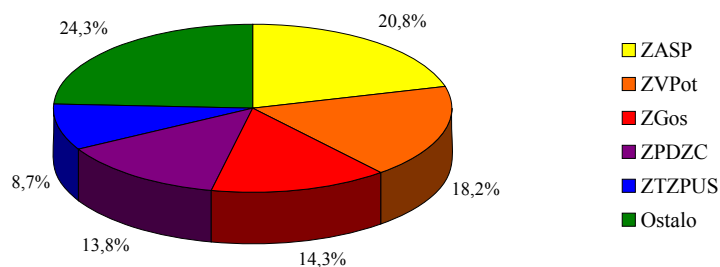
2.2.1.2. Upravne odločbe

V letu 2008 so tržni inšpektorji izdali 2144 upravnih odločb, kar pomeni 12,4% več izdanih upravnih odločb, kot v letu 2007 (1880 odločb).

Subjekt nadzora lahko krši določila enega ali več zakonov, znotraj enega zakona pa lahko krši več določil (členov). Praviloma lahko tržni inšpektor za vse kršitve skupaj izda eno samo upravno odločbo. Z vsemi upravnimi odločbami so inšpektorji od kršiteljev zahtevali odpravo nepravilnosti, ki so bile ugotovljene po 2377 zakonih oziroma 2643 določilih teh zakonov.

Seznam zakonov, za katere je bilo najpogosteje izdana upravna odločba, je:

- Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (494 ali 20,8%),
- Zakon o varstvu potrošnikov (432 ali 18,2%),
- Zakon o gostinstvu (339 ali 14,3%),
- Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (328 ali 13,8%),
- Zakon o tehničnih zahtevah za proizvode in ugotavljanju skladnosti (207 ali 8,7%).

Slika 6: Število odločb glede na predpis

Seznam določil (členov) zakonov, za katere je bila najpogosteje izdana upravna odločba, je:

- določilo Zakona o avtorski in sorodnih pravicah, ker subjekt ni spoštoval avtorjevo pravico sekundarnega radiodifuznega oddajanja (261 ali 9,9%),
- določilo Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, ker je posameznik opravljal dejavnost oziroma delo brez vpisa ali prigrisatve, kot to določajo ustrezni zakoni (256 ali 9,7%),
- določilo Zakona o gostinstvu, ker gostinec ni spoštoval minimalnih tehničnih pogojev za svojo vrsto gostinskega obrata (203 ali 7,7%),
- določilo Zakona o varstvu potrošnikov, ker subjekt, ki je posloval s potrošniki, ni imel proizvodov ali storitev označenih s ceno (155 ali 5,9%),
- določilo Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in ugotavljanju skladnosti, ker je subjekt dajal v promet neskladne proizvode (149 ali 5,6%).

2.2.1.3. Ostali upravni ukrepi in postopki

Na odločbe tržnih inšpektorjev so se kršitelji pritožili v 75 primerih, kar predstavlja samo 3,5% glede na vse izdane upravne odločbe. Tako majhno število pritožb vsekakor odraža visoko usposobljenost in strokovnost tržnih inšpektorjev.

Po pravnomočnosti odločbe je tržni inšpektor dolžan preveriti, ali je kršitelj spoštoval izdano odločbo in ugotovljeno nepravilnost odpravil. V kolikor inšpektor ugotovi, da subjekt nadzora določil odločbe ni upošteval, začne s postopkom izvršbe, t.j. s sklepom o dovolitvi izvršbe. Na ta način so tržni

inšpektorji ukrepali v 88 primerih (v 4,1% vseh izdanih upravnih odločb). Kljub temu, da je v sklepu o dovolitvi izvršbe zagrožena denarna kazen, če kršitelj izdane odločbe ne bo spoštoval, je bilo v nadaljevanju izvršbe izrečenih še nadaljnjih 17 sklepov z denarno kaznijo (ta sklep lahko tržni inšpektor izreče istemu kršitelju večkrat zapored).

V primeru, da subjekt nadzora ne spoštuje niti določil izdane odločbe, niti denarne kazni v izvršbi, se izvede pečatenje delovnih prostorov in opreme kršitelja, kar se je v letu 2008 zgodilo v 1 primeru.

2.2.2. Prekrškovni ukrepi

Prekršek je dejanje, ki pomeni kršitev zakona, uredbe vlade ali odloka samoupravne lokalne skupnosti, ki je kot tako določeno kot prekršek in je zanj predpisana sankcija za prekršek.

V letu 2005 je začel na področju sankcioniranja prekrškov veljati nov Zakon o prekrških, ki je spremenil način sankcioniranja kršiteljev in določil organe, ki prekrške sankcionirajo. Do uveljavitve tega zakona so sankcije za storjene prekrške izrekli samo sodniki za prekrške, od dneva uveljavitve tega zakona pa o prekrških po hitrem postopku odločajo prekrškovni organi (upravni in drugi državni organi ter nosilci javnih pooblastil, ki izvajajo nadzorstvo nad izvrševanjem zakonov in uredb, s katerimi so določeni prekrški) in v rednem postopku sodišča (na prvi stopnji okrajno, na drugi pa vrhovno sodišče). Glede na določila Zakona o prekrških je Tržni inšpektorat RS dne 1. 1. 2005 postal prekrškovni organ, tržni inšpektorji pa pooblaščené uradne osebe prekrškovnega organa.

Pooblaščená uradna oseba odloča o prekrških po hitrem postopku, razen v primerih, če predlagatelj rednega sodnega postopka glede na naravo kršitve oceni, da so podani pogoji za izrek stranske sankcije, proti mladoletnim storilcem prekrškov, za prekrške s področja obrambnih dolžnosti in za prekrške s področja nezdržljivosti javnih funkcij s pridobitno dejavnostjo.

Pooblaščená uradna oseba po uradni dolžnosti brez odlašanja, hitro in enostavno ugotovi tista dejstva in zbere tiste dokaze, ki so potrebni za odločitev o prekršku. Če ugotovi kršitev zakonskega ali podzakonskega predpisa, storilcu izreče globo v znesku, v katerem je predpisana. Če je globa predpisana v razponu, pa mu izreče najnižjo predpisano višino globe. Globa se izreka z odločbo o prekršku ali plačilnim nalogom.

Za prekrške neznatnega pomena in v primerih, ko pooblaščená uradna oseba oceni, da je glede na pomen dejanja to zadosten ukrep, lahko namesto izreka sankcije izreče samo opozorilo (v nadaljevanju: opozorilo ZP-1). Hkrati z opozorilom ZP-1 mora pooblaščená uradna oseba kršitelju predstaviti storjeni prekršek. Namesto globe lahko pooblaščená uradna oseba kršitelju izreče samo opomin, vendar le, če je prekršek storjen v takih olajševalnih okoliščinah, ki ga delajo posebno lahkega. Opomin se sme izreči tudi kršitelju, ki je storil prekršek s tem, da ni izpolnil predpisane obveznosti ali pa je s prekrškom povzročil škodo, vendar je pred izdajo odločbe o prekršku izpolnil predpisano obveznost oziroma popravil ali povrnil povzročeno škodo.

V letu 2008 so tržni inšpektorji izrekli 4899 prekrškovnih ukrepov, od tega so v 2252 primerih kršiteljem izrekli samo opozorilo ZP-1, v 948 primerih je bil kršiteljem izrečen opomin, v 1222 primerih je bila kršiteljem izrečena globa s plačilnim nalogom, v 460 primerih je bila kršiteljem izrečena globa z odločbo o prekršku, v 17 primerih pa je bil zoper kršitelje vložen obdolžilni predlog. Število prekrškovnih ukrepov je v letu 2008 tako naraslo za 0,6% glede na leto 2007 (skupaj 4872 ukrepov).

Posamezni kršitelj lahko z enim ali več dajanji krši enega ali več zakonov, znotraj enega zakona pa lahko krši več določil (členov). Vse tako storjene prekrške mora tržni inšpektor praviloma obravnavati

skupaj in kršitelju izreči tako enotno sankcijo, kot jo predpisujeta Zakon o prekrških in tisti zakon, katerega kršitev je bila ugotovljena.

Poleg pravne osebe po Zakonu o prekrških odgovarja za storjeni prekršek tudi odgovorna oseba in sicer za tisti prekršek, ki ga stori pri opravljanju poslov, za katere je pri njej pooblaščen. Odgovorna oseba je odgovorna za prekršek, če je bil storjen z njenim dejanjem ali z opustitvijo dolžnega nadzorstva. Odgovornost odgovorne osebe ne preneha s prekinitvijo delovnega razmerja pri pravni osebi, niti s prenehanjem poslovanja pravne osebe. Enako kot za pravno osebo velja tudi za samostojnega podjetnika posameznika, pri čemer oseba, ki je nosilec posla samostojnega podjetnika posameznika, ne more biti hkrati tudi njegova odgovorna oseba (ker odgovarja že kot nosilec posla). Tržni inšpektorji so tako v letu 2008 obravnavali 6150 kršiteljev (pravnih oseb in njihovih odgovornih oseb, samostojnih podjetnikov posameznikov in njihovih odgovornih oseb ter domačih in tujih fizičnih oseb).

Vsem kršiteljem skupaj je bila izrečena globa v skupnem znesku 3.356.052,93 EUR (od tega 2.044.367,92 EUR s plačilnim nalogom in 1.311.685,01 EUR z odločbo o prekršku), hkrati pa so jim bili zaračunani tudi stroški postopka v skupnem znesku 176.423,48 EUR.

Podrobnosti glede posameznih sankcij, ki so jih izrekli tržni inšpektorji, so razvidne iz nadaljevanja.

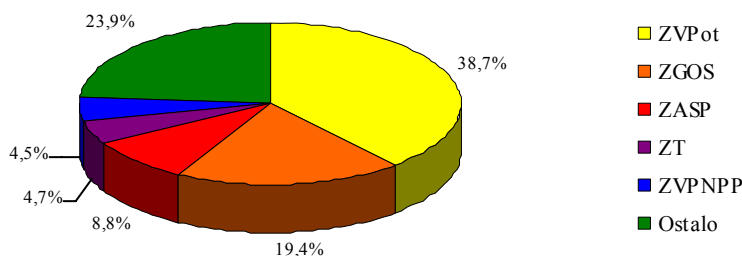
2.2.2.1. Opozorila ZP-1

Glede na določila Zakona o prekrških lahko tržni inšpektor namesto izreka globe kršitelja opozori, če je storjeni prekršek neznatnega pomena in če oceni, da je glede na pomen dejanja opozorilo zadosten ukrep. V letu 2008 so tržni inšpektorji opozorila ZP-1 izrekli v 2252 primerih, kar je za 14,7% manj kot v letu 2007 (2641 opozoril ZP-1).

Tržni inšpektorji so z vsemi opozorili ZP-1 skupaj kršitelje opozorili na kršitev 2368 zakonov oziroma 2476 določil teh zakonov.

Seznam zakonov, za katere je bilo najpogosteje izrečeno opozorilo ZP-1, je:

- Zakon o varstvu potrošnikov (917 ali 38,7%),
- Zakon o gostinstvu (459 ali 19,4%),
- Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (208 ali 8,8%),
- Zakon o trgovini (111 ali 4,7%),
- Zakon o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami (107 ali 4,5%).

Slika 7: Prekrški, sankcionirani z izrekom opozorila ZP-1

Seznam določil (členov) zakonov, za katere je bilo najpogosteje izrečeno opozorilo ZP-1, je:

- določilo Zakona o varstvu potrošnikov, ker kršitelj ob nakupu proizvoda potrošniku ni izročil tudi predpisanih listin ali pa proizvodi niso bili označeni v skladu s predpisi (193 ali 7,8%),
- določilo Zakona o varstvu potrošnikov, ker kršitelj, ki je posloval s potrošniki, ni imel proizvodov ali storitev označenih s ceno (187 ali 7,6%),
- določilo Zakona o gostinstvu, ker kršitelj gostinec cen gostinskih storitev ni objavil na predpisan način (185 ali 7,5%),
- določilo Zakona o avtorski in sorodnih pravicah, ker je kršitelj uporabljal avtorsko delo brez ustreznega prenosa avtorskih pravic (167 ali 6,7%),
- določilo Zakona o gostinstvu, ker kršitelj gostinec ni spoštoval minimalnih tehničnih pogojev za svojo vrsto gostinskega obrata (158 ali 6,4%).

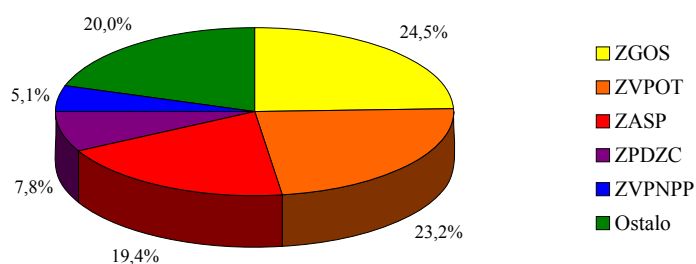
2.2.2.2. Opomini

Glede na določila Zakona o prekrških sme tržni inšpektor izreči opomin za prekršek, storjen v takih olajševalnih okoliščinah, ki ga delajo posebno lahkega, ali pa če je prekršek v tem, da ni bila izpolnjena predpisana obveznost, ali je bila s prekrškom povzročena škoda, storilec pa je pred izdajo odločbe o prekršku izpolnil predpisano obveznost oziroma popravil ali povrnil povzročeno škodo. V letu 2008 so tržni inšpektorji za storjene prekrške v 948 primerih izrekli opomin, kar je za 13,7% več kot v letu 2007 (834 opominov).

Tržni inšpektorji so z vsemi opomini skupaj kršitelje opozorili za kršitev 1527 zakonov oziroma 1608 določil teh zakonov.

Seznam zakonov, za katere je bilo najpogosteje izrečen opomin, je:

- Zakon o gostinstvu (374 ali 24,5%),
- Zakon o varstvu potrošnikov (354 ali 23,2%),
- Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (297 ali 19,4%),
- Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (119 ali 7,8%),
- Zakon o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami (78 ali 5,1%).

Slika 8: Prekrški, sankcionirani z izrekom opomina

Seznam določil (členov) zakonov, za katere je bilo najpogosteje izrečen opomin, je:

- določilo Zakona o gostinstvu, ker kršitelj gostinec ni določil obratovalnega časa, ali ga ni prijavil pristojnemu organu, ali ni posloval v določenem obratovalnem času, ali ni objavil obvestila o razporedu obratovalnega časa na vidnem mestu ob vhodu v gostinski obrat (259 ali 16,1%),

- določilo Zakona o avtorski in sorodnih pravicah, ker je kršitelj uporabljal avtorsko delo brez ustreznega prenosa avtorskih pravic (213 ali 13,2%),
- določilo Zakona o gostinstvu, ker kršitelj gostinec ni spoštoval minimalnih tehničnih pogojev za svojo vrsto gostinskega obrata (90 ali 5,6%),
- določilo Zakona o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami, ker je kršitelj uporabil zavajajočo poslovno prakso z zavajajočim ravnanjem (66 ali 4,1%),
- določilo Zakona o varstvu potrošnikov, ker kršitelj ob nakupu proizvoda potrošniku ni izročil tudi predpisanih listin ali pa proizvodi niso bili označeni v skladu s predpisi (64 ali 4,0%).

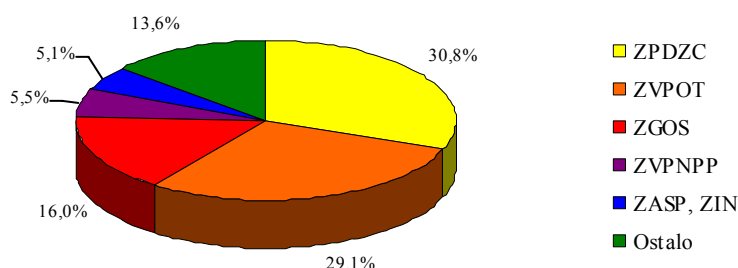
2.2.2.3. Globe, izrečene s plačilnim nalogom

Glede na določila Zakona o prekrških tržni inšpektor izda in vroči plačilni nalog, če je mogoče takoj na kraju prekrška, tistemu kršitelju, katerega prekršek je osebno zaznal ali ugotovil z uporabo ustreznih tehničnih sredstev oziroma naprav. V letu 2008 so tržni inšpektorji za storjene prekrške v 1222 primerih izdali globo s plačilnim nalogom, kar je za 15,4% več kot v letu 2007 (1059 plačilnih nalogov).

Tržni inšpektorji so z vsemi plačilnimi nalogi skupaj kršitelje sankcionirali za kršitev 1246 zakonov oziroma 1258 določil teh zakonov.

Seznam zakonov, za katere je bil najpogosteje izdan plačilni nalog, je:

- Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (384 ali 30,8%),
- Zakon o varstvu potrošnikov (363 ali 29,1%),
- Zakon o gostinstvu (199 ali 16,0%),
- Zakon o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami (68 ali 5,5%),
- Zakon o avtorski in sorodnih pravicah in Zakon o inšpekcijskem nadzoru (63 ali 5,1%).

Slika 9: Prekrški, sankcionirani z izdajo plačilnega naloga

Seznam določil (členov) zakonov, za katere je bil najpogosteje izdan plačilni nalog, je:

- določilo Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, ker je posameznik opravljal dejavnost oziroma delo brez vpisa ali priglasitve, kot to določajo ustrezni zakoni (313 ali 24,9%),
- določilo Zakona o gostinstvu, ker kršitelj gostinec ni določil obratovalnega časa, ali ga ni prijavil pristojnemu organu, ali ni posloval v določenem obratovalnem času, ali ni objavil obvestila o razporedu obratovalnega časa na vidnem mestu ob vhodu v gostinski obrat (130 ali 10,3%),

- določilo Zakona o varstvu potrošnikov, ker kršitelj ni izdal računa za prodano blago ali opravljeno storitev oziroma ker potrošniku ni omogočil, da preveri pravilnost zaračunane cene glede na kakovost in količino kupljenega blaga oziroma opravljene storitve (118 ali 9,4%),
- določilo Zakona o varstvu potrošnikov, ker kršitelj, ki je posloval s potrošniki, ni imel proizvodov ali storitev označenih s ceno (117 ali 9,3%),
- določilo Zakona o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami, ker je kršitelj uporabil zavajajočo poslovno prakso z zavajajočim ravnanjem (58 ali 4,6%).

2.2.2.4. Globe, izrečene z odločbo o prekršku

Glede na določila Zakona o prekrških mora tržni inšpektor vsako kršitev zakonskih in podzakonskih predpisov sankcionirati z globo, ki jo izreče v odločbi o prekršku. Izjeme, kdaj lahko prekršek sankcionira tudi z drugimi ukrepi (opozorilom, opominom ali plačilnim nalogom), določa zakon. V letu 2008 so tržni inšpektorji za storjene prekrške v 460 primerih izrekli globo z odločbo o prekršku, kar je za 66,1% več kot v letu 2007 (277 prekrškovnih odločb).

Tržni inšpektorji so z vsemi prekrškovnimi odločbami skupaj kršitelje sankcionirali za kršitev 775 zakonov oziroma 854 določil teh zakonov.

Seznam zakonov, za katere je bilo najpogosteje izdana prekrškovna odločba, je:

- Zakon o gostinstvu (408 ali 52,6%),
- Zakon o varstvu potrošnikov (81 ali 10,5%),
- Zakon o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami (75 ali 9,7%),
- Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (49 ali 6,3%),
- Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (47 ali 6,1%).

Slika 10: Prekrški, sankcionirani z izdajo odločbe o prekršku

Seznam določil (členov) zakonov, za katere je bilo najpogosteje izdana prekrškovna odločba, je:

- določilo Zakona o gostinstvu, ker kršitelj gostinec ni določil obratovalnega časa, ali ga ni prijavil pristojnemu organu, ali ni posloval v določenem obratovalnem času, ali ni objavil obvestila o razporedu obratovalnega časa na vidnem mestu ob vhodu v gostinski obrat (410 ali 48,0%),
- določilo Zakona o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami, ker je kršitelj uporabil zavajajočo poslovno prakso z zavajajočim ravnanjem (56 ali 6,6%),
- določilo Zakona o avtorski in sorodnih pravicah, ker je kršitelj uporabljal avtorsko delo brez ustreznega prenosa avtorskih pravic (39 ali 4,6%),
- določilo Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, ker je posameznik opravljal dejavnost oziroma delo brez vpisa ali priglasitve, kot to določajo ustrezni zakoni (27 ali 3,2%),

- določilo Zakona o inšpekcijskem nadzoru, ker kršitelj na zahtevo inšpektorja in v roku, ki ga je določil, ni dal pisnega pojasnila, dokumentacije ali izjave v zvezi s predmetom nadzora (19 ali 2,2%).

2.2.2.5. Obdolžilni predlogi

Glede na določila Zakona o prekrških mora tržni inšpektor vložiti pri pristojnem sodišču obdolžilni predlog samo v primeru, če hitri postopek po zakonu ni dovoljen. V večini primerov so tržni inšpektorji vlagali obdolžilne predloge, ker so bili podani pogoji za izrek stranske sankcije odvzema predmetov. V letu 2008 so tržni inšpektorji za storjene prekrške v 17 primerih vložili obdolžilni predlog, kar je za 72,1% manj kot v letu 2007 (61 obdolžilnih predlogov). Tako drastično znižanje vloženi obdolžilnih predlogov je posledica prenosa pristojnosti s sodišč na prekrškovne organe – v vse več zakonih se odvzem predmetov obravnava v hitrem postopku pri prekrškovnem organu in ne več v rednem postopku na sodiščih.

Tržni inšpektorji so vse obdolžilne predloge vložili zaradi kršitve naslednjih določil Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno:

- ker je posameznik opravljal dejavnost oziroma delo brez vpisa ali priglasitve, kot to določajo ustrezni zakoni (18 ali 90,0%),
- ker sta pravna oseba ali podjetnik opravljala dejavnost kljub začasni prepovedi opravljanja dejavnosti (1 ali 5,0%)
- ker tuje podjetje ni opravljal dejavnosti v Sloveniji prek podružnic ali pa je opravljal dejavnost brez ustreznega dovoljenja (1 ali 5,0%).

Sodišča so v letu 2008 obravnavala 40 kršiteljev, zoper katere je bil od 2005 do 2008 vložen obdolžilni predlog. Skupaj so s sodbo kaznovali 32 (80,0%) subjektov, pri 3 (7,5%) subjektih je bil obdolžilni predlog zavrnjen, zoper 5 (12,5%) subjektov pa je bil postopek ustavljen, ker ni bilo dovolj dokazov ali pa je prekršek že zastaral.

2.2.2.6. Zahteve za sodno varstvo

Tržni inšpektorji so v letu 2008 izrekli prekrškovni ukrep (opomin, plačilni nalog ali odločba o prekršku) 3881 kršiteljem – pravnim osebam in odgovornim osebam pravnih oseb, samostojnim podjetnikom posameznikom in odgovornim osebam samostojnih podjetnikov posameznikov ter fizičnim osebam. Zoper izrečeni ukrep lahko kršitelj, ki mu je bil ukrep izrečen, vloži zahtevo za sodno varstvo. V letu 2008 je tako na Tržni inšpektorat RS skupaj vložilo zahtevo za sodno varstvo 695 (17,9%) kršiteljev. Statistično se vložitev zahteve za sodno varstvo pravne osebe ali samostojnega podjetnika posameznika ter njihovih odgovornih oseb obravnava ločeno, ker lahko vložijo vsi kršitelji zahtevo za sodno varstvo neodvisno drug od drugega (npr. zahteva za sodno varstvo, ki jo je vložila pravna oseba, ne velja tudi za njeno odgovorno osebo, ki je bila kaznovana z isto sankcijo, in obratno). Zato je pri zahtevah za sodno varstvo prikazano, koliko kršiteljev je vložilo zahtevo za sodno varstvo in ne v koliko zadevah (primerih) je bila zahteva za sodno varstvo vložena.

Vlagatelj zahteve za sodno varstvo lahko le-to umakne do izdaje sodbe o prekršku. V letu 2008 se je to zgodilo v 2 primerih.

Zahteva za sodno varstvo ni dovoljena, če jo je vložila oseba, ki je nima pravice vložiti, ali če po zakonu ni dovoljena. Nedovoljeno ali prepozno zahtevo za sodno varstvo tržni inšpektor s sklepom zavrne. V letu 2008 so tržni inšpektorji pravnomočno zavrgli 25 zahtev za sodno varstvo.

Tržni inšpektor mora po prejemu zahteve za sodno varstvo ugotoviti (lahko tudi z dopolnjenim dokaznim postopkom), ali lahko navedbe v njej kakorkoli vplivajo na prvotno izrečen ukrep. Če ugotovi, da je zahteva utemeljena, lahko svojo prvotno odločitev (zoper katero je bila vložena zahteva

za sodno varstvo) odpravi in ustavi postopek zoper kršitelja, ali pa se odloči za nov ukrep, ki je v skladu z novim dejanskim stanjem, upoštevajoč nova dejstva. V letu 2008 so tržni inšpektorji na podlagi vložene zahteve za sodno varstvo ustavili prekrškovni postopek zoper 16 kršiteljev, 17 kršiteljem pa je bil izdan nov plačilni nalog, opomin ali nova odločba o prekršku.

Če zahteva za sodno varstvo ni umaknjena s strani vlagatelja, če ni zavržena s strani tržnega inšpektorja, če prvotno izrečen ukrep ni odpravljen v celoti (postopek se ustavi) ali če se ne izreče nov ukrep, potem mora tržni inšpektor takšno zahtevo za sodno varstvo z vsemi dokumenti in dokazi posredovati v odločitev pristojnemu sodišču. V letu 2008 je bilo od vseh vloženi zahtev za sodno varstvo, 580 zadev odstopljenih v nadaljnje reševanje na okrajna sodišča.

V letu 2008 so sodišča rešila 511 zahtev za sodno varstvo, ki so jih inšpektorji kadarkoli (od leta 2005 naprej) odstopili v nadaljnje reševanje na okrajna sodišča. Od vseh rešenih zahtev za sodno varstvo so okrajna sodišča v 19 primerih (3,7%) zahtevo za sodno varstvo zavrgli kot nedovoljeno, v 211 primerih (41,3%) pa zavrnili, s čimer je bil pri obeh vrstah odločitev sodišča ukrep tržnega inšpektorja potrjen. V 128 primerih (25,0%) je sodišče načeloma sicer potrdilo ukrep inšpektorja, vendar je ocenilo, da je zakonsko predpisana globa previsoka in so zato samo znižala izrečeno globo. V 153 primerih (29,9%) pa je bil ukrep inšpektorja odpravljen (ker so sodišča sama odločila o kršitvi, ker so odločila v korist kršitelju ali ker so ustavila prekrškovni postopek zaradi relativnega zastaranja prekrška).

2.2.2.7. Plačila, uklonilni zapori in izterjave

Kršitelj, ki mu je bila izrečena globa in ki ni vložil zahteve za sodno varstvo, lahko v 8 dneh po pravnomočnosti plačilnega naloga ali prekrškovne odločbe plača samo polovico izrečene globe. Kršitelj, ki zamudi ta rok, ali ki je vložil zahtevo za sodno varstvo, pa mora plačati globo v celoti. V celoti mora plačati tudi izrečene stroške postopka.

Lahko pa kršitelj prekrškovni organ zaprosi za plačilo globe na obroke, vendar samo, če so izpolnjeni zakonsko določeni pogoji in največ do 12 obrokov.

Vsem kršiteljem skupaj je bila izrečena globa v skupni višini 3.356.052,93 EUR, od tega 2.044.367,92 EUR s plačilnim nalogom in 1.311.685,01 EUR z odločbo o prekršku. Z opominom ali odločbo o prekršku je bilo vsem kršiteljem skupaj naloženo plačilo 176.423,48 EUR stroškov postopka. Zaradi vložitve zahteve za sodno varstvo so sodišča v primerih, ki so se neugodno končali za kršitelja, le-tem naložili še njihove stroške postopka in sicer v skupni višini 21.804,47 EUR. Vsega skupaj je tako Tržni inšpektorat RS v letu 2008 odprl za 3.554.280,88 EUR terjatev.

V letu 2008 je bilo (ne glede na leto nastanka terjatve) plačano za 1.198.162,99 EUR glob, 126.749,08 EUR stroškov postopka Tržnega inšpektorata RS in 13.339,00 EUR stroškov postopka sodišč. Skupaj je bilo plačano 1.338.251,07 EUR terjatev. Nadalje je bilo dodatno zaprtih še za 1.606.047,94 EUR terjatev zaradi različnih razlogov: zaradi pravice kršitelja, da plača samo polovico globe, zaradi upravičeno vloženi zahtev za sodno varstvo, kjer je tržni inšpektor sam odpravil svojo sankcijo, zaradi odločitev sodišč, da kršiteljem zmanjšajo globo ali jo celo v celoti odpravijo ter zaradi dejstva, da globe ni bilo možno izterjati.

Preostanek odprtih terjatev predstavljajo terjatve (velika večina) do kršiteljev, pri katerih se še vedno obravnava zahteva za sodno varstvo (bodisi na Tržnem inšpektoratu RS, bodisi na sodišču), ki še niso postale pravnomočne oziroma zoper neplačnike še vedno poteka postopek prisilne izterjave.

2.3. REŠEVANJE ZADEV NA SODIŠČIH

Kot je razvidno iz zgornjih podatkov, so tržni inšpektorji v letu 2008 pristojnim sodiščem predali v nadaljnje reševanje 597 kršiteljev (580 zaradi vloženih zahtev za sodno varstvo in 17 z obdolžilnim predlogom). Sodišča so v letu 2008 skupno obravnavala 551 kršiteljev, ki so kadarkoli od leta 2005 naprej vložili zahtevo za sodno varstvo (511 obravnavanih kršiteljev) oziroma je bil zoper njih podan obdolžilni predlog (40 obravnavanih kršiteljev).

Iz zgornjih podatkov izhaja, da so okrajna sodišča v letu 2008 obravnavala 14,5% manj kršiteljev, kot pa jim jih je Tržni inšpektorat RS istem letu, ali zaradi vložene zahteve za sodno varstvo, ali zaradi vloženga obdolžilnega predloga, odstopil v reševanje.

3. INŠPEKCIJSKO DELO TRŽNEGA INŠPEKTORATA REPUBLIKE SLOVENIJE

3.1. VARSTVO POTROŠNIKOV

Področje varstva potrošnikov še naprej ostaja eno izmed pomembnejših področij delovanja Tržnega inšpektorata RS. Glede na to, da Evropska unija daje vedno večji poudarek urejenosti področja varstva potrošnikov, in sicer tako, da odpira že sprejete zakonodajne akte in preverja njihovo ustreznost kot tudi tako da sprejema vedno nove zakonodajne akte, se posledično to pozna tudi v slovenskem pravnem redu. Nabor zakonodajnih aktov, ki urejajo v Sloveniji področje varstva potrošnikov se tako iz leta v leto samo veča, in trenutno obsega:

- Zakon o varstvu potrošnikov,
- Pravilnik o blagu, za katerega se izda garancija za brežhibno delovanje,
- Pravilnik o načinu označevanja cen blaga in storitev,
- Pravilnik o uporabi jezikov narodnih skupnosti v procesih poslovanja podjetij s potrošniki na območjih, kjer živita italijanska in madžarska narodna skupnost,
- Zakon o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami.

Dejstvo, da je bil konec leta 2007 Zakon o varstvu potrošnikov deležen pomembnih sprememb, ki so v vsej polnosti začele v letu 2008 in da je tudi na novo sprejeti Zakon o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami v polnosti začel v letu 2008, je vplivalo tudi na delo Tržnega inšpektorata. Veliko pozornosti je bilo namreč namenjeno temu, da so podjetja nove določbe zakona (poglavje o pogodbah o turističnih aranžmajih v Zakonu o varstvu potrošnikov) oziroma določbe novega zakona (Zakon o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami) začele tudi dejansko izvajati. Na ta način je Tržni inšpektorat RS izpolnil tudi svojo preventivno funkcijo, saj je podjetja na začetku seznanjal z novostmi in jih opozarjal na nepravilnosti ter jim nalagal, da jih odpravijo.

Z vidika sprejemanja potrebne zakonodaje je bilo leto 2008 prelomno tudi za področje izvensodnega reševanja potrošniških sporov. Urad RS za varstvo potrošnikov je namreč pripravil osnutek zakona o alternativnem reševanju potrošniških sporov, ki je bil dan tudi v javno obravnavo, v okviru katere je Tržni inšpektorat RS pripravil svoje pripombe in predloge. Kljub temu, da se je postopek začasno ustavil, je vendarle pričakovati, da bo v prihodnosti dejansko oblikovan nek primeren način reševanja tovrstnih sporov poleg sodnega sistema. V odsotnosti mehanizma zunajsodnega reševanja sporov je reševanje reklamacij z izdajanjem odločb podjetjem še vedno najcenejši in najhitrejši način reševanja sporov, zaradi česar se ga tudi potrošniki poslužujejo vse pogosteje in predvsem bistveno pogosteje kot reševanje sporov po sodni poti.

Prav zato je bil v okviru izvedenih nadzorov poseben poudarek dan prav reševanju potrošniških reklamacij, saj gre pri tem za najbolj neposredno obliko zagotavljanja spoštovanja potrošniških pravic. Potrošniki, ki se pri uveljavljanju svojih pravic srečujejo s težavami, pa se posledično vedno pogosteje obračajo na Tržni inšpektorat RS za pomoč pri zagotavljanju njihovih pravic.

Medtem ko sodi reševanje potrošniških reklamacij na področje postopkov, ki se začnejo na podlagi prijave potrošnikov, pa je preostali del izvršenega nadzora v prvi vrsti nadzor, ki se začne v okviru načrtovanih in vnaprej pripravljenih akcij nadzora. Akcije nadzora so vnaprej pripravljene in načrtovane tako, da naj bi v okviru nadzora zajeli kar se da širok spekter gospodarskih subjektov na

celotnem območju Slovenije. Kar pa je zaradi omejenega števila tržnih inšpektorjev, ki izvajajo dejanski nadzor, skoraj nemogoče zagotoviti. Tako so prejete prijave zelo dobrodošla pomoč pri spremljanju morebitnih kršitev, ki bi jih skozi načrtovani nadzor lahko spregledali. Glede na to, da so državljani vedno bolj senzibilni na kakršnekoli kršitve, je tudi število opravljenih nadzorov na podlagi prejetih prijav vedno večje.

V letu 2008 je na Tržni inšpektorat RS prispelo 220 prijav s področja Zakona o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami in 1458 prijav s področja Zakona o varstvu potrošnikov. Med temi prijavami se jih kar 708 nanaša na postopke reševanja potrošniških reklamacij, med katere je treba šteti tako obravnavo zahtevkov iz naslova garancije kot tudi obravnavo zahtevkov iz naslova stvarne napake.

Na podlagi prejetih prijav, pa tudi v okviru načrtovanih akcij nadzora je tako bilo na področju Zakona o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami opravljenih 1225 inšpekcijskih pregledov, na področju Zakona o varstvu potrošnikov pa kar 7885 pregledov.

S področja Zakona o varstvu potrošnikov je bilo na podlagi ugotovljenih nepravilnosti oziroma kršitve izdanih 435 upravnih odločb. Poleg tega pa je bilo skladno z določili Zakona o inšpekcijskem nadzoru izrečenih 732 opozoril ZIN na zapisnik. Tržni inšpektorji so opozorila izrekli v tistih primerih, ko so ocenili, da je to zadosten ukrep in da bodo podjetja v skladu z opozorilom in v določenem roku odpravila nepravilnosti oziroma pomanjkljivosti.

Glede na to, da tržni inšpektorji nastopajo tudi kot pooblašcene osebe prekrškovnega organa, so v tistih primerih, ko je nepravilnost oziroma pomanjkljivost ali kršitev z zakonom opredeljena tudi kot prekršek, izdali odločbo ali plačilni nalog, s katerim so kršitelju naložili plačilo globe, ali pa so mu izrekli opomin ali opozorilo.

Tako so tržni inšpektorji v 417 primerih izrekli globo, od tega 51 z izdano odločbo o prekršku in 366 z izdanim plačilnim nalogom. V 234 primerih so zaradi tega, ker je šlo za manjše kršitve ali pa so nepravilnosti oziroma kršitve kršitelji še pred izdano odločbo o prekršku odpravili, izrekli opomin. V 979 primerih pa so tržni inšpektorji kršiteljem izrekli opozorilo ZP-1.

Na podlagi Zakona o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami so tržni inšpektorji izdali 106 upravnih odločb, ter izrekli 60 opozoril ZIN. Poleg tega so v 106 primerih kršiteljem izrekli globo, od tega 39 z izdano odločbo o prekršku in 67 z izdanim plačilnim nalogom. V 45 primerih so zaradi tega, ker je šlo za manjše kršitve ali pa so nepravilnosti oziroma kršitve kršitelji še pred izdano odločbo o prekršku odpravili, izrekli opomin. V 108 primerih pa so tržni inšpektorji kršiteljem izrekli opozorilo ZP-1.

3.1.1. Oglaševanje blaga in storitev

Področje oglaševanja je v prvi vrsti urejeno z Zakonom o varstvu potrošnikov, in sicer v poglavju o oglaševanju blaga in storitev.

Tako Zakon o varstvu potrošnikov od podjetij zahteva, da so oglaševalska sporočila v slovenskem jeziku. Na območju, kjer avtohtono živita italijanska ali madžarska narodna skupnost pa so lahko le-ta tudi v jeziku narodne skupnosti. Ta isti zakon tudi zapoveduje, da oglaševanje ne sme biti v nasprotju z zakonom, ter da ne sme biti nedostojno ali zavajajoče.

Kot nedostojno oglaševanje Zakon o varstvu potrošnikov opredeljuje tisto oglaševanje, ki vsebuje sestavine, ki so žaljive ali bi lahko bile žaljive za potrošnike, bralce, poslušalce in gledalce, ali sestavine, ki nasprotujejo morali.

V okviru nadzora nad spoštovanjem določil Zakona o varstvu potrošnikov glede oglaševanja je bilo opravljenih 152 pregledov. Na podlagi ugotovljenih kršitev so tržni inšpektorji izdali 12 upravnih odločb s prepovedjo oglaševanja in 4 opozorila ZIN. Zaradi kršitev določil Zakona o varstvu potrošnikov so inšpektorji izpeljali še prekrškovne postopke, v okviru katerih so v 13 primerih izrekli globo, od tega v 4 primerih z izdano odločbo in v 9 primerih s plačilnim nalogom. Poleg tega so inšpektorji v 11 primerih kršiteljem zaradi tega, ker je šlo za manjše kršitve ali pa so nepravilnosti oziroma kršitve kršitelji še pred izdano odločbo o prekršku odpravili, izrekli opomin. Še v 13 primerih pa so inšpektorji kršiteljem izrekli opozorilo ZP-1.

Zavajajoče oglaševanje, ki je namenjeno potrošnikom, pa je skladno z Zakonom o varstvu potrošnikov zavajajoča poslovna praksa in ga podrobneje ureja Zakon o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami.

Zakon o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami opredeljuje kot nepošteno poslovno prakso zavajajočo poslovno prakso (zavajajoče dejanje). Zavajajoča poslovna praksa je taka poslovna praksa, ki vsebuje napačne oziroma neresnične informacije, kot tudi poslovno prakso, ki kakorkoli, vključno s predstavitvijo, zavaja ali bi utegnila zavajati povprečnega potrošnika glede zakonsko naštetih elementov (četudi je informacija glede enega ali več naštetih elementov točna), ter s tem povzroči ali bi utegnila povzročiti, da povprečen potrošnik sprejme odločitev o poslu, ki je sicer ne bi sprejel. Med zakonsko naštetimi elementi glede katerih lahko poslovna praksa potrošnika zavaja je tudi cena, način izračunavanja cene in določena cenovna prednost. Če torej podjetje potrošnika zavaja ali bi ga utegnulo zavajati glede cene, načina izračunavanja cene ali določene cenovne prednosti in s tem povzroči ali utegne povzročiti, da povprečen potrošnik sprejme odločitev, ki je sicer ne bi sprejel – da torej potrošnik kupi izdelek zaradi predstavljene cenovne ugodnosti, ki pa ni resnična oziroma je zavajajoča, in ga potrošnik drugače ne bi kupil – gre za nepošteno poslovno prakso.

Ker je bil že konec leta 2007, še posebej pa začetek leta 2008 podvržen podražitvam na področju prehrabnih izdelkov, so trgovci s tovrstnimi izdelki nastopili še posebej agresivno s svojimi oglaševalskimi akcijami, v katerih so ponujali celo vrsto ugodnosti ob nakupu izdelkov v njihovih trgovinah. Zato je bil tudi nadzor nad oglaševanjem prvenstveno usmerjen na področje oglaševanja pri trgovcih s prehrabnimi izdelki. Sprva je bil poostren nadzor namenjen preverjanju ponujanja ter oglaševanja raznoraznih ugodnosti. Na podlagi ugotovitev tega nadzora je bil ponovni nadzor namenjen preverjanju poimenovanj akcij in vsebin slovarjev, ki so jih pripravili trgovci za potrošnike.

Poleg tega je bil konec leta 2008 izveden tudi poseben nadzor nad oglaševanjem v avtomobilski industriji. Prav ob koncu leta prodajalci pripravijo še posebne akcije, s katerimi želijo izprazniti zaloge avtomobilov oziroma doseči svoje prodajne načrte, zato se v tem delu leta poveča tudi število oglasov, ki potrošnike prepričuje o ugodnosti nakupa. Na tem področju je bilo opravljenih 127 pregledov.

V okviru opravljenih nadzorov nad organizatorji in prodajalci turističnih aranžmajev so inšpektorji vršili tudi nadzor nad oglaševalskimi sporočili organizatorjev in prodajalcev. Tako je bilo opravljenih 404 pregledov.

Skozi celo leto je bilo na področju Zakona o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami opravljeno skupaj 1225 pregledov.

V okviru vseh opravljenih inšpekcijskih pregledov so inšpektorji izdali 106 upravnih odločb, s katerimi so prepovedali uporabo nepoštenih poslovnih praks. V posameznih primerih, ko je podjetje s poslovno prakso že prenehalo (npr. z oglaševanjem), upravnih odločb inšpektorji niso izdajali. Še v 60 primerih pa so inšpektorji izrekli opozorila na zapisnik.

Poleg upravnega so inšpektorji zoper kršitelje izpeljali tudi prekrškovni postopek. Za storjene prekrške so inšpektorji v 106 primerih izrekli globo, od tega v 39 primerih z izdano odločbo in v 67 primerih s

plačilnim nalogom. Poleg tega so inšpektorji v 45 primerih kršiteljem zaradi tega, ker je šlo za manjše kršitve ali pa so nepravilnosti oziroma kršitve kršitelji še pred izdano odločbo o prekršku odpravili, izrekli opomin. Še v 108 primerih pa so inšpektorji kršiteljem izrekli opozorilo.

3.1.2. Sezonske razprodaje

Tržni inšpektorji vsako leto kontrolirajo zimske in poletne razprodaje oziroma spoštovanje zakonskih določil, ki urejajo to področje. Kljub majhnemu številu ugotovljenih kršitev v preteklih nadzorih, so inšpektorji letu 2008 ponovili kontrolo razprodaj, saj je ta tematika medijsko še vedno zelo odmevna, kljub temu, da zanimanje potrošnikov za razprodaje upada, saj trgovci ponujajo kupcem najrazličnejše prodaje blaga po znižanih cenah kadarkoli med letom.

Pri trgovcih, ki so razprodajali tekstilne izdelke in obutev, so tržni inšpektorji kontrolirali spoštovanje 28. člena Zakona o varstvu potrošnikov, to je pravilnost objave razprodaje, označenost blaga s ceno pred znižanjem in znižano ceno ter ali najvišji objavljeni odstotek znižanja zajema eno četrtino vrednosti blaga v razprodaji. Prav tako so bile predmet nadzora morebitne navidezne razprodaje, ko trgovci pred uvedbo razprodaje dvignejo cene izdelkov z namenom prikazovanja večjega znižanja, ki ima večji psihološki učinek na potrošnike in se hitreje odločijo na nakup.

Tržni inšpektorji so na območju celotne Slovenije opravili nadzor zimskih in poletnih razprodaj pri 484 trgovcih (v letu 2007 pri 592 trgovcih). Kršitve so bile ugotovljene pri 57 trgovcih (v letu 2007 pri 90 trgovcih), to je v 12% vseh pregledanih trgovcev. Najpogostejše ugotovljene nepravilnosti so se nanašale na nepopolne objave razprodaj, kar je bilo ugotovljeno pri 43 trgovcih. 10 trgovcev na manjši količini blaga, ki je bil predmet razprodaje, ni označilo znižane cene. Zaradi ugotovljenih nepravilnosti so inšpektorji izrekli opozorila ZP-1, saj so bile nepravilnosti odpravljene že v času inšpekcijskega pregleda. 2 trgovca nista zagotovila znižane najmanj 1/4 vrednosti blaga po najvišje objavljenem odstotku, 2 trgovca pa sta z objavo razprodaje zavajala potrošnike. Zaradi nezagotovljenega znižanja 1/4 vrednosti blaga po najvišje objavljenem odstotku in zavajajoče objave razprodaje, so tržni inšpektorji zoper kršitelje ukrepali prekrškovno in z odločbami prepovedali prodajo blaga do odprave pomanjkljivosti.

Kot je razvidno iz statističnih podatkov ter primerjave z letom 2007, število ugotovljenih kršitev upada.

3.1.3. Pogodbe na daljavo

Po Zakonu o varstvu potrošnikov se za pogodbe, sklenjene na daljavo, štejejo pogodbe o dobavi blaga ali opravljanju storitev, vključno s finančnimi storitvami, ki so sklenjene med podjetjem in potrošnikom na podlagi organiziranega programa za ponujanje blaga ali storitev na daljavo, ki ga vodi podjetje, in ki za namen sklenitve uporablja izključno enega ali več sredstev za komunikacijo na daljavo, vse do takrat in vključno s trenutkom, ko je pogodba sklenjena. Sredstva za komunikacijo na daljavo so zlasti pisemske pošiljke in druge tiskovine, katalogi, telefonski pogovori, oglaševanje v tisku z naročilnico, televizijska prodaja, faksimile naprava, elektronska pošta, svetovni splet oziroma internet.

Inšpekcijski nadzor se je izvajal predvsem na podlagi določil Zakona o varstvu potrošnikov, ki veljajo za pogodbe, sklenjene na daljavo, ter v njegovi povezavi določil Zakona o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami z vidika zavajajočih opustitev (npr. podjetje v spletni trgovini ne navede podatka, ki bi ga v skladu z zakonom moralo), hkrati pa se je preverjalo tudi spoštovanje določil Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, ki se nanašajo na ustrezen status podjetja oziroma prigrasitev dejavnosti, ter določil Zakona o elektronskem poslovanju na trgu, ki specifično urejajo področje elektronskega poslovanja na trgu.

V letu 2008 je Tržni inšpektorat RS nadaljeval prakso nadzora na tem področju in izvajal nadzor pri podjetjih preko prejetih prijav ter v okviru koordiniranega nadzora, ki je sistematično potekal čez celo leto.

V okviru koordiniranega nadzora, ki je potekal čez celo leto je bilo pregledanih 146 spletnih trgovin. Pri opravljenih pregledih so bile v 130 primerih ugotovljene kršitve s strani podjetja. V 12 primerih ni bilo ugotovljenih nepravilnosti, v 2 primerih se je izkazalo, da ne gre za spletno trgovino, ampak je podjetje preko spleta le oglaševalo svojo ponudbo, v 2 primerih pa je podjetje spletno trgovino ukinilo.

Zaradi kršitev določil Zakona o varstvu potrošnikov, ki se nanašajo na podatke, ki morajo biti navedeni v spletni trgovini, je bila kršiteljem storjenega prekrška v 6 primerih izrečen opomin, saj so tržni inšpektorji ocenili, da predstavlja zadostno sankcijo za storjeni prekršek. V 124 primerih kršitev pa so tržni inšpektorji kršitelje zgolj opozorili - ob kasnejšem preverjanju je bilo ugotovljeno, da so bile nepravilnosti odpravljene.

Ob visokem odstotku ugotovljenih kršitev pa vendarle velja poudariti, da so se tržni inšpektorji tudi v letošnjem letu v okviru tega nadzora srečevali povečini z manjšimi pomanjkljivostmi kot je npr. odsotnost katerega od številnih podatkov, ki ga mora podjetje po Zakonu o varstvu potrošnikov in Zakonu o elektronskem poslovanju na trgu navesti v spletni trgovini. Te pomanjkljivosti so v večini posledica nezadostnega poznavanja predpisov oziroma nepoučenosti s strani podjetij, ne pa namernega kršenja, zato so podjetja ponavadi takoj po opozorilu inšpektorja pomanjkljivost odpravila. Ker pa spletno trgovino uporablja vedno več potrošnikov, vedno več pa je tudi podjetij, ki se odločijo za takšen način prodaje, bo Tržni inšpektorat RS tudi v prihodnje izvajal poostren nadzor tega področja.

Pod vodstvom Mreže za sodelovanje organov na področju varstva potrošnikov (The Consumer Protection Cooperation Network), je od 2. – 6. junija 2008 potekal koordiniran pregled ponudnikov mobilnih vsebin na spletu s strani držav članic Evropske unije. Ker je v Sloveniji Tržni inšpektorat RS organ, ki izvaja nadzor nad ponudniki, ki s potrošniki sklepajo pogodbe na daljavo, je v tem času pregledal spletno ponudbo slovenskih ponudnikov melodij, ozadij, igrice in podobnega za mobilne telefone, in sicer se je izvajal enak nadzor kot pri klasični spletni trgovini. Tudi prodaja mobilnih vsebin preko interneta ali telefona namreč sodi med pogodbe, ki se sklepajo na daljavo.

Pregledanih je bilo 11 spletnih strani, pri 9 ponudnikih pa so bile v naknadno uvedenih inšpekcijskih postopkih ugotovljene nepravilnosti v zvezi z zagotavljanjem zakonsko določenih podatkov (npr. da potrošnik nima pravice do odstopa od pogodbe brez navedbe razloga, podatki o vpisu ponudnika v register, navajanje tehničnih korakov, ki vodijo do sklenitve pogodbe) ter v zvezi z spoštovanjem obveznosti ponudnika, da potrošnika v primeru pogodb, katerih predmet je trajna ali ponavljajoča se izpolnitev pogodbe, potrošnika ob vsakem komuniciranju ali izpolnitvi pogodbe seznaniti z načinom prekinitve te pogodbe. Zaradi navedenih kršitev so inšpektorji izdali 2 opozorili ZIN, 9 opozoril ZP-1 ter 2 opomina.

3.1.4. Pogodbe, sklenjene zunaj poslovnih prostorov

Za pogodbe, sklenjene zunaj poslovnih prostorov, se po Zakonu o varstvu potrošnikov štejejo pogodbe o dobavi blaga ali opravljanju storitev, ki jih sklene potrošnik s podjetjem:

- med srečanjem izven poslovnih prostorov podjetja ali
- med obiskom zastopnika ali pooblaščenca podjetja na potrošnikovem domu, na domu drugega potrošnika ali na delovnem mestu potrošnika, če do obiska ne pride na izrecno potrošnikovo željo.

Določila o pogodbah, sklenjenih zunaj poslovnih prostorov, pa se uporabljajo tudi za:

- pogodbe o dobavi blaga ali opravljanju storitev, čeprav do obiska pride na izrecno željo potrošnika, vendar potrošnik v trenutku, ko je obisk zahteval, ni vedel ali ni mogel vedeti, da dobava blaga ali opravljanje storitev, ki je predmet te pogodbe, sodi med dejavnosti, za katero je podjetje registrirano, in
- pogodbe o dobavi blaga ali opravljanju storitev, ki so sklenjene tako, da podjetje sprejme potrošnikovo ponudbo za sklenitev pogodbe, če je bila ponudba dana v okoliščinah, ki so podobne okoliščinam sklepanja pogodb zunaj poslovnih prostorov, npr. na sejmu.

Tržni inšpektorat RS je na tem področju v letu 2008 nadzor izvajal na podlagi prejetih prijav čez celo leto, poleg tega pa je v času vseh večjih sejmov v Sloveniji izvajal tudi koordiniran nadzor podjetij, ki sklepajo pogodbe s potrošniki na sejmih.

V okviru slednjega je Tržni inšpektorat RS opravil 182 pregledov podjetij, ki so na različnih sejmih potrošnikom prodajala blago. V 84 primerih so bile ugotovljene kršitve določil Zakona o varstvu potrošnikov glede obveznosti prodajalca, da potrošniku ob prodaji blaga izroči obvestilo, ki vsebuje vsaj firmo in sedež podjetja, vrsto in ceno blaga, pravice potrošnika iz naslova odstopa od pogodbe brez navedbe razloga ter kraj in datum. V 25 primerih so tržni inšpektorji izdali upravno odločbo, s katero so podjetju naložili odpravo nepravilnosti ali začasno prepovedali prodajo do odprave nepravilnosti, v 26 primerih pa so izdali opozorila ZIN z določitvijo roka za odpravo nepravilnosti. V okviru prekrškovnih postopkov zaradi navedene kršitve je bilo izdanih 13 opominov in 1 globa ter 47 opozoril ZP-1.

3.1.5. Nezaželena pošta (spam)

Zakon o varstvu potrošnikov, ki ureja razmerja med potrošniki ter podjetji, določa, da lahko podjetje uporablja sistem klicev brez posredovanja človeka, faksimile napravo, elektronsko pošto in drugo obliko elektronskega komuniciranja samo z vnaprejšnjim soglasjem potrošnika, ki mu je sporočilo namenjeno. Podobno določa Zakon o elektronskem poslovanju na trgu, ki ponudniku storitev dovoljuje pošiljanje komercialnih sporočil, ki so del storitev informacijske družbe, le pod določenimi pogoji, med drugim da prejemnik storitve vnaprej soglašata s pošiljanjem.

Zakon o varstvu potrošnikov, ki se uporablja le za razmerja med potrošniki in podjetji, ter Zakon o elektronskem poslovanju na trgu, ki velja tudi za razmerja med podjetji, nadzor nad katerima sodi tudi v pristojnost Tržnega inšpektorata RS, torej določata, da je pošiljanje elektronske pošte za namen sklenitve pogodbe za dobavo kateregakoli blaga ali storitve dopustno le v primeru predhodnega soglasja s strani prejemnika. Ker takšno ravnanje prepoveduje tudi Zakon o elektronskih komunikacijah, izvajanje katerega nadzoruje Agencija za pošto in elektronske komunikacije RS ter v določeni meri tudi Zakon o varstvu osebnih podatkov, ki sodi pod nadzor Informacijskega pooblaščenca, so vsi organi na spletnem naslovu <http://www.arnes.si/spam/zakonodaja.html>, pripravili podrobnejšo predstavitev zakonske ureditve tega področja.

Hkrati Zakon o varstvu potrošnikov določa, da če potrošnik pri kateremkoli stiku, vzpostavljenim s sredstvom za komunikacijo, ki omogoča osebna sporočila, izjavi, da ne želi več prejemati sporočil na takšen način, pa mu podjetje ne sme več pošiljati nobenih sporočil, ki so namenjena sklenitvi pogodbe za dobavo kateregakoli blaga ali katerekoli storitve.

V letu 2008 je Tržni inšpektorat RS prejel 19 prijav nezaželene elektronske pošte, od tega je v 12 primerih ugotovil kršitev Zakona o varstvu potrošnikov ali Zakona o elektronskem poslovanju na trgu, zaradi katerih so tržni inšpektorji izdali 7 opominov ter 5 opozoril ZP-1.

3.1.6. Reševanje reklamacij in prijave potrošnikov

Reševanje reklamacij potrošnikov oziroma obravnava posameznih prijav potrošnikov, ki se navezujejo na reklamacije, je najbolj neposredna oblika reševanja sporov med potrošnikom in podjetjem in s tem zagotavljanje spoštovanja potrošnikovih pravic.

Za potrošniške reklamacije je mogoče šteti tako obravnavanje potrošnikovih zahtevkov na podlagi stvarne napake, kot tudi obravnavanje potrošnikovih zahtevkov iz naslova garancije.

Za reklamacije iz naslova stvarne napake se štejejo tisti primeri, ko je potrošnik od podjetja kupil izdelek, za katerega se je izkazalo, da ni uporaben za normalno rabo ali posebno rabo oz. da nima lastnosti, ki bi jih moral imeti, zaradi česar je potrošnik od prodajalca zahteval, da to bodisi popravi ali zamenja izdelek, bodisi vrne celotno ali del plačane kupnine, prodajalec pa je to zahtevo zavrnil ali se nanjo sploh ni odzval.

Če tržni inšpektor sam ali na podlagi izvedenskega mnenja spozna, da je zahtevek potrošnika upravičen, prodajalec pa mu ni ugodil, lahko z upravno odločbo naloži prodajalcu, da ugodí zahtevku potrošnika. Tako izdana odločba se lahko tudi prisilno izvrši, če je prodajalec ne bi izvršil prostovoljno. Na ta način Tržni inšpektorat RS uspešno nadomešča sodne postopke, ki so v večini potrošniških reklamacij nerealni (tako z ekonomskega, kot časovnega vidika).

Če se ugotovi, da prodajalec potrošnikovi zahtevi ni pravočasno ugodil ali nanjo odgovoril, pa lahko tržni inšpektor prodajalca tudi kaznuje z globo v okviru prekrškovnega postopka.

Za reklamacije iz naslova garancije štejejo tisti primeri, ko potrošnik izdelek, za katerega je prejel garancijo (bodisi obvezno, bodisi prostovoljno), izroči v popravilo pooblaščenemu serviserju, le-ta pa izdelka v predpisanem roku (45 dni) ne popravi, dajalec garancije pa ne izroči potrošniku novega brezhibnega izdelka oz. prodajalec ne vrne potrošniku prejete kupnine (ali del te) za izdelek.

Glede na to, da v tem primeru zakon ne daje tržnemu inšpektorju podlage za izdajo upravne odločbe, s katero bi podjetje prisililo k spoštovanju in uresničitvi potrošnikovih pravic, pač pa lahko zoper proizvajalca kot dajalca garancije ukrepa zgolj z izrekom globe, je še kako pomembno dejstvo, da se večina reklamacij reši zgolj s posredovanjem tržnega inšpektorja. To namreč zagotavlja reševanje tudi tistih reklamacij, ki jih sicer ne bi bilo mogoče rešiti s prisilnim ukrepanjem in bi potrošniku preostala le še sodna pot za uveljavljanje svojih pravic.

Potrošniške reklamacije se povečini nanašajo na t.i. tehnične izdelke, med katere lahko uvrstimo tako male, kot velike gospodinjske aparate, pa tudi zabavno elektroniko. Zelo pogoste so tudi reklamacije v zvezi s stvarnimi napakami na oblačilih in obutvi, pri obravnavi katerih pa se večkrat izkaže, da ne gre za stvarne napake, pač pa za posledice obrabe oziroma nepravilne uporabe. Prav posebno kategorijo reklamacij pa predstavljajo reklamacije v zvezi s pohištvom. Osnovni problem pri pohištvu je namreč že spoštovanje oziroma nespoštovanje dobavnih rokov in zamujanje z dobavo naročenega pohištva, še dodatni problem pa predstavlja dobava pohištva različnega od naročenega oziroma manjkajoči pomembni deli pohištva, brez katerega pohištva ni mogoče sestaviti in posledično tudi ne uporabljati. Med reklamacijami storitev se najpogosteje pojavljajo reklamacije storitev turističnih agencij in storitev obrtnikov.

Največ reklamacij je rešenih zgolj s posredovanjem tržnega inšpektorja in prisilno ukrepanje sploh ni potrebno. To velja zlasti v primerih, ko podjetje sploh ni seznanjeno s svojimi obveznostmi in posledično pravicami potrošnikov po Zakonu o varstvu potrošnikov in primerih, ko podjetje sicer dobro pozna svoje obveznosti in pravice potrošnikov, pa vseeno ne ravna v skladu z njimi. V prvem primeru tržni inšpektor zagotovi rešitev reklamacije s tem, ko poduči podjetje o njihovih obveznostih, v drugem primeru pa to isto doseže že s samo prisotnostjo

V letu 2008 je bilo obravnavanih 708 reklamacij potrošnikov.

V 10 primerih, ko proizvajalec v okviru dane garancije ni izpolnil zakonsko določenih obveznosti (zagotovitev popravila v predpisanem roku oziroma zamenjava okvarjenega izdelka z novim in brezhibnim izdelkom), so tržni inšpektorji izrekli kršiteljem izrekli prekrškovne ukrepe. Od tega so v 5 primerih kršiteljem izrekli globo, in sicer vse s plačilnim nalogom. Nadalje so v 4 primerih kršiteljem izrekli opomin, še v 1 primeru pa so ocenili, da je opozorilo ZP-1 zadosten ukrep.

V 29 primerih reševanja reklamacij iz naslova stvarne napake so tržni inšpektorji zaradi nespoštovanja zakonskih določil, ki določajo pravice potrošnikov in obveznosti podjetij, izrekli upravne ukrepe. Tako so v 5 primerih podjetjem izrekli zgolj opozorilo ZIN, s katerim so jim naložili tudi odpravo nepravilnosti. Še v 24 primerih pa so tržni inšpektorji podjetjem z upravno odločbo naložili, da spoštujejo zakonska določila in ugodijo potrošnikovemu zahtevku iz naslova stvarne napake.

V kar 61 primerih reševanja reklamacij iz naslova stvarne napake pa so tržni inšpektorji zaradi kršitev zakonskih določil, ki določajo pravice potrošnikov in obveznosti podjetij, izrekli prekrškovne ukrepe. Tržni inšpektorji so ukrepali v 24 obravnavanih primerih, ko podjetje ni ugodilo potrošnikovemu zahtevku iz naslova stvarne napake, kljub temu, da napaka ni bila sporna. V 7 primerih so podjetjem izrekli predpisano globo, in sicer v 2 primerih z odločbo ter v 5 primerih s plačilnim nalogom. V 7 primerih so kršiteljem izrekli samo opomin, ker je šlo za manjše kršitve ali pa so nepravilnosti oziroma kršitve kršitelji še pred izdano odločbo o prekršku odpravili. Še v 10 primerih pa so inšpektorji kršiteljem izrekli opozorilo ZP-1.

Poleg tega pa so tržni inšpektorji ukrepali še v 37 primerih, ko podjetje ni odgovorilo na potrošnikov zahtevek v predpisanem roku. Pri tem so v 8 primerih kršiteljem izrekli globo, in sicer v 1 primeru z odločbo ter v 7 primerih z izdanim plačilnim nalogom. V prav tako 8 primerih so tržni inšpektorji kršiteljem izrekli opomin, ker je šlo za manjše kršitve ali pa so nepravilnosti oziroma kršitve kršitelji še pred izdano odločbo o prekršku odpravili. Še v 21 primerih, ko podjetje ni odgovorilo na potrošnikov zahtevek v predpisanem roku, pa so ocenili, da je opozorilo po Zakonu o prekrških zadosten ukrep.

Poleg samih reklamacij pa potrošniki na Tržni inšpektorat RS posredujejo tudi celo vrsto prijav. Te obsegajo tako prijave zaradi neizdaje računa, poslovanja v tujem jeziku, previsoko zaračunane provizije pri nepremičninskem posredovanju, dela na črno, previsoko zaračunane cene, neupravičeno zaračunanih stroškov opomina, neizplačila obresti na predplačilo, zavajajočega oglaševanja, slabe gostinske ponudbe, nepravilnega računa, različnih cen na izdelku oz. računu, previsokih stroškov opomina, neizdaje garancijskega lista za rabljeno vozilo, pa tudi prijave v zvezi z zaračunavanjem storitev kableske TV, upravnikovim poslovanjem, razdeljevanjem stroškov toplotne energije v večstanovanjskih stavbah, nakupom stanovanja, opravljanjem dimnikarskih storitev ipd.

Tako kot so raznolike prijave, so raznoliki tudi načini njihovega obravnavanja. V nekaterih primerih vsebuje zakonodaja, katere nadzor vrši Tržni inšpektorat RS, podlago za izdajo upravne odločbe ali prekrškovne odločbe, v drugih pa te podlage ni. Če je le mogoče in če zakonodaja, katere nadzor sicer vrši katera druga inšpekcijska služba, omogoča ustrezno prisilno ukrepanje zoper podjetje, se prijave odstopijo pristojnim inšpekcijskim službam. Če tudi te možnosti ni, pa se potrošnika napoti na uveljavljanje svojih pravic pred sodiščem oz. pred drugim, za to pristojnim organom oz. institucijo.

3.2. POTROŠNIŠKI KREDITI

Tržni inšpektorji so v letu 2008 opravili 3 koordinirane inšpekcijske nadzore na področju spoštovanja določb Zakona o potrošniških kreditih.

Glede na dejstvo, da je potrošniško kreditiranje področje, katerega neurejenost korenito posega v pravice in obveznosti potrošnika in ima lahko zanje vsekakor škodljive posledice, predvsem v sferi premoženja, je povsem jasno, da je nadzor na predmetnem področju še kako potreben.

Pravna podlaga inšpekcijskemu nadzoru so bili:

- Zakon o potrošniških kreditih,
- Pravilnik o pogojih, ki jih mora izpolnjevati kreditni posrednik,
- Pravilnik o poročanju dajalcev kreditov o sklenjenih kreditnih pogodbah in dogovorjeni efektivni obrestni meri,
- Pravilnik o določitvi pogojev, ki jih mora izpolnjevati dajalec kreditov za pridobitev dovoljenja za opravljanje storitev potrošniškega kreditiranja,
- Zakon o varstvu potrošnikov,
- Zakon o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami.

Predmet nadzora so bili dajalci kredita, tako pravne kot fizične osebe, ki dajejo ali obljublajo, da bodo dali potrošniku kredit v okviru svoje dejavnosti, poslovanja ali poklica. Podlaga za določitev zavezancev predmetnega nadzora je bil med drugim seznam kreditodajalcev, katerega je pripravil in posredoval Urad za varstvo potrošnikov ter katerega je Tržni inšpektorat RS prilagodil dejanskemu stanju glede na rezultate nadzora v preteklih obdobjih. Nadzor je bil usmerjen tudi v gospodarske subjekte, ki svojo dejavnost potrošniškega kreditiranja in posredovanja pri pridobitvi kredita oglašujejo v raznih medijih (npr.: Salomonov oglasnik, radio, tv, reklamni letaki...).

Pri nadzoru je Tržni inšpektorat RS ugotavljal predvsem ali zavezanci spoštujejo materialna določila Zakona o potrošniških kreditih in sicer: ali ima dajalec kreditov dovoljenje Urada za opravljanje storitev potrošniškega kreditiranja in nalepko, s katero izkazuje pridobitev dovoljenja; ali ima imetnik dovoljenja nalepko na vidnem mestu; ali imajo oglasi s katerimi se ponuja kredit ali posreduje pri pridobitvi kredita predpisano obvezno vsebino; ali je kreditna pogodba sklenjena v pisni obliki; ali kreditna pogodba vsebuje vse predpisane sestavine kot jih določa zakon; ali je morebitna potrošniška hipotekarna kreditna pogodba sklenjena v obliki notarskega zapisa; da dajalec kredita ob sklenitvi kreditne pogodbe od potrošnika ne zahteva izdajo ali sprejem bianco menice ali čeka ali drugega plačilnega instrumenta, ki ima po svoji naravi podobne učinke, ker je to prepovedano; ali dajalec kredita izračunava efektivno obrestno mero ali skupne stroške kredita skladno z zakonom; ali s kreditno pogodbo dogovorjena efektivna obrestna mera ostaja v obsegu najvišje še dopustne efektivne obrestne mere kot to določa zakon; da določilo kreditne pogodbe ni v nasprotju z zakonom in ni v škodo potrošnika; ali dajalec kredita Uradu za varstvo potrošnikov poroča o sklenjenih pogodbah in dogovorjeni efektivni obrestni meri v roku in na način kot to zahteva 25a. člen; ali dajalec kreditov še izpolnjuje pogoje, ki jih mora sicer izpolnjevati za pridobitev dovoljenja za opravljanje storitev potrošniškega kreditiranja; ali kreditni posrednik izpolnjuje pogoje za opravljanje dejavnosti posredovanja; in ali imajo oglasi s katerimi se ponuja kredit ali posredovanje pri pridobitvi kredita predpisano obvezno vsebino.

Tržni inšpektorat RS je opravil pri zavezancih (dajalci kreditov in kreditni posredniki) 437 inšpekcijskih pregledov, pri čemer je bilo pri 287 inšpekcijskih pregledih ugotovljeno, da zavezanci opravljajo dejavnost potrošniškega kreditiranja ali posredovanja pri pridobitvi kredita skladno s predpisi v okviru katerih je bil opravljen nadzor, in so bili vsakokratni postopki zaradi dejstva, da kršitve niso bile ugotovljene, ustavljeni.

Zoper zavezance, pri katerih so bile ugotovljene kršitve materialnih določil Zakona o potrošniških kreditih, je Tržni inšpektorat RS upravno ukrepal in sicer so bila ob 20 upravnih odločbah o prepovedi sklepanja kreditnih pogodb do odprave ugotovljenih pomanjkljivosti na podlagi 25. člena Zakona o potrošniških kreditih, izdana med drugim tudi štiri 4 opozorila ZIN, 6 upravnih odločb o odpravi

nepravilnosti na podlagi 13. člena Zakona o tržni inšpekciji in 3 upravne odločbe na podlagi 12. člena Zakona o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami.

V vseh primerih ugotovljenih kršitev je Tržni inšpektorat RS zoper kršitelje uvedel postopek o prekršku na podlagi Zakona o prekrških, v katerem je ob upoštevanju narave in teže storjenega prekrška izrekel 18 glob 51 opominov in 10 opozoril ZP-1.

Tržni inšpektorat RS je tako konec leta 2008 ponovil inšpekcijski nadzor tudi pri tistih zavezancih pri katerih so bile v začetku leta 2008 ugotovljene nepravilnosti Zakona o potrošniških kreditih in zato izdane upravne odločbe. Ugotovitve ponovljenega nadzora so pokazale, da so se le-ti ravnali po izdanih upravnih odločbah Tržnega inšpektorata RS in spoštujejo določila Zakona o potrošniških kreditih. Zato je moč zaključiti, da poostren koordiniran inšpekcijski nadzor na področju potrošniškega kreditiranja prinaša pozitivne rezultate.

3.3. KONTROLA SKLADNOSTI PROIZVODOV S TEHNIČNIMI PREDPISI

Pravna podlaga:

- Zakon o splošni varnosti proizvodov,
- Uredba o načinu mednarodne izmenjave informacij o ukrepih in dejanjih, ki omejujejo trgovanje s proizvodi,
- Pravilnik o obliki in vsebini obvestila o nevarnem proizvodu,
- Zakon o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti,
- Pravilnik o električni opremi, ki je namenjena za uporabo znotraj določenih napetostnih mej,
- Pravilnik o elektromagnetni združljivosti (EMC),
- Pravilnik o emisiji hrupa gospodinjskih strojev,
- Pravilnik o varnosti strojev,
- Pravilnik o osebni varovalni opremi,
- Pravilnik o rekreacijskih plovilih,
- Pravilnik o označevanju materialov, ki se uporabljajo za glavne sestavne dele obutve, namenjene prodaji potrošnikom,
- Zakon o telekomunikacijah,
- Pravilnik o radijski in telekomunikacijski terminalski opremi (R&TTE),
- Energetski zakon,
- Pravilnik o plinskih napravah,
- Zakon o gradbenih proizvodih,
- Pravilnik o potrjevanju skladnosti in označevanju gradbenih proizvodov,
- Zakon o varstvu okolja,
- Uredba o ravnanju z odpadno električno in elektronsko opremo,
- Pravilnik o obveščanju potrošnikov o varčni rabi goriv in emisijah CO₂ novih osebnih vozil,
- Uredba Sveta 339/93/EGS o sodelovanju nadzornih in carinskih organov pri preverjanju skladnosti proizvodov s pravili o varnosti.

S prevzemom direktiv, ki temeljijo na usmeritvah t.i. »novega pristopa« k tehnični harmonizaciji in standardom in »globalnega pristopa« k ugotavljanju skladnosti v slovenski pravni red, se je spremenil tudi način nadzora skladnosti proizvodov z zahtevami, ki so določene s temi predpisi. Razlog je v tem, da se sistem izkazovanja skladnosti spreminja tako, da vsak proizvajalec skladnost proizvoda, ki ga je dal na trg, načeloma potrjuje sam z izjavo o skladnosti in znakom skladnosti in ne nujno s posameznimi listinami, ki jih obvezno izda tretja stranka. To pa pomeni, da se nadzorstvo pristojnih

državnih organov nad izpolnjevanjem tehničnih zahtev izvaja potem, ko je proizvod že dan na trg kot skladen.

Glede na nove načine ugotavljanja in potrjevanja skladnosti proizvodov se je nadzor na trgu vršil predvsem v dveh smereh:

- Nadzor prilaganja predpisanih listin proizvodom, kar se preverja z metodo t.i. administrativnega nadzora, ki obsega nadzor označevanja proizvodov s predpisanimi znaki skladnosti, prisotnosti prilaganja listin o skladnosti in navodil za uporabo ter drugih predpisanih oznak, npr. označevanje z energijsko nalepko. V ta nadzor, ki praviloma poteka na celotnem območju Slovenije istočasno, je vključena širša strokovna skupina inšpektorjev s tehnično izobrazbo.
- Nadzor dejanskega izpolnjevanja varnostnih in drugih predpisanih zahtev iz ustreznih tehničnih predpisov, kar se preverja z metodo vzorčenja. Pri tem se na trgu odvzamejo vzorci proizvodov, ki so bili dani v promet kot skladni in se predajo na analize – pregled in preskus glede izpolnjevanja predpisanih zahtev v usposobljenih preskuševalnih laboratorijih. Pri tem se ugotovljene neskladnosti z zahtevami praviloma razvrščajo v štiri razrede in sicer v razred 0 (ni bilo ugotovljenih neskladnosti oziroma neskladnosti ne vplivajo na varnost), razred 1 (neskladen proizvod: manjše neskladnosti, ki lahko vplivajo na varnost), razred 2 (neskladen proizvod – nevaren: neskladnosti ogrožajo varnost) in razred 3 (neskladen proizvod – zelo nevaren: neposredna nevarnost). V ta nadzor je vključena ožja strokovna skupina inšpektorjev s tehnično izobrazbo.

V letu 2008 je bilo na področju nadzora izpolnjevanja tehničnih zahtev za proizvode v okviru administrativnega nadzora opravljenih 3876 pregledov. Pregledi so bili opravljeni v prodajalnah na drobno, pri prvem distributerju proizvodov na trgu Slovenije in pri proizvajalcih.

V primeru ugotovljenih neskladnosti so tržni inšpektorji ukrepali v skladu s posameznimi zakonskimi pooblastili za izdajo odločbe, s katero so zavezancu odredili odpravo ugotovljenih neskladnosti, omejili oziroma prepovedali dajanje v promet, odredili umik neskladnih proizvodov iz prometa, pogojevali nadaljnje trženje proizvoda s predhodno izpolnitvijo pogojev, ki zagotovijo njegovo varnost in v primeru zelo nevarnih proizvodov odredili objavo obvestil o nevarnosti v časnikih oziroma odpoklic. Kršitelja so za storjeni prekršek kaznovali z izrekom globe na kraju storjenega prekrška z izdajo plačilnega naloga, ali z izdajo odločbe o prekršku in v primeru prekrška neznatnega pomena izrekli opozorilo ZP-1.

Tako je bilo iz naslova nadzora nad izvrševanjem predpisov, ki določajo tehnične zahteve za proizvode v letu 2008 pravnim in fizičnim osebam izdanih 288 upravnih odločb (od tega 219 na podlagi Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti, 21 na podlagi Zakona o splošni varnosti proizvodov, 38 na podlagi Zakona o gradbenih proizvodih, 10 na podlagi Zakona o telekomunikacijah). Zaradi ugotovljenih manjših nepravilnosti so tržni inšpektorji v 125 primerih izrekli opozorila ZIN (od tega 80 na podlagi Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti, 16 na podlagi Zakona o splošni varnosti proizvodov, 19 na podlagi Zakona o gradbenih proizvodih, 10 na podlagi Zakona o varstvu okolja).

Zaradi kršitev tehničnih predpisov je bilo skupaj izrečenih 28 sankcij za prekrške. Zaradi kršitev Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti je bilo izrečenih 17 opominov, 3 odločbe o prekršku in 2 plačilna naloga. Zaradi kršitve Zakona o splošni varnosti proizvodov so bili izdani 1 opomin in 4 plačilni nalogi. Zaradi kršitve Zakona o gradbenih proizvodih je bil izdan 1 opomin.

Poleg tega je bilo zaradi prekrškov neznatnega pomena izrečenih 47 opozoril ZP-1 (od tega 31 zaradi kršitev Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti, 8 zaradi kršitev Zakona

o splošni varnosti proizvodov, 5 zaradi kršitev Zakona o gradbenih proizvodih in 3 zaradi kršitev Zakona o varstvu okolja).

Na področju nadzora nad izvajanjem tehničnih predpisov je bilo v t.i. administrativnih nadzorih skupno pregledanih 2762 različnih tipov proizvodov (178 s področja splošne varnosti proizvodov, 229 elektrotehničnih proizvodov, 396 strojev, 677 s področja osebne varovalne opreme, 162 plinskih naprav, 513 s področja gradbenih proizvodov, 467 aerosolov, 40 rekreacijskih plovil in 100 vozil). Največji delež proizvodov z ugotovljenimi nepravilnostmi glede prilaganja predpisanih listin in označevanja je bil ugotovljen pri nadzoru osebne varovalne opreme (71% od vseh pregledanih tipov opreme), najmanjši na področju plinskih naprav (9,8% od vseh pregledanih tipov naprav).

Na analize oziroma pregled in preskus v usposobljenih laboratorijih je bilo predanih 85 elektrotehničnih proizvodov, 43 proizvodov s področja Zakona o splošni varnosti proizvodov, 43 strojev, 12 gradbenih proizvodov, 17 proizvodov osebne varovalne opreme, 13 radijskih in terminalskih naprav, 10 proizvodov, pri katerih se je preskušalo izpolnjevanje zahtev glede elektromagnetne združljivosti in 4 plinske naprave. Skupaj je Tržni inšpektorat RS predal na analize 227 proizvodov, pri katerih so bile neskladnosti z zahtevami ugotovljene v 145 primerih (63,9% od vseh odvzetih vzorcev). Pri jemanju vzorcev usmerjajo tržni inšpektorji pozornost na proizvode, za katere obstoja sum, da so neskladni z zahtevami.

Poleg navedenega je Tržni inšpektorat RS opravljal kontrolo prisotnosti proizvodov na trgu na podlagi prejetih obvestil o nevarnih proizvodih iz sistema RAPEX, preko izmenjave informacij iz sistema o zaščitnih klavzulah ter na podlagi obvestil Carinske uprave RS o zadržanju sprostitve proizvodov v prosti promet.

Na področju administrativnega nadzora tržni inšpektorji še vedno ugotavljajo, da nekaterim proizvodom niso priložena navodila za uporabo, da proizvodom niso priložene listine o skladnosti, kjer je to predpisano in da proizvodi niso označeni z opozorili v slovenskem jeziku. Stanje na posameznih področjih se v splošnem izboljšuje, čeprav obstajajo odstopanja. V kolikor se je nadzor širil na nove skupine proizvodov, ki še niso bile predmet nadzora, je delež ugotovljenih nepravilnosti večji. V primeru ponovljenega nadzora iste skupine proizvodov pa se delež proizvodov z ugotovljenimi nepravilnostmi zmanjšuje.

Podrobnejši pregled po posameznih področjih sledi v nadaljevanju.

3.3.1. Nadzor proizvodov, za katere veljajo določila Zakona o splošni varnosti proizvodov

Zakon o splošni varnosti proizvodov določa, da se smejo dati na trg samo varni proizvodi. Uporablja se za proizvode, za katere ni posebnih predpisov, harmoniziranih s pravom Evropskih skupnosti, katerih cilj bi bil zagotoviti varnost proizvodov. Poglavitni namen zakona je tako zagotoviti višjo raven zaščite varnosti in zdravja potrošnikov pri tistih proizvodih, na katere se ne nanaša noben drug tehnični predpis s podrobneje razčlenjenimi zahtevami glede njihovih lastnosti. V to skupino proizvodov sodijo predvsem proizvodi za varstvo in nego otrok, oprema za dom in prosti čas, pohištvo, športna oprema. Zakon posebno pozornost namenja zaščiti različnih vrst potrošnikov, predvsem otrok in starejših, ki so v nevarnosti, če uporabljajo te proizvode.

3.3.1.1. Nadzor otroških igral

Tržni inšpektorat RS je v sklopu Ministrstva za gospodarstvo v letu 2008 sodeloval v Projektu »Varna igra na otroških igralih«, v katerem je bilo skupaj 8 držav članic EU. V okviru projekta je Tržni inšpektorat RS na svojem območju v okviru svojih pristojnosti opravil nadzore nad otroškimi igrali.

Pravna podlaga za inšpekcijske nadzore je Zakon o splošni varnosti proizvodov in prostovoljni, neobvezni standardi za igrala: SIST EN 1176-1,2,3,4,5,6 in 7, SIST EN 1177. Varnost zunanjih igral posredno ureja Zakon o splošni varnosti proizvodov, ki opredeljuje pogoje, ki jih morajo izpolnjevati proizvodi, da so lahko dani na trg. S tem delno povzema vsebino Direktive 2001/95/ES o splošni varnosti proizvodov, ki ne predpisuje CE označevanja.

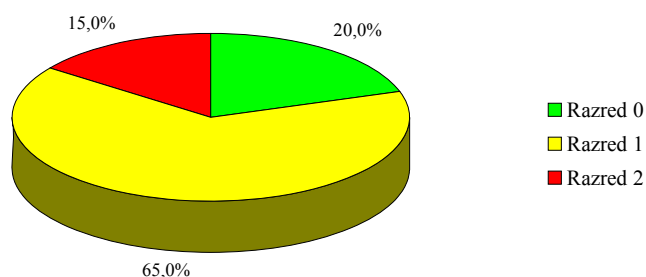
Nadzor nad igrali je bil izveden v dveh stopnjah- prva stopnja pri dobaviteljnih otroških igral in druga stopnja pri zavezancih, ki v okviru svoje poslovne dejavnosti dajejo v uporabo otroška igrala.

V prvi stopnji nadzora je bilo opravljenih 9 nadzorov pri dobaviteljnih- 5 pregledov pri slovenskih proizvajalcih in 4 pregledi pri distributerju otroških igral na trg Slovenije. Ugotovitve nadzorov kažejo, da dobavitelji poznajo zahteve po standardih SIST EN za otroška igrala, večina dobaviteljev zagotavlja navodila za montažo, uporabo in vzdrževanje igral, nudijo tudi montažo igral, s čimer želijo doseči tudi večjo varnost igral v uporabi. Ugotovljeno je, da imajo vsi dobavitelji za igrala certifikate laboratorijev iz EU oziroma Slovenije, večina dobaviteljev prodaja igrala javnim ustanovam (občinam).

Sklicevanje na EN standarde 1176 in 1177 za otroška igrala ni obvezno, obvezno pa je po Zakonu o splošni varnosti proizvodov dajati varna igrala na trg. Inšpektorji z opravljenimi nadzori niso ugotovili večjih nepravilnosti, ki bi vplivale na varnost igral in niso prekrškovno ukrepali. Stanje administrativno nadzirane varnosti igral pri dobaviteljnih je pričakovano in zadovoljivo.

Druga stopnja nadzora otroških igral v uporabi se je izvedla v sodelovanju s pogodbenim laboratorijem Biotehnične Fakultete, Oddelek za lesarstvo, Ljubljana, ki je izvajal preskušanje igral na licu mesta in izdal poročila o preskusu nadziranih igral. Tržni inšpektorji so opravili 11 nadzorov, pri katerih se je z metodo preskušanja pregledalo 20 igral pri zavezancih, ki v okviru svoje poslovne dejavnosti dajejo oziroma nudijo igrala v uporabo potrošnikom- otrokom. Pregledana je bila možnost ujemanja in zatikanja na gugalnicah in toboganih ter na enem plezalu.

Ugotovitve opravljenih nadzorov kažejo, da je od 20 igral 13 igral (65%) takšnih, da neskladnosti vplivajo na varnost, 3 igrala (15%) takšna, da so zelo nevarna in le 4 igrala (20%) takšna, da ni bilo neskladnosti ali pa le-te ne vplivajo na varnost.

Slika 11: Rezultat preskušanja varnosti otroških igral

Rezultati preskušanj glede na varnostne zahteve otroških igral so naslednji:

- V razred 0 (ni bilo ugotovljenih neskladnosti) so se uvrstila 4 igrala.
- V razred 1 (neskladnosti vplivajo na varnost) se je uvrstilo 13 igral.
- V razred 2 (neskladnosti ogrožajo varnost) so se uvrstila 3 igrala.

Zaradi navedenih ugotovitev neskladnosti otroških igral bo Tržni inšpektorat RS tudi v prihodnje v okviru svojih pristojnosti izvajal aktivnosti preverjanja varnosti otroških igral ter širil tako obseg kot tudi količino nadzorov igral v uporabi.

3.3.1.2. Nadzor vžigalnikov

Tržni inšpektorat RS je v tudi v letu 2008 vršil nadzor nad izpolnjevanjem zahtev, ki veljajo za vžigalnike. Te so določene z Odločbo Komisije (2006/502/ES) z dne 11. maja 2006 o zahtevi, da države članice sprejmejo ukrepe za zagotovitev, da se dajo na trg samo vžigalniki, ki so varni za otroke in za prepoved dajanja neobičajnih vžigalnikov na trg. Odločba je med drugim tudi določila rok, da države članice od 11. marca 2007 zagotovijo, da se dajejo na trg samo vžigalniki varni za otroke in da se od istega datuma prepove dajanje neobičajnih vžigalnikov na trg. Veljavnost odločbe je bila podaljšana z Odločbo Komisije (2007/231/ES) z dne 12. aprila 2007, ki je določila tudi, da se od 11. marca 2008 dalje potrošnikom lahko dobavljajo samo vžigalniki, ki so varni za otroke in prepove dobava neobičajnih vžigalnikov. Veljavnost te odločbe in prepoved je bila dalje podaljšana z Odločbo Komisije (2008/322/ES) z dne 18. aprila 2008.

Pravno podlago za izvajanje nadzora predstavlja Uredba o izvajanju odločbe Komisije o zahtevi, da države članice sprejmejo ukrepe za zagotovitev, da se dajo na trg samo vžigalniki, ki so varni za otroke in za prepoved dajanja neobičajnih vžigalnikov na trg (Uradni list RS, št. 98/2006, 56/2007, 57/2008), ki je izdana na podlagi drugega odstavka 8. člena Zakona o splošni varnosti proizvodov (Uradni list RS, št. 101/2003). Z uredbo je kot pristojni organ za izvajanje nadzora določen Tržni inšpektorat RS, hkrati pa so določene tudi globe za kršitve. Uredba velja od 11. marca 2007.

Podrobnejše tehnične zahteve za vžigalnike so določene v tehničnih standardih SIST EN ISO 9994:2006 Vžigalniki – varnostna specifikacija, kateri določa splošne varnostne zahteve in jih morajo izpolnjevati vsi vžigalniki. Referenca je objavljena na seznamu standardov, katerih uporaba omogoča domnevo, da je proizvod varen v skladu z Zakonom o splošni varnosti proizvodov, SIST EN 13869:2004 Vžigalniki, varni za otroke in ISO 22702:2003 Utility lighters – general consumer-safety requirements (vžigalniki za domačo uporabo).

Nadzor se je opravil pri uvoznikih, prvih distributerjih vžigalnikov na trg Slovenije in pri trgovcih na drobno. Opravljenih je bilo 79 inšpekcijskih pregledov, od tega 46 v prodajalnah na drobno, 14 pri prvem distributerju vžigalnikov na trg Slovenije iz drugih držav članic EU, 2 pri uvoznikih iz tretjih držav, 3 na carinski izpostavi ob priliki zadržanja sprostitev vžigalnikov v prost promet, ostali pa pri drugih distributerjih v dobavni verigi.

Skupno je bilo pregledanih 142 modelov vžigalnikov, od tega je bil eden neobičajne oblike, 10 za domačo uporabo in 13 luksuznih, ostali pa so bili običajni vžigalniki. Pri 4 modelih vžigalnikov je bilo ugotovljeno neizpolnjevanje zahtev za varnost otrok (CR), pri 45 modelih pa so bile ugotovljene neskladnosti z zahtevami standarda SIST EN ISO 9994 glede lokacije varnostnih opozoril.

Zaradi ugotovljenih nepravilnosti so inšpektorji izdali 9 opozoril ZIN, 2 odločbi na podlagi Zakona o splošni varnosti proizvodov, štiri odločbe na podlagi Zakona o varstvu potrošnikov ter izrekli 3 opozorila ZP-1. V 4 primerih so distributerji prostovoljno umaknili neskladne vžigalnike s trga.

Med izvajanjem nadzora se je izpostavilo vprašanje glede lokacije varnostnih opozoril in navodil na vžigalnikih. Standard SIST EN ISO 9994 (ISO 9994:2005), točka 6.2 določa, da se varnostna opozorila ali ustrezni simboli ali oboje lahko nahajajo na samem vžigalniku ali so navedena na letaku ali brošuri, pakirani skupaj z vžigalnikom ali so navedena na pakiranju za potrošnika, ki je dobavljen na prodajno mesto. Inšpektorat je mnenja, da v kolikor so varnostna opozorila navedena samo na t.i. »displejih« ali v kartonskih škatlah, v katerih je zloženo več vžigalnikov (običajno 50 kos) to ne zadosti zahtevi iz 9. člena Zakona o splošni varnosti proizvod (ustrezne informacije morajo biti na

voljo ves čas običajne ali predvidene uporabe proizvoda), saj je iz omenjenih »displejev« mogoča prodaja tudi posameznih vžigalnikov. Ker glede navedenega vprašanja ni enotnega mnenja med državami članicami, inšpektorat v primeru neustreznega označevanja dosedaj ni ukrepal. Mnenja drugih držav članic naj bi bila znana v začetku leta 2009, po proučitvi prejetih stališč pa se bo Tržni inšpektorat RS odločil glede nadaljnjih postopkov po tem vprašanju.

Hkrati z nadzorom vžigalnikov se je v maloprodaji preverjalo tudi označevanje škatlic za vžigalice. Za vžigalice so zahteve določene v standardu SIST EN 1783:2001 in SIST EN 1783:2001/A1:2004 Matches – performance requirements, safety and classification. Standard v poglavju 8 določa tudi označevanje škatlic za vžigalice in sicer: podatki o proizvajalcu (zadostuje blagovna znamka); oznaka ali gre za »varnostne vžigalice« ali »vžigalice, katere je mogoče prižgati ob katerokoli površino«; nominalno število vžigalic v škatlici in opozorilo: »HRANITI ZUNAJ DOSEGA OTROK« ali drugo opozorilo, ki ima vsebinsko enak pomen (besede ali simboli), kateri so bili predmet raziskav in preskušeni tako, da je potrjena njihova učinkovitost. Opozorilo mora biti čitljivo, vidno in razumljivo. Skupno je bilo pregledanih 36 različnih škatlic za vžigalice, od katerih je bilo v 7 primerih ugotovljeno, da opozorilo ni v slovenskem jeziku zaradi česar sta bili izdani dve upravni opozorili ZIN.

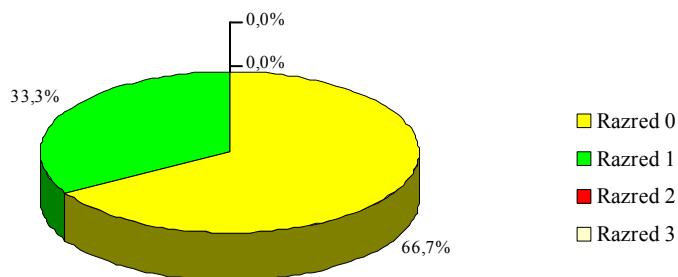
3.3.1.3. Vzorčenje

3.3.1.3.1 *Vzorčenje vžigalnikov*

Pri nadzoru varnosti vžigalnikov Tržni inšpektorat RS sodeluje v dveletnem projektu (2007–2009) »Joint Market Surveillance Action on Child-Resistant Lighters and Novelty Lighters«, v katerem sodeluje 13 držav članic (Avstrija, Bolgarija, Danska, Grčija, Estonija, Latvija, Malta, Nizozemska, Norveška, Poljska, Slovaška, Slovenija, Švedska) in ga sofinancira Evropska komisija ter koordinira PROSAFE. V okviru projekta se preverja skladnost vžigalnikov s predpisanimi zahtevami, to je z Odločbo Komisije (2006/502/ES) in zahtevami standarda EN ISO 9994. Poleg preverjanja listin, ki izkazujejo skladnost z zahtevami, se je opravilo tudi vzorčenje 18 tipov vžigalnikov in analize vžigalnikov v izbranem laboratoriju Bureau Veritas v Veliki Britaniji. Tržni inšpektorat RS je do sedaj prejel rezultate preizkusov 12 vzorcev vžigalnikov, poročila ostalih vzorcev pa naj bi bila prejeta v začetku leta 2009.

Rezultati preskušanj glede na zahteve iz ustreznega standarda so naslednji:

- V razred 0 (ni bilo ugotovljenih neskladnosti) se je uvrstilo 8 (66,7%) proizvodov,
 - V razred 1 (neskladnosti vplivajo na varnost) so se uvrstili preostali 4 (33,3%) proizvodi.
- Poreklo proizvodov: vsi EU.

Slika 12: Rezultat preskušanja varnosti vžigalnikov

Vsi podatki o vžigalnikih, ki so bili predmet vzorčenja, so vneseni v sistem ICSMS.

3.3.1.3.2 Vzorčenje otroških vozičkov

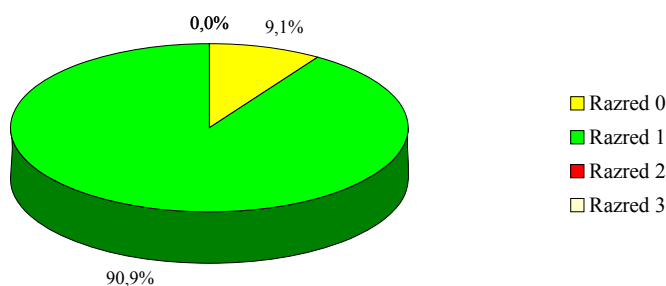
Pri nadzoru proizvodov, za katere je pristojnost za nadzor različnih vidikov varnosti deljena med več pristojnih organov, Tržni inšpektorat RS sodeluje z drugimi inšpekcijskimi organi. Tako je v letošnjem letu z Zdravstvenim inšpektoratom RS potekal skupen nadzor otroških vozičkov, pri katerem sta bili predmet kontrole tako mehanska kot kemijska varnost.

Skupno je bilo vzorčenih 11 otroških vozičkov. Kot merilo za ugotavljanje mehanske varnosti je bil uporabljen slovenski standard SIST EN 1888:2003 Izdelki za varstvo in nego otrok – Otroški vozički – Varnostne zahteve in preskusne metode, upoštevajoč Dopolnilo A1:2006, Dopolnilo A2:2006 in Dopolnilo A3:2006 k standardu.

Preglede in preskuse otroških vozičkov je opravil Inštitut za varilstvo iz Ljubljane. Po končanem preskušanju so laboratoriji izdali poročilo z oceno varnosti.

Rezultati preskušanj glede na zahteve iz ustreznega standarda so naslednji:

- V razred 0 (ni bilo ugotovljenih neskladnosti) se je uvrstil 1 (9,1%) proizvod, poreklo Kitajska.
- V razred 1 (neskladnosti vplivajo na varnost) se je uvrstilo preostalih 10 (90,9%) proizvodov. Poreklo proizvodov: 3 iz Kitajske, 3 iz Nemčije, 1 iz Nizozemske, 1 iz Avstrije, 1 iz Španije in 1 iz Slovenije.
- V razred 2 (neskladnosti ogrožajo varnost) ni bil uvrščen noben proizvod.
- V razred 3 (neposredna nevarnost) ni bil uvrščen noben proizvod.

Slika 13: Rezultat preskušanja varnosti otroških vozičkov

Vsi podatki o otroških vozičkih, ki so bili predmet vzorčenja, vneseni v sistem ICSMS.

3.3.1.4. Ostale aktivnosti

V letu 2008 je Tržni inšpektorat RS prejel in obravnaval 2 obvestili s strani proizvajalcev in distributerjev glede na določila 12. člena Zakona s splošni varnosti proizvodov, ki sta se nanašala na odpoklic prenosnega računalnika in otroškega oblačila. 12. člen omenjenega zakona določa, da morajo proizvajalci in distributerji, če kot strokovnjaki na podlagi informacij, s katerimi razpolagajo, ugotovijo, da proizvod, ki so ga dali na trg predstavlja nevarnosti, ki niso skladne s splošno varnostno zahtevo, o tem takoj obvestiti pristojno inšpekcijo. Za obveščanje se uporabi obrazec, ki je predpisan v Pravilniku o obliki in vsebini obvestila o nevarnem proizvodu.

3.3.2. Električna oprema – varnost

Tržni inšpektorat RS je v letu 2008 izvajal nadzor električne opreme na podlagi Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti v povezavi s Pravilnikom o električni opremi, ki je namenjena za uporabo znotraj določenih napetostnih mej.

Električne proizvode, ki spadajo pod Pravilnik o električni opremi, ki je namenjena za uporabo znotraj določenih napetostnih mej, uporabljajo potrošniki vsakodnevno, zato je neupoštevanje določil veljavnih predpisov s strani proizvajalcev, uvoznikov in distributerjev za uporabnike lahko nevarno. Možnosti električnega udara, težav z visokimi temperaturami ter posledično požara pa je verjeten vzrok morebitnih poškodb uporabnikov, poškodovanja njihovega imetja ali onesnaženju okolja.

V letu 2008 je bil opravljen nadzor skladnosti električne opreme z določili veljavnih predpisov glede njene varnosti, prilaganja spremnih listin (garancijskega lista, navodila za sestavo in uporabo ter seznama servisov) na naslednje načine:

- z odvzemom vzorcev, ki se jih preda na ugotavljanje skladnosti glede varnosti električne opreme usposobljenim in akreditiranim organizacijam skladno z določili tehničnih predpisov, z obdelavo poročil o preskusih, obveščanju dobaviteljev o rezultatih poročil o preskusih ter z izrekanjem ukrepov v skladu s predpisi ob upoštevanju kriterija samostojnosti, varstva javnega in zasebnega interesa, načela javnosti in sorazmernosti (ugotavljanje dejanske skladnosti proizvodov),
- sodelovanje pri projektu nekaterih držav članic EU – nadzor skladnosti svetlobnih nizov,
- v sodelovanju s Carinsko upravo RS in
- na podlagi prejetih obvestil držav članic Evropske unije – zaščitne klavzule in RAPEX.

3.3.2.1. Vzorčenje

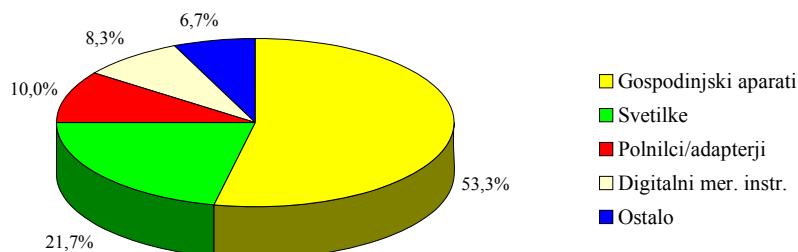
Tržni inšpektorat RS je preko celega leta 2008 izvajal nadzor skladnosti glede varnosti električne opreme z vzorčenjem, s čimer so bili izbrani vzorci proizvodov podvrženi tipskim preskusom in ugotavljanju odstopanja od predpisanih zahtev. Preskuse so izvajale usposobljene in akreditirane organizacije skladno z veljavnimi tehničnimi zahtevami.

Pri določanju, katere proizvode vzorčiti, so tržni inšpektorji upoštevali dosedanje izkušnje in naslednje kriterije:

- blagovne skupine, za katere se je v prejšnjih letih ugotovila nedvoumna neskladnost: električni (mali) gospodinjski aparati, svetilke, digitalni merilni instrumenti, napajalniki, polnilniki in ojačevalniki,
- proizvodi, ki so imeli sorazmerno nizko ceno v primerjavi z drugimi istovrstnimi proizvodi,
- proizvodi, za katere ni mogoče ugotoviti porekla, ali je bilo navedeno poreklo sporno, ali pa je poreklo vzorca ocenjeno kot »bolj rizično«,
- proizvodi, za katere je bila posredovana informacija o neustreznosti preko sistema RAPEX, zaščitne klavzule ali ICSMS,
- proizvodi, ki so jih potrošniki reklamirali glede neustrezne kakovosti.

Nadzor se je nanašal na električno opremo, napajano z izmenično napetostjo med 50 V in 1000 V oziroma z enosmerno napetostjo med 75 V in 1500 V. Tržni inšpektorat RS je v letu 2008 za ugotavljanje skladnosti električne opreme z določili veljavnih predpisov predal na analize 60 vzorcev (v letu 2007 je bilo vzorčenih 58 vzorcev). Poleg tega je Tržni inšpektorat RS v okviru mednarodnega projekta konec leta opravil kontrolo skladnosti svetlobnih nizov, ki se prodajajo na tržišču. S tem namenom je bilo oddanih na preskušanje glede osnovnih varnostnih zahtev 25 vzorcev.

V letu 2008 je bilo odvzeto in oddano na preskušanje 60 proizvodov, od tega 32 (53,3%) gospodinjskih aparatov, 13 (21,7%) svetilk, 6 (10,0%) polnilcev oziroma adapterjev, 5 (8,3%) digitalnih merilnih instrumentov, 3 (5%) napajalnike za osebne računalnike in 1 (1,7%) hišni zvonec.

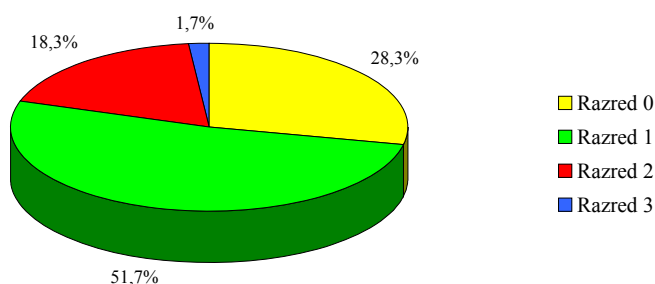

Slika 14: Vrste vzorčenih električnih proizvodov

Preskusi so se opravljali v dveh usposobljenih laboratorijih: Slovenskem institutu za kakovost in meroslovje SIQ in Fakulteti za elektrotehniko – Laboratorij za metrologijo in kakovost.

Rezultati preskušanj glede na Pravilnik o električni opremi, ki je namenjena za uporabo znotraj določenih napetostnih mej in podanimi izjavami o skladnosti, so:

- V razred 0 (ni bilo ugotovljenih neskladnosti) se je uvrstilo 17 (28,3%) proizvodov: 10 gospodinjskih aparatov, 3 svetilke, 4 adapterji. Poreklo proizvodov: 2 iz Kitajske, 1 iz Koreje, 1 iz Tajvana, 9 iz EU, za 4 proizvode poreklo ni znano.
- V razred 1 (neskladnosti vplivajo na varnost) se je uvrstilo 31 (51,7%) proizvodov: 17 gospodinjskih aparatov, 8 svetilk, 2 adapterja, 2 napajalnika za računalnik, 1 digitalni merilni instrument in 1 hišni zvonec. Poreklo proizvodov: 11 iz EU, 11 iz Kitajske, 2 iz Koreje, 1 iz BIH, za 6 proizvodov poreklo ni znano.
- V razred 2 (neskladnosti ogrožajo varnost) se je uvrstilo 11 (18,3%) proizvodov: 4 gospodinjski aparati, 2 svetilki, 1 napajalnik za računalnik in 4 digitalni merilni instrumenti. Poreklo proizvodov: 6 iz Kitajske, 1 iz Italije, 1 iz Hrvaške, za 3 proizvode poreklo ni znano.
- V razred 3 (neposredna nevarnost) se je uvrstil 1 (1,7%) proizvod in sicer gospodinjski aparati (mini pečica MB 120N, Toptech Europe). Poreklo proizvoda ni znano.

Slika 15: Rezultat preskušanja glede električne varnosti

V okviru nadzora skladnosti električne opreme so bili opravljeni inšpekcijski pregledi v 24 prodajalnah na drobno, vključenih pa je bilo 27 dobaviteljev (proizvajalec, uvoznik, distributer).

Glede na ugotovljene neskladnosti so bili izdani naslednji ukrepi:

- 14 ureditvenih odločb,
- 7 odločb o prepovedi dajanja v promet,
- 7 odločb o umiku iz prometa,
- 1 odločba o prepovedi dajanja v promet in umiku iz prometa,
- 2 odločbi o prepovedi dajanja v promet, umiku iz prometa in odpoklicu pri potrošnikih z objavo v medijih,
- vsem dobaviteljem neskladnih vzorcev so bili naloženi stroški postopka/preskušanja (skupni znesek je 32.226,60 EUR).

Dobavitelji so v glavnem zelo resno pristopili k reševanju problemov glede na ugotovitve tržnega inšpektorata RS in v večini primerov prostovoljno umikali neskladne proizvode s tržišča. Seveda so v določenih primerih kljub temu bile izdane odločbe o prepovedi prometa in sicer zaradi preprečitve prodaje neskladnih izdelkov ob naslednji dobavi.

Tržni inšpektorat RS bo tudi v bodoče z ukrepi, ki jih določajo veljavni predpisi, skušal omejiti promet z neskladnimi proizvodi, izločiti iz prometa proizvode, katerih neskladnosti lahko ogrožajo varnost potrošnikov, kot tudi na ustrezen način obvestil potrošnike o zelo nevarnih proizvodih.

V primerjavi z letom 2007, ko je bilo preskušanih 58 vzorcev, sta v letu 2008 preskušana dva vzorca več. Večje število vzorcev je bilo omogočeno zaradi nižje cene preizkuševalnega laboratorija za gospodinjske aparate. Število neskladnih vzorcev je v letu 2008 naraslo za 71 %, kar je zaskrbljujoče (do sedaj je bilo povprečje neskladnih vzorcev okoli 50%). Res pa je tudi, da v primerjavi z letom 2007, ko je bilo na tržišču najdeno 5 zelo nevarnih proizvodov, v letu 2008 Tržni inšpektorat RS ni zasledil nobenega takega proizvoda. Povečanje števila neskladnih proizvodov je najverjetneje posledica globalne krize, ki se trenutno dogaja, saj morajo proizvajalci zniževati stroške proizvodnje, kar se lahko naredi z zmanjševanjem kvalitete proizvodov, oziroma s selitvijo proizvodnje v kraje s cenejšo delovno silo (npr. Kitajska).

Za vzorce, za katere je Tržni inšpektorat RS prepovedal promet zaradi varnostnih razlogov, bodo podane tudi zaščitne klavzule oziroma RAPEX obvestila, prav tako pa so vsi rezultati vneseni v mednarodni sistem ICSMS.

3.3.2.2. Svetlobni nizi

Tudi v letu 2008 je Tržni inšpektorat RS opravil nadzor skladnosti različnih vrst okrasne razsvetljave t.i. svetlobnih nizov, saj je bilo pri lanskoletnem nadzoru ugotovljenih še vedno preveč neskladnosti: pomanjkanje navedbe proizvajalca/zaščitne znamke/blagovne znamke, manjkajoča varnostna opozorila, prekratka dolžina priključnega kabla. Prav tako so bili rezultati preskušanj zelo zaskrbljujoči: od 10 preskušanih svetlobnih nizov so bili 4 spoznani za neskladne - zelo nevarne, 5 je bilo neskladnih – manjše neskladnosti in samo 1 je bil skladen z zahtevami merodajnega standarda. Nevarnosti, ki izhajajo iz slabo konstruiranih proizvodov pa so električni udar, opekline, požar, itd.

Zaradi množičnosti uporabe tovrstnih proizvodov, nevarnosti, ki izvira iz uporabe, in ugotovljenih pomanjkljivosti pri prodajanih proizvodih, se od leta 2007 pa do srede 2009 odvija skupni projekt nekaterih držav članic EU (poleg Slovenije – Tržni inšpektorat RS, sodelujejo še Madžarska, Slovaška, Nemčija in Nizozemska), ki se nanaša na varnost svetlobnih nizov. Komisija EU je že v letu 2007 potrdila projekt, ki se bo zaključil s končnim poročilom v letu 2009, bistveni del projekta pa se je odvil v drugi polovici leta 2008.

Tržni inšpektorat RS je izvedel akcijo nadzora na štirih nivojih:

- sodelovanje s Carinsko upravo RS in pregled proizvodov na slovenski meji (takojšnja prepoved uvoza neskladnih proizvodov – vizualno ugotovljene neskladnosti, vzorčenje),
- vzorčenje proizvodov in oddaja na preskušanje glede bistvenih varnostnih zahtev,
- s preverjanjem administrativnih zahtev v prodajalnah, pa tudi z enostavnejšim pregledom nekaterih tehničnih zahtev in
- s pregledi pri distributerjih.

Nadzor se je pričel vršiti najprej na meji Slovenije, saj so carinski organi obveščali Tržni inšpektorat RS o vsakem uvozu svetlobnih nizov. Carinski organi so obveščali Tržni inšpektorat RS od konca junija 2008 pa do začetka novembra 2008, ko so gospodarske družbe opravljale uvoze. V drugi polovici novembra pa je Tržni inšpektorat RS pričel z nadzorom v prodajalnah in na pred-/novoletnih sejmih (le-ta se je končal konec decembra 2008) in posledično tudi pri prvih distributerjih/uvoznikih.

V maloprodaji je bilo pregledanih 73 prodajaln in 184 tipov svetlobnih nizov. Pomanjkljivosti, ki so se pojavljale na proizvodih, so bile naslednje:

- 76 proizvodov ni imelo vseh potrebnih oznak, ki se morajo nahajati na svetlobnem nizu ali na neodstranljivi nalepki, pritrjeni na kabel svetlobnega niza (CE, proizvajalca/zaščitne znamke/blagovne znamke, nazivna napetost celotnega niza,...)
- 74 proizvodov ni imelo ali pa so bila pomanjkljiva varnostna opozorila, ki morajo biti priložena svetlobnemu nizu,
- 18 proizvodov ni imelo ES izjav o skladnosti,
- pri 6 proizvodih je bila dolžina priključnega kabla manjša od 1,5m,

Zaradi teh pomanjkljivosti je bilo gospodarskim družbam izdanih 20 odločb o omejitvi prometa, izvedeno je bilo 5 prostovoljnih umikov iz prometa, izdano 10 opozoril ZIN, 6 opominov ZP-1, 2 krat izrečena globa po Zakonu o varstvu potrošnikov, v 5 primerih pa se je postopek nadaljeval pri dobavitelju.

V nadaljevanju so bili opravljeni pregledi pri 14 dobaviteljih (prvih distributerjih v Sloveniji oziroma pri uvoznikih) je bilo:

- pregledano 45 tipov svetlobnih nizov,
- 31 proizvodov ni imelo vseh potrebnih oznak, ki se morajo nahajati na svetlobnem nizu ali na neodstranljivi nalepki, pritrjeni na kabel svetlobnega niza (CE, proizvajalca/zaščitne znamke/blagovne znamke, nazivna napetost celotnega niza,...),
- 26 proizvodov ni imelo ali pa so bila pomanjkljiva varnostna opozorila, ki morajo biti priložena svetlobnemu nizu,
- 11 proizvodov ni imelo ES izjav o skladnosti ali pa so le-te bile pomanjkljive,
- pri 1 proizvodu je bila dolžina priključnega kabla manjša od 1,5m.

Zaradi tega je bilo izdanih 5 odločb o omejitvi oziroma prepovedi in umiku iz prometa, v 3 primerih so dobavitelji izvedli prostovoljen umik iz prometa, za 3 gospodarske družbe pa je bil uveden prekrškovni postopek.

V okviru nadzora je bilo skladno z vodilom mednarodnega projekta oddanih na preskušanje glede izpolnjevanja osnovnih varnostnih zahtev tudi 25 tipov svetlobnih nizov, od katerih so bili:

- 4 svetlobni nizi spoznani za skladne – razred 0,
- 12 svetlobnih nizov spoznanih za neskladne (manjše neskladnosti) – razred 1,
- 9 svetlobnih nizov spoznanih za neskladne (nevarne) – razred 2,

Zato so izdani naslednji ukrepi:

- 1 ureditvena odločba,
- 6 odločb o prepovedi prometa,
- 8 odločb o prepovedi prometa in umiku iz prometa,
- v 5 primerih je bil v odločbah naložen tudi odpoklic pri končnih uporabnikih (objave v lokalnih časopisih, reklamnem materialu prodajalcev, na spletnih straneh, drugih medijih)
- v 2 primerih pa je postopek združen in še ni končan.

Carinska uprava RS je na Tržni inšpektorat RS poslala 16 obvestil o uvozi svetlobnih nizov (pri pošiljkah je bilo 67 različnih tipov proizvodov), od katerih je Tržni inšpektorat RS po opravljenem inšpekcijskem pregledu zavrnil uvoz v 6 primerih, v 3 primerih je bilo blago sproščeno z odločbo o prepovedi prometa do odprave pomanjkljivosti, v 7 primerih se je uvoz dovolil.

3.3.3. Elektromagnetna združljivost

Zahteve glede elektromagnetne združljivosti (EMC) za električno opremo so bile do sredine leta 2007 opredeljene v Zakonu o telekomunikacijah in v Pravilniku o elektromagnetni združljivosti. Od takrat dalje pa je v uporabi Pravilnik o elektromagnetni združljivosti (EMC), ki prenaša v slovenski pravni red direktivo 2004/108/ES in je izdan na podlagi Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti. Prehodno obdobje dopušča, da se do 20. 7. 2009 lahko da na trg oziroma v obratovanje tudi še oprema, ki je skladna še z določbami prejšnjega Pravilnika o elektromagnetni združljivosti.

Tržni inšpektorat RS je opravljal nadzor električne opreme glede EMC zahtev z metodo vzorčenja. Na vzorcih, ki so bili odvzeti iz prometa, so bili opravljeni delni preskusi po zahtevah harmoniziranih standardov pri pooblaščenem laboratoriju.

V letu 2007 so se člani delovne skupine za administrativno sodelovanje držav članic EU na področju elektromagnetne združljivosti (EMC AdCo) dogovorili za skupen dvoletni projekt nadzora električnega ročnega orodja na evropskem trgu. Cilj akcije je bil preverjanje skladnosti električnega ročnega orodja glede elektromagnetne združljivosti. Akcija se je začela 1. 9. 2007 in je trajala do 1. 5. 2008. Sodelovanju se je pridružil tudi Tržni inšpektorat RS.

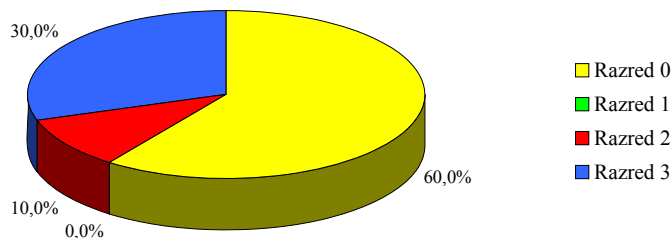
Tržni inšpektorji so v letu 2008 v okviru te akcije vzorčili 6 vzorcev električnega ročnega orodja. Preskušani vzorci so iz naslednjih skupin proizvodov: dva kotna brusilnika, ena električna verižna žaga, ena električna krožna žaga, en električni skobeljnik in ene škarje za živo mejo. Razen teh 6 vzorcev, odvzetih in preskušanih v okviru skupne evropske akcije, so bili odvzeti in preskušani še 4 vzorci napajalnikov za računalnike.

Električna oprema, ki je bila preskušana glede EMC zahtev, je bila glede na rezultate preskušanja razvrščena v štiri razrede: skladna razreda 0, neskladna razreda 1 (pogojno skladna oprema – rezultati meritev so znotraj 50% merilne negotovosti meritve), neskladna razreda 2 (rezultati meritev so znotraj meja 50% in 150% merilne negotovosti meritve) in neskladna razreda 3 (rezultati meritev presega 150% merilne negotovosti meritve).

Rezultati izvedenih preskušanj odvzetih vzorcev v letu 2008, glede izpolnjevanja zahtev EMC, so naslednji:

- razred 0 (skladno) – 6 vzorcev (60%),
- razred 1 (neskladno) – 0 vzorcev, (0%)
- razred 2 (neskladno) – 1 vzorec (10%),
- razred 3 (neskladno) – 3 vzorci (30%).

Z meritvami je ugotovljeno, da je bilo od 10 proizvodov 40% neskladnih, pri čemer je 30% neskladnih razreda 3.

Slika 16: Rezultat preskušanja vzorčenih proizvodov glede EMC

Trije vzorci, pri katerih je bila ugotovljena neskladnost, sodijo v skupino proizvodov električnih ročnih orodij, neskladen pa je bil tudi en napajalnik za računalnik. Neskladni proizvodi po poreklu izvirajo iz Kitajske, en pa iz Italije. V vseh štirih primerih je bil dobaviteljem prepovedan promet s temi proizvodi na tržišču Slovenije, za tri neskladne proizvode razreda 3 (ročna orodja) pa je bila izvedena prijava EU komisiji v obliki zaščitne klavzule.

S strani članic EU so bile v letu 2008 prejete 3 notifikacije zaščitne klavzule za električno opremo glede elektromagnetne združljivosti. S strani Tržnega inšpektorata RS so bile pripravljene tudi 3 zaščitne klavzule glede elektromagnetne združljivosti naprav.

V letu 2008 so bile na področju EMC izdane štiri upravne odločbe prepovedi prometa z neskladnimi proizvodi na tržišču Slovenije.

3.3.4. Radijska oprema in telekomunikacijska terminalska oprema

Zahteve za radijsko opremo in telekomunikacijsko terminalska opremo so opredeljene v Zakonu o telekomunikacijah in v Pravilniku o radijski in terminalske opremi, ki prenašata v slovenski pravni red direktivo 1999/5/ES Evropskega parlamenta in Sveta (R&TTE direktiva).

Tržni inšpektorat RS je opravljal nadzor radijske opreme in telekomunikacijske terminalske opreme glede zakonskih zahtev z metodo vzorčenja. Na vzorcih, odvzetih iz prometa, je pooblaščen laboratorij opravil delna preskušanja po zahtevah harmoniziranih standardov.

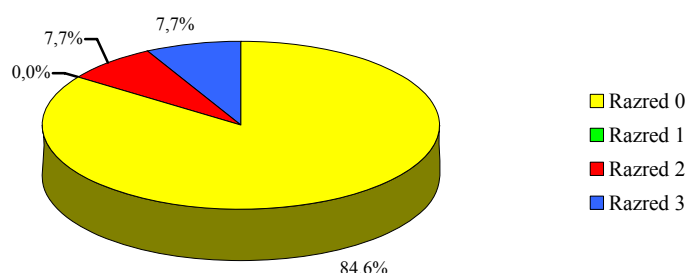
V letu 2008 so se člani delovne skupine za administrativno sodelovanje držav članic EU na področju radijske opreme in telekomunikacijske terminalske opreme (R&TTE AdCo) dogovorili za skupen dvoletni projekt nadzora PMR aparatov in brezžičnih komunikacij - naprav, ki obratujejo pri frekvenci 2,4 GHz na evropskem trgu. Akcija se je začela septembra 2008 in bo trajala do maja 2009. Sodelovanje v akciji je bilo prostovoljno, projektu se je pridružil tudi Tržni inšpektorat RS.

V letu 2008 je bilo vzorčenih 13 različnih proizvodov, med katerimi so bile 4 naprave kratkega dosega, 4 telekomunikacijske naprave, 1 naprava električnih inštalacij, 1 daljinsko upravljana naprava in 3 naprave informatike. Vse vzorčene radijske naprave so bile preskušane glede zahtev radijskega spektra in zaščitnih zahtev glede elektromagnetne združljivosti. Pri 2 proizvodih (15,4%) je bila ugotovljena neskladnost s standardi navedenimi v priloženih izjavah o skladnosti glede preskušanih zahtev.

Radijska in telekomunikacijska terminalna oprema, ki je bila preskušana glede R&TTE zahtev, je bila glede na rezultate preskušanj razvrščena v štiri razrede: skladna razreda 0, neskladna razreda 1 (pogojno skladna oprema – rezultati meritev so znotraj 50% merilne negotovosti meritve), neskladna razreda 2 (rezultati meritev so znotraj meja 50% in 150% merilne negotovosti meritve) in neskladna razreda 3 (rezultati meritev presegajo 150% merilne negotovosti meritve).

Rezultati izvedenih preskušanj odvzetih vzorcev v letu 2008, glede izpolnjevanja zahtev izrabe radiofrekvenčnega spektra in elektromagnetne združljivosti, so naslednji:

- razred 0 (skladno) – 11 vzorcev,
- razred 1 (neskladno) – 0 vzorcev,
- razred 2 (neskladno) – 1 vzorec,
- razred 3 (neskladno) – 1 vzorci.

Slika 17: Rezultat preskušanja vzorčenih R&TTE proizvodov

Glede na poreklo je bil 1 proizvod iz Kitajske ter 1 iz Slovenije. Oba proizvoda, pri katerih so bile ugotovljene neskladnosti glede zahtev o radijskem spektru ali o elektromagnetni združljivosti, sta bila umaknjena iz prometa v RS, za 1 pa je bila izvedena prijava neskladnega proizvoda EU komisiji v obliki zaščitne klavzule.

S strani članic EU sta bili prejeti 2 notifikaciji zaščitne klavzule za R&TTE opremo. S strani Tržnega inšpektorata RS je bila pripravljena 1 zaščitna klavzula za R&TTE opremo.

Na področju R&TTE sta bili izdani 2 upravni odločbi o prepovedi prometa z neskladnimi proizvodi po Zakonu o telekomunikacijah.

3.3.5. Označevanje proizvodov z znakom o obveznem ločenem zbiranju odpadne električne in elektronske opreme in z oznako CE

Administrativni nadzor se je vršil po vodilu glede skladnosti odpadne električne in elektronske opreme z veljavnimi predpisi. Vzporedno s preverjanjem označevanja proizvodov z znakom za odpadno električno in elektronsko opremo, pa se je po Pravilniku o električni opremi, ki je namenjena za uporabo znotraj določenih napetostnih mej, v povezavi z Zakonom o tehničnih zahtevah za proizvode in ugotavljanju skladnosti, preverjalo še ustreznost označevanja proizvodov z oznako CE.

V nadzor je bilo vključenih 12 tržnih inšpektorjev iz posameznih območnih enot, ki so skupaj pregledali 291 proizvodov.

Administrativni nadzor je bil opravljen pri 77 subjektih, od tega v 60 primerih pri trgovcih, ki niso bili hkrati pridobitelji ter v 17 primerih, kjer so bili trgovci hkrati tudi pridobitelji električne in elektronske opreme.

Ugotovitev Tržnega inšpektorata RS je, da so bili vsi pregledani proizvodi ustrezno označeni z oznako CE in da jih 13 (4,5%) ni bilo označenih ali ustrezno označenih z znakom za ločeno zbiranje odpadne električne in elektronske opreme. Izrečenih je bilo 10 opozoril ZIN oziroma opozoril ZP-1..

3.3.6. Stroji

Pravilnik o varnosti strojev, ki je stopil v veljavo dne 24.03.2007 in je zamenjal do takrat veljavno Odredbo o varnosti strojev, ni korenito posegel v samo vsebino predpisa, temveč je le odpravil nekatera pojmovna neskladja ter dodal besedila, ki so bila izgubljena v prevodu originalne Direktive o strojih (Machinery directive 98/37/EC).

Tržni inšpektorat RS je tudi v letu 2008 nadaljeval z nadzorom v okviru:

- administrativnega nadzora (označevanje, prilaganje listin in navodil) ter
- vzorčenja (preverjanje bistvenih zdravstvenih in varnostnih zahtev iz Priloge I Pravilnika o varnosti strojev in harmoniziranih standardov).

Tržni inšpektorat RS je v letu 2008 izvedel, na nivoju administrativnega nadzora, tri obsežne akcije:

- nadzor nad električnimi ročnimi orodji (brusilniki, žage, vrtalniki, skobeljniki, itd.) in stroji za nego vrta (kosilnice, okopalniki, nahrbtni kosilniki, mulčerji, itd.),
- nadzor vozil, ki so namenjena za uporabo izven cest »Off Road vozila« in
- mlinov za grozdje in pecljalnikov s pogonom na elektromotor

3.3.6.1. Električna ročna orodja in stroji za nego vrta

V trgovini na drobno je bilo pregledanih 296 strojev, v akciji je sodelovalo 15 tržnih inšpektorjev iz posameznih območnih enot. Pregledanih je bilo 106 subjektov, pri 60 strojih (20%) so bile ugotovljene formalne neskladnosti, kar je enak odstotek kot v letu 2007. Zaradi navedenih pomanjkljivosti je bilo izdanih 13 upravnih odločb po Zakonu o varstvu potrošnikov, 12 odločb po Zakonu o tehničnih zahtevah za proizvode in ugotavljanju skladnosti, izrečenih je bilo 34 opozoril ZIN, poleg tega je bilo po Zakonu o prekrških izdanih 12 opominov, 23 opozoril ZP-1 ter 1 plačilni nalog.

Največ neskladnosti se še vedno pojavlja pri navodilih za uporabo, kjer se je število pomanjkljivih navodil za uporabo, kljub stalnemu nadzoru na trgu v primerjavi z letom 2007 celo povečalo. Največ nepravilnosti je bilo ugotovljenih zaradi nedoslednosti pri prevodu navodil iz jezika proizvajalca v slovenski jezik.

3.3.6.2. Nadzor vozil, ki so namenjena za uporabo izven cest »Off Road vozila«

Službe Komisije so opazile, da se na evropskem trgu povečuje uvoz nedragih motornih koles »mini moto« kakor tudi »ATV« (All-terrain vehicles). Nekaj držav članic je poročalo o resnih ali usodnih nesrečah, v katere so bili vključeni ti proizvodi, in odkrile resne napake v zasnovi in izdelavi. Preko sistema Skupnosti hitre izmenjave informacij RAPEX je bilo priglašanih več ukrepov o nevarnih štirikolesnikih ATV, ki jih nakateri proizvajalci imenujejo tudi »Quads«. Zaradi zgoraj navedenega, je bila v poletnem terminu sprožena celovita akcija nadzora nad zagotavljanjem skladnosti vozil, ki so namenjena za uporabo izven cest »Off Road« vozila. Nadzor se je vršil pri distributerjih in uvoznikih.

Nadzor nad zagotavljanjem skladnosti in s skladnostjo povezane varnosti vozil, ki so namenjena za uporabo izven cest, se je vršil pri 54 subjektih. Pregledalo se je 36 proizvodov. Neskladnih je bilo 8 proizvodov (19%). Zaradi ugotovljenih neskladnosti so tržni inšpektorji izdali 4 upravne odločbe po Zakonu o varstvu potrošnikov, izrečeni sta bili 2 opozorili ZIN in 5 opozoril ZP-1.

Nadzor vozil, ki so namenjena za uporabo izven cest je v letu 2008 potekal drugič, v nadzor pa so bila glede na leto 2007 vzeta tudi homologirana »Off Road« vozila, zaradi česar primerjava s prejšnjimi leti ni popolnoma primerljiva.

Na splošno je nadzor pokazal, da se pri zavezancih, ki svojo dejavnost opravljajo zakonito, pomanjkljivosti iz preteklih let ne pojavljajo več, ali pa so bolj izjema kot pravilo. Manjše nepravilnosti je mogoče zaslediti pri izdanih garancijskih listih, zahteve tehničnih predpisov, sprejetih na podlagi Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in ugotavljanju skladnosti, pa zavezanci v glavnem poznajo in posledično pri prodaji teh proizvodov prilagajajo ustrezne listine, prav tako so le-ti ustrezno označeni. Kršitev je bilo v letu 2008 za 13% manj glede na akcijo, ki je potekala v letu 2007.

3.3.6.3. Nadzoru mlinov za grozdje in pečjalnikov s pogonom na elektromotor

Mlini za grozdje in pečjalniki s pogonom na elektromotor so specifični proizvodi, ki se uporabljajo za namene enologije in se na trgu nahajajo v pretežni meri v času trgatve. Mlini za grozdje in pečjalniki s pogonom na elektromotor morajo za uporabo izpolnjevati tudi zahteve točke 1.4.1 -Splošne zahteve varoval in varovalne naprave in 1.4.2 - posebne zahteve za varovala Priloge I Pravilnika o varnosti strojev (Uradni list RS, št. 25/2006). Harmonizirani standard na osnovi katerega naj bi bili izdelani predmetni proizvodi zaenkrat še ne obstaja.

V predmetni nadzor, nad zagotavljanjem skladnosti in s skladnostjo povezane varnosti mlinov za grozdje in pečjalnikov s pogonom na elektromotor, je bilo zajetih 56 subjektov, pri 32 strojih (50%) so bile ugotovljene formalne neskladnosti. Skupno je bilo pregledanih 64 strojev.

Zaradi ugotovljenih neskladnosti so tržni inšpektorji izdali 4 upravne odločbe po Zakonu o varstvu potrošnikov, 15 odločb po Zakonu o tehničnih zahtevah za proizvode in ugotavljanju skladnosti, izrečeni sta bili 3 opozorili ZIN in poleg tega je bila izdana 1 odločba po Zakonu o prekrških in izdana sta bila 2 opomina ZP-1.

Iz podatkov, ki so bili pridobljeni pri inšpekcijskih pregledih v zvezi z nadzorom mlinov za grozdje in pečjalnikov s pogonom na elektromotor, ki je bil že v manjšem obsegu izveden v letu 2003 in ponovno v večjem obsegu v letu 2008, je bilo ugotovljeno veliko število neskladnih proizvodov na trgu Slovenije.

Zaradi zgoraj navedenega se bo nadzor omenjenih proizvodov ponovno izvajal v letu 2009, Tržni inšpektorat RS pa bo v letu 2009 opravil tudi vzorčenje predmetnih proizvodov z namenom, da bi se bistveno zmanjšalo število predmetnih neskladnih proizvodov na slovenskem tržišču.

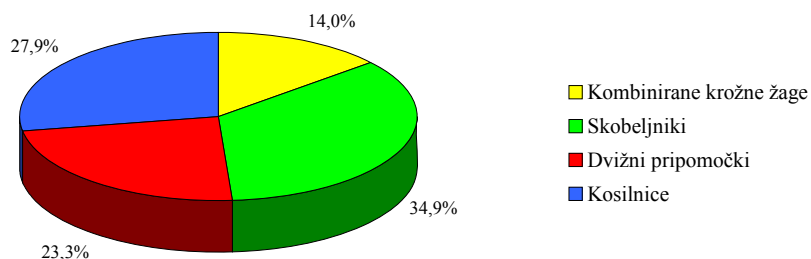
3.3.6.4. Vzorčenje

Vzorčenje proizvodov je bilo enakomerno porazdeljeno na celotnem področju Slovenije z namenom kontrole varnosti in skladnosti strojev na podlagi določil Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti.

V postopku ugotavljanja skladnosti, je Inštitut za varilstvo preverjal skladnost skobeljnikov in skladnost dvizžnih pripomočkov. Slovenski inštitut za kakovost in meroslovje je preveril skladnost kombiniranih krožnih žag z delovno mizo in zajeralnih žag. Zavod za varstvo pri delu, pa je preverjal

skladnost gnanih vrtnih kosilnic. Po končanem preskušanju so laboratoriji izdali poročilo z oceno skladnosti.

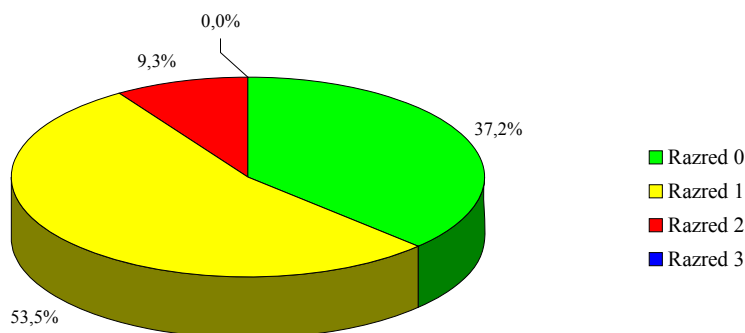
V letu 2008 je bilo iz prodaje odvzetih 43 strojev in sicer: 6 kombiniranih krožnih žag z delovno mizo in zajeralnih žag (14,6% odvzetih proizvodov), 15 skobeljnikov (34,9% odvzetih proizvodov), 10 dvižnih pripomočkov (23,3% odvzetih proizvodov) in 12 kosilnic (27,9% odvzetih proizvodov).

Slika 18: Vrste vzorčenih proizvodov

Rezultati preskušanj glede na Pravilnika o varnosti strojev in podanimi izjavami o skladnosti, so:

- V razred 0 - skladni proizvodi, se je uvrstilo 16 proizvodov (37,2%) (1 kombinirana krožna žaga z delovno mizo in zajeralna žaga, 9 skobeljnikov, 6 gnanih kosilnic).
- V razred 1 - neskladni proizvodi (manjše neskladnosti, ki lahko vplivajo na varnost), se je uvrstilo 23 proizvodov (53,5%) (2 kombinirani krožni žagi z delovno mizo in zajeralni žagi, 6 skobeljnikov, 9 dvižnih pripomočkov in 6 kosilnic).
- V razred 2 - neskladni – nevarni proizvodi (neskladnosti ogrožajo varnost), so se uvrstili 4 proizvodi (9,3%) (3 kombinirane krožne žage z delovno mizo in zajeralne žage in 1 dvižni pripomoček).
- V razred 3 - neskladni – zelo nevarni proizvodi (neposredna nevarnost), se ni uvrstil noben proizvod.

Slika 19: Pregled vzorčenih proizvodov glede na razred neskladnosti

Po izvedenih preskusih se je ugotovilo, da je bilo 27 strojev neskladnih. Od tega so bile pri 23 strojih ugotovljene formalne neskladnosti, pri 4 strojih pa so bile ugotovljene neskladnosti, pri katerih stroji ogrožajo varnost in so bile izdane zaščitne klavzule.

Vsi podatki o proizvodih, ki so bili predmet vzorčenja, so bili vneseni v sistem ICSMS.

3.3.6.5. Vnosi in prejeta obvestila o nevarnih proizvodih preko sistema RAPEX in zaščitnih klavzul

Tržni inšpektorat RS je prejel 49 notifikacij RAPEX za stroje, katerim je bil v eni od evropski držav zaradi neskladnosti omejen promet. S strani tržnega inšpektorata RS je bila posredovana 1 notifikacija v sistem RAPEX, poleg tega pa so bile izdane 3 zaščitne klavzule.

3.3.6.6. Zaključek

Pri administrativnem nadzoru so tržni inšpektorji pri 216 subjektih pregledali 396 strojev, od tega jih je bilo 100 strojev (25,2%) neskladnih z zahtevami ustreznih predpisov.

Tržni inšpektorat RS je v letu 2008 tako izdal 27 odločb glede na določbe Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in ugotavljanju skladnosti, 21 odločb glede na določbe Zakona o varstvu potrošnikov, 39 opozoril ZIN, 1 odločbo po Zakonu o prekrških, 29 opozoril ZP-1, 12 opominov glede na določbe Zakona o prekrških in 1 plačilni nalog glede na določbe Zakona o varstvu potrošnikov. Glede na celovit nadzor nad skladnostjo strojev v letu 2008 Tržni inšpektorat RS ugotavlja, da:

- se je razmerje razumevanja in spoštovanja predpisov v letu 2008 obrnilo v prid tistim, ki predpise poznajo in jih tudi upoštevajo,
- se še vedno povečuje uvoz strojev iz tretjih držav, zaradi ugodne nabavne cene (Kitajska, Srbija in Črna gora, BiH, Hrvaška, Rusija), pri tem pa uvozniki (v 90%) ne poznajo zahtev predpisa,
- so rezultati vzorčenja pokazali resno problematiko neskladnosti strojev tudi uveljavljenih proizvajalcev,

Stanje na področju strojev je glede na leto 2007 nekoliko slabše saj so bili v nadzor vzeti proizvodi, ki so bili do sedaj redko predmet inšpekcijskega nadzora.

3.3.7. **Osebna varovalna oprema**

Skladno s pristojnostjo nadzora in planom dela Tržnega inšpektorata RS so tržni inšpektorji v letu 2008 na področju osebne varovalne opreme izvajali nadzor preverjanja skladnosti proizvodov osebne varovalne opreme z veljavnimi tehničnimi predpisi.

Predpis, ki določa pogoje pod katerim se sme osebna varovalna oprema dati v promet in uporabo, da se zagotovi prost pretok ter osnovne varnostne in zdravstvene zahteve, je Pravilnik o osebni varovalni opremi.

Tržni inšpektorji so z administrativno obliko inšpekcijskega nadzora ter z metodo vzorčenja osebne varovalne opreme na trgu vršili nadzor nad izpolnjevanjem zahtev skladnosti.

Poostren nadzor so inšpektorji izvedli v obliki administrativne oblike pri opremi za zaščito nog in telesa ter nadalje z izvedenimi postopki preskušanj in preverjanj skladnosti osebne varovalne opreme za zaščito glave in rok.

3.3.7.1. Osebna varovalna opreme za zaščito nog

Tržni inšpektorat RS je v letu 2008 izvedel nadzor nad izpolnjevanjem skladnosti osebni varovalni opremi za zaščito nog. Inšpektorji so nadzirali prisotnost opreme izdelane po veljavnih harmoniziranih standardih SIST EN ISO 20345:2004, SIST EN ISO 20347:2004 ter prisotnosti proizvodov izdelanih po standardih EN 345:1992, EN 345-2:1996, EN 347:1992, EN 347-2:1996, za katere domneva o skladnosti ne velja več.

Tržni inšpektorji so z nadzorom opreme za zaščito nog pričeli izvajati najprej v prodajalnah na drobno in v nadaljevanju po ugotovljenih neskladnostih pri dobavitelju identificirane opreme.

Tržni inšpektorji so v prodajalnah na drobno z osebno varovalno opremo preverjali prisotnost označevanja podatkov z oznako CE, identifikacijske oziroma prepoznavne oznake, navodila za uporabo. V nadaljevanju so pri dobaviteljih preverjali označevanje obutve s predpisanimi identifikacijskimi oznakami, identičnosti navodil za uporabo zagotovljenih s strani proizvajalcev v tujem jeziku s podatki v slovenskem jeziku, prisotnost listin ES - Izjave o skladnosti ter ES - Certifikate o pregledu tipa.

Tržni inšpektorji so pri nadzoru opreme za zaščito nog opravili 71 inšpekcijskih pregledov in ugotovili 28 kršitev po določilih Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti in 5 kršitev po določilih Zakona o varstvu potrošnikov. Zaradi ugotovljenih nepravilnosti so izdali 33 upravnih odločb in 3 opozorila ZIN ter po Zakonu o prekrških izrekli 8 opozoril ZP-1, 4 opomine, 4 plačilne naloge in 2 odločbi.

Največ nepravilnosti predstavlja zagotovitev neskladnih navodil za uporabo v slovenskem jeziku, odsotnost navodil in podatkov glede označevanja, iz česar izhaja 37% neskladnost glede na število pregledov zaščitne in delovne obutve.

Iz rezultatov nadzora osebne varovalne opreme za zaščito nog izhaja, da so posamezni dobavitelji zagotavljali zaščitno in delovno obutev skladno z veljavnimi predpisi. Izstopajoče neskladnosti so dobavitelji po ugotovitvah izločili iz prometa.

Tržni inšpektorat je zaradi ugotovljenih neskladnosti, ker je bila na trg dana obutev izdelana po neveljavnem standardu za pet tipov neskladne varovalne obutve izvedel vnos podatkov v podatkovno bazo sistema zaščitnih klavzul.

3.3.7.2. Osebna varovalna opreme za zagotavljanje vidljivosti

Tržni inšpektorat RS je v drugi polovici leta 2008 izvedel nadzor nad izpolnjevanjem skladnosti osebne varovalne opreme, kot so vidna opozorilna oblačila ter opozorilni vidni pripomočki. Predmet nadzora je bila oprema izdelana po veljavnih harmoniziranih standardih SIST EN 471:1996, SIST EN 471:2003, SIST EN 471:2003+A1:2008, SIST EN 1150:1999 in SIST EN 13356:2001 ter tudi kontrola prisotnosti proizvodov izdelanih po standardih SIST EN 471:1996 (EN 471:1994) za katere domneva o skladnosti ne velja več in so bili dani v promet do dne 10.08.2006.

Pri nadzoru vidne opozorilne obleke ter opozorilnih vidnih pripomočkov so tržni inšpektorji v prodajalnah na drobno preverjali prisotnost označevanja podatkov z oznako CE, identifikacijskih oznak in navodil za uporabo. Pri primerih kontrolirane opreme z ugotovljenimi nepravilnostmi glede označevanja in zagotavljanja nepopolnih, neskladnih ali odsotnih listin so inšpektorji v nadaljevanju izvajali nadzor pri dobaviteljih, kjer so preverili izpolnjevanje skladnosti identifikacij na oblačilih in pripomočkih, identičnosti navodil za uporabo zagotovljenih s strani proizvajalcev v tujem jeziku s podatki v slovenskem jeziku, skladnosti vsebine ES - Izjav o skladnosti ter ES - Certifikatov o pregledu tipa.

Največ nepravilnosti predstavlja zagotovitev navodil za uporabo v slovenskem jeziku in neskladnost pri označevanju, iz česar izhaja 68 % neskladnost glede na število pregledov oblačil in pripomočkov.

Skupno so inšpektorji opravili 58 inšpekcijskih pregledov in ugotovili 40 kršitev po določilih Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti.

Zaradi ugotovljenih nepravilnosti so tržni inšpektorji izdali 9 upravnih odločb, izrekli 3 opozorila ZP-1 in 3 opozorila ZIN in izrekli 2 opomina ZP-1.

3.3.7.3. Vzorčenje osebne varovalne opreme

Tržni inšpektorat RS je v letu 2008 pristopil k izvedbi preizkušanj in preverjanj skladnosti osebne varovalne opreme za zaščito glave in rok z zahtevam tehnične zakonodaje Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti in Pravilnika o osebni varovalni opremi.

Izvedba preizkušanj in preverjanj skladnosti pri opremi za varovanje rok se je vršila po harmoniziranem standardu SIST EN 407 »varovalne rokavice za zaščito pred toplotnimi tveganji (toplote in/ali ognja)«, SIST EN 420 »varovalne rokavice – Splošne zahteve in preskusne metode«, SIST EN 388 »varovalne rokavice za zaščito pred mehanskimi nevarnostmi«.

Tržni inšpektorji so v prodajalnah na drobno po metodi naključnega pregleda odvzeli 6 tipov zaščitnih rokavic različnih dobaviteljev. Oprema za zaščito rok, ki je bila oddana v postopke preizkušanj in preverjanj skladnosti, je bila v prodajalni na drobno dobavljena v 2 primerih s strani slovenskega proizvajalca, v 2 primerih s strani distributerja kitajskega in italijanskega porekla.

V postopku vzorčenja je bila tudi osebna varovalna oprema za zaščito glave po harmoniziranem standardu SIST EN 1078 - Čelade za kolesarje in uporabnike rolk in kotalk. Odvzem 11 tipov zaščitnih čelad je bil opravljen v prodajalni na drobno, dobavljeno s strani slovenskega dobavitelja, poreklo: Kitajska (3x), Hong Kong (2x), Belgija (2x), Nemčija (2x), Italija (2x) .

Rezultati preizkušanj glede zahteve Pravilnika o osebni varovalni opremi in podanimi ES-Izjavami o skladnostmi so:

V razred 0: skladni proizvodi so se uvrstili proizvodi osebne varovalne opreme za zaščito glave:

- Kolesarske čelade:
 - poreklo: Honk Kong (1x)
 - poreklo: Kitajska (2x)
 - poreklo: Nemčija (2x)

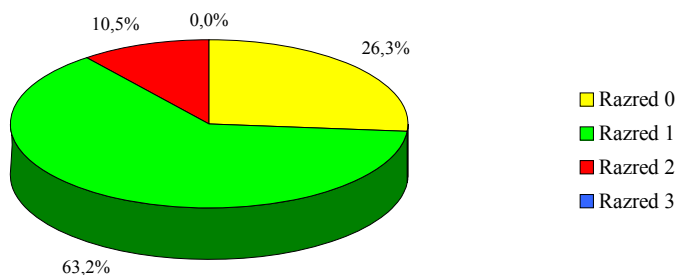
V razred 1: neskladni proizvodi (manjše neskladnosti lahko vplivajo na varnost) so se uvrstili naslednji proizvodi.

- Zaščitne rokavice:
 - poreklo: Kitajska (4x)
 - poreklo: Slovenija (2x)
- Čelade za kolesarje in uporabnike rolk in kotalk:
 - poreklo: Belgija (2x)
 - poreklo: Italija (1x)
 - poreklo: Portugalska (2x)
 - poreklo: Honk Kong (1x)

V razred 2: neskladni – nevarni proizvodi (neskladnosti ogrožajo varnost):

- Zaščitne rokavice:
 - poreklo: Kitajska (2x)

V razred 3: neskladni – zelo nevarni proizvodi (neposredna nevarnost): /

Slika 20: Pregled vzorčenih proizvodov glede na razred neskladnosti

Zaradi ugotovljenih neskladnosti so tržni inšpektorji izdali 4 upravne odločbe po določilih 16. člena Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti.

Skladno z ugotovitvami so bili za posamezni tip zaščitnih rokavic in čelad izvedeni vnos podatkov v podatkovno bazo RAPEX, vpis v bazo ICSMS in izvedena zaščitna klavzula. Iz rezultatov testiranj je razvidno, da je bila pri 2 tipih rokavic ugotovljena neskladnost (neskladni – nevarni proizvod, neskladnosti ogrožajo varnost), kar izkazuje potrebo po izvedbi testiranj v prihodnje.

3.3.7.4. Zaključek

Tržni inšpektorat RS je iz sistema RAPEX prejel 11 notifikacij za osebno varovalno opremo in po izvedeni kontroli v prometu ni bilo zaslediti notificiranih proizvodov.

Prejete so bile 3 zaščitne klavzule za posamezne tipe osebne varovalne opreme in po izvedeni kontroli v prometu ni bilo najdenih proizvodov.

Tržni inšpektorat ugotavlja, da je na trgu še vedno velik delež osebne varovalne opreme s pomanjkljivostmi, katere pomembno vplivajo na delež skladnosti in s tem tudi na varnost in zdravje potrošnika.

Nadzor osebne varovalne opreme s postopki administrativne oblike in vzorčenj po naključno izbranih proizvodih v prometu, kontrol prisotnosti proizvodov na trgu po prejetih notifikacijah RAPEX, zaščitnih klavzul ter tudi izvedenih nadzorov po prejetih prijavih na inšpektorat še nadalje predstavlja eno izmed pomembnih oblik nadzorov saj bomo s tem preprečili dobavo neskladnih proizvodov na trg Slovenije.

3.3.8. **Tekstilni izdelki in obutev**

Zaradi racionalizacije dela so tržni inšpektorji istočasno z nadzorom razprodaj opravili tudi kontrolo označevanja tekstilnih izdelkov in obutve.

Obutev, za katero se štejejo vsi izdelki z dodanim podplatom, katerih namen je, da varujejo in pokrijejo stopalo, vključno z glavnimi sestavnimi deli, ki se lahko uporabljajo tudi samostojno, mora v prometu vsebovati piktograme ali pisne oznake glavnih sestavnih delov obutve in piktograme ali pisne oznake materialov, ki se nanašajo na glavne sestavne dele obutve, kot to določa Pravilnik o označevanju materialov, ki se uporabljajo za glavne sestavne dele obutve, namenjene prodaji potrošnikom.

Tekstilni izdelki morajo imeti obvezno označeno surovinsko sestavo izdelka, kot to določa Pravilnik o navajanju surovinske sestave in tekstilnih imenih, medtem ko označevanje usnjenih izdelkov ne zahteva več nobenega obveznega navajanja informacij. Prav tako ni več obvezno navajanje oznake velikosti/dimenzije izdelka in postopek vzdrževanja izdelka.

Na območju celotne Slovenije je bil opravljen nadzor pri 484 trgovcih (v letu 2007 pri 592 trgovcih). Nepravilnosti pri označevanju tekstilnih izdelkov in obutve so bile ugotovljene pri 62 trgovcih (v letu 2007 pri 50 trgovcih), kar predstavlja 13% vseh opravljenih pregledov. Najpogostejše nepravilnosti so bile neustrezna označitev tekstilnih izdelkov brez navedbe surovinske sestave v slovenskem jeziku ali navedene le okrajšave imen tekstilnih vlaken-PE, PES...ali napačna navedba surovinske sestave ter manjkajoči piktogrami glede materialov in oznak glavnih sestavnih delov obutve pri označevanju obutve.

Zaradi navedenih nepravilnosti so tržni inšpektorji izdali 16 upravnih odločb, s katerimi so naložili odpravo ugotovljenih nepravilnosti. V primerih, ko je bila količina neustrezno označenih izdelkov zanemarljivo majhna, ali pa so trgovci nepravilnosti odpravili že v času inšpekcijskega pregleda, so inšpektorji namesto ureditvenih odločb izrekli opozorila ZIN (34 opozoril). Inšpektorji so ukrepali tudi prekrškovno, pri čemer so v glavnem izrekli opozorila ZP-1 in opomine (63 ukrepov). Le trije trgovci so imeli na prodajnih policah večjo količino neoznačenih tekstilnih izdelkov, zato so jim inšpektorji izrekli globe.

Stanje na trgu ni problematično, število ugotovljenih kršitev je sicer nekoliko višje kot v letu 2007, vendar so pomanjkljivosti majhne. V prodajalnah je glede na celotno količino izdelkov v prodaji, le majhno število nepravilno označenih izdelkov. Trgovci se zavedajo, da je dobro označen izdelek njegova konkurenčna prednost in se zaradi velikega števila ponudnikov tovrstnega blaga sami odločijo, da bodo tekstilno blago in obutev primerno označili ter podali potrošniku ustrezne informacije o izdelku, saj se s tem tudi manjša možnost reklamacij. Da je temu tako, priča podatek o majhnem številu reklamacij potrošnikov glede tekstila in obutve.

3.3.9. Plinske naprave

Tržni inšpektorat RS že od junija 2001 redno izvaja nadzor plinskih naprav na podlagi Pravilnika o plinskih napravah. S sprejetjem tega pravilnika se je v slovensko tehnično zakonodajo na področju plinskih naprav implementiralo evropsko direktivo novega pristopa Gas appliance 90/396 EEC.

Pravilnik določa zahteve za plinske naprave in opremo, ki se dajejo v promet in uporabo. Plinske naprave in oprema morajo izpolnjevati bistvene zahteve, ki zanje veljajo in so določene v Prilogi I Pravilnika. V tej Prilogi I je zahteva, da mora biti k vsaki plinski napravi priložena tehnična navodila za vgradnjo, namenjena inštalaterjem ter navodila za uporabo in vzdrževanje, namenjena uporabnikom. Poleg tega pa morajo plinske naprave na sami napravi in na embalaža nositi primerna opozorila glede lastnosti in nevarnosti v slovenskem jeziku. Na sami napravi ali napisni tablici, ki je dodana napravi, mora biti nameščena oznaka CE, kateri sledi razpoznavna številka organa za ugotavljanje skladnosti (npr. CE 0085) in napisi, določeni v Prilogi III (ime podjetja, trgovsko ime naprave, kategorija naprave, zadnji dve številki leta, v katerem je bila oznaka pritrjena), opremljeni na viden, čitljiv, neizbrisen in trajen način. Napisi oziroma tablica mora biti oblikovana tako, da je ni mogoče ponovno uporabiti.

Tržni inšpektorji so v letu 2008 opravili 64 pregledov in pri tem pregledali 166 plinskih naprav (19 % manj kot v letu 2007, ko je bilo pregledanih 218 plinskih naprav). Kontrolirali so predvsem kuhinjske plinske štedilnike, plinske žare za zunanjo uporabo, plinske kotle za ogrevanje in sanitarno vodo, prosto stoječe gobaste sevalne grelnike ter plinske svetilke in grelnike na kartušo. Brez navodila v slovenskem jeziku so bile 3 naprave (25% manj kot v letu 2007, ko so bile 4 naprav brez slovenskih

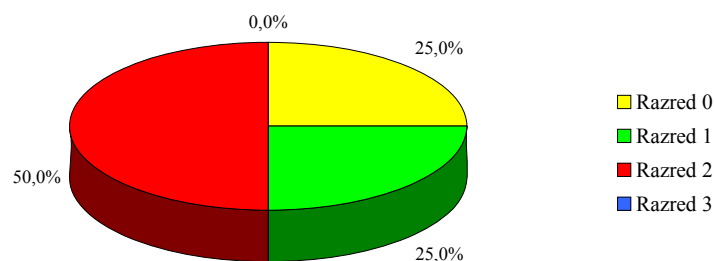
navodil). Pri 8 napravah ni bilo opozoril na embalaži ali na napravah v slovenskem jeziku (20% manj kot v letu 2007, ko je bilo brez opozoril 10 naprav). Brez CE oznake ste bili 2 naprave (v letu 2007 je bila 1 naprave brez CE oznake). Tri naprave pa so bile prirejeni za 50 milibarski tlak propan butan plina, ki se ga v Sloveniji ne uporablja. Zaradi navedenih nepravilnosti plinskih naprav so inšpektorji izdali 5 odločb o prepovedi prometa plinskih naprav do odprave pomanjkljivosti ter izrekli 9 opozoril ZIN. Zaradi kršitev so bili izdani tudi 3 opomini ter 3 opozorila ZP-1.

Ugotovljenih nepravilnosti pri prodaji plinskih naprav je bilo letos nekoliko manj v primerjavi z nadzori v preteklih letih. K temu doprinesejo največ stalni nadzori tržne inšpekcije v prejšnjih letih pri trgovcih na drobno, ki sedaj od dobaviteljev naročajo le tiste plinske naprave, ki izpolnjujejo zahteve Pravilnika.

3.3.9.1. Vzorčenje plinskih naprav

V letu 2008 je Tržni inšpektorat RS za namen ugotavljanja dejanske skladnosti plinskih naprav vzorčil 4 plinske naprave. Med vzorčenimi proizvodi je bila 1 kuhalna plinska plošča, dva plinska žara ter premični plinski kuhalnik. Vzorčene proizvode je Tržni inšpektorat RS predal v preskušanje pooblaščenemu laboratoriju.

Ugotovitve preskušanj vzorčenih proizvodov v akreditiranem laboratoriju, kjer se je preverjala in ugotavljala skladnost plinskih naprav s harmoniziranimi standardi, so pokazale, da je od 4 odvzetih vzorcev: 1 skladen, trije vzorci pa so bili neskladni (1 vzorec manjša neskladnost, 2 vzorca proizvoda pa razreda 2). Zavezancem so bile izdane upravne odločbe, s katerimi so tržni inšpektorji naložili odpravo administrativnih nepravilnosti oziroma prepoved dajanja v promet neskladnih plinskih naprav (razred neskladnosti 2)

Slika 21: Rezultat preskušanja skladnosti plinskih naprav

Vzorčenja in preskušanja 24 plinskih naprav v preteklih letih so pokazala, da plinske naprave, ki se prodajajo na slovenskem trgu, nimajo tehničnih pomanjkljivosti glede same izdelave. Bile so sicer ugotovljene določene neskladnosti glede navajanja podatkov in opozoril na embalaži in na sami napravi.

Pri testiranju 4 naprav v letošnjem letu pa so testiranja dala ravno obratno sliko. Samo vgradna plinska plošča je bila skladna z zahtevami Pravilnika o plinskih napravah oziroma ustreznim standardom, ki določajo posamezne zahteve. En plinski žar na napravi ni imel opozoril v slovenskem jeziku, na embalaži pa ni bilo podatka o tlaku plina in kategoriji naprave.

Dve plinski napravi pa sta bili ocenjeni kot neskladni in nevarni. Pri plinskem žaru slovenskega proizvajalca so bile presežene temperaturne vrednosti na fiksnem priključku dovoda plina, problematična je bila tudi stabilnost plamena ter nepravilno izgorevanje, saj so bile presežene

dopustne vrednosti CO zgorlega plina. Pri prenosnem plinskem kuhalniku s poreklom iz Južne Afrike pa so bile presežene največje dovoljene temperature na več mestih naprave, ki so predvidene za meritve. En gorilec kuhalnika tudi ni dosegal deklarirane moči za kuhanje. Prav tako pa kuhalik ni imel praviilnega izgorevanja, saj so bile presežene dopustne vrednosti CO zgorlega plina. Zaradi ugotovljenih nepravilnosti sta bila oba tipa plinskih naprav umaknjena iz prodaje pri vseh trgovcih, kamor so bile naprave dobavljene.

Glede na presenetljive negativne rezultati testiranj plinskih naprav, bo Tržni inšpektorat RS tudi prihodnje leto izvajal nadzor plinskih naprav ter jih tudi vzorčil.

3.3.10. Gradbeni proizvodi

Tržni inšpektorat RS je v letu 2008 po letnem planu opravil nadzor skladnosti gradbenih proizvodov, ki bi lahko kot neskladni z veljavnimi predpisi vplivali na bistvene zahteve za gradbene objekte.

Pravna podlaga za inšpekcijske nadzore je:

- Zakon o gradbenih proizvodih;
- Pravilnik o potrjevanju skladnosti in označevanju gradbenih proizvodov;
- Seznam standardov, ki ustvarijo domnevo o skladnosti gradbenih proizvodov za nameravano uporabo;
- Harmonizirani standardi za proizvod;
- Druge tehnične specifikacije za proizvod.

Tržni inšpektorat RS je v letu 2008 izvajal inšpekcijske nadzore nad gradbenimi proizvodi aktivno in reaktivno. Aktivni nadzori so se izvajali sistematično s planiranimi in vodenimi administrativnimi nadzori ter s planiranim in vodenim vzorčenjem z namenom preskušanja deklariranih lastnosti v izbranem laboratoriju. Reaktivni nadzori so se izvajali kot reakcija na stanje na trgu (informacije s strani carinskih organov, reklamacije, prijave in ugotovitve inšpektorjev).

V letu 2008 so tržni inšpektorji na področju gradbenih proizvodov opravili nadzor pri 311 subjektih, kar pomeni v primerjavi z letom 2007 (154 subjektov) povečanje za 100 %, pregledali so 41 vrst gradbenih proizvodov, kar pomeni v primerjavi z letom 2007 (11 vrst) povečanje za 270 %, vzorčili in predali na preskušanje 12 vzorcev proizvodov, kar pomeni v primerjavi z letom 2007 (34 vzorcev) pomanjšanje za 65 %, pri 150 subjektih ugotovili kršitve, kar pomeni v primerjavi z letom 2007 (63 subjektov) povečanje za 138 %, izdali 21 prepovedi oz. omejitev prometa, kar pomeni v primerjavi z letom 2007 (52 prepovedi) pomanjšanje za 60 %.

V letu 2008 so tržni inšpektorji opozorila ZIN izrekli v 1588 primerih, kar pomeni v primerjavi z letom 2007 (1219 opozoril ZIN) povečanje za 30,3%.

3.3.10.1. Bitumenski hidroizolacijski trakovi- aktivni nadzor in vzorčenje

V letu 2008 je bil izveden administrativni nadzor skladnosti bitumenskih hidroizolacijskih trakov z enim od desetih obveznih harmoniziranih standardov- odvisno od materiala in namena uporabe, ter dodatno z obveznim slovenskim nacionalnim standardom, ki podaja zahteve za posamezne lastnosti proizvoda.

Bitumenski hidroizolacijski trakovi se proizvajajo in dajejo na trg z namenom trajne vgradnje v gradbene objekte in morajo dosegati takšne vrednosti, da ne vplivajo na bistvene lastnosti objekta, v katere so vgrajeni.

Tržni inšpektorji so izvajali nadzor po letnem planu v spomladanskem obdobju, ko se vrši sezonska prodaja in vgradnja in so preverjali:

- označevanje proizvodov s CE oznako, informacijami in lastnostmi proizvoda;
- listine o skladnosti, ES Izjava o skladnosti in kjer potrebno tudi Poročilo o preskušanju ali Certifikat;
- po potrebi pregled vodenja kontrole o začetnem tipskem preskusu in vodene notranje kontrole proizvodnje.

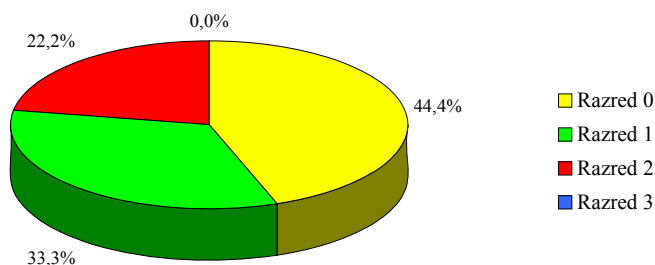
Nadzor se je koordinirano opravljal pri 44 subjektih: 2 proizvajalcih (5%), 19 večjih trgovcih z gradbenimi proizvodi (43%), 23 dobaviteljih na trg Slovenije - distributerjih ali uvoznikih (52%), od katerih je 5 dobaviteljev, ki so hkrati tudi izvajalci del.

Tržni inšpektorji so pregledali 137 različnih tipov proizvodov, od tega 69 različnih tipov proizvodov hidroizolacijskih trakov in opravili vzorčenje 9 tipov hidroizolacijskih trakov. Pri 42 subjektih je bila ugotovljena pravilna in popolna namestitev CE informacij, pri 14 subjektih so bile ugotovljene nepravilnosti iz naslova odsotnosti ali nepravilnih tehničnih listov in navodil za uporabo, pri 6 subjektih so bile izjave o skladnosti predložene naknadno, pri 2 subjektih je bila ugotovljena neoznačenost s CE oznakami. 2 subjekta sta imela v prodaji nadzirane proizvode z nepopolno CE informacijo, zato je 1 subjekt prenehal s proizvodnjo in pričel s postopki ugotavljanja skladnosti in 1 subjekt, ki je izločil iz prodaje staro zalogo neskladnih proizvodov.

Zaradi ugotovljenih kršitev glede zagotavljanja skladnosti s predpisanimi tehničnimi specifikacijami, kot določata 6. in 7. člen Zakona o gradbenih proizvodih ter kršitev glede izdaje listin o skladnosti in predpisanega označevanja proizvodov, kot določata 25. in 26. člen Zakona o gradbenih proizvodih, je bilo na podlagi ugotovitev administrativnih nadzorov izdanih 9 opozoril ZP-1, 9 opozoril ZIN in 1 upravna odločba o prepovedi dajanja v promet.

Ugotovitve preskušanj vzorčenih proizvodov v pogodbenem laboratoriju, kjer se je preverjala in ugotavljala ustreznost deklariranih vrednosti kažejo, da je od 9 odvzetih vzorcev: 5 neskladnih (2 vzorca proizvoda razreda 2 in 3 vzorci proizvoda razreda 1), za katere so bile zavezancem izdane upravne odločbe, s katerimi so tržni inšpektorji zavezancem naložili odpravo administrativnih nepravilnosti oziroma prepoved dajanja v promet do odprave ugotovljenih nepravilnosti.

- razred 0 – ni bilo ugotovljenih neskladnosti, ki bi vplivale na bistvene zahteve za objekte (4 gradbeni proizvodi),
- razred 1 – neskladen proizvod – ne vpliva na varnost oz. na bistvene zahteve za objekte (3 gradbeni proizvodi),
- razred 2 – neskladen proizvod – vpliva na varnost oz. na bistvene zahteve za objekte (2 gradbena proizvoda).

Slika 22: Rezultat preskušanja skladnosti bitumenskih hidroizolacijskih trakov

Na podlagi opravljenih nadzorov, zahtevanih listin o skladnosti in zbranih podatkov proizvajalcev se ugotavlja, da je pri dobaviteljih očiten bistven napredek glede označevanja s CE informacijo in prisotnosti Izjave o skladnosti, pri trgovcih pa v številnih primerih tehničnih listov s podatki navodil za uporabo, o primernem skladiščenju in namenu uporabe v številnih primerih ni bilo na voljo ali pa so bila v tujem jeziku. Vsi dobavitelji in trgovci so bili opozorjeni na nepravilnosti in seznanjeni z zahtevami prepisov.

Ker je za nadzor nad vgrajevanjem gradbenih proizvodov na gradbišču v pristojnosti Inšpektorata RS za okolje in prostor in ker se po zahtevah SIST EN 1031 od dne 1.7.2007 lahko uporabljajo le tisti bitumenski hidroizolacijski trakovi, ki imajo ob CE oznaki navedeno tudi sklicevanje na SIST 1031 in deklarirane dovoljene vrednosti, o ugotovitvah nadzora obveščamo tudi Inšpektorat RS za okolje in prostor.

3.3.10.2. Kovinska strešna kritina- reaktivni nadzor

Tržni inšpektorji Tržnega inšpektorata RS so v letu 2008 na podlagi informacij Carinskega urada RS o uvozu in ugotovitve o ponudbi na sejmu, v spomladanskem obdobju marec-maj 2008 pri večini dobaviteljev na trg Slovenije opravili administrativne nadzore skladnosti kovinskih strešnih kritin.

Nadzor je bil upravičen zaradi predpisane skladnosti z veljavnimi predpisi in obveznim harmoniziranim standardom za proizvod ter številne ponudbe, ki je na trgu. Z nadzorom se je preverjalo: stanje na trgu Slovenije, označevanje proizvodov s CE oznako in informacijami proizvoda in listine o skladnosti - ES Izjava o skladnosti.

Nadzor je bil opravljen pri 16 dobaviteljih, od katerih so 4 slovenski proizvajalci, 4 uvozniki in 7 distributerji. Ugotovitve nadzora kažejo, da so pred postopkom ali tekom postopka vsi dobavitelji za 15 blagovnih znamk oziroma 35 tipov proizvodov kovinskih strešnih kritin zagotovili predpisane listine in imajo predpisane CE oznake na proizvodih.

3.3.10.3. Polimerne cevi- vzorčenje

Nadaljevanje administrativnih nadzorov nad dajanjem polimernih cevi v promet v Sloveniji iz leta 2007 je Tržni inšpektorat RS izvedel z vzorčenjem dveh naključno izbranih tipov polimernih cevi (PE cev za kabelsko kanalizacijo in PVC cev za javno kanalizacijo in odvodnjavanje) dveh dobaviteljev.

Na podlagi prejetih poročil izvedenih preskušanj lastnosti tlačna deformacija, odpornost na udarce oziroma temenske togosti in fleksibilnosti pri pooblaščenem laboratoriju, Tržni inšpektorat RS ni ugotovil neskladnosti, saj so preiskane lastnosti ustrezale deklariranim vrednostim in je bila izdana ocena skladnosti razreda 0- ni bilo ugotovljenih neskladnosti, ki bi lahko vplivale na bistvene zahteve za objekte.

3.3.10.4. Strešniki- reaktivni nadzor

Tržni inšpektorji Tržnega inšpektorata RS so na podlagi vodila za nadzor prodaje strešne kritine izvajali koordiniran administrativni nadzor gibanja in označevanja cen, oglaševanja ter označevanja vseh vrst strešnih kritin v Sloveniji. Nadzor se je izvajal dne 24.08.2008 (po poletnih neurjih) v 80 trgovinah na drobno z gradbenim materialom. Na podlagi določil Zakona o trgovini, Zakona o varstvu potrošnikov in Zakona o gradbenih proizvodih, so tržni inšpektorji preverjali tudi CE označevanje strešnikov, ki bi potrjevalo predpisano skladnost z obveznimi harmoniziranimi standardi z zahtevanimi informacijami za strešnike SIST EN 490:2005, SIST EN 492:2005 in A2:2006, SIST EN 494:2005 + A3:2007, SIST EN 544:2006, SIST EN 1304:2005, SIST EN 12326-1:2004, SIST EN 14782:2006, SIST EN 14783:2006

Tržni inšpektorji so pregledali skupaj 376 tipov proizvodov, od tega 188 različnih tipov proizvodov ter pri 25 trgovcih ugotovili kršitve zaradi neoznačevanja ali zaradi nepopolnega CE označevanja strešnikov, ki bi dokazovalo skladnost strešnikov s standardom in so kot taki lahko dani v promet.

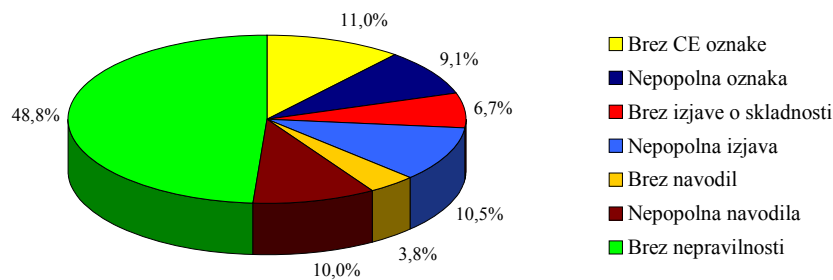
Zaradi ugotovljenih nepravilnosti so tržni inšpektorji v 13 primerih izdali upravno odločbo, s katero so prepovedali prodajo blaga do odprave nepravilnosti, v 3 primerih pa opozorilo ZIN, ker so trgovci že tekom inšpekcijskega postopka odpravili nepravilnosti. Z vidika storjenega prekrška je bilo trgovcem izdanih 6 opominov in 4 opozorila ZP-1. Ob ugotovljenih pomanjkljivosti pri označevanju strešnih kritin se je nadzor izvajal na sedežu dobavitelja, ki je dal nepopolno označene strešnike na trg RS.

3.3.10.5. Ogrevala na trdna goriva – aktivni nadzor

Tržni inšpektorji so v jesenskem obdobju, pred kurilno sezono izvedli administrativni nadzor skladnosti ogreval na trdna goriva z obveznimi harmoniziranimi standardi: SIST EN 12809:2003- Ogrevalni kotli, SIST EN 12815:2003-Štedilniki, SIST EN 13229:2003-Odprti kamini in kaminski vložki in SIST EN 13240:2003- Grelniki prostorov.

Opravljen je bilo 72 inšpekcijskih nadzorov in sicer pri 25 trgovcih, 14 uvoznikih, 21 distributerjih, 9 proizvajalcih in 3 izvajalcih, pri katerih so tržni inšpektorji pregledali 230 tipov proizvodov, od katerih je 209 tipov ogreval podvrženih zahtevam po imenovanih standardih in Zakonu o gradbenih proizvodih, po katerem se je nadzor opravljal.

Ugotovitve nadzora kažejo, da je od 209 nadziranih ogreval na trgu kar 107 (51%) ogreval z ugotovljenimi naslednjimi nepravilnostmi: 23 tipov ogreval je bilo brez CE oznake, 19 tipov ogreval z nepopolno oznako, za 14 tipov ogreval ni bila predložena izjava o skladnosti oziroma je bila za 22 tipov ogreval predložena nepopolna izjava o skladnosti, 8 ogreval ni imelo predpisanih navodil za uporabo/ montažo / vzdrževanje, 21 ogreval pa bilo opremljenih z nepopolnimi navodili oz. so bila leta v tujem jeziku.

Slika 23: Ugotovitve nadzora ogreval

Na podlagi ugotovitev kršitve so tržni inšpektorji za neskladna ogrevala izdali zavezancem 2 odločbi z omejitvijo prometa, 4 odločbe o prepovedi prometa, 3 opozorila ZP-1 in 3 opomine, 1 plačilni nalog in izrekli 20 opozoril ZIN.

Z izvedenim nadzorom nad ogrevali se ugotavlja, da slovenski proizvajalci večinoma niso seznanjeni z zahtevami veljavnih predpisov, delno tudi zato, ker v Sloveniji ni priglšenega organa za izvajanje preskusa tipa proizvoda in izdajo obveznega Poročila o preskusu, kar predpisuje standard in Zakon o gradbenih proizvodih. Tržni inšpektorji so zaradi tovrstnih težav postopali enotno in z izdanimi opozorili ZIN z rokom izvršitve 6 mesecev dali proizvajalcem možnost nadaljnjih postopkov ugotavljanja skladnosti pred izdajo strožjih ukrepov.

Številna nadzirana ogrevala, zlasti kotli na trdna goriva za centralno ogrevanje so izvzeti iz zahtev po Zakonu o gradbenih proizvodih, ker imajo takšne lastnosti, da se ne uvrščajo v harmonizirane standarde, ker imajo nazivno moč nad 50kW, obratovalni tlak je več kot 2 bara in so načrtovani in izdelani le za priključitev na odprte ogrevalne sisteme, zato tudi niso bili predmet nadaljnjih inšpekcijskih postopkov. Tovrstni proizvodi so obravnavani kot tlačna oprema, proizvajalci se sklicujejo na standard EN 303-5, ki podrobno določa tehnične in varnostne zahteve, poročila, označevanja, dokumentacijo, navodila in bi morali biti izdelani v skladu s Pravilnikom o tlačni opremi in zagotavljati skladnost z Evropsko direktivo za tlačno opremo (97/23/ES). Za nadzor nad tovrstnimi proizvodi v Sloveniji je pristojen inšpektorat RS za energetiko in rudarstvo, kateremu je bilo posredovano poročilo o opravljenem nadzoru s strani Tržnega inšpektorata RS.

3.3.11. Rekreatijska plovila

Pravilnik o rekreacijskih plovilih, ki povzema EU direktivo 94/25/EC ter direktivo 2003/44/ES, ki je amandma k osnovni direktivi, določa bistvene zahteve za plovila in pogonske motorje teh plovil glede emisije dimnih plinov in hrupa. Bistvene zahteve so določene v Prilogi 1 pravilnika. Tako mora biti vsako rekreacijsko plovilo označeno z identifikacijsko številko (CIN koda - craft identification number) in opremljeno s tablico graditelja, katera vsebuje naslednje podatke:

- ime proizvajalca,
- oznako CE,
- kategorijo namembnosti čolna v skladu s 1. točko Priloge I A tega pravilnika,
- največjo obremenitev, ki jo priporoča proizvajalec, v skladu s 3.6 točko Priloge I A tega pravilnika, razen mase vsebine fiksnih tankov, ko so polni,
- število oseb med plovbo, ki ga priporoča proizvajalec, za prevoz katerih je bil čoln zgrajen.

CIN koda, ki je nameščena na desni zadnji strani plovila, je sestavljena iz štirinajstih številok oziroma črk (koda države izdelave plovila, proizvajalca, serijska številka, leto izdelave in modelno leto). Podrobneje ureja to kodo standard EN ISO 10087:2006.

K vsakemu plovilu mora biti priloženo navodilo za uporabo, napisano v slovenskem jeziku. Navodilo za uporabo mora zlasti opozarjati na tveganje ob požaru in poplavi ter vsebovati druga pomembna napotila za uporabnika plovila.

Pravilnik določa tudi postopke ugotavljanja skladnosti oziroma presojo skladnosti. Uporabljen je modulni pristop v odvisnosti od dolžine čolna in od kategorije namembnosti plovila. Pri plovilih daljših od 12 m, ki imajo kategorije namembnosti A (oceanska plovba) in B (plovba na odprtem), je v postopke ugotavljanja skladnosti pred dajanjem plovil na trg vključen tudi priglašen organ (Notified Body). Ta preveri in potrdi ali reprezentančni vzorec pregledovanega bodočega proizvodnega programa izpolnjuje določbe pravilnika, ki zanje veljajo. Kadar vzorec izpolnjuje zahteve pravilnika, priglašeni organ izda ES certifikat o pregledu tipa plovila (modul B).

Pisna ES Izjava o skladnosti mora po Prilogi XV Pravilnika vedno spremljati rekreacijsko plovilo in pogonske motorje ter biti priložena k navodilom za uporabo iz točke 2.5 Priloge I Pravilnika in mora biti za plovila, ki se dajejo na slovenski trg, napisana v slovenščini. S pisno izjavo o skladnosti proizvajalec ali njegov pooblaščen zastopnik v EU potrjuje skladnost rekreacijskega plovila oziroma pogonskega motorja z zahtevami pravilnika.

Tržni inšpektorji so pri nadzoru plovil in pogonskih motorjih kontrolirali ali so ustrezno označeni ter imajo tablico graditelja, ali so jim priložena slovenska navodila za uporabo ter pisna ES Izjava o skladnosti.

Tržni inšpektorji so v mesecu maju pri prodajalcih opravili 29 pregledov, kjer se je kontroliralo 40 različnih tipov plovil ter pogonskih motorjev, kar je 74% več pregledanih plovil, kot v letu 2007, ko je bilo pregledanih 23 plovil. Brez Izjave o skladnosti v slovenskem jeziku so bila 4 plovila, v letu 2007 pa 6 plovil. Pri prodaji 6 plovil ni imelo slovenskih navodil, medtem ko v letu 2007 2 plovila nista imeli slovenskih navodil za uporabo. Pri 1 plovilu je bila identifikacijska številka (CIN koda) plovila neustrezna glede na standard SIST EN ISO 10087 (premalo znakov). Prodajalcem je bilo izdanih 5 odločb o omejitvi prometa, dokler se ne prilagajo k plovilom slovenske listine ter izrečeni 2 opozorili ZP-1.

Od uveljavitve direktive o plovilih leta 2004 je bila to že četrta kontrola na slovenskem trgu. Glede na nadzore v preteklih dveh letih se ugotavlja, da so prodajalci plovil že dobro seznanjeni z zahtevami direktiv oziroma pravilnika o rekreacijskih plovilih in je vse manj ugotovljenih nepravilnosti v primerjavi s prvimi leti nadzora.

3.3.12. Aerosoli

Zahteve aerosolnih razpršilnikov določa Pravilnikom o aerosolnih razpršilnikih, ki povzema evropsko direktivo o aerosolnih razpršilnikih (75/324/EEC in 94/1/EEC).

Aerosolni razpršilnik pomeni katero koli kovinsko, stekleno ali plastično posodo, ki ni ponovno uporabljiva in vsebuje pod tlakom stisnjen, utekočinjen ali raztopljen plin, s tekočino, pasto ali prahom ali brez le-teh, ter je opremljena z ventilom, ki omogoča, da se vsebina izbrizga v obliki trdnih ali tekočih delcev v suspenziji plina kot pena, pasta ali prah, ali v tekočem stanju. Tako morajo biti na vsakem aerosolnem razpršilniku oz. na nalepki ali etiketi z vidnimi, čitljivimi in neizbrisnimi oznakami navedeni naslednji podatki v slovenskem jeziku:

- ime in naslov ali blagovna znamka dobavitelja, ki daje aerosolne razpršilnike v promet,
- oznaka \Rightarrow , ki dokazuje skladnost z zahtevami tega pravilnika,
- oznake, ki omogočajo prepoznavanje serije polnitve,
- napisi, oznake in posebne navedbe, navedene v točki 2.2. in 2.3. Priloge Pravilnika,
- neto vsebina po masi ali prostornini.

Priloga v točki 2.2., zahteva označevanje aerosolnih razpršilnikov z naslednjo vsebino: »Posoda je pod tlakom: Zaščitite jo pred soncem, ne izpostavljajte je temperaturam, višjim od 50°C. Ne prelučnjajte ali sežigajte je niti, ko je prazna«.

Če pa je vsebina aerosolnega razpršilnika vnetljiva, morajo biti glede na zahteve točke 2.3. Priloge še naslednja opozorila:

- »Ne pršiti v odprt plamen ali žareče telo.«
- »Hraniti ločeno od virov vžiga – ne kaditi.«
- »Hraniti izven dosega otrok.«

Tržni inšpektorat RS dve leti ni nadziral teh razpršilnikov, ker so bile ugotovljene nepravilnosti zanemarljive. Letos sta bila opravljena 102 pregleda tako pri trgovcih na drobno kot tudi pri distributerjih oziroma dobaviteljih. Pri tem so tržni inšpektorji pregledali 467 tipov aerosolnih razpršilnikov ter ugotovili, da so bili 4 tipi brez označbe \Rightarrow , brez ali s pomanjkljivimi opozorili v slovenskem jeziku pa je bilo 66 tipov.

Zaradi navedenih ugotovitev so tržni inšpektorji izdali 9 odločb, s katerimi so prepovedali promet neskladnih razpršilnikov ter izdali 16 opozoril ZIN, da odpravijo ugotovljene manjše nepravilnosti. V prekrškovnem postopku pa je bilo izrečenih 13 opozoril, 1 opomin ter izrečeni dve globi.

3.3.13. Oznake o varčni rabi goriv in emisijah CO₂ pri novih osebnih vozilih

Na podlagi Zakona o varstvu okolja je bil objavljen Pravilnik o obveščanju potrošnikov o varčni rabi goriv in emisijah CO₂ novih osebnih vozil, ki vsebinsko povzema EU direktivo 99/94/ES o informacijah o varčni rabi goriva in emisijah CO₂, ki so na voljo potrošnikom v zvezi z trženjem novih osebnih vozil.

Ta pravilnik določa vsebino informacij in način obveščanja potrošnikov o varčni rabi goriv in emisijah CO₂ za nova osebna vozila kategorije M1 (osebna vozila), ki so prvič dana v promet za prodajo ali najem na območju Slovenije. Nadzor pravilnika izvaja Inšpektorat RS za okolje in prostor, določbe 4., 6. in 7. člena Pravilnika pa nadzirajo tržni inšpektorji.

Po 4. členu Pravilnika mora prodajalec osebnih vozil na prodajnem mestu na opazen način pritrčiti oznako o varčni rabi goriva in sicer na vsak model novega osebnega vozila, ki ga prodaja ali daje v najem. Prodajalec osebnih vozil lahko oznako o varčni rabi goriva namesti tudi v neposredni bližini osebnega avtomobila, ki je razstavljen na prodajnem mestu. Oznaka o varčni rabi goriva se nanaša na model ali vrsto goriva, ki ga uporablja novo osebno vozilo, na katerega je pritrjena ali pa je nameščena v njegovi neposredni bližini. 6. in 7. člen pravilnika pa določata, da morajo biti na prodajnem mestu na plakatu ali zaslonu prikazani podatki o uradni porabi goriva in uradnih specifičnih emisijah CO₂ za vsa vozila, ki jih ponuja prodajalec. Na plakatu oz. zaslonu mora biti tudi navedba, da je v prodajalni kupcu brezplačno na voljo priročnik o varčni rabi goriva.

Tržni inšpektorji so v novembru in decembru 2008 opravili nadzor pri 100 prodajalcih novih vozil. Pri 19 prodajalcih vsa razstavljenega vozila niso imela oznak o varčni rabi goriva. Tem prodajalcem se je na zapisnik izreklo opozorilo ZIN ter določilo rok 10 dni za njihovo odpravo. Vsi prodajalci vozil so v predpisanem roku odpravili ugotovljene napake s tem, da so vozila opremili s predpisanimi oznakami o porabi goriva in emisijah CO₂.

Ker Ministrstvo za okolje in prostor glede na določbe Pravilnika še ni izdalo priročnika o varčni rabi goriva, tržni inšpektorji niso nadzirali določb 6. in 7. člena Pravilnika, ki se nanaša na prisotnost priročnika o varčni rabi goriva v vsakem prodajnem objektu z novimi vozili.

3.3.14. Sodelovanje Carinske uprave Republike Slovenije in Tržnega inšpektorata Republike Slovenije pri nadzoru uvoza proizvodov iz tretjih držav

Po vstopu Slovenije v Evropsko unijo se je na podlagi Uredbe Sveta 339/93/EGS, okreplil nadzor nad uvozom proizvodov iz tretjih držav.

Na podlagi Uredbe sveta o preverjanju skladnosti s pravili o varnosti proizvodov za izdelke, uvožene iz tretjih držav 339/93/EGS, Tržni inšpektorat RS sodeluje s Carinsko upravo RS že od leta 2003.

V letu 2008 je bilo veliko aktivnosti tržnih inšpektorjev usmerjenih v sodelovanje s Carinsko upravo RS oziroma izvajanje nadzora – presoje skladnosti na prošnjo Carinske uprave RS.

Za obveščanje Tržnega inšpektorata RS s strani Carinske uprave RS je pomembna določba 2. člena uredbe, ki določa, da če carinski organi pri mejnih kontrolah, ki jih izvajajo glede blaga, prijavljenega za sprostitev v prosti promet, ugotovijo:

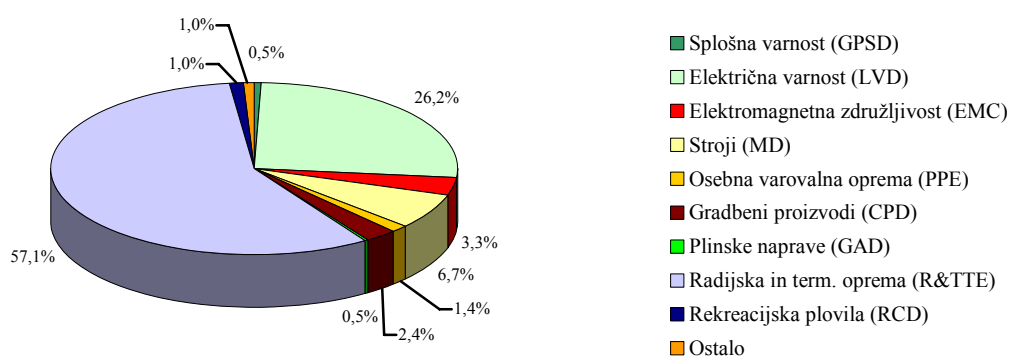
- da imajo proizvod ali serija proizvodov značilnosti, na podlagi katerih se utemeljeno sumi, da obstaja resna in neposredna nevarnost za zdravje in varnost, v primeru, če bi se ta proizvod uporabljal v normalnih in predvidenih okoliščinah in/ali
- da proizvodu ali seriji proizvodov niso priloženi dokumenti ali da proizvodi niso označeni v skladu z nacionalno zakonodajo ali s predpisi Skupnosti na področju varnosti proizvodov, ki se

uporabljajo v državi članici, v kateri se zaprosi za sprostitev v prosti promet, zadržijo sprostitev proizvoda ali serije proizvodov v prosti promet in o tem obvestijo državne organe, pristojne za nadzor trga.

Na podlagi 2. člena uredbe je Tržni inšpektorat RS v letu 2008 prejel od Carinske uprave RS 434 pisnih obvestil o zadržanju sprostitve v prost promet (315 obvestil v letu 2007), od katerih je bilo

- v 210 (v letu 2007 v 35 primerih) primerih ugotovljeno, da gre za neskladne proizvode in sprostitev v prosti promet ni dovoljena,
- v 224 (v letu 2007 v 280 primerih) primerih je bilo ugotovljeno, da gre za skladne proizvode in je bila izvedena sprostitev v prost promet.

Poleg naštetega so tržni inšpektorji preko številnih telefonskih razgovorov s Carinskimi uradi sproti ugotavljali administrativno skladnost proizvodov z zahtevami in predpisi.

Slika 24: Po direktivah, sprostitev v prosti promet ni bila dovoljena

3.4. DELO NA ČRNO

3.4.1. Izvajanje dela na črno

Delo na črno in oglaševanje takšnega dela ureja Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno. Po tem zakonu se za delo na črno šteje opravljanje dejavnosti oziroma dela v naslednjih primerih:

- če pravna oseba opravlja dejavnost, ki je nima vpisane v sodni register oziroma opravlja dejavnost, ki je nima določene v temeljnem aktu, ali če nima z zakonom predpisanih listin o izpolnjevanju pogojev za opravljanje registrirane ali v temeljnem aktu določene dejavnosti,
- če podjetnik opravlja dejavnost, katere nima vpisane v ustrezen register, ali če nima z zakonom predpisanih listin o izpolnjevanju pogojev za opravljanje registrirane dejavnosti,
- če pravna oseba ali podjetnik opravlja dejavnost kljub začasni prepovedi opravljanja dejavnosti,
- če tuje podjetje ne opravlja dejavnosti v Sloveniji prek podružnic ali opravlja dejavnost brez ustreznega dovoljenja,
- če posameznik opravlja dejavnost oziroma delo in ni vpisan ali priglašen, kot to določa ta ali drugi zakoni.

V zvezi z nadzorom Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno so inšpektorji v letu 2008 opravili 2360 inšpekcijskih pregledov. Zavezancem je bilo izdanih 357 upravnih ukrepov in 636 prekrškovnih ukrepov.

V tem letu je glede na število vseh opravljenih pregledov po določilih Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, pri posameznikih - šušmarjih opravljenih številčno manj pregledov kot pri registriranih subjektih in sicer za 39,7 %. Tržni inšpektorat RS inšpekcijske preglede pri posameznikih opravlja predvsem na podlagi prijav, prav tako pa so organizirane akcije poostrelega nadzora po posameznih področjih, če se za to pokaže potreba, vendar je v okviru takšnih akcij šušmarje težje odkriti. V zvezi z delom na črno je Tržni inšpektorat RS v letu 2008 prejel 493 prijav, od katerih jih je mnogo neutemeljenih, ker so podane zaradi osebnih sporov ali nevoščljivosti. Od prejetih prijav je bilo več kot polovico anonimnih, z pomanjkljivimi informacijami, zato je težko priti do konkretnjših podatkov o domnevnem kršitelju in posledično odkriti kršitelja.

Nadzor pri posameznikih - šušmarjih je še posebej zahteven zaradi dejstva, ker se delo opravlja v zasebnih, stanovanjskih prostorih, kamor inšpektor ne more vstopiti brez dovoljenja lastnika oziroma brez odredbe sodnika, ki pa izda odredbo le na podlagi vloženega predloga inšpektorja, v katerem mora biti izkazan utemeljen sum, da gre za delo na črno in da bodo v prostoru, ki naj bi se preiskal, najdeni predmeti in listine, s katerimi je kršitelj storil prekršek.

Skupno je bilo v letu 2008 pri posameznikih opravljenih 938 pregledov, pri katerih je bilo odkritih 263 kršiteljev. Največ jih je bilo odkritih na področju obrtnih dejavnosti, povezanih z gradnjo in vzdrževanjem avtomobilov, sledi trgovinska dejavnost. Na ostalih področjih so najbolj razširjene dejavnosti varstvo otrok na domu, inštrukcije in čiščenje prostorov.

Med odkritimi kršitelji - šušmarji je bilo v letu 2008 tudi 64 tujcev, 3 so bili obravnavani dvakrat v dveh različnih območnih enotah, kar kaže na to, da posamezniki prodajo vršijo po celi državi. V primerjavi z letom 2007, ko je bilo 67 kršiteljev, se število tujih fizičnih oseb – posameznikov ni bistveno spremenilo. Po večini gre za državljane Romunije in Madžarske, ki prodajajo različno blago od vrat do vrat po vaseh ali pred večjimi trgovskimi centri. O nezakoniti prodaji je Tržni inšpektorat RS praviloma obveščen s strani policije, ki tujca zadrži do prihoda tržnega inšpektorja. Pri odkrivanju dela na črno tujih fizičnih oseb lahko tržni inšpektor ukrepa le v primerih, če se je dejavnost dejansko tudi opravljala, ne pa, če je šlo le za ponujanje blaga, do prodaje pa še ni prišlo. Obravnavan je bil tudi posameznik iz Nemčije, ki je v Sloveniji organiziral in izvajal ti. »motoshowe«. V postopku se je izkazalo, da v Nemčiji za opravljanje dejavnosti ne potrebuje posebne statusne oblike in jo lahko opravlja kot posameznik, medtem ko v Sloveniji to zaenkrat še ni možno. Pričakovati pa je, da bo z implementacijo Direktive o storitvah na notranjem trgu, ki mora biti v Sloveniji implementirana do konca leta 2009, tudi ta težava odpravljena.

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve je že v letu 2007 pripravilo predlog sprememb in dopolnitev Pravilnika o delih, ki se štejejo za osebno dopolnilno delo, ter o postopku priglasitve teh del, ki pa žal v letu 2008 še ni bil sprejet. V Pravilnik naj bi bilo po novem vneseno več del, za katera je tudi Tržni inšpektorat RS zaznal, da bi jih bilo potrebno uvrstiti v osebno dopolnilno delo: inštruiranje, občasno petje in igranje instrumentov. Priglasitev osebnega dopolnilnega dela je zelo enostavna, enostavno je tudi poslovanje z vidika vodenja knjig o poslovanju in izdaji računov, zato se se pričakuje, da bo po uveljavitvi sprememb in dopolnitev Pravilnika dela na črno manj.

Pri gospodarskih družbah in podjetnikih je bilo na podlagi Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno opravljenih 1454 inšpekcijskih pregledov, ugotovljeno pa je bilo 78 kršitev, od tega 40 zavezancev ni imelo dejavnosti, ki so jo opravljali, registrirane ali vpisane v temeljni akt, 32 jih ni imelo listine o izpolnjevanju pogojev za opravljanje dejavnosti, 6 jih je opravljal dejavnost kljub izrečni prepovedi.

S sprejetjem nove Uredbe o določitvi obrtnih dejavnosti in obrti podobnih dejavnosti v začetku leta 2008 se je še bolj liberaliziralo opravljanje obrtne dejavnosti, saj za nekatere od obrtnih dejavnosti ni več predpisano obrtno dovoljenje, zato je kršitev na področju opravljanja dejavnosti brez predpisane listine o izpolnjevanju pogojev še manj kot prejšnja leta.

Za delo na črno se šteje tudi opravljanje dejavnosti tujega podjetja v Sloveniji, ki se ne opravlja prek podružnic ali se opravlja brez ustreznega dovoljenja. Pri tujih pravnih osebah so bili opravljeni 3 pregledi, ugotovljena pa je bila le 1 kršitev.

Tudi v letu 2008 je bil organiziran poostren nadzor nad gradbenimi dejavnostmi, ki je bil tokrat združen z nadzorom investitorjev po določitih Zakona o nepremičninskem posredovanju. Nadzor je ponovno potekal daljše časovno obdobje in sicer dva meseca, v maju in juniju in predvsem v popoldanskem času. Inšpektorji so opravili 195 pregledov. Skupno število ugotovljenih kršitev določb Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno v povezavi z Obrtnim zakonom in Zakona o varstvu potrošnikov in Zakona o nepremičninskem posredovanju je bilo 35, kar pomeni, da so bile v 18 % odkrite kršitve, kar je slabih 5 % manj kot v letu 2007.

V letu 2008 so posamezna področja države zajele hude vremenske ujme, kar je imelo za posledico veliko povpraševanje po krovskih in tesarskih delih, zato je v septembru na območjih 7 območnih enot potekala krajša poostrena akcija nadzora teh del, v okviru katere je bilo opravljenih 34 pregledov, pri katerih je bilo ugotovljenih 18 kršitev in sicer 6 kršitev v zvezi z delom na črno, največ v povezavi z obrtnim dovoljenjem, 1 kršitev 5. člena (zaposlovanje na črno), ki sicer sodi v pristojnost Inšpektorata RS za delo in mu je bila tudi odstopljena, 11 kršitev pa se je nanašalo na označevanje cen storitev.

Kljub temu, da se cene tovrstnih storitev na trgu oblikujejo prosto, je Tržni inšpektorat RS preverjal, ali je v tem obdobju zaradi večjega povpraševanja po krovskih in tesarskih delih prišlo do višanja cen. Višanja cen ni bilo mogoče zaslediti, kar je povezano tudi z dejstvom, da obrtniki niso imeli izdelanih cenikov in so opravljali svoje delo na podlagi poprej izdelanih ponudb, te pa so izdelane tako, da so urne postavke povsem različne glede na zahtevnost dela.

Skladno s 4. členom Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno je pravna oseba, zasebnik ali posameznik, ki omogoči eni ali več osebam opravljanje dela na črno, za katere ve, da opravljajo delo na črno, ali ki sklene pogodbo z drugo pravno osebo, zasebnikom ali posameznikom, za katere ve, da opravljajo delo na črno, soudeleženec dela na črno.

V letu 2008 je bilo odkritih tudi 12 soudeležencev dela na črno in sicer 5 fizičnih oseb in 7 gospodarskih subjektov.

Po spremembi zakona v letu 2006 ima Davčna uprava RS enake pristojnosti glede nadzora dela na črno kot Tržni inšpektorat RS. Tako kot v letu 2007 tudi v letu 2008 Tržni inšpektorat RS ni zaznal bistvenega zmanjšanja pripada zadev oziroma prijav. Davčna uprava RS pa je v letu 2008 pričela z nadzorom po določitih Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, o izdanih odločbah po tem zakonu pa se Tržni inšpektorat RS in Davčna uprava RS medsebojno obveščata, da ne bi po nepotrebnem prihajalo do podvajanja nadzora in dvojnega ukrepanja.

Glede na vse navedeno Tržni inšpektorat RS ocenjuje, da bo tudi v prihodnje na tem področju potreben stalen nadzor in nadaljnje sodelovanje z drugimi organi, predvsem v zvezi z delom posameznikov. Na njihovo aktivnost vpliva tudi brezposelnost in življenjski standard, zato je glede na trenutni trend zmanjševanja zaposlenih v gospodarstvu pričakovati, da bo dela na črno v prihodnosti še več, medtem ko se delo na črno s strani pravnih oseb in podjetnikov zmanjšuje, kar je posledica odprave številnih dovoljenj.

V zvezi z Zakonom o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno je Tržni inšpektorat RS na Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve in na Vladno komisijo za preprečevanje dela in zaposlovanja na črno konec leta 2008 naslovil pobudo za spremembo zakona v delu, ki se nanaša na različna dovoljenja za opravljanje dejavnosti, saj je trenutna ureditev takšna, da je Tržni inšpektorat RS pristojen ukrepati za vse dejavnosti, tudi za tiste, ki niso v njegovi stvarni pristojnosti (npr. zdravniki, zasebne srednje šole,...).

3.4.2. Oglaševanje dela na črno

Inšpektorji so v letu 2008 pregledovali tudi nedovoljeno reklamiranje, torej ponujanje oziroma reklamiranje delo na črno s strani pravnih oseb, zasebnikov ali posameznikov v različnih medijih. Oglaševalska organizacija ne sme objavljati oglasov, če naročnik oglasa ne posreduje podatkov o njegovi identiteti, nadzornim organom pa je dolžna na njihovo zahtevo posredovati podatke o naročniku oglasa.

Pri nadzoru se je kot že do sedaj poudarjalo pomen oglaševanja prek svetovnega spleta, saj se na spletu na različnih spletnih oglasnikih pojavlja vedno več oglasov, ki ponujajo v prodajo razno blago ali pa nudijo storitve. Pri tem močno izstopa spletni portal www.bolha.com, kjer se nahaja daleč največ oglasov, med njimi je veliko takšnih, ki poleg ponudbe navajajo kot kontakt le elektronski naslov in telefonsko številko. Elektronski naslov je navadno anonimen, pa tudi telefonske številke po pravilu niso objavljene v telefonskem imeniku. Tako je težko odkriti, kdo je dejansko objavil oglas oziroma kdo je oseba, ki je oglas naročila. Tržni inšpektorat RS z lastnikom spletne strani sicer dobro sodeluje tako, da posreduje podatke o uporabnikih, s katerimi razpolaga in na zahtevo tudi umakne sporne oglase. Prav tako je težava v tem, da se spletne strani nahajajo na tujih strežnikih in so registrirane preko tujih registrarjev, tako, da zoper njih ni mogoče ukrepati niti ni mogoče razbrati, kdo je lastnik strani, saj so registrirani pod izmišljenimi imeni. Pri nadzoru se morajo inšpektorji včasih posluževati tudi nakupa artiklov in na ta način priti do zelenih podatkov.

Inšpektorji so v zvezi z nedovoljeno reklamo pregledali 212 oglasov in na podlagi teh opravili 169 inšpekcijskih pregledov. Kršitve so bile ugotovljene v 84 primerih, v 51 primerih je šlo za oglaševanje dela na črno, v 13 primerih pa je inšpektorjem uspelo dokazati, da se je delo na črno tudi dejansko opravljalo. Posamezniki - šušmarji v medijih ponujajo predvsem raznovrstne storitve, največ je inštrukcij, sledi varovanje otrok na domu, čiščenje stanovanj, likanje na domu, lektoriranje, nekaj pa je tudi prodaje blaga na črno, največkrat tehničnega.

V 12 primerih je bilo ugotovljeno, da so oglaševalske organizacije kršile določila navedenega zakona in sicer so objavljale oglase kljub temu, da gospodarski subjekt ni imel vseh predpisanih dovoljenj za opravljanje dejavnosti, ki jo je oglaševal.

Glede na razmah svetovnega spleta in povečanja števila uporabnikov spleta, Tržni inšpektorat RS ocenjuje, da bo v prihodnje na področju dela na črno potreben stalen nadzor, saj se na trgu pojavljajo novi in novi subjekti, ki opravljajo delo oziroma dejavnost v nasprotju z določili zakonov. Nadzor bo zato v prihodnjem letu organiziran skozi celo leto in ne le kot posamezne akcije poostrelega nadzora.

3.5. TRGOVINA

Dne 25.03.2008 je stopila v veljavo novela Zakona o trgovini. Novela zakona izenačuje pogoje poslovanja za vse gospodarske subjekte, ki ponujajo potrošnikom blago, odpravlja se obveznost vodenja evidenc v trgovini ter namesto tega uvaja zagotavljanje podatkov o stanju trgovskega blaga v skladu z veljavnimi slovenskimi in mednarodnimi standardi računovodskega poročanja. Predlagana ureditev omogoča trgovcem, da nudijo potrošnikom dodatne storitve v prodajalnah, kot so dodatna obdelava hrane.

Inšpekcijski nadzori nad opravljanjem trgovinske dejavnosti so bili opravljeni na podlagi določil Zakona o trgovini in na njegovi podlagi izdanih podzakonskih predpisov, katerih veljavnost je bila podaljšana do sprejetja novih predpisov, ki bodo na novo uredila minimalne tehnične pogoje za opravljanje trgovinske dejavnosti.

Nadzor v prodajalnah se je opravljal sočasno z nadzorom drugih predpisov, kot na primer Zakona o varstvu potrošnikov, Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti, Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno in Zakona o varstvu konkurence.

Inšpekcijski pregledi so se opravljali v prodajnih objektih in zunaj njih, in sicer na tržnicah, sejmih in raznih prireditvah, tako pri gospodarskih družbah, samostojnih podjetnikih posameznikih ter fizičnih osebah, ki so opravljale trgovinsko dejavnost na črno.

Tržni inšpektorji so opravili nadzor izpolnjevanja minimalnih tehničnih in drugih pogojev za opravljanje trgovinske dejavnosti, izobrazbe zaposlenih prodajalcev in trgovskih poslovodij, opravili kontrolo evidentiranja poslovnih dogodkov v zvezi s stanjem blaga v skladu s slovenskimi računovodskimi standardi ali mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, opremljenosti blaga s predpisanimi listinami o skladnosti in spremnimi listinami, deklaracijami blaga v slovenskem jeziku, kjer je to s posebnimi predpisi določeno, ter označevanja blaga s cenami.

V letu 2008 je bilo na področju opravljanja trgovinske dejavnosti po navedenih predpisih, za nadzor katerih je pristojen Tržni inšpektorat RS, opravljenih skupno 1781 pregledov. V primeru ugotovljenih nepravilnosti so tržni inšpektorji ukrepali v skladu s posameznimi zakonskimi določili z izdajo upravne odločbe, s katero so kršitelju odredili odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti ali pa mu prepovedali prodajo. Tako je bilo iz naslova nadzora opravljanja trgovinske dejavnosti v letu 2008 gospodarskim subjektom in fizičnim osebam izdanih 101 upravnih odločb. Zaradi ugotovljenih manjših nepravilnosti pri opravljanju trgovinske dejavnosti so tržni inšpektorji v 93 primerih izrekli opozorila ZIN.

Zaradi ugotovljenih prekrškov po Zakonu o trgovini je bila 184 subjektom izrečena sankcija po Zakonu o prekrških. Tako je bilo izdanih 6 odločb o prekrških, 28 plačilnih nalogov, 37 opominov zaradi manjših kršitev. V 113 primerih so bila kršiteljem izrečena opozorila ZP-1.

Pri primerjavi rezultatov nadzora iz prejšnjih let Tržni inšpektorat RS ugotavlja, da se spoštovanje veljavnih predpisov v trgovini iz leta v leto izboljšuje. Ob spremembi predpisa so se številni trgovci obračali na Tržni inšpektorat RS s prošnjo za pojasnitev, kako ravnati, da bo poslovanje skladno z predpisom.

Obstoječi Pravilnik o minimalnih tehničnih in drugih pogojih, ki se nanaša na prodajne objekte za opravljanje trgovinske dejavnosti in pogojev za prodajo blaga zunaj prodajaln predpisuje minimalne tehnične pogoje, ki se nanašajo na poslovne prostore, opremo in naprave v prodajnih objektih trgovine na drobno in debelo, pogoje glede zunanjih površin prodajnega objekta in pogoje za prodajo blaga zunaj prodajaln s seznamom blaga, ki ga je na ta način dovoljeno prodajati.

Pri večini pregledov v prodajalnah in zunaj prodajaln (stojnice, potujoče prodajalne, prodaja od vrat do vrat...) tržni inšpektorji nadzirajo tudi izpolnjevanje predpisanih pogojev za opravljanje trgovinske dejavnosti. Tržni inšpektorji so od 474 obravnavanih primerov v 30 primerih (6,3%) ugotovili, da prodajni objekti niso izpolnjevali minimalnih tehničnih pogojev zlasti na prodajnih mestih niso imeli označenega podatka o firmi in sedežu, v primeru prodaje oblačil niso imeli ustreznih kabin za pomerjanje oblačil, niso imeli blagajn s prikazovalniki posameznih zneskov kupljenega blaga za kupce, ipd, kar pomeni kršitev Zakona o trgovini. V vseh primerih so bile bodisi izdane upravne odločbe o odpravi nepravilnosti oz. izrečena ustrezna upravna opozorila ZIN, za storjene prekrške pa so bila v skladu z določili Zakona o prekrških izrečena opozorila ZP-1.

Tržni inšpektorat RS predlaga, da se v letu 2009 dokončno pristopi k spremembi obstoječega pravilnika o minimalnih tehničnih pogojih predpisanih za opravljanje trgovinske dejavnosti.

Strokovno izobrazbo oseb, ki opravljajo trgovinsko dejavnost, določa Pravilnik o minimalni stopnji izobrazbe oseb, ki opravljajo trgovinsko dejavnost, v odvisnosti od zahtevnosti posameznih vrst trgovinskih opravil.

Največ nepravilnosti inšpektorji odkrijejo pri osebah, ki prodajajo blago od vrat do vrat in na različnih sejmih in prireditvah. Do kršitev prihaja predvsem v času dopustov, v popoldanskem času, ob sobotah in nedeljah.

V letu 2008 je bilo od obravnavanih 84 primerov v 3 primerih ugotovljeno, da trgovci, ki so opravljali neposredno prodajo blaga v prodajalnah, niso imeli predpisane strokovne izobrazbe. V 2 primerih sta bili izdani upravni odločbi, v 1 primeru pa izrečeno opozorilo ZIN, za storjene prekrške pa so bili v skladu z določili Zakona o prekrških izrečena opozorila ZP-1.

3.6. GOSTINSTVO IN TURIZEM

Opravljanje gostinske dejavnosti je urejeno z Zakonom o gostinstvu, Pravilnikom o minimalnih tehničnih pogojih in minimalnem obsegu storitev za opravljanje gostinske dejavnosti, Pravilnikom o merilih in načinu kategorizacije nastanitvenih obratov in marin ter Pravilnikom o merilih za določitev obratovalnega časa gostinskih obratov in kmetij, na katerih se opravlja gostinska dejavnost. Tržni inšpektorji so pri osebah, ki opravljajo gostinsko dejavnost ugotavljali ali so registrirani za opravljanje gostinske dejavnosti, ali izpolnjujejo vse pogoje po navedenih pravilnikih, ali imajo označene cene gostinskih storitev in ali gostom izdajajo račune za opravljeno storitev.

Tržni inšpektorat RS opravlja nadzor gostinske dejavnosti skozi celo leto v okviru planiranih akcij, po prijavi, v okviru koordiniranih akcij in po osebni zaznavi kršitev. V letu 2008 so tržni inšpektorji na področju gostinstva opravili 3032 pregledov (3757 v letu 2007) oziroma skoraj 17% vseh opravljenih pregledov. V primerjavi z letom 2007 se je število pregledov v letu 2008 nekoliko zmanjšalo, vendar so se v lokalih opravili kompleksni pregledi po različnih vprašanjih, kar zahteva od inšpektorja več časa in angažiranja pri inšpekcijskem pregledu.

Zaradi ugotovljenih kršitev Zakona o gostinstvu so tržni inšpektorji izdali 1779 ukrepov in sicer:

- izdanih 339 upravnih odločb, s katerimi so gostincem odredili odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti in nepravilnosti in
- izdanih 1440 prekrškovnih ukrepov po Zakonu o prekrških (408 odločb o prekršku, 199 plačilnih nalogov, 374 opominov, 459 opozoril ZP-1).

V primeru manjših kršitev, ki so bile odpravljene že v času inšpekcijskega nadzora, je bilo izrečenih 351 opozoril ZIN.

Predpogoj, da se v gostinskem obratu lahko opravlja gostinska dejavnost, je uporabno dovoljenje. Sprememba Zakona o gostinstvu iz leta 2007, ko so bile odpravljene določbe o izpolnjevanju minimalnih tehničnih pogojev, je ohranila obveznost pridobivanja uporabnih dovoljenj. 8. člen Zakona o gostinstvu namreč določa, da mora biti za objekt, v katerem namerava gostinec opravljati gostinsko dejavnost, pridobljeno uporabno dovoljenje v skladu z zakonom, ki ureja graditev objektov. Uresničevanje določbe 8. člena zakona nadzoruje pristojni gradbeni inšpekcijski organ (Inšpektorat RS za okolje in prostor), ki zoper gostinca lahko ukrepa v skladu z določili Zakona o graditvi objektov.

Pri nadzoru gostinskih obratov so se tržni inšpektorji tako srečevali s primeri, ko so ugotovili, da nekateri gostinski obrati za opravljanje dejavnosti niso imeli pridobljenih uporabnih dovoljenj ali celo gradbenih dovoljenj in so črne gradnje. Če takšen objekt, ki je brez uporabnega ali gradbenega

dovoljenja, ne izpolnjuje tudi minimalnih tehničnih pogojev po Pravilniku o minimalnih tehničnih pogojih in minimalnem obsegu storitev za opravljanje gostinske dejavnosti, tržni inšpektor ne more prepovedati opravljanja gostinske dejavnosti. Obveznost tržnega inšpektorja je omejena na izdajanje ureditvene odločbe za odpravo ugotovljenih nepravilnosti ne glede na dejstvo, da objekt sploh nima osnovnega uporabnega dovoljenja, ki je predpogoj, da se gostinska dejavnost lahko opravlja. Ugotavljanje pridobljenega dovoljenja je v pristojnosti omenjenega Inšpektorata RS za okolje in prostor.

Ne glede na navedeno, so tržni inšpektorji pri nadzoru gostinske dejavnosti od gostincev zahtevali tudi predložitev uporabnega dovoljenja, kljub temu, da za nadzor le-tega niso pristojni. V primerih, da uporabno dovoljenje ni bilo pridobljeno, ali je bilo neskladno z dejanskim stanjem, je Tržni inšpektorat RS o svojih ugotovitvah sproti obveščal pristojni inšpektorat. Povratne informacije o morebitnem ukrepanju s strani pristojnega inšpektorata Tržni inšpektorat RS nima.

V letu 2008 so imeli tržni inšpektorji kar nekaj težav pri nadzoru dveh gostinskih obratov, poslovanje katerih je bilo tudi medijsko zelo odmevno. Pri kontroli je bilo ugotovljeno, da nimata osnovnega dovoljenja za opravljanje gostinske dejavnosti, to je uporabnega dovoljenja. Kljub večkratnim pisnim pozivom pristojnima inšpekcijskemu organu in ministrstvu, ta organa svojega dela nista opravila in prepovedala uporabo objektov brez uporabnega dovoljenja. Prav zaradi neodzivnosti drugih organov, se je v medijih ustvarilo negativno mnenje tudi o delu Tržnega inšpektorata RS, kljub pojasnilom, kakšne so pristojnosti tržne inšpekcije.

Ker pa si Tržni inšpektorat RS želi dobrega sodelovanja z ostalimi inšpekcijskimi organi, bodo tudi v letu 2009 dane pobude za koordinirano sodelovanje inšpekcijskih služb, saj se lahko na ta način bolj uspešno in učinkovito rešuje problematika in preprečuje poskuse izigravanja predpisov nekaterih gostincev, ki stremijo k čim večjemu dobičku, ne glede na pravice okoliških prebivalcev in varnost obiskovalcev.

3.6.1. Kršitve obratovalnega časa gostinskih lokalov v nočnem času

Tržni inšpektorat RS vsako leto prejema številne pritožbe občanov glede kršitev obratovalnega časa gostinskih obratov, predvsem v nočnem času v strnjenih stanovanjskih naseljih (123 prijav). Številna so tudi policijska poročila o kršitvah obratovalnega časa, ki jih zaznajo policisti tekom opravljanja nalog iz svojih pristojnosti, ki jih je bilo 151 v letu 2008. Kršitve obratovalnega časa so se kot največji problem zopet pokazale pri nadzoru v času glavne turistične sezone, kot kršilci obratovalnega časa pa se večkrat pojavljajo isti gostinci.

Tržni inšpektorji so kontrole obratovalnega časa v nočnem času opravili največkrat v sodelovanju s policijo in v okviru koordiniranih akcij inšpekcijskih organov. Ugotovljeno je bilo, da so nekateri gostinci po preteku dovoljenega obratovalnega časa zaklenili vhodna vrata in so nadaljevali z opravljanjem gostinske dejavnosti, saj so se v lokalu še nahajali gostje in se je tudi vrtela glasna glasba. Na trkanje niso želeli odpreti vrat, zato je tržna inšpekcija takšno ravnanje obravnavala kot kršenje obratovalnega časa. Nekateri gostinci so se ob kršitvah obratovalnega časa tudi zagovarjali, da gostinske dejavnosti niso opravljali, saj so imeli v prostorih zasebne zabave in praznovanja. Tudi teh zagovorov tržna inšpekcija ni upoštevala, saj so poslovni prostori namenjeni opravljanju gospodarske dejavnosti in ne zasebnim zabavam.

Tržni inšpektorji so po vprašanju obratovalnega časa gostinskih lokalov v letu 2008 opravili 1824 pregledov. Če gostinci kršijo obratovalni čas, tržna inšpekcija nima možnosti upravnega ukrepanja, zoper vse kršitelje pa je ukrepala prekrškovno in izdala 688 ukrepov po Zakonu o prekrških.

Tržni inšpektorat RS bo tudi v bodoče poostreno nadziral obratovalni čas gostinskih obratov, predvsem tistih lokalov, ki poslujejo kot nočni bari in diskoteke ter bo striktno kaznoval kršitelje in zaradi možnosti ukrepanja po 19. členu Zakona o gostinstvu o ugotovitvah obveščal tudi lokalno skupnost (prepoved obratovanja na podlagi predloga lokalne skupnosti in ob ponavljajoči kršitvi). Upoštevati pa je potrebno tudi dejstvo, da je za občane moteč zunanji hrup, ki ga povzročajo gostje, ko zapuščajo gostinske lokale ali ko se zadržujejo na gostinskih vrtovih in se gostinska dejavnost ne opravlja več, kar pa je povsem izven nadzora tržne inšpekcije. V takšnih primerih gre za kršenje javnega reda in miru, ki je v pristojnosti policije. Prijavitelji velikokrat tudi ne vedo, da se gostje lahko zadržujejo v gostinskih lokalih po zaključku obratovanja še 30 minut oziroma še 60 minut, če gostinec nudi tudi hrano.

3.6.2. Opravljanje gostinske dejavnosti v glavni turistični sezoni

Tržni inšpektorji so v poletni sezoni v času od junija do septembra 2008 opravil nadzor obratovanja gostinskih obratov in v tem obdobju na območju Slovenije pregledali 656 gostinskih obratov. 12 zavezancev je opravljalo gostinsko dejavnost brez ustrezne registracije, od tega so bili 4 šušmarji, pri 109 gostincih so bile ugotovljene pomanjkljivosti glede minimalnih tehničnih pogojev, v 116 primerih pa so bile ugotovljene nepravilnosti glede obratovalnega časa.

Hujše kršitve gostinske zakonodaje v glavni turistični sezoni niso bile ugotovljene. V primerjavi z letom 2007 je bilo ugotovljenih manj kršitev obratovalnega časa, kar je verjetno posledica občinskih predpisov, ki gostincem dovoljujejo obratovanje v podaljšanem obratovalnem času, kar je dobrodošlo za turistično ponudbo. Več kršitev povezanih z obratovalnim časom se je nanašalo na neizobešen obratovalni čas, neskladen izobešen obratovalni čas s potrjenim obratovalnim časom in na obratovanje brez predhodnega soglasja organa lokalne skupnosti za obratovanje v podaljšanem obratovalnem času, ki ga je potrebno letno obnavljati.

Prehrambeni gostinski obrati so pretežno urejeni v skladu z določili Pravilnika o minimalnih tehničnih pogojih. Ugotovljene pomanjkljivosti so se nanašala predvsem na označevanje vrste gostinskega obrata; premajhnega števila sanitarij glede na stalno število sedežev v lokalu; pomanjkljivo opremljene sanitarije (manjkajo obesne kljukice, posode za odpadke); manjkajoče garderobne omarice za zaposlene; nepopolne ponudbe hrane v okrepčevalnicah; zagotavljanja pomožnih prostorov za zaposleno osebje...

3.6.3. Opravljanje gostinske dejavnosti na smučiščih in drsališčih

Tržni inšpektorji so v zimski smučarski sezoni opravil nadzor obratovanja gostinskih obratov na slovenskih smučiščih, drsališčih in sankališčih. Kontrolo so tržni inšpektorji opravili v času od januarja do marca 2008 in pregledali 103 prehrablenih gostinskih obratov. Pri 18 gostincih, kar predstavlja 17% pregledanih subjektov, je bilo ugotovljeno, da niso izpolnjevali minimalnih tehničnih pogojev (4 gostinski obrati) oziroma so kršili obratovalni čas (14 gostincev).

Hujših kršitev gostinske zakonodaje inšpektorji pri gostincih na smučiščih niso ugotovili. Minimalni pogoji so v glavnem izpolnjeni. Veliko objektov je v enakem stanju, kot takrat, ko so bili zgrajeni in opremljeni, zato so dotrajani, lastniki pa vlagajo minimalna sredstva v obnovo oziroma obnavljajo objekte postopoma. V 4 primerih so tržni inšpektorji tudi ugotovili, da objekti niso imeli pridobljenih uporabnih dovoljenj, zato so ugotovitve odstopili v pristojno reševanje Inšpektoratu RS za okolje in prostor.

3.6.4. Opravljanje dejavnosti turističnih kmetij

Tržni inšpektorji so tudi v letu 2008 opravili nadzor turističnih kmetij, kjer se opravlja gostinska dejavnost kot dopolnilna dejavnost. Kontrolni pregledi so se opravili v juniju in juliju 2008. Zaradi spremembe Zakona o gostinstvu, ki je začela veljati v letu 2007 in je odpravila obveznost pridobivanja odločb o izpolnjevanju minimalnih pogojev po 11. členu zakona, so tržni inšpektorji pri kmetih kontrolirali izpolnjevanje minimalnih pogojev ter spoštovanje obratovalnega časa.

Zakon o gostinstvu določa, da gostinsko dejavnost lahko v obsegu, ki ga določa ta zakon, opravljajo kot sobodajalci in kmetje tudi fizične osebe, če izpolnjujejo pogoje, določene z zakonom. Kmet lahko na svoji kmetiji opravlja gostinsko dejavnost kot svojo dopolnilno dejavnost, ali pa na podlagi zakona, ki ureja gospodarske družbe, pod pogoji, ki jih glede obsega in pogojev opravljanja dejavnosti določajo predpisi, ki urejajo opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji. Kmet lahko gostom nudi le jedi iz domačega okolja in doma pridelane in predelane pijače (kmetija odprtih vrat, vinotoči in osmice), razen če tem gostom nudi tudi nastanitev. Pristojni organ samoupravne lokalne skupnosti lahko dovoli kmetu, da nudi gostom tudi druge domače jedi in kupljeno pijačo. Kmet, ki na svoji kmetiji opravlja gostinsko dejavnost kot svojo dopolnilno dejavnost, lahko opravlja to dejavnost tudi zunaj svoje kmetije, vendar le na prireditvah povezanih s predstavitvijo podeželja ali tradicionalnimi običaji.

Ker področje opravljanja gostinske dejavnosti kot dopolnilne dejavnosti na turističnih kmetijah ureja tudi Zakon o kmetijstvu in na njegovi podlagi sprejeta Uredba o vrsti, obsegu in pogojih za opravljanje dopolnilnih dejavnosti na kmetiji, za nadzor katerega so pristojni kmetijski inšpektorji, so tržni inšpektorji opravili kontrolne preglede v sodelovanju z Inšpektoratom RS za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Skupno je bilo na območju Slovenije pregledanih 189 turističnih kmetij. Pri 63 kmetih, kar predstavlja 33% pregledanih subjektov, so bile ugotovljene različne kršitve gostinske zakonodaje. Tržni inšpektorji so ugotovili, da 21 turističnih kmetij brez nastanitve ni izpolnjevalo minimalnih tehničnih pogojev, 25 turističnih kmetij z nastanitvijo ni izpolnjevalo minimalnih pogojev glede kategorizacije, na 17 turističnih kmetijah pa ni bilo ustrezno označenega obratovalnega časa.

Največ ugotovljenih kršitev se je torej nanašalo na neizpolnjevanje minimalnih pogojev, vendar so bile ugotovljene kršitve v manjšem obsegu. Tržni inšpektorji pri nadzoru niso zaznali, da bi kmetje presegali z Uredbo omejen obseg dejavnosti, so pa ugotovili, da nekateri kmetje nimajo zadostnega obsega kmetijske dejavnosti, ki bi zagotavljala najmanj 30% vrednosti lastnih surovin. Zoper te kmete je postopke vodila kmetijska inšpekcija.

Tržni inšpektorat RS je o ugotovitvah seznanil tudi Agencijo za kmetijske trge in razvoj podeželja, ki je predlagala nadzor kmetij, ki prejemajo evropska sredstva iz programa SAPARD. Namen pregledov je bilo ugotoviti, ali te kmetije namensko dodeljena sredstva dejansko porabijo za razvoj dopolnilne dejavnosti turizma na kmetiji, ali pa so kmetje sredstva porabili v druge namene. Pri pregledu naključnega vzorca kmetij iz seznama Agencije ni bilo ugotovljeno, da bi kmetje opravljali drugo dejavnost oziroma porabili dodeljena sredstva v druge namene.

3.6.5. Opravljanje gostinske dejavnosti v nastanitvenih obratih in pri sobodajalcih

Tržni inšpektorji so v zimski in poletni sezoni istočasno z nadzorom prehrabnenih gostinskih obratov kontrolirali tudi nastanitvene obrate in sobodajalce, ki v turistične namene nudijo nastanitvene kapacitete obiskovalcem turističnih destinacij in v bližnji okolici le-teh.

Gostinci, ki nudijo nastanitev, morajo sami določiti kategorijo, razen, če želijo poslovati z višjo kategorijo, ko mora odločitev kategorije potrditi za to usposobljeni strokovnjak. Odločbe o kategorizaciji so ukinjene, pri kontroli so inšpektorji ugotovili, da je nekaj gostincev pričelo z opravljanjem nastanitvene dejavnosti brez predhodno opravljene samoocenitve ali ocenitve ocenjevalca. Največ ugotovljenih kršitev se je nanašalo na neizpolnjevanje minimalnih pogojev pri nastanitvenih obratih in sobodajalcih, vendar so bile ugotovljene kršitve manjše, saj je šlo največkrat za pomanjkljivo opremo v sobah (ni dovolj stolov glede na število postelj, ni nameščenih navodil za ravnanje v primeru nevarnosti, ni cenikov po sobah, ni označena kategorija z zvezdicami, v kopalnicah je premajhno število brisač, ni televizorja, ni dovolj svetilk, ni telefona, v apartmajih je pomanjkljiva oprema kuhinj, ni zadostnega števila obešalnikov...). Zavezancem so tržni inšpektorji z ureditvenimi odločbami naložili odpravo ugotovljenih nepravilnosti. Hujših kršitev gostinske zakonodaje ni bilo ugotovljenih.

Oddajanja sob na črno inšpektorji pri nadzoru v letu 2008 niso ugotovili, razen na prekmurskem območju, ko so inšpektorji opozorili na oddajanje nepremičnin v turistične namene s strani angleških državljanov, ki so to dejavnost opravljali brez ustrezne registracije. Kljub temu, da dejavnost oddaje nepremičnin ni bila registrirana, so nekateri angleški državljani pridobili ustrezne kategorizacijske table za kategorijo 4*, ki jo je opravil ocenjevalec z licenco, kar pa ni sprejemljivo, saj se je dejavnost opravljala na črno.

S 1. 1. 2009 je začel veljati popolnoma prenovljen sistem kategorizacije nastanitvenih obratov, ki je bil sprejet z novim Pravilnikom o kategorizaciji. Ker so bili do sedaj v uporabi deset let stari standardi kategorizacije, ki so bili zastareli, bo nov pravilnik vpeljal sodoben sistem, ki bo doprinesel k višji ravni kakovosti storitev in lažji primerljivosti turističnih namestitev in izbiri turističnih destinacij. Ker bodo imeli vsi nastanitveni obrati leto dni časa, da se na novo kategorizirajo, bo vloga tržne inšpekcije na tem segmentu v letu 2009 bolj informativne narave.

3.6.6. Označevanje cen gostinskih storitev in izstavljanje računov

Tržni inšpektorat RS je dne 20.05.2008 v popoldanskem času izvedel poostren nadzor označevanja cen gostinskih storitev in izdajanja računov za opravljene gostinske storitve na turističnih destinacijah. Kontrolni pregledi so se opravili z menjavo inšpektorjev, ki se je v preteklih akcijah izkazala za zelo učinkovito. Tržni inšpektorji so vstopili v gostinske lokale kot gostje-potrošniki in si naročili brezalkoholne pijače ali napitke. Po plačilu zapitka so se inšpektorji predstavili in pojasnili namen nadzora. Zapisnik so inšpektorji pisali v vsakem primeru, tudi če so prejeli račun za opravljane gostinske storitve, tako da so gostinci vedeli, da so pod drobnogledom inšpekcijskih služb.

Skupno je bilo na območju Slovenije pregledanih 117 gostinskih lokalov, pri 29 gostincih (25% pregledanih subjektov) so bile ugotovljene različne kršitve. 8 gostincev ni izdalo računa za opravljeno gostinsko storitev, 7 gostincev ni imelo označenih cen gostinskih storitev na gostinskih vrtovih, pri 14 gostincih so bili ugotovljeni pomanjkljivi ceniki. Zaradi ugotovljenih nepravilnosti so tržni inšpektorji zoper kršitelje upravno ukrepali in izdali 6 upravnih odločb po 18. členu Zakona o gostinstvu, ker cene gostinskih storitev niso bile ustrezno označene ter prekrškovno ukrepali po Zakonu o prekrških in izdali 11 plačilnih nalogov (8 zaradi neizdanega računa, 3 zaradi neoznačenih cen).

Izdajanje računov za opravljene gostinske storitve se ni pokazalo kot problematično, saj so gostinci v večini primerov inšpektorjem, ki jih zaradi menjave po območnih enotah niso poznali, račune izdajali.

Kljub stalnemu nadzoru gostinske dejavnosti, ki se vrši celo leto in se med drugim ugotavlja tudi ustrezno označenost cen gostinskih storitev, je še vedno veliko kršitev povezanih s pomanjkljivim označevanjem cen gostinskih storitev. Ceniki so bodisi pomanjkljivi, ali pa jih ni bilo v vseh prostorih, kjer so se nudile gostinske storitve, problem so predvsem gostinski vrtovi.

Po vprašanju neustreznega označevanja cen gostinskih storitev so tržni inšpektorji v letu 2008 izdali med letom še 128 ureditvenih odločb, s katerimi so naložili odpravo ugotovljenih nepravilnosti in izdali 293 prekrškovnih ukrepov po Zakonu o prekrških.

3.6.7. Opravljanje dejavnosti vodenja in spremljanja turistov

Tržni inšpektorat RS nadzira obveznost zagotavljanja turističnega vodenja in spremljanja pri vsaki izvedbi turističnega aranžmaja doma ali v tujini za vsako organizirano skupino, ki je določena z Zakonom o spodbujanju razvoja turizma. Organizator potovanja mora namreč zagotoviti turističnega spremljevalca ali turističnega vodnika, ki ima opravljen preizkus znanja iz programa strokovne usposobljenosti in pridobljeno ustrezno licenco Gospodarske zbornice Slovenije.

Tržni inšpektorji so v letu 2008, istočasno s kontrolo oglaševanja turističnih aranžmajev in opravljanja dejavnosti sklepanja pogodb o turističnih aranžmajih, opravili nadzor v turističnih agencijah in pri 178 organizatorjih turističnih aranžmajev (pri 99 organizatorjih v letu 2007) pregledali dokumentacijo o vsaj petih izvedenih aranžmajih v aprilu in maju 2008, iz katere je bilo razvidno, kdo je dejansko opravljal dejavnost turističnega vodenja ali spremljanja na določeni destinaciji ter tako preverili 139 turističnih vodnikov. Ugotovljeno je bilo, da je 10 oseb (8% od vseh pregledanih vodnikov) opravljalo dejavnost vodenja oziroma spremljanja turističnih aranžmajev brez ustrezne licence (20 oseb v letu 2007), 4 vodniki pa niso podaljšali licence do 31.01. tekočega leta. Tržni inšpektorji so zoper vodnike brez ustrezne licence prekrškovno ukrepali z izdajo 10 prekrškovnih ukrepov po Zakonu o prekrških. Prekrškovno so ukrepali tudi zoper organizatorje turističnih aranžmajev, ki niso zagotovili licenciranih vodnikov.

Turistične agencije so seznanjene z obveznostjo zagotavljanja vodnikov ali spremljevalcev z veljavnimi licencami, zato je bilo ugotovljenih malo kršitev v primerjavi z letom 2007. Število vodnikov in spremljevalcev z licencami Gospodarske zbornice Slovenije iz leta v leto narašča, tako da imajo agencije širok izbor strokovnega kadra. Prav tako se agencije zavedajo, da usposobljen in kvaliteten vodnik največ pripomore k uspešno izvedenemu potovanju, kar je tudi pogoj, da se potrošnik za naslednje potovanje zopet odloči za istega organizatorja turističnega aranžmaja.

3.6.8. Reševanje reklamacij v turizmu

Tržni inšpektorat RS vsako leto prejema reklamacije nezadovoljnih potnikov in leto 2008 ni bilo izjema. Tržni inšpektorji so v letu 2008 obravnavali 110 prijav (105 v letu 2007) potrošnikov zoper turistične agencije, ki niso bili zadovoljni z opravljenimi storitvami pri izvedbi turističnih aranžmajev.

Pri reklamacijah turističnih aranžmajev gre največkrat za pomanjkljivo opravljene storitve, potrošniki so se v glavnem pritoževali na nastanitev, na prevoze ter na neustrezno oskrbo in ponudbo. V pritožbah so potrošniki navedli svoje zahteve, ki so v veliki večini znižanje plačanega zneska v sorazmerju s pomanjkljivostmi pri opravljenih storitvah, v takih primerih pa tržni inšpektor nima možnosti izdaje upravne odločbe po 71. členu Zakona o varstvu potrošnikov, saj zakon takega ukrepa ni predvidel. Prav tako tržni inšpektor ne more ukrepati v primeru odškodninskih zahtevkov, katere lahko potrošnik uveljavlja le po sodni poti. Višine odškodnine namreč ne more določiti inšpekcijski organ, ampak je to predmet civilne tožbe.

Sprememba Zakona o varstvu potrošnikov, ki je pričela veljati 15.01.2008, je uveljavila višjo raven zaščite potrošnikov pri organiziranih paketnih potovanjih. Novost zakona je med drugim tudi, da mora potrošnik o ugotovljenih nepravilnostih oziroma pomanjkljivostih v najkrajšem možnem času izvajalcu storitev, organizatorju oziroma prodajalcu ali lokalnemu predstavniku organizatorja, pisno ali v drugi ustrezni obliki sporočiti vsako napako, ki jo med izpolnjevanjem pogodbe opazi na kraju samem. Zahteva po obveščanju o napakah v najkrajšem možnem času od njihovega odkritja naj bi

pripomogla k večji verjetnosti, da se bo težava uredila že na mestu samem, zahteva po pisnem obveščanju o napakah pa pri kasnejšem lažjem dokazovanju o pravočasnem obveščanju o posameznih napakah.

Kljub navedeni spremembi Zakona o varstvu potrošnikov se število prijav na tržno inšpekcijo zaradi nekvalitetno opravljenih storitev turističnih aranžmajev ni zmanjšalo in ostaja na istem nivoju, kot v preteklih letih. Potrošniki so zaradi nepopolno ali nekakovostno opravljenih storitev uveljavljali sorazmerno znižanje cene aranžmaja, nekaj reklamacij se je nanašalo tudi na aranžmaje za letovanje, ki so bili plačani po last minute ponudbi, po ultra last minute ali ruleti ponudbi, ko potrošnik ni seznanjen s ponudbo in dobi podatke o hotelu šele na kraju samem. Cene takšnih aranžmajev so bile za potrošnike vabljive, saj so bile mnogo nižje v primerjavi s cenami aranžmajev po rednih cenah, so pa bila pričakovanja potrošnikov prevelika. Ne gre prezreti tudi dejstva, da potrošniki v svojih zahtevah nemalokrat pretiravajo.

Pri obravnavi reklamacije turističnega aranžmaja so tržni inšpektorji, kljub dejstvu, da v primeru delnega vračila vplačanega zneska ne morejo upravno ukrepati, uvedli inšpekcijske postopke in poslušali pomagati potrošnikom, da so se z agencijami medsebojno dogovorili o višini vračila delnega zneska kupnine. Če do dogovora ni prišlo, so imeli potrošniki možnost po sodni poti uveljavljati svoje zahteve.

Tekom inšpekcijskih postopkov je večina turističnih agencij odgovorno pristopila k reševanju reklamacij, saj se zavedajo, da je konkurenca na tržišču huda. Tako je bilo potrošnikom po posredovanju tržne inšpekcije vrnjen skupni znesek v višini 16.500 EUR. Ponovno pa bi bilo potrebno razmisliti o ustanovitvi organa, ki bi izvensodno reševal spore med potrošniki in turističnimi agencijami, na kar je Tržni inšpektorat RS že večkrat opozoril.

3.6.9. Pogodbe o turističnih aranžmajih

S spremembami Zakona o varstvu potrošnikov, ki so začele veljati 15.01.2008, so bila v pravni red Slovenije prenesena določila Direktive Sveta 90/314/EGS z dne 13. junija 1990, o paketnem potovanju, organiziranih počitnicah in izletih. Področje turističnih aranžmajev je v Sloveniji pred tem sicer urejal Obligacijski zakonik, vendar pa so njegove določbe dispozitivne narave in se zato uporabljajo le v primerih, ko se stranke s pogodbo ne dogovorijo drugače. Z umestitvijo tega področja v Zakon o varstvu potrošnikov, ki izrecno prepoveduje kakršnokoli pogodbeno omejevanje ali izključevanje pravic, ki pripadajo potrošnikom po tem zakonu, ter hkrati opredelitev določenih ravnanj organizatorjev potovanja oziroma prodajalcev, ki so v nasprotju z zakonom, za prekršek, je tako zakonodajalec želel doseči večje varstvo potrošnikov.

Prav zaradi omenjenih sprememb se je Tržni inšpektorat RS v letu 2008 odločil v večjem obsegu preveriti stanje na tem področju trga ter tako v dveh koordiniranih nadzorih opravil 404 inšpekcijske preglede pri 369 organizatorjih in prodajalcih turističnih aranžmajev. Pri 155 pregledih ni bilo ugotovljenih nepravilnosti s področja sklepanja pogodb o turističnih aranžmajih ter s tem povezanim zagotavljanjem predpisanih podatkov v katalogih ter prospektih, potrdilu o potovanju ali pisni pogodbi ter drugi dokumentaciji, ki jih mora organizator in/ali prodajalec zagotoviti pred sklenitvijo pogodbe, ob sklenitvi pogodbe ter pred začetkom samega potovanja. Pri 64 pregledih je bilo ugotovljeno, da se kljub pridobljeni licenci za opravljanje dejavnosti organiziranja in/ali prodaje turističnih aranžmajev podjetje ne ukvarja (več oziroma še) s to dejavnostjo, v 10 primerih podjetja ni bilo mogoče najti, 1 podjetje posluje zgolj s pravnimi osebami, zoper 1 od podjetij pa se je zaradi izbrisa iz Poslovnega registra uvedel postopek po določilih Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno.

Daleč najpogostejše kršitve so bile glede navajanja roka za pritožbo potrošnika po končanem potovanju zaradi napak pri izpolnitvi, nepravilni ali nepopolni izpolnitvi pogodbe (namesto

dvomesečnega roka so agencije navajale rok osem dni) ter glede navajanja roka za morebitno odpoved potovanja s strani organizatorja potovanja v primeru, kadar se ni zbralo najmanjše število oseb (večina podjetij je navajalo rok pet dni, čeprav ta rok ne sme biti krajši od sedem dni pred predvidenim datumom začetka potovanja). Pojavljale pa so se še pomanjkljivosti glede navajanja kategorije namestitve, potrebnih potnih listin in zdravstvenih formalnostih, denarnem znesku ali odstotku cene, ki jo je treba plačati ob rezervaciji ter časovnih rokov za plačilo razlike ipd. v katalogih oziroma prospektih, glede navajanja opozorila potrošniku o reklamaciji na kraju samem ter pogojev, pod katerimi potrošnik lahko odstopi od pogodbe v potrdilu o potovanju ali pisni pogodbi, itn.

Zaradi kršitev določil Zakona o varstvu potrošnikov glede zagotavljanja podatkov v katalogih in prospektih, potrdilo o potovanju ali pisni pogodbi ter drugi dokumentaciji je bilo v upravnem postopku izdanih 103 opozoril ZIN ter 33 odločb po Zakonu o tržni inšpekciji, v prekrškovnem postopku pa 142 opozoril ZP-1, 10 opominov ter 2 plačilna naloga. Večje število izdanih ukrepov v prekrškovnem postopku je posledica tega, da je bilo veliko ugotovljenih nepravilnosti odpravljenih že tekom inšpekcijskega pregleda in upravno ukrepanje ni bilo potrebno.

3.7. OBRT

Področje opravljanje obrtne dejavnosti je urejeno v:

- Obrtnem zakonu in na njegovi podlagi izdani Uredbi o določitvi obrtnih dejavnosti in obrti podobnih dejavnosti,
- Zakonu o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (ukrepanje v primeru neurejenega statusa).

Obrtna dejavnost je pridobitna proizvodna ali storitvena dejavnost, ki se opravlja na podlagi individualnih naročil, ali v majhnih serijah, ki se trajno opravlja s stroji, orodji in tehničnimi napravami, ki so primerne za opravljanje le-te in nimajo značaja tekočih trakov ali avtomatiziranega delovnega procesa.

Za opravljanje obrtne dejavnosti je potrebna ustrezna poklicna usposobljenost in pridobitev obrtnega dovoljenja, ki predstavlja dokazilo o izpolnjevanju pogojev za opravljanje obrtne dejavnosti. Dejavnosti, ki se štejejo za obrtne dejavnosti, so določene v Uredbi o določitvi obrtnih dejavnosti in obrti podobnih dejavnosti, ki je bila sprejeta v začetku leta 2008 in je opustila tako imenovane mojstrske nazive, za nekatere obrtne dejavnosti pa si po novem ni potrebno več pridobiti obrtnega dovoljenja.

Tržni inšpektorji so v letu 2008 pri subjektih, ki opravljajo obrtno dejavnost opravili 561 inšpekcijskih pregledov. Na podlagi 13. člena Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno je bilo v letu 2008 izdanih 17 odločb o prepovedi opravljanja dejavnosti, ker so obrtniki opravljali obrtno dejavnost brez obrtnega dovoljenja. Izrečeni so bili tudi ustrezni prekrškovni ukrepi. Število kršitev je v primerjavi z letom 2007 (49) znatno upadlo, kar je pripisati tudi spremembi zakonodaje v zvezi z obrtnim dovoljenjem.

Posebej je bil v marcu organiziran poostren nadzor na področju obrti podobne dejavnosti popravil, montaže in zamenjave zračnic, pri čemer pa so bili inšpektorji še posebej pozorni tudi na prilaganje listin k pnevmatikam in oznake na obnovljenih pnevmatikah. Inšpektorji so opravili 220 pregledov, pri katerih je bilo ugotovljeno 50 kršitev. Zavezancem so inšpektorji izrekli 41 upravnih ukrepov in 39 prekrškovnih ukrepov. Večina kršitev se je nanašala na nepravilno označevanje cen blaga in pomanjkljive listine, ki se prilagajo pnevmatikam, vendar je šlo za manjše kršitve, ki so jih zavezanci v najkrajšem možnem času odpravili. Tako je bilo v 24 primerih ugotovljeno, da subjekti niso označili

cen svojih storitev, v 13 primerih blagu, ki je bilo v prodaji niso priložili ustreznih listin, v 9 primerih so bili garancijski listi pomanjkljivi oziroma niso vsebovali vseh ustreznih podatkov, le v 2 primerih pa zavezanca nista bila vpisana v Obrtni register, odkrita sta bila tudi 2 posameznika – šušmarja, ki sta opravljala dejavnost brez ustrezne statusne organiziranosti.

Tržni inšpektorat RS je tudi letos v času pred 1. novembrom pripravil poostren nadzor prodaje cvetja, cvetličnih aranžmajev in sveč zunaj prodajaln, saj se v tem času močno poveča prodaja tovrstnega blaga predvsem v okolici pokopališč in na tržnicah. Nadzor je potekal od 27. oktobra do 1. novembra 2008 po celi Sloveniji, inšpektorji pa so v tem času opravili kar 276 inšpekcijskih pregledov na podlagi določil Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, Zakona o trgovini, Obrtnega zakona in Zakona o varstvu potrošnikov. Skupaj je bilo ugotovljenih 44 kršitev (16 %). Največ kršitev in sicer 19 je bilo ugotovljenih v zvezi z izdajanjem računov, delež ostalih kršitev pa je glede na veliko število opravljenih pregledov sorazmerno majhen. Odstotek vseh ugotovljenih kršitev je relativno nizek, saj se prodajalci cvetja in sveč dobro pripravijo na prodajo, si priskrbijo potrebna soglasja in dokumentacijo. Kljub vsakoletni prisotnosti inšpektorjev pa je bilo v letu 2008 v primerjavi z letom 2007 zaznati občuten porast kršitev v zvezi z obveznostjo izdajanja računov. V letu 2007 je bilo teh kršitev le 5, v letu 2008 pa 19. Tako je mogoče zaključiti, da bo tudi v prihodnje potrebno opravljati nadzor na tem področju, pri čemer bo potrebno posebno pozornost usmeriti na nadzor izdajanja računov.

3.8. VARSTVO KONKURENCE

Skozi vse leto 2008 se je vršil nadzor na področju varstva konkurence, pri tem pa ni šlo za izvedbo posebnega organiziranega nadzora, pač pa so tržni inšpektorji posamezni nadzor izvajali na podlagi prejetih prijav in osebnih zaznav inšpektorjev.

Glede na to, da področje varstva konkurence v prvi vrsti ščiti interese podjetij in šele posredno tudi interese potrošnikov, se nadzor vrši predvsem na podlagi prijav konkurenčnih podjetij.

V letu 2008 je bilo opravljenih 60 inšpekcijskih pregledov na področju varstva konkurence. Zaradi ugotovljenih kršitev so tržni inšpektorji v 8 (13.3%) primerih izrekli prekrškovne ukrepe. Izrečeni sta 2 globi, 3 opomini in 3 opozorila ZP-1. Zaradi storjenih dejanj nelojalne konkurence, so tržni inšpektorji v tistih primerih, ko je podjetje še izvajalo dejanja oziroma z njimi ni prenehalo, izdali tudi prepovedne odločbe. Tako so v 5 primerih podjetjem z odločbo začasno prepovedali dejanja nelojalne konkurence.

V 12 (5%) primerih so bili obravnavani t.i. premijski posli, ki jih zakon opredeljuje kot dejanja nelojalne konkurence pri katerih podjetje pridobiva kupce blaga ali uporabnike storitev z dajanjem ali obljubljanjem nagrad ali kakšnih drugih premoženjskih koristi ali ugodnosti, ki po vrednosti občutneje presega vrednost blaga ali storitve, s katero naj kupec pridobi možnost nagrade. Podjetja poskušajo na takšne načine pospešiti prodajo blaga ali storitev, pri tem pa z ravnanjem v nasprotju z dobrimi poslovnimi običaji povzročijo ali utegnejo povzročiti škodo konkurentom.

V letu 2009 je po oceni Tržnega inšpektorata RS pričakovati nadaljnji upad inšpekcijskih pregledov in posledično tudi sprejetih ukrepov s področja nelojalne konkurence tudi zaradi novega Zakona o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami. Iz dosedanje prakse je zaznati vrsto nagradnih iger, ki potrošnikom ne dajejo jasne ali popolne informacije o pogojih sodelovanja v nagradnih igrah. Razlog je v tem, da se gospodarski subjekti še kako zavedajo, da nagrade kupce privabijo in da so premijski posli prepovedani. Iz prakse so poznani primeri, ko gospodarski subjekti pospešujejo prodajo blaga in storitev preko nagradnih iger ker vedo, da so potrošniki nagradam naklonjeni in jih privabijo, vedo, da dajejo obljubljene nagrade finančni učinek na kratek rok, pri

čemer v pravilih sodelovanja v nagradni igri potrošnikom ne dajo jasnih in nedvoumnih informacij na kakšne načine je v nagradni igri mogoče sodelovati. Pri potrošniku poskušajo ustvariti vtis, da je nakup pogoj za sodelovanje v nagradni igri, inšpekcijskemu organu po poskušajo prikazati, da ravnanje ne pomeni nezakonitega premijskega posla zato, ker je mogoče sodelovati tudi na druge načine, ne pojasnijo pa, na kakšen način je mogoče sodelovati tudi brez nakupa. Z namenom izogiba Zakona o varstvu konkurence torej določene informacije izpustijo ali pa jih izkrivijo. Potrošnikom preko oglaševalske kampanje sporočajo, naj npr. zbirajo znake iz embalaže izdelka, saj si bodo s tem pridobili možnost nagrade in v izredno drobnem tisku dodajajo, da je možno sodelovati tudi brez nakupa, ne pojasnijo pa, na kakšen način je mogoče sodelovati tudi na tak način. Opisano ravnanje na trgu lahko obravnavalo v smislu določb novega Zakona o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami, kot zavajajočo opustitev - opustitev bistvene informacije, ki je potrošniku potrebna za odločitev, saj potrošnik morebiti ne bi opravil nakupa, če bi v nagradni igri lahko sodeloval tudi na drug način.

Na trgu pa se bodo še vedno pojavljala tudi t.i. »klasična« dejanja nelojalne konkurence, ki jih bo Tržni inšpektorat obravnaval in o tovrstnih dejanjih v skladu s svojimi pooblastili tudi odločal. Uporaba Zakona o varstvu konkurence pa se bo gledano z vidika statističnih podatkov verjetno iz prej omenjenega razloga zmanjšala.

Glede na predpise, ki urejajo nelojalno konkurenco je možen sklep, da je normiranja na tem področju dovolj ali pa celo preveč. Vmesno je vprašanje, ali je sedanja ureditev nelojalne konkurence kot samostojnega področja pri nas ustrezna in katera dejanja naj zajame. Zaradi implementacije zakonodaje Evropske unije je postala slovenska pravna ureditev nelojalne konkurence nepregledna in nekonsistentna. Zakon o varstvu konkurence tudi ni sledil spremembam s področja prekrškovnega prava. Vse navedeno nakazuje na potrebo po koreniti reformi predpisov s področja nelojalne konkurence. Tržni inšpektorat RS je Ministrstvu za gospodarstvo že v letu 2007 predlagal, da se področje varstva konkurence, glede na dejstvo, da je bil Zakon o varstvu konkurence od dneva uveljavitve deloma razveljavljen z Zakonom o preprečevanju omejevanja konkurence in Zakonom o varstvu potrošnikov ter kot tak ne ustreza več spremenjeni ureditvi prekrškovne zakonodaje, na novo uredi. Bodisi z odpravo veljavnih določil Zakona o varstvu konkurence in prenosom pristojnosti nadzora nad navedenim predpisom na Urad RS za varstvo konkurence, bodisi z ustreznimi spremembami zakona ali prenosa ureditev v področje varstva potrošnikov.

3.9. NEPREMIČNINSKO POSREDOVANJE

Nepremičninsko posredovanje je urejeno v Zakonu o nepremičninskem posredovanju, ki določa pogoje za opravljanje dejavnosti nepremičninskega posredovanja nepremičninskim družbam in določa še nekatere druge zahteve glede nepremičninskega posredovanja, s katerimi naj bi se zagotavljala večja pravna varnost uporabnikom storitev nepremičninskih družb.

V letu 2008 je bilo na tem področju opravljenih 256 inšpekcijskih pregledov. Nepremičninskim družbam in nepremičninskim posrednikom so inšpektorji izdali 17 upravnih ukrepov, za ugotovljene prekrške pa izdali 17 plačilnih nalogov, 4 odločbe o prekršku z izrekom globe, 22 opominov in 30 opozoril ZP-1, ko je šlo za manjše kršitve.

V maju in juniju je potekala akcija poostrelega nadzora pri investitorjih in sicer se je nadzor opravljal skupaj z nadzorom gradbenih dejavnosti. V zvezi z obveznostjo investitorja, ki mora v skladu z določbami Zakona o nepremičninskem posredovanju zagotoviti, da zanj prodajo nepremičnin opravlja posrednik, ki ima licenco in je vpisan v imenik imetnikov licence, je bila ugotovljena le ena kršitev. Nadaljnja kršitev tega zakona pa je bila ugotovljena pri nepremičninski družbi, ki je prodajala nepremičnine za investitorja in sicer ta družba ni vodila evidenc o nepremičninah. V primerjavi z

letom 2007 je odkritih kršitev pri investitorjih bistveno manj. Že v letu 2007 teh kršitev ni bilo veliko, zato Tržni inšpektorat RS ugotavlja, da so investitorji seznanjeni z določili zakona in da jih tudi v veliki meri spoštujejo.

V jesenskem času je bila organizirana akcija poostrelega nadzora poslovanja nepremičninskih družb, usmerjena pa je bila predvsem na nove družbe oziroma tiste, ki doslej še niso bile pregledane. Opravljenih je bilo 109 inšpekcijskih pregledov, skupno število ugotovljenih kršitev je 37 (slabih 34 %). Največ kršitev je bilo ugotovljenih v zvezi z vsebino pogodbe o posredovanju in sicer 17, vendar pa je šlo za manjše pomanjkljivosti, na katere so bile družbe le opozorjene in so jih tudi takoj odpravile. V 3 primerih je bilo ugotovljeno, da nepremičninska družba ni zagotovila ustreznega prostora za opravljanje dejavnosti, v 3 primerih je bilo ugotovljeno, da posredovanje za naročitelje v imenu nepremičninske družbe opravlja oseba brez licence in vpisa v imenik, čeprav so vse tri družbe sicer imele zaposlene nepremičninske posrednike s statusom. V 1 primeru nepremičninska družba v splošnih pogojih ni navedla vseh zahtevanih podatkov, enkrat tudi ni pred sklenitvijo pogodbe, v zvezi s katero je posredovala, preverila pravnega in dejanskega stanja nepremičnine, v 3 primerih pogodb ni sestavljali univerzitetni diplomirani pravnik, v ravno toliko primerih nepremičninske družbe niso vodile evidenc o posredovanju s točno določenimi podatki. 5 kršitev pa je bilo ugotovljenih tudi v zvezi z označevanjem cen storitev po določilih Zakona o varstvu potrošnikov.

Tržni inšpektorat RS je obravnaval tudi tujega državljana, ki je v Sloveniji posredoval pri prodaji nepremičnin, ni pa bil statusno organiziran. Navedeni posameznik se je izogibal nadzoru in je trdil, da v Sloveniji ne opravlja nikakršne dejavnosti, čeprav jo je oglaševal na svetovnem spletu, dokazila o tem pa je imela tudi Davčna uprava RS, zato je bilo posamezniku z odločbo prepovedano opravljanje dejavnosti.

V letu 2008 je Tržni inšpektorat RS prejel tudi 62 prijav zoper nepremičninske družbe. Največ prijav se je, tako kot v lanskem letu, nanašalo na opravljanje posredovanja brez licence in vpisa v imenik nepremičninskih posrednikov, ostale prijave so se nanašale na neustrezen prostor, zahtevanje plačila, še preden je bil posel sklenjen, na neugotavljanje stvarnih in pravnih napak in na zavarovanje odgovornosti. Prijave, predvsem anonimne, so velikokrat zelo pomanjkljive, zato na podlagi podatkov, s katerimi inšpektor razpolaga, ni mogoče uspešno izpeljati postopka. V primerih prijav, da posle opravlja posrednik brez licence, je velikokrat ugotovljeno, da nepremičninska družba zaposluje več ljudi, od tega ima samo eden licenco in je vpisan v imenik. V takšnih primerih je težko ugotovi oziroma dokazati, da posle opravlja posrednik brez licence. Inšpektorji so v nekaterih primerih nastopili kot stranke in se dogovorili za ogled nepremičnin, pri takšni obliki nadzora pa so bili vedno uspešni in so odkrili kršitelja.

Tržni inšpektorat RS ocenjuje, da so nepremičninske družbe in investitorji seznanjeni z obveznostmi, ki jih imajo po določilih Zakona o nepremičninskem posredovanju in skušajo v največji možni meri svoje poslovanje prilagoditi zakonskim zahtevam. Kot kažejo podatki, pa obstaja veliko nepremičninskih družb, ki zaposlujejo osebe brez licence in se skušajo izogniti zahtevam zakona, da mora v razmerju do naročitelja posle vedno opravljati posrednik z licenco, zato bo v prihodnje ravno tej obveznosti nepremičninskih družb potrebno posvetiti posebno pozornost.

3.10. KONTROLA ADMINISTRATIVNO DOLOČENIH CEN ZA IZDELKE IN STORITVE

Tržni inšpektorat RS je v letu 2008 v okviru organiziranih akcij in na podlagi posameznih prijav potrošnikov opravil nadzor spoštovanja ukrepov kontrole cen Zakona o kontroli cen in na njegovi podlagi sprejetih podzakonskih aktov. Tržni inšpektorji so tako opravili nadzor oblikovanja cen komunalnih storitev in kontrolo oblikovanja cen učbenikov.

V letu 2008 je bilo na področju kontrole reguliranih cen po Zakonu o kontroli cen opravljenih skupno 162 pregledov, kar predstavlja v primerjavi z letom 2007 približno enako število pregledov.

V primeru ugotovljenih nepravilnosti so tržni inšpektorji ukrepali v skladu s posameznimi zakonskimi določili z izdajo odločbe, s katero so kršitelju odredili odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti pri oblikovanju cen storitev. Tako je bilo iz naslova nadzora oblikovanja cen v letu 2008 gospodarskim subjektom izdanih 6 upravnih odločb. Zaradi ugotovljenih prekrškov po Zakonu o kontroli cen je bila 9 subjektom izrečena sankcija po Zakonu o prekrških. Tako so bili izdani 3 plačilni nalogi in 3 opomini zaradi manjše kršitve. V 3 primerih so bila kršiteljem izrečena opozorila ZP-1.

3.10.1. Cene proizvodnje in distribucije pare in tople vode za namene daljinskega ogrevanja

Tržni inšpektorat RS je v aprilu 2008 opravil nadzor oblikovanja cene proizvodnje in distribucije pare in tople vode za namene daljinskega ogrevanja na podlagi Zakona o kontroli cen in Uredbe o oblikovanju cen proizvodnje in distribucije pare in tople vode za namene daljinskega ogrevanja za tarifne odjemalce. Nadzor se je opravil za storitev, ki je po Uredbi o uvedbi in uporabi standardne klasifikacije dejavnosti razvrščena v podrazredu - Oskrba s paro in toplo vodo za tarifne odjemalce.

Inšpekcijski pregledi so bili opravljeni pri 26 gospodarskih subjektih, ki opravljajo proizvodnjo in distribucijo pare in tople vode za namene daljinskega ogrevanja, pri čemer je bila kršitev ugotovljena le pri 1 pravnem subjektu, kateremu je bila na podlagi 17. člena Zakona o kontroli cen izdana odločba, s katero je bilo zavezancu naloženo, da izvrši ukrep kontrole cen. Zaradi ugotovljene kršitve je bil pravni in odgovorni osebi namesto globe izrečen opomin.

Tržni inšpektorat RS ugotavlja, da zavezanci, spoštuje predpise, ki se nanašajo na oblikovanje cen proizvodnje in distribucije pare in tople vode za namene daljinskega ogrevanja, kljub temu pa ocenjuje, da je vsakoleten nadzor potreben, saj se na ta način najučinkoviteje zagotavlja spoštovanje predpisov na tem področju.

3.10.2. Cene komunalnih storitev

Na podlagi Zakona o kontroli cen in Uredbe o oblikovanju cen komunalnih storitev je Tržni inšpektorat RS opravil usmerjeni nadzor oblikovanja cen komunalnih storitev pri 42 gospodarskih subjektih. Skupno je bilo ugotovljenih 9 kršitev. 4 kršitve s bile ugotovljene pri oblikovanju cen komunalnih storitev. Za odpravo nepravilnosti so bile na podlagi Zakona o kontroli cen izdane 3 odločbe, s katerimi se je zavezancem naložilo, da se ukrep kontrole cen izvrši. Dvema podjetjema sta bili izrečeni globi po Zakonu o kontroli cen. V enem primeru je bilo podjetju namesto sankcije za storjeni prekršek izrečeno zgolj opozorilo po Zakonu o prekrških. Pet kršitev je bilo ugotovljenih pri objavi cene komunalnih storitev. Podjetjem so bila izrečena opozorila ZIN in opozorila ZP-1.

Tržni inšpektorat RS ugotavlja, da zavezanci, spoštuje predpise, ki se nanašajo na oblikovanje cen komunalnih storitev, kljub temu pa je vsakoleten nadzor potreben, saj se na ta način najučinkoviteje zagotavlja spoštovanje predpisov na tem področju.

3.10.3. Cene učbenikov

Tržni inšpektorat RS je v letu 2008 opravil usmerjen nadzor oblikovanja cen učbenikov. Inšpektorji so opravili 55 pregledov, od tega v 48 knjigarnah in prodajalnah učbenikov ter pri 7 založnikih. Skupno je bilo ugotovljenih le 5 kršitev. Štiri kršitve so bile ugotovljene pri objavi cene učbenikov. Kršiteljem so inšpektorji izrekli opozorila ZIN in opozorila ZP-1. Ena založba je povišala cene edinim učbenikom za dovoljeni odstotek 2,9% in o tem pomotoma ni obvestila Ministrstva za gospodarstvo, pač pa

Ministrstvo za šolstvo in šport, zaradi česar ji je bilo izrečeno opozorilo ZIN in opozorilo ZP-1 zaradi kršitve Zakona o kontroli cen.

Tržni inšpektorat ugotavlja, da zavezanci, podobno kot prejšnja leta spoštuje predpise, ki se nanašajo na oblikovanje cen učbenikov, kljub temu pa je vsakoleten nadzor potreben, saj na ta način najučinkoviteje zagotavljamo spoštovanje predpisov na tem področju.

3.11. OSTALE VRSTE NADZORA

3.11.1. Avtorske pravice

Na podlagi Zakona o avtorski in sorodnih pravicah in Zakona o pogojih za opravljanje reproduktivne avdio in video dejavnosti so tržni inšpektorji v letu 2008 opravili nadzor nad urejenostjo materialnih avtorskih razmerij na področju javnega predvajanja glasbe v gostinskih in podobnih lokalih ter pri uporabi računalniških programov.

3.11.1.1. Javno predvajanje glasbe v gostinskih in nastanitvenih objektih

Sočasno z nadzorom opravljanja gostinske dejavnosti so tržni inšpektorji v lokalih, pri nastanitvenih obratih in turističnih kmetijah opravili tudi kontrolo urejenosti avtorske in sorodnih pravic pri javnem predvajanju glasbe v gostinskih in nastanitvenih objektih.

V gostinskih lokalih in nastanitvenih objektih se običajno s pomočjo radijskega ali televizijskega sprejemnika javno predvaja avtorska dela, za katera morajo imeti uporabniki teh objektov urejene avtorske pravice s kolektivnima organizacijama SAZAS in ZAMP glede na določbo 1. točko 147 člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah. Pojem male pravice navedene v 1. točki 147. člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah se nanašajo na izvajanje neodrskih glasbenih in pisanih avtorskih del. Male avtorske pravice s področja glasbenih del ščitita kolektivni organizaciji SAZAS (glasbena dela) ter ZAMP za pripovedna dela s področja književnosti.

Tržni inšpektorji so v 1045 gostinskih lokalih in nastanitvenih objektih, kjer se predvaja javnosti glasba, zahtevali od nosilcev dejavnosti dovoljenja SAZAS in ZAMP oziroma pogodbe, da lahko predvajajo javnosti glasbo ter pripovedna dela.

V 145 primerih so tržni inšpektorji uporabnikom gostinskih in nastanitvenih objektov z odločbo naložili, da uredijo materialna avtorska razmerja za javno predvajanje glasbe s kolektivno organizacijo SAZAS oziroma ZAMP. Zaradi ugotovljenih kršitev se je tudi prekrškovno ukrepalo. Inšpektorji so izdali 15 plačilnih nalogov, 7 prekrškovnih odločb, 20 opominov ter 87 opozoril ZP-1.

3.11.1.2. Nadzor programske opreme

Na podlagi določil Zakona o avtorski in sorodnih pravicah je Tržni inšpektorat RS v letu 2008 vršil tudi nadzor spoštovanja avtorskih pravic na računalniškem področju. Tržni inšpektorji so preglede opravljali pri gospodarskih subjektih različnih velikosti, pri čemer so preverjali zakonito instalacijo ali uporabo (pravica reprodukcije) računalniških programov. Zakon o avtorski in sorodnih pravicah uvršča računalniški program med pisana avtorska dela, zato so kot taka tudi avtorsko varovana.

Vsega skupaj so tržni inšpektorji pri 128 gospodarskih subjektih pregledali 774 računalnikov oziroma 76,3% vseh računalnikov, ki so jih posamezni subjekti v času nadzora imeli v svojih poslovnih prostorih. Po metodi naključnega izbora so na pregledanih računalnikih evidentirali 4631

računalniških programov, od katerih posamezni subjekti za 617 (13,3%) programa niso predložili ustreznih dokazil o njihovi zakoniti uporabi.

Od 128 pregledanih subjektov je bila pri 90 subjektih (70,3%) ugotovljena nezakonita uporaba vsaj enega računalniškega programa. V upravnem postopku so tržni inšpektorji 8 subjektom izrekli opozorilo ZIN, 71 subjektom so izdali upravno odločbo, s katero so jim naložili, da kršitev odpravijo (da legalizirajo nelegalen program, ali pa ga odstranijo iz računalnika), zoper 11 subjektov pa upravno ukrepanje ni bilo potrebno, ker so že sami v času trajanja inšpekcijskega postopka odpravili ugotovljene nepravilnosti.

Tržni inšpektorji so 87 kršiteljem za storjeni prekršek izrekli tudi prekrškovno sankcijo in sicer so 17 subjektom izrekli opozorilo ZP-1, 28 subjektom so izrekli opomin, 33 subjektom je bil izdan plačilni nalog, 9 subjektom pa je bila izrečena globa z odločbo ter zaračunani stroški postopka, ki so pri tem nastali.

Primerjava podatkov zadnjih nekaj let o stanju na področju varstva avtorskih pravic pri računalniških programih kaže, da se je število nezakonito uporabljenih računalniških programov v letu 2008 v primerjavi z večletnim povprečjem rahlo povečalo. Močno (skoraj za 20 %v primerjavi z letom 2007) pa se je povečalo število subjektov, ki pri svojem vsakdanjem delu uporabljajo vsaj en računalniški program nezakonito.

Tako kot vsa leta do sedaj, tudi za leto 2008 Tržni inšpektorat RS ugotavlja, da se večina kršiteljev zaveda, da morajo za uporabo določenega programa pridobiti avtorjevo dovoljenje, vendar to upoštevajo le pri najbolj uporabljenih programih, medtem ko se pri manjših programih te pravice ne spoštujejo. Prav zaradi tega se bo s tovrstnim nadzorom nadaljevalo tudi v prihodnje.

3.11.2. Prodaja in reklamiranje tobačnih izdelkov

Zakon o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov prepoveduje neposredno in posredno reklamiranje tobaka in tobačnih izdelkov, razen v točno določenih primerih, pri čemer so morali biti izpolnjeni vsi z zakonom določeni pogoji. Tržni inšpektorji so zato tudi v letu 2008, vzporedno z nadzorom opravljanja gostinske in trgovinske dejavnosti, opravili nadzor reklamiranja tobaka in tobačnih izdelkov in opravili 1041 inšpekcijskih pregledov. Reklamiranje tobačnih izdelkov se je v glavnem vršilo v okviru dovoljenega obsega ter v obliki in podobi zaščitene blagovne znamke, ki ne omenja in prikazuje tobačnega izdelka, njegove embalaže ali njegove uporabe. Le v nekaj primerih je bilo ugotovljeno reklamiranje cigaret preko steklenih vitrin, v katerih so bile zložene škatlice cigaret, ki niso bile v prodaji, v obliki pultnih stojal ter krožničkov za drobiž z nameščenimi cigaretnimi škatlicami. Pospesevalci prodaje dobaviteljev tobačnih izdelkov reklamno gradivo pozicionirajo na bencinske servise in v gostinske lokale, v večjih trgovskih centih na oddelkih trafike, pa je bilo občasno moč zaslediti promotorje tobačnih izdelkov, ki so kupcem ob nakupu večje količine cigaret ponujali vžigalnike in pepelnike. Ostalih pospeševalno prodajnih akcij oziroma promocij, ki so se v preteklosti množično izvajale, tržni inšpektorji niso ugotovili, prav tako ni bilo prijav potrošnikov v zvezi z nedovoljenim reklamiranjem tobaka in tobačnih izdelkov.

Zaradi nedovoljenega reklamiranja tobačnih izdelkov je bilo izdanih 28 upravnih odločb, s katerimi so tržni inšpektorji prepovedali reklamiranje tobaka in tobačnih izdelkov ter izrekli 47 opozoril ZIN, ker so zavezanci še v času inšpekcijskega pregleda umaknili sporni reklamni material. Zoper kršitelje so inšpektorji ukrepali tudi prekrškovno in izdali 28 ukrepov po Zakonu o prekrških.

V letu 2007 je bila sprejeta novela Zakona o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov, ki je prepovedala prodajo tobaka in tobačnih izdelkov mladoletnim osebam. Tržni inšpektorat RS je zaradi zaščite mladoletnih pred škodljivim vplivom tobaka in tobačnih izdelkov, v letu 2008 izvedel 5 poostrenih

akcij nadzora prodaje tobačnih izdelkov osebam, mlajšim od 18 let in prepovedi, da osebe, mlajše od 18 let, prodajajo tobačne izdelke ter kontrolo objave prepovedi prodaje tobačnih izdelkov osebam, mlajšim od 18 let. Kontrole so bile opravljane v februarju, ob koncu šolskega leta, ob začetku šolskega leta, v času martinovanja in božično-novoletnih praznikov. Skupno je bilo opravljenih 873 inšpekcijskih pregledov (629 v letu 2007).

Le dva trgovca sta prodala tobačne izdelke mladoletnim osebam (3 v letu 2007), zoper oba kršitelja so tržni inšpektorji ukrepali prekrškovno po Zakonu o prekrških z izrečenimi globami. Ostale kršitve so se nanašale na neustrezna opozorila o prepovedi prodaje tobačnih izdelkov. Teh je bilo 21, nekatera opozorila so bila kupcem slabo vidna, ali pa je bila označena nepravilna starost 15, namesto 18 let. Zaradi ugotovljenih kršitev so inšpektorji izrekli 21 opozoril ZP-1 (80 v letu 2007), zavezanci so po opozorilu inšpektorja nepravilnosti nemudoma odpravili.

Splošna ocena je, da so trgovci in gostinci večinoma seznanjeni z zakonskimi določili. Večina, ki prodaja cigarete in ostale tobačne izdelke, imajo na vidnih mestih izstavljene napise o prepovedi prodaje tobaka osebam mlajšim od 18 let. Prodajalci pri prodaji tobačnih izdelkov kontrolirajo starost kupcev in jih mladoletnim ne prodajajo. Če so prodajalci mlajši od 18 let, tobačnih izdelkov niso prodajali. Nekaj trgovcev je tudi opazilo, da tobačne izdelke-cigarete kupujejo polnoletne osebe in jih nato pred prodajalnami delijo mladoletnim, kar pa ni sankcionirano. V manjših krajih se še opaža, da starši niso seznanjeni z novostmi zakona, saj svoje otroke pošiljajo v nakup s sezname izdelkov, na katerih so tudi cigarete. Trenutno je stanje na tem področju urejeno, zaradi popolne prepovedi kajenja v javnih prostorih, bodo dobavitelji tobačnih izdelkov v prihodnje verjetno iskali nove načine reklamiranja tobaka, da bi zadržali svoj tržni delež, zato bo tržna inšpekcija nadaljevala z nadzorom na tem področju tudi v letu 2009.

3.11.3. Prodaja in reklamiranje alkoholnih pijač

Oglaševanje alkoholnih pijač je urejeno z Zakonom o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili, ki v celoti prepoveduje oglaševanje alkoholnih pijač z več kot 15 volumenskih odstotkov alkohola (vol.%), alkoholne pijače z manjšo vsebnostjo alkohola pa je dovoljeno oglaševati pod zakonsko določenimi pogoji.

Tržni inšpektorji že vsa leta od sprejema zakonskih določil preverjajo oglaševanja alkoholnih pijač vzporedno z nadzorom gostinske dejavnosti v gostinskih lokalih in trgovinske dejavnosti v prodajalnah. Tržni inšpektorji so zato tudi v letu 2008 opravili nadzor reklamiranja alkohola in opravili 786 inšpekcijskih pregledov. Reklamiranje alkohola se je v glavnem vršilo v okviru dovoljenega obsega. Nedovoljenega oglaševanja alkoholnih pijač z več kot 15 volumenskih odstotkov alkohola v glavnem ni bilo zaslediti. V letu 2008 je ugotovljeno večje število neustreznega reklamiranja alkoholnih pijač z manj kot 15 volumenskih odstotkov alkohola brez ustreznega zdravstvenega opozorila »Minister za zdravje opozarja...«, kar je bila posledica agresivnejšega oglaševanja pivovarjev v času evropskega nogometnega prvenstva, ko se močno poveča prodaja piva.

Tržni inšpektorji so zaradi neustreznega reklamiranja alkoholnih pijač izdali 53 odločb o prepovedi reklamiranja alkoholnih pijač in 47 opozoril ZIN, ker so zavezanci sporne oglase takoj umaknili. Zoper kršitelje so inšpektorji ukrepali tudi prekrškovno po Zakonu o prekrških in izdali 85 prekrškovnih ukrepov.

Poostren nadzor oglaševanja alkohola v preteklih letih je močno pripomogel k urejenosti trga na tem področju, zato je bilo v letu 2008 ugotovljeno bistveno manj kršitev. Tržni inšpektorat RS ocenjuje, da je nadzor vzporedno z nadzorom gostinstva in trgovine zadosten, bo pa tržna inšpekcija v letu 2009 obravnavala tudi vsako prijavo. Prijav glede nedovoljenega oglaševanja alkohola v letu 2008 pa tržna inšpekcija ni prejela.

Stalna naloga Tržnega inšpektorata RS je nadzor nedovoljene prodaje alkoholnih pijač in tobačnih izdelkov v prodajalnah, namen kontrolnih pregledov je predvsem zaščita mladih pred škodljivim vplivom alkohola in tobaka. Tržni inšpektorji so v letu 2008 opravili 5 poostrenih nadzorov nedovoljene prodaje alkoholnih pijač v prodajalnah in sicer pred začetkom zimskih šolskih počitnic v februarju, ob koncu šolskega leta, ob začetku šolskega leta ter v okviru preventivne akcije z naslovom »Alkohol ubija-največkrat nedolžne«, ki jo je pripravilo Ministrstvo za zdravje, v času martinovanja in božično-novoletnih praznikov. Skupno je bilo opravljenih 873 inšpekcijskih pregledov (745 v letu 2007).

Nadzor so tržni inšpektorji opravili v prodajalnah v popoldanskem času po končanem pouku in na bencinskih servisih v večernem času, ko je prepovedana prodaja alkoholnih pijač v prodajalnah po 21. uri. Tržni inšpektorji so opazovali ravnanje prodajalcev in kupcev, v časovni omejitvi prepovedi prodaje so tudi nastopili kot potrošniki. Da bi bil nadzor še bolj učinkovit, so se po manjših območnih enotah kontrolni pregledi opravili tudi z menjavo inšpektorjev, ki jih trgovci na videz ne poznajo. Po zaključku opazovanja so se inšpektorji trgovcem predstavili in povedali namen nadzora ter sestavili zapisnik.

Prodaja alkoholnih pijač mladoletnim osebam je bila ugotovljena v 8 primerih, v enem primeru je bila ugotovljena prodaja alkoholnih pijač polnoletni osebi v družbi mladoletnih oseb, zato je bilo upravičeno pričakovati, da bo polnoletna oseba posredovala alkoholne pijače mladoletnikom, 2 trgovca sta prodala alkoholne pijače po 21. uri, 1 trgovec je prodal alkoholno pijačo vinjeni osebi. Zoper vse kršitelje so tržni inšpektorji ukrepali prekrškovno po Zakonu o prekrških z izrečenimi globami. Pri 45 zavezancih so inšpektorji ugotovili neustrezna obvestila o prepovedi prodaje alkohola, kršitelji so nepravilnosti takoj odpravili, zato so inšpektorji izrekli 45 opozoril ZP-1.

Trgovci dobro vedo, da so pod drobnogledom inšpekcijskih služb, zato je bilo kršitev nedovoljene prodaje alkohola izjemno malo (v 1% od vseh pregledanih trgovcev). V letu 2008 je bila v medijih izpostavljena problematika uživanja alkohola in lahka dostopnost alkohola mladoletnim osebam, zato je Tržni inšpektorat RS panožne zbornice pisno pozval, da svoje člane seznanijo z zakonskimi določili in jih pozovejo, da jih dosledno spoštujejo. Zbornice so poziv tržne inšpekcije objavile v svojih glasilih, to pa je tudi pripomoglo, da trgovci mladoletnikom alkohola niso prodali. Prav tako je Tržni inšpektorat RS na svojih spletnih straneh objavil opozorila trgovcem, naj ne prodajajo alkohola mladoletnim. Kljub stalnemu nadzoru in opozorilom do prodaje alkohola vedno lahko pride, saj je nekaterim trgovcem več do dobička, kot do zdravja mladih. Zaradi zaščite mladostnikov pred škodljivimi vplivi alkohola, bo tržna inšpekcija nadaljevala s poostrenim nadzorom tudi v prihodnje.

3.11.4. Kontrola prometa s pirotehničnimi izdelki

V Uradnem listu RS, št. 35/08 je bil objavljen nov Zakon o eksplozivih in pirotehničnih izdelkih, ki določa pogoje za proizvodnjo, promet, uvoz in izvoz eksplozivov in pirotehničnih izdelkov. Zakon je med drugim določil kot prekrškovne organe za posamezne prekrške poleg Inšpektorata RS za notranje zadeve tudi Tržni inšpektorat RS, Policijo in Carinsko upravo RS. Zaradi ekonomičnosti in učinkovitosti nadzora je bilo na delovnem sestanku vseh pristojnih organov dogovorjeno, da bo tudi tokrat Tržni inšpektorat RS opravljal nadzor prodaje pirotehnik na podlagi določil Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno in sicer glede prodaje in glede oglaševanja.

Nadzor so inšpektorji opravljali na sejnih, prireditvah, na stojnicah, v okolici šol in s pregledom spletnih strani. Inšpektorji so pregledali več kot 50 različnih lokacij, opravljenih pa je bilo 16 inšpekcijskih pregledov, pri katerih so bile v 8 primerih ugotovljene kršitve.

Inšpektorji so pri nadzoru v 7 primerih ugotovili, da gre za delo na črno, saj so pirotehnična sredstva na stojnicah prodajali posamezniki brez urejenega statusa. Vsem so bile izdane odločbe o prepovedi

opravljanja dejavnosti na podlagi določil Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, prav tako jim je bila izrečena globa s plačilnim nalogom, vsem so bili tudi zaseženi pirotehnični izdelki. V več primerih se je tudi zgodilo, da so osebe, ki so opravljale prodajo, prodajni prostor zapustile še pred prihodom inšpektorja in zato ni bilo mogoče ugotoviti, kdo je prodajalec. Tudi v teh primerih je bilo blago zaseženo in predano v hrambo policiji. Inšpektorji so sami ali skupaj s policijo zasegli 26.881 kosov pirotehničnih izdelkov, vsi so bili zaseženi na področju Maribora in Celja.

Območna enota Ljubljana je vsakodnevno spremljala 5 največjih spletnih portalov z malimi oglasi, kot so www.bolha.com, www.mojoglasnik.com. Še pred pričetkom poostrelega nadzora je bilo upravljalcu spletne strani www.bolha.com poslano obvestilo, s katerim je bil opozorjen na zahteve Zakona o eksplozivih in pirotehničnih izdelkih. Tako je upravljavec oglase, ki jih je opazil, odstranjeval sam, nekatere pa po našem obvestilu. Na podlagi obvestila inšpektorjev je bilo odstranjenih 38 oglasov. V primerjavi z letom 2007 (62) je število odstranjenih oglasov manjše, kar je posledica odstranjevanja oglasov s strani samih upravljavcev in pa povečanega nadzora. Upravljavci so že prejšnje leto pokazali interes za sodelovanje, saj želijo delati zakonito. Težava se še vedno pojavlja pri oglasih na spletnih straneh, ki gostujejo v tujini, saj v tuji državi in proti tujemu ponudniku tržni inšpektor ne more ukrepati. V enem primeru se je pri preverjanju oglasa izkazalo, da je oglas za prodajo pirotehnik objavilo podjetje, ki pa ni objavilo svojih podatkov, ki bi jih bilo dolžno v skladu z določbo 2. člena Zakona o varstvu potrošnikov. Podjetje je napako tudi takoj odpravilo.

Na črno so se že v preteklosti na trgu prodajale predvsem petarde. Novi Zakon o eksplozivih in pirotehničnih izdelkih je prepovedal tako prodajo kot tudi posest in uporabo petard. Petard zato v naših trgovinah ni bilo mogoče kupiti, pač pa so morali preprodajalci oditi v tujino, največkrat je to Avstrija. Število oglasov za prodajo oziroma nakup na svetovnem spletu, ki postaja vedno pomembnejši medij, je precejšnje, večina pa se jih pojavlja v mesecu decembru, ko je nakup teh izdelkov najbolj aktualen. Na tem področju je Tržni inšpektorat RS skupaj z upravljalci spletnih strani deloval predvsem preventivno in poskrbel, da so bili oglasi odstranjeni s spletnih strani, s čimer je bilo ponudnikom onemogočeno oglaševanje in s tem nadaljnja prodaja. Na ta način je bil tudi najhitreje dosežen učinek, saj je odkrivanje identitete oglaševalcev, ki se skrivajo za anonimnimi GSM številkami navadno dolgotrajno ali pa praktično nemogoče. Na podlagi vsega navedenega Tržni inšpektorat RS ocenjuje, da bo nadzor na tem področju poostreno potrebno opravljati tudi v prihodnje.

3.11.5. Javna raba slovenskega jezika

Temeljna pravila o javni rabi slovenskega jezika kot uradnega jezika v Sloveniji postavlja Zakon o javni rabi slovenščine, posamezna področja javnega sporazumevanja pa poleg tega zakona glede na njihove posebnosti podrobneje določajo tudi področni zakoni. Zakon o varstvu potrošnikov je tako tisti zakon, ki področje rabe slovenskega jezika ureja zlasti v razmerju do potrošnika. Posamezna vprašanja (npr. oglaševanje, besedila ob prodajnih izdelkih) so sicer v obeh navedenih zakonih urejena na skoraj enak način.

Nadzor nad določbami Zakona o varstvu potrošnikov izvajajo Tržni inšpektorat in drugi inšpekcijski organi (vsak na svojem področju dela), nadzor nad določbami Zakona o javni rabi slovenščine pa poleg Tržnega inšpektorata izvajajo še Inšpektorat RS za kulturo in medije, Inšpektorat RS za delo in Inšpektorat RS za notranje zadeve.

V letu 2008 so tržni inšpektorji zaradi ugotovljenih kršitev določil Zakona o varstvu potrošnikov in Zakona o javni rabi slovenščine glede poslovanja s potrošniki v slovenskem jeziku izdali 3 plačilne naloge, 9 opominov ter 39 opozoril ZP-1. Zaradi oglaševanja v tujem jeziku so po obeh zakonih kršiteljem izdali 5 upravnih odločb, s katerimi so takšno oglaševanje prepovedali, 3 opomine in 2 opozorili ZP-1.

Zaradi navzočnosti vedno več tujih podjetij oziroma podjetij, ki na slovenskem trgu ponujajo tuje izdelke, ter številnih slovenskih podjetij, ki skušajo s svojo ponudbo doseči tudi tuje kupce, bo Tržni inšpektorat RS tudi v prihodnje to področje skrbno spremljal.

3.11.6. Nadzor prodaje samoniklih gliv

Tržni inšpektorat RS je v letu 2008 opravil usmerjeni nadzor trgovanja z gobami. Pravno podlago za nadzor predstavlja Uredba o varstvu samoniklih gliv, Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno in Pravilnik o delih, ki se štejejo za osebno dopolnilno delo. V uredbi je določeno, da lahko posameznik v enem dnevu nabere največ dva kilograma gob. Skladno s predpisi lahko posameznik gobe, ki jih je nabral sam ali skupaj z družinskimi člani, tudi proda. Nabiralec lahko gobe proda neposredno na tržnicah ali odkupovalcem gob.

V smislu določb 12. člena Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno mora vsakdo, ki nabira in potem proda gozdne sadeže in zelišča, kamor so uvrščene tudi gobe, to priglasiti pri pristojni upravni enoti, ki mu izda potrdilo o vpisu v seznam zavezancev, ki opravljajo osebno dopolnilno delo. Posameznik potrebuje potrdilo o priglasitvi dopolnilne dejavnosti, ne glede na to, kje in komu prodaja gobe.

V kontroliranem obdobju so inšpektorji opravili 40 pregledov, od tega 8 pregledov pri odkupovalcih in le v 1 primeru ugotovili kršitev Uredba o varstvu samoniklih gliv, ki določa, da so odkupovalci dolžni do 31. decembra tekočega leta predložiti Ministrstvu za okolje in prostor letni zbirnik iz evidence. Nadzor nad prodajo samoniklih gliv so tržni inšpektorji izvajali tudi na tržnicah in drugih javnih mestih in pri tem opravili preglede pri 32 prodajalcih, ki so v 25 primerih izpolnjevali pogoje na podlagi predhodne priglasitve osebnega dopolnilnega dela, v 2 primerih so prodajo svežih gob opravljali kmetje na podlagi potrdil o osebnem dopolnilnem delu, v 5 primerih pa so prodajo gob opravljale osebe brez urejenega statusa, na črno. Od 23 kontroliranih prodajalcev, ki so prodajo gob opravljali na podlagi osebnega dopolnilnega dela, so tržni inšpektorji pri 7 prodajalcih ugotovili, da le ti za prodano blago kupcem niso izdali računov. Trem kršiteljem so bile izrečene globe zaradi kršitve 35. člena Zakona o varstvu potrošnikov, štirim kršiteljem pa izrečena opozorila ZP-1. V 5 primerih je bilo ugotovljeno, da so posamezniki opravljali prodajo gob na črno (izdane odločbe o prepovedi opravljanja dela na črno in izrečene globe po 5. odst. 15. člena Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno), v 15 primerih pa je bilo na podlagi naknadno pridobljenih podatkov o številu družinskih članov ugotovljeno, da je bilo kršeno določilo 7. člena Uredbe, ki določa, da posameznik lahko proda le tisto količino gob, ki jo lahko nabere sam z družinskimi člani, s katerimi živi v skupnem gospodinjstvu. Zaradi ugotovljenih prekrškov po Uredbi o varstvu samoniklih gliv je bila tem 15 posameznikom izrečena sankcija (opomin) po Zakonu o prekrških.

Na podlagi rezultatov opravljenega nadzora Tržni inšpektorat RS ugotavlja, da pravne osebe, ki opravljajo dejavnost odkup gob (odkupovalci) spoštujejo Uredbo o varstvu samoniklih gliv. Ugotovljen je bil zmanjšani odkup gob pri registriranih odkupovalcih. Zaradi zmanjšane odkupa na območju Slovenije, se je v letošnjem letu pojavil problem plasiranja samoniklih gliv na tržišče s strani nabiralcev, kar se izkazuje še posebno na območju Primorske regije. Pri Uredbi o varstvu samoniklih gliv Tržni inšpektorat RS ugotavlja neusklajenost uredbe s pravno ureditvijo EU.

Ministrstvu za okolje in prostor je bila predlagana sprememba Uredbe o varstvu samoniklih gliv, ki bo področje nabiranja in trgovanja z gobami sprostila, tako da bi nadzor nad trgovanjem z gobami v naslednji gobarski sezoni potekal v skladu z novo uredbo.

3.11.7. Nadzor naključnih subjektov

V letu 2007 je Tržni inšpektorat RS prvič izvedel način nadzora, ki ga do takrat ni še nikoli – nadzor naključno izbranih gospodarskih subjektov ne glede na dejavnost, ki naj bi jo subjekt opravljal. Namen opravljanja nadzora tako izbranih gospodarskih subjektov je ugotoviti, kako v povprečju gospodarski subjekti pri svojem poslovanju spoštujejo zakonske in podzakonske predpise. Namreč nadzori, ki jih Tržni inšpektorat RS običajno opravlja, so posledica ali zaznave nekoga o storjeni kršitvi (bodisi inšpektorja, bodisi katerekoli druge fizične ali pravne osebe), ali nadzora področja, kjer že v naprej obstaja sum o kršitvah zakonodaje, za katere nadzor je pristojen Tržni inšpektorat RS.

Z nadzorom naključno izbranih subjektov si Tržni inšpektorat RS ustvarja sliko, kakšno je stanje v slovenskem gospodarstvu glede spoštovanja zakonskih in podzakonskih predpisov. Tržni inšpektorji so opravili nadzor pri gospodarskih subjektih, ki so bili vnaprej naključno izbrani med vsemi registriranimi gospodarskimi subjekti. Izbor subjektov se je vršil na podlagi statističnega razmerja vseh registriranih subjektov glede na organizacijsko obliko in kraj sedeža.

V letu 2008 so tržni inšpektorji pregledali 293 gospodarskih subjektov – 142 (48,5%) jih je bilo registriranih kot samostojni podjetnik posameznik, 96 (32,8%) kot družba z omejeno odgovornostjo, 2 (0,7%) kot delniška družba, 5 (1,7%) kot družba z neomejeno odgovornostjo, 47 (16,0%) kot društvo in 1 (0,3%) subjekt kot podružnica tuje firme. Od vseh pregledanih subjektov jih je 230 (78,5%) opravljal dejavnost, nadaljnjih 7 (2,4%) jih ni poslovalo, ker je bil subjekt izbrisan, 38 (13,0%) jih je bilo v mirovanju (subjekt je sicer registriran, vendar dejavnosti ne opravlja), 3 (1,0%) so v postopku stečaja, 15 (5,1%) subjektov pa selitve sedeža niso prijavili pristojnim organom (na prijavljenem naslovu subjekt ne sluje).

Podrobna kontrola poslovanja gospodarskih subjektov je bila opravljena samo pri 230 subjektih, ki so v času opravljanja inšpekcijskega nadzora dejavnost tudi opravljali, in sicer po vseh predpisih, za katere nadzor je zadolžen Tržni inšpektorat RS. Vsega skupaj so tržni inšpektorji pri pregledanih subjektih opravili nadzor po 19 različnih zakonih (največ po Zakonu o varstvu potrošnikov, Zakonu o gospodarskih družbah, Zakonu o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, Obrtnem zakonu ter Zakonu o avtorski in sorodnih pravicah) oziroma v povprečju po 3,1 različnih zakonih.

Tržni inšpektorji so kršitev poslovanja ugotovili pri 50 (21,7%) subjektih. Zoper te subjekte so ukrepali tako v upravnem postopku v skladu z zakonom, ki ga je subjekt kršil oziroma v skladu z Zakonom o inšpekcijskem nadzoru ali Zakonom o tržni inšpekciji, kot tudi v prekrškovnem postopku v skladu z Zakonom o prekrških. Vsem subjektom skupaj so tržni inšpektorji v upravnem postopku izrekli 18 opozoril ZIN in izdali 13 upravnih odločb, v prekrškovnem postopku pa so jim izrekli 27 opozoril ZP-1, 7 opominov, 7 plačilnih nalogov in 4 globe z odločbo o prekršku. Upravni in prekrškovni ukrepi so bili izrečeni zaradi kršitev Zakona o avtorski in sorodnih pravicah, Zakona o gospodarskih družbah, Zakona o gostinstvu, Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, Zakona o trgovini, Zakona o varstvu potrošnikov ter Zakona o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami.

Iz rezultatov izhaja, da skoraj 80% v Sloveniji registriranih subjektov opravlja gospodarsko dejavnost v skladu s tisto veljavno zakonodajo, za katere nadzor je zadolžen Tržni inšpektorat RS. Glede na to, da je bilo v letu 2007, ko je bil prvič opravljen tovrstni nadzor, takšnih podjetij malo več kot 75%, izhaja, da približno ena petina vseh v Sloveniji registriranih subjektov ne opravlja gospodarske dejavnosti v skladu z veljavno zakonodajo. Res pa je, da je bil takšne vrste nadzor opravljen šele drugič in se bo šele v naslednjih letih, ko bo opravljenih več podobnih akcij, pokazalo, ali predstavljajo ti rezultati dejansko sliko spoštovanja predpisov, ali pa gre le za naključno odstopanje (ali v pozitivno, ali v negativno smer).

4. SPLOŠNO

4.1. IZVAJANJE PRORAČUNA ZA LETO 2008, PU TRŽNI INŠPEKTORAT REPUBLIKE SLOVENIJE

Za izvajanje svojih nalog je imel Tržni inšpektorat RS za leto 2008 veljavni proračun v višini 5.951.431,58 EUR. Realiziral ga je v višini 5.795.709,21 EUR oziroma 97,4 % glede na veljavni proračun.

Poraba sredstev za delo Tržnega inšpektorata RS se evidentira preko proračunskih postavk:

1763 Materialni stroški,
1775 Analize vzorcev,
1571 Investicije,
1871 Plače,
8920 Prevozna sredstva – sredstva odškodnine,
740 Založena sredstva v upravnem postopku.

V letu 2008 je bila odprta nova namenska proračunska postavka:

9365 Stvarno premoženje – sredstva kupnine od prodaje stvarnega premoženja.

Tržni inšpektorat RS je v letu 2008 evidentiral porabo sredstev skladno z načrti razvojnih programov za sodelovanje v projektih EU na proračunskih postavkah:

7479 TF Varstvo potrošnikov – slovenska udeležba,
9016 TF CFCU – Varstvo potrošnikov,
9321 PHTW projekt 2005 Hrvaška,
9324 Nadzor skladnosti svetlobnih nizov.

4.1.1. Materialni stroški

Materialni stroški, evidentirani na PP 1763, zagotavljajo sredstva za poslovanje sedeža Tržnega inšpektorata RS na Parmovi 33 v Ljubljani, skupaj s 14 območnimi enotami in 11 inšpekcijskimi pisarnami, ki se nahajajo po celi Sloveniji. Poraba sredstev za materialne stroške je bila v letu 2008 v višini 522.758,98 EUR oziroma 95,5 % glede na veljavni proračun.

Materialni stroški so namenjeni pokrivanju tekočih izdatkov po skupinah namenov, kot jih določajo proračunski predpisi, in sicer za:

- pisarniški in splošni material in storitve,
- posebni material in storitve,
- energijo, vodo, komunalne storitve in komunikacije,
- prevozne stroške in storitve,
- izdatke za službena potovanja,
- tekoče vzdrževanje,
- najemnine parkirnih prostorov, drugih objektov in nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča,
- druge operativne odhodke (za stroške seminarjev, plačila avtorskih honorarjev, za storitve odvetnikov, ipd.).

4.1.2. Analize vzorcev

Poraba sredstev za analize vzorcev in preskuse skladnosti proizvodov se evidentira na PP 1775. V letu 2008 so bila porabljena sredstva za storitve analiz v višini 172.181,94 oziroma 99,4 % glede na veljavni proračun.

Sredstva za analize vzorcev so bila v letu 2008 namenjena za projekt Vzorčenja 2008, v okviru katerega je Tržni inšpektorat RS vzorčil in predal na analizo proizvode iz naslova:

- preverjanje skladnosti električne opreme z varnostnimi zahtevami glede na določbe Pravilnika o električni opremi, ki je namenjena za uporabo znotraj določenih napetostnih mej,
- preverjanje skladnosti dvižnih pripomočkov in naprav z varnostnimi in zdravstvenimi zahtevami glede na določbe Pravilnika o varnosti strojev,
- preverjanje skladnosti električnih gospodinjskih aparatov (EGA) z varnostnimi zahtevami glede na določbe Pravilnika o električni opremi, ki je namenjena za uporabo znotraj določenih napetostnih mej,
- preverjanje varnosti otroških vozičkov z varnostnimi zahtevami glede na določila standarda SIST EN 1888:2003 in drugih veljavnih predpisov,
- preverjanje skladnosti radijske in telekomunikacijske terminalske opreme z veljavnimi predpisi,
- preverjanje skladnosti električne opreme z veljavnimi predpisi glede elektromagnetne združljivosti,
- preverjanje skladnosti hidroizolacijskih trakov glede na določbe Zakona o gradbenih proizvodih,
- preverjanje skladnosti svetlobnih nizov z zahtevami Pravilnika o električni opremi, ki je namenjena za uporabo znotraj določenih napetostnih mej,
- preverjanje skladnosti otroških igral v uporabi z varnostnimi zahtevami glede na določbe veljavnih predpisov,
- preverjanje skladnosti skobeljnikov z varnostnimi in zdravstvenimi zahtevami glede na določbe Pravilnika o varnosti strojev,
- preverjanje skladnosti plinskih naprav z varnostnimi zahtevami glede na določbe Pravilnika o plinskih napravah,
- preverjanje skladnosti kombiniranih krožnih žag z delovno mizo in zajeralnih žag z varnostnimi in zdravstvenimi zahtevami glede na določbe Pravilnika o varnosti strojev,
- preverjanje skladnosti osebne varovalne opreme za zaščito glave in osebne varovalne opreme za zaščito rok, ustreznosti osnovnim zahtevam za varnost in zdravje glede na določbe Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode,
- preverjanje skladnosti gnanih vrtnih kosilnic z varnostnimi in zdravstvenimi zahtevami glede na določbe Pravilnika o varnosti strojev,
- preverjanje skladnosti gradbenih proizvodov – kanalet tipa »M«,
- preverjanje varnosti masažnega aparata za noge,
- preskušanje dimenzij in tlačne trdnosti vzorca opečnih zidakov,
- preverjanje požarne varnosti kotla EKO PLUS PREWW25,
- preverjanje PVC cevi za javno kanalizacijo in PVC cevi za kabelsko zaščito glede na veljavne standarde,
- preverjanje peči na biomaso,
- preverjanje nočnih lučk,
- preverjanje savna pasa in savna hlač.

4.1.3. Investicije

Investicije in investicijsko vzdrževanje je evidentirano na PP 1571. V letu 2008 so bila porabljena sredstva za investicije v višini 199.219,70 EUR oziroma 99,7 % glede na veljavni proračun.

Del sredstev v višini 34.506,00 EUR je bilo skladno z letnim načrtom pridobivanja stvarnega premoženja namenjeno nakupu treh novih in enega starega osebnega vozila. Sredstva v višini 54.387,22 EUR so bila porabljena za namen vzpostavitve novega informacijskega sistema, sredstva v višini 19.457,30 EUR so bila porabljena za nakup licenčne programske opreme, 59.542,06 EUR je bilo porabljenih za nakup računalniške opreme (strežnik, računalniki, zasloni, prenosni računalniki, tiskalniki) in 31.327,12 EUR za nakup pisarniške opreme ter arhivskih omar.

4.1.4. Odškodnine

Sredstva od odškodnin se evidentirajo na PP 8920. Sredstva za to postavko so pridobljena s strani zavarovalnic, in sicer gre za odškodnine v primeru poškodb avtomobilov pri prometnih nesrečah. Sredstva so namenska in se koristijo izključno za vzdrževanje, popravila in nadomestna vozila. V letu 2008 je bila evidentirana poraba sredstev v višini 15.817,05 EUR.

Sredstva PP Odškodnine se ne planirajo, saj so pridobljena s strani zavarovalnice. Realizacija sredstev odškodnin v primerjavi s veljavnim proračunom je bila 74,2 %. Ker gre za namenska sredstva, se bo ostanek sredstev prenesel v proračun za leto 2009.

4.1.5. Twinning light »Varstvo potrošnikov«

Evropska komisija je izdala Odločbo o finančnem prispevku Prehodnega vira za krepitev institucionalne usposobljenosti za Slovenijo. Na podlagi tega se je na Tržnem inšpektoratu RS oblikovala posebna skupina tržnih inšpektorjev za nadzor na področju varstva potrošnikov, ki se je usposobila za tovrstni nadzor ob pomoči tujih in domačih strokovnjakov.

Na podlagi odobritve sredstev s strani Evropske komisije v višini 150.000,00 EUR se je v septembru 2007 začel izvajati program usposabljanja. Tržni inšpektorat RS je prispeval sredstva v višini 45.000,00 EUR. Izbrana sta bila izvajalca programa iz Nemčije in Irske. Za ta namen se je na postavki evropskih sredstev PP 9016 TF CFCU – Varstvo potrošnikov v letu 2008 izplačalo pogodbenim partnerjem v Nemčiji in Irski 105.763,19 EUR. Na PP 7479 – Varstvo potrošnikov – slovenska udeležba so bila porabljena sredstva v višini 78.306,51 EUR, in sicer od tega 41.748,33 EUR za plače s prispevki in davki, sredstva v višini 9.413,08 EUR so bila porabljena za izdatke za službena potovanja, 27.145,10 EUR je bilo porabljenih za pisarniški material in druge operativne odhodke.

4.1.6. Twinning »Hrvaška«

Na podlagi odobritve pogodbe o izvajanju projekta tesnega medinstitucionalnega sodelovanja Phare 2005 »Market Surveillance System in the Field of Technical Products« št. HR 2005/IB/OT/01 – Hrvaška s strani naročnika projekta Delegacije Evropske komisije je bila konec leta 2007 sklenjena pogodba o izvajanju projekta med Slovenskim inštitutom za kakovost in meroslovje ter pogodbeno enoto MF Republike Hrvaške. Na tej podlagi je bil dne 20.11.2007 sklenjen sporazum o sodelovanju med Slovenskim inštitutom za kakovost in meroslovje in Tržnim inšpektoratom RS ter v proračunu odprta posebna namenska postavka PP – 9321 – PHTW projekt 2005 – Hrvaška. V letu 2008 je bila realizirana poraba sredstev na tej postavki v višini 76.267,32 EUR, in sicer: za osnovne plače s prispevki in davkom na izplačane plače so bila porabljena sredstva v višini 25.548,99 EUR, za nakup

opreme 5.020,17 EUR, za izdatke za službena potovanja 28.955,38 EUR, za pisarniški in splošni material ter storitve 1.160,78 EUR ter za druge operativne odhodke 15.582,00 EUR.

4.1.7. Nadzor skladnosti svetlobnih nizov

Evropska komisija je v letu 2007 objavila ponudbo za finančni prispevek za skupni projekt na področju varnosti neprehrambenih proizvodov. Tržni inšpektorat RS se je prijavil in bil sprejet kot soudeleženec skupnega projekta za leto 2008 z nazivom »LVD-ADCO cross border market surveillance project: Lighting chains« oziroma »Nadzor skladnosti svetlobnih nizov«. Vsaka država bo vzela vsaj 25 vzorcev svetlobnih nizov in opravila preskušanje skladnosti proizvodov s pripadajočim standardom.

Na podlagi sklenjene pogodbe z Evropsko komisijo je bila julija 2008 odprta posebna namenska postavka PP 9324 – Nadzor skladnosti svetlobnih nizov. V letu 2008 so bila na tej postavki porabljeni sredstva za preskuse skladnosti svetlobnih nizov v višini 6.367,20 EUR. Ostanek sredstev na tej namenski postavki se bo prenesel v proračun za leto 2009, saj gre za donacijo s strani Evropske komisije.

4.1.8. Plače zaposlenih

Poraba sredstev za plače zaposlenih se evidentira na PP 1871. Poraba sredstev za plače zaposlenih je bila v letu 2008 realizirana v višini 4.616.622,32 EUR oziroma 98,1 % glede na veljavni proračun za leto 2008. Iz te proračunske postavke so sredstva namenjena za:

- osnovne plače s prispevki in davkom za izplačane plače,
- regres za letni dopust zaposlenih,
- povračila stroškov prehrane med delom,
- prevoz na delo in z dela,
- druge izdatke zaposlenim (jubilejne nagrade, odpravnine in solidarnostne pomoči),
- premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja.

4.1.9. Stvarno premoženje – sredstva kupnine od prodaje stvarnega premoženja

Skladno z letnim načrtom razpolaganja s stvarnim premoženjem države Slovenije je Tržni inšpektorat RS v letu 2008 realiziral prodajo dveh starih osebnih vozil. Na podlagi sklenjenih pogodb so bila pridobljena sredstva od prodaje v višini 2.300,00 EUR. Konec oktobra 2008 je bila odprta nova namenska postavka PP – 9365. Na tej postavki je bila realizirana poraba sredstev v višini 2.065,00 EUR. Ker gre za namensko postavko, se bo ostanek sredstev prenesel v proračun za leto 2009.

4.1.10. Založena sredstva v upravnem postopku

Na to postavko in iz te postavke se črpajo sredstva, ki so prejeta na podlagi 118. člena in 297.člena Zakona o splošnem upravnem postopku (stroški postopka).

Gre za namensko postavko, zato so se sredstva v višini 300,00 EUR iz leta 2007 na tej postavki prenesla v proračun za leto 2008. V letu 2008 so bila ta sredstva v celoti izplačana, novih založenih sredstev Tržni inšpektorat RS ni prejel.

4.2. TEHNIČNA OPREMLJENOST TRŽNEGA INŠPEKTORATA REPUBLIKE SLOVENIJE

Tržni inšpektorji opravljajo svoje delo delno na terenu in delno v pisarni. Zato je Tržni inšpektorat RS leta 2004 sprejel odločitev, da se vsakemu inšpektorju omogoči enakovredna uporaba informacijske tehnologije tako na terenu, kot tudi v pisarni. Od takrat naprej se zastareli računalniki zamenjujejo s sodobnimi prenosnimi pisarnami, v kateri je prenosni računalnik in prenosni tiskalnik, za lažje delo v pisarni pa še podvojevalnik priključkov.

Zaradi visokih stroškov vzdrževanja tiskalnikov, ki jih uporablja samo en zaposleni inšpektorata, je bila leta 2006 sprejeta odločitev, da se samostojni tiskalniki postopoma zamenjajo – tam, kjer je to mogoče – z mrežnimi tiskalniki. Do sedaj je to implementirano na vseh večjih območnih enotah, na manjših (z do 5 zaposlenimi) pa se je mrežni tiskalnik kombiniral skupaj s telefaks napravo (t.i. multifunkcijska naprava).

V letu 2006 je Tržni inšpektorat RS končal s projektom uvajanja digitalnega poslovanja. Sedaj se vsi dokumenti, ki na inšpektoratu nastanejo ali nanj prispejo, evidentirajo in arhivirajo v elektronski obliki. Poleg tega se vsi interni dokumenti po inšpektoratu distribuirajo v elektronski obliki, izhodni dokumenti pa so v elektronski obliki samo, če so namenjeni naslovniku, za katerega inšpektorat zanesljivo ve, da lahko dokument v takšni obliki tudi sprejme. Dokumenti, kjer narava dokumenta zahteva, da je na njem podpis odgovorne osebe, se še vedno najprej pripravijo na klasičen način (izpis na papir in podpis odgovorne osebe), nato pa se digitalizirajo in v elektronski obliki posredujejo naslovniku.

Zaradi narave inšpekcijskega dela in ker na ravni Slovenije še ni vzpostavljen sistem elektronskega poslovanja v upravnem ali prekrškovnem postopku, se vsi dokumenti v inšpekcijskih postopkih, ki so namenjeni subjektom, pri katerih je bil nadzor opravljen, še vedno tiskajo in pošiljajo v pisni obliki.

Tržni inšpektorat RS je v drugi polovici leta 2007 začel s projektom posodabljanja računalniškega centra inšpektorata. Tako je bila delno v letu 2007, delno pa v letu 2008 nabavljena različna strojna in programska informacijska oprema (strežniki, naprave za elektronsko arhiviranje podatkov, SAN sistem), ki je bila nato postavljena in instalirana v letu 2008.

Po podrobni analizi procesov Tržnega inšpektorata RS, ki se je izvedla v letu 2007, je inšpektorat v letu 2008 pristopil k izdelavi zanj najpomembnejšega dela informacijskega sistema – knjiženja zadev in dokumentov v povezavi z delom prekrškovnega organa. Slabost sedanjega informacijskega sistema inšpektorata je v tem, da so se za različne naloge uporabljale različne aplikacije: za namen knjiženja zadev in dokumentov se je uporabljala Lotus Notes aplikacija SPIS, za potrebe vodenja predpisanih evidenc v prekrškovnih inšpekcijskih postopkih se je uporabljala SQL aplikacija ISPO, za statistične potrebe opravljenega dela na področju upravnih postopkov se je uporabljala SQL aplikacija ISUP, za finančno podporo inšpekcijskim postopkom sta se prav tako uporabljali aplikaciji ISPO in ISUP, za potrebe lažjega izvajanja inšpekcijskih nalog pa so se uporabljale različne manjše aplikacije, ki jih je za svoje potrebe naredil Tržni inšpektorat RS sam. Zaradi takšne raznolikosti aplikacij se je dogajalo, da so se nekateri podatki vnašali v informacijski sistem tudi po večkrat, zaradi česar je prihajalo do napačnih, podvojenih ali pomanjkljivih vnosov.

Ciljev, ki naj bi jih dosegel novi informacijski sistem Tržnega inšpektorata RS, je bilo več, najpomembnejši pa so bili:

- enotni uporabniški vmesnik za vse aplikacije, ki pomenijo podporo inšpekcijskemu delovanju inšpektorata,
- vsak podatek in dokument, ki na inšpektoratu nastane ali pa ga le-ta prejme, se v informacijski sistem vnaša samo enkrat, uporablja pa se lahko vse povsod tam, kjer se potrebuje,

- zagotoviti se mora čim celovitejša avtomatizacija vseh postopkov in dejanj, zaradi česar se vnos podatkov skrči na najmanjši možni čas in najmanjše možno število operacij,
- skladnost informacijskega sistema z vsemi postopkovnimi predpisi,
- celovita finančna podpora inšpekcijskim postopkom, vključno z evidenco plačanih terjatev in prisilno izterjavo neplačanih terjatev.

V proračunskem letu 2008 je Tržni inšpektorat RS na področju informacijske opreme nabavil: 22 osebni in 10 prenosni računalnikov, 36 zaslonov, 20 laserskih, 4 mrežne in 6 prenosni tiskalnikov, optični čitalec, SAN stikalo ter podatkovni strežnik.

4.3. OPREMLJENOST TRŽNEGA INŠPEKTORATA REPUBLIKE SLOVENIJE S PREVOZNIMI SREDSTVI

Delo tržnih inšpektorjev je neločljivo povezano z delom na terenu, zaradi katerega potrebujejo inšpektorji ustrezen in količinsko dovolj velik vozni park. S tem se zagotovi zadostna mobilnost in varnost inšpektorjev, ter hkrati tudi uspešno, hitro in kvalitetno opravljanje dela.

Tržni inšpektorat RS razpolaga s 64 službenimi vozili. V letu 2008 je Tržni inšpektorat RS kupil štiri vozila enega pa je prejel v uporabo s strani Upravne enote Kranj. Zaradi starosti in dotrajanosti vozil, ki niso bila več varna za opravljanje terenskega dela, so bila izvzeta iz uporabe štiri vozila. Od teh je bilo eno vozilo vrnjeno Občini Nova gorica, eno vozilo je bilo odpeljano na uničenje, dve pa sta bili prodani.

Povprečna starost vseh vozil je 8 let, kar pomeni, da se bodo morala vozila v kratkem zamenjati. V večini primerov vzdrževanje in pogosta popravila onemogočajo uporabo vseh vozil hkrati, samo stroški popravil in zavarovalne premije vozil posameznega vozila pa včasih že presegajo znesek vrednosti tega vozila. Ne glede na visoke stroške vzdrževanja vozil pa je takšna starost vozil vprašljiva tudi glede varnosti uporabnikov.

4.4. SPLETNE STRANI TRŽNEGA INŠPEKTORATA REPUBLIKE SLOVENIJE

Tržni inšpektorat RS ima svojo lastno spletno stran (www.tirs.si ali www.ti.gov.si), na kateri lahko obiskovalci dobijo splošne informacije o organiziranosti in delovanju Tržnega inšpektorata RS.

Na spletnih straneh lahko tako obiskovalec najde naslednje informacije:

- predstavitev z osnovnimi podatki o lokacijah (naziv, ulica, mesto, telefon, faks, naslov e-pošte) Tržnega inšpektorata RS,
- seznam vseh zakonskih in podzakonskih predpisov, za katere nadzor je v celoti ali samo delno zadolžen Tržni inšpektorat RS (vsak predpis ima tudi povezavo na ustrezno spletno stran Uradnega lista),
- predstavitev glavnih delovnih področij (varstvo potrošnikov in varnost proizvodov) delovanja Tržnega inšpektorata RS,
- podatke o nevarnih proizvodih, ki so jih na slovenskem trgu odkrili tržni inšpektorji,
- rubriko »S čim se ukvarjamo«, v kateri so objavljena vsa poročila o opravljenih usmerjenih nadzorih,
- rubriko »Pogosta vprašanja«, v kateri so navedeni odgovori na najpogosteje zastavljena vprašanja ali vprašanja, za katere Tržni inšpektorat RS ocenjuje, da zanimajo obiskovalce teh spletnih strani,

- informacije javnega značaja (skupaj s Katalogom informacij javnega značaja),
- obrazca, preko katerih lahko obiskovalci bodisi podajo prijavo kršitve s področja nadzora Tržnega inšpektorata RS, bodisi zaprosijo tržnega inšpektorja za pomoč pri reševanju reklamacije proizvoda,
- rubriko »Novice«, kjer Tržni inšpektorat RS objavlja najnovejše in najaktualnejše informacije o svojem delu ali ugotovitvah nadzora.

Vse informacije na spletnih straneh se osvežujejo oziroma dodajajo na novo takrat, ko nastanejo.

4.5. PREDLAGANE SPREMEMBE PREDPISOV S STRANI TRŽNEGA INŠPEKTORATA REPUBLIKE SLOVENIJE

Tržni inšpektorat RS pri svojem delu opaža, da so nekatere določbe predpisov, ki določajo obveznosti zavezancev nejasno zapisane, kar ima za posledico različna tolmačenja zahtev. Nadalje so v nekaterih predpisih tudi nekatera pooblastila inšpektorjev premalo določna oziroma v nekaterih primerih ne dajejo zadostne podlage za učinkovito ukrepanje. Zato smo s svojimi ugotovitvami in pobudami za spremembe predpisov seznanili pristojna ministrstva, v nadaljevanju pa podajamo povzetke posameznih predlogov.

Zakon o gradbenih proizvodih implementira zahteve Evropske Direktive za gradbene proizvode in dodaja tudi nacionalne zahteve (7. člen zakona), ki določajo zahtevo za preskušanje vseh proizvodov, za katere ne obstajajo harmonizirani standardi. Ker je tovrstna zahteva lahko nesorazmerna glede na tehnično zahtevnost posameznega proizvoda, bi bilo potrebno oblikovati ustrežnejšo rešitev.

Zahteve za plinske naprave predpisuje Pravilnik o plinskih napravah (Uradni list RS, št. 105/2000, 28/2002, 60/2003). Osnovna Odredba o plinskih napravah je bila sprejeta na podlagi 126. člena Energetskega zakona. Ker Tržni inšpektorat RS ni pristojen za nadzor nad izvajanjem tega zakona, zoper kršitelje ni možno prekrškovno ukrepati. Zakon oziroma pravilnik omogoča samo upravno ukrepanje na podlagi 16. člena Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti, kot je določeno v 13. členu Pravilnika o plinskih napravah, zato predlagamo, da se pripravi čistopis Pravilnika o plinskih napravah in se ga objavi na podlagi 2. člena Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti.

Pravilnik o obveščanju potrošnikov o varčni rabi goriv in emisijah CO₂ novih osebnih vozil (Uradni list RS, št. 86/2003, 133/2003, 43/2004) je potrebno ustrezno spremeniti, da bo Tržni inšpektorat RS lahko učinkovito izvajal nadzor 4., 6. in 7. člena. Nadalje bi moralo Ministrstvo za okolje in prostor čim prej izdati Priročnik o varčni rabi goriva, kot določa sam pravilnik. Kot najbolj učinkovito rešitev pa predlagamo, da nadzor nad izvajanjem vseh določb Pravilnika opravlja pristojna inšpekcija Ministrstva za okolje in prostor, saj se vsebina nanaša na varovanje okolja.

Pravilnik o rekreacijskih plovilih določa, da je za nadzor nad določbami tega pravilnika pristojen Tržni inšpektorat RS. Ta določba je zelo neracionalna, saj Tržni inšpektorat RS po nobenem drugem predpisu ne nadzira skladnosti proizvodov tudi v uporabi. Konkretno za plovila, je po drugih predpisih iz pristojnosti Ministrstva za promet, pristojna pomorska inšpekcija. Kot primer navajamo Pravilnik o pomorski opremi, ki v 10. členu določa, da nadzor nad izvajanjem določb tega pravilnika na trgu izvajajo inšpektorji, pristojni za trg, nadzor nad izvajanjem določb tega pravilnika glede opreme, ki je nameščena na ladji, pa izvajajo pomorski inšpektorji. Pomorski inšpektor lahko pregleda pomorsko opremo po njeni namestitvi na ladjo, če mednarodni predpisi zaradi varnosti ali preprečevanja onesnaženja zahtevajo preskušanje delovanja na ladji, pod pogojem, da se ne podvajajo že opravljeni postopki ugotavljanja skladnosti.

V sklopu evropskega projekta Varna igrala («Safe play on the playground!») je Tržni inšpektorat RS opravil tudi analizo pristojnosti različnih državnih organov za nadzor nad varnostjo otroških igral in ugotovil, da je za nadzor nad igrali v vrtcih pristojen Zdravstveni inšpektorat RS ter da ima Tržni inšpektorat RS pristojnost za nadzor nad igrali pri dobaviteljih in pri subjektih, ki igrala nudijo v okviru svoje poslovne dejavnosti (npr. gostišča, kampi, trgovski centri). Nadzor nad igrali v osnovnih šolah se po podatkih, s katerimi razpolaga Tržni inšpektorat RS, ne izvaja, nadzor nad igrali, ki so nameščena na javnih površinah v lasti lokalnih skupnosti, pa je v njihovi pristojnosti (npr. igrala v javnih parkih). Za varnost igral, ki so nameščena v stanovanjskih soseskah odgovarjajo lastniki teh zemljišč (npr. etažni lastniki), nadalje so tobogani, nameščeni na kopališčih v pristojnosti nadzora Inšpektorata RS za okolje in prostor. Zato bi bilo najprimerneje, da se izda predpis (npr. Uredba Vlade RS), ki bi opredelil tako gradbeni poseg v prostor in projekt za otroška igrišča (z vidika graditve objektov), kot tudi sklicevanje na tehnične specifikacije in pristojnosti za nadzor nad otroškimi igrali na način, da bodo zajeta vsa igrala, ne glede na lokacijo namestitve in jasno opredeljene pristojnosti organov za nadzor.

Od sprejetja Zakona o avtorskih in sorodnih pravicah leta 1995 Tržni inšpektorat RS v okviru svojih zmožnosti redno nadzira določila omenjenega zakona iz različnih področij (priobčitev javnosti, kabelska retransmisija, radiofuzno oddajanje, sekundarno radiofuzno oddajanje, dajanje v najem, fotokopiranje, kliping, uporaba računalniških programov...). Pri javni priobčitvi glasbenih del zlasti v gostinskih lokalih, je Tržni inšpektorat RS v okviru nadzora pri uporabnikih del ugotavljal, ali je kolektivna organizacija SAZAS pogojevala sklenitev pogodbe s poplačilom materialnih avtorskih pravic za nazaj (tudi za več let). V zadnjem obdobju, od leta 2006 pa SAZAS na Tržni inšpektorat RS vlaga prijave zoper uporabnike glasbenih del pri javni priobčitvi, za katera se kasneje pri nadzoru ugotovi, da so neupravičene, saj imajo uporabniki urejena pogodbeno razmerja s SAZASom, ali pa po ustrezni tarifi redno plačujejo ustrezna nadomestila kolektivni organizaciji na njihov račun. Zato je Tržni inšpektorat RS predlagal pristojnim črtanje drugega stavka prvega odstavka 186. člena, ki določa, da se zadeve, ki so sankcionirane v 184. in 185. členu tega zakona obravnavajo kot nujne.

Tržni inšpektorat RS se je pri izvajanju nadzora Zakona o gorskih vodnikih srečal z določenimi težavami pri presoji posameznih kršitev, zato je pristojnim predlagal določene vsebinske spremembe zaradi lažjega izvajanja zakona.

Kljub temu, da so zadnje spremembe Zakona o potrošniških kreditih stopile v veljavo šele pred slabim letom dni, pa bo zakon vendarle treba spet spreminjati oziroma na novo urediti področje potrošniškega kreditiranja. Direktiva 2008/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2008 o potrošniških kreditnih pogodbah in razveljavitvi Direktive Sveta 87/102/EGS namreč določa, da morajo vse države članice, torej tudi Slovenija, do 12. maja 2010 sprejeti in objaviti zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev z navedeno direktivo. Ker direktiva ne velja za hipotekarne pogodbe, ki so se v Sloveniji v preteklosti že izkazale za zelo problematične (in sicer v času, ko so bile te pogodbe izključene iz Zakona o potrošniških kreditih), bi bilo seveda treba temeljito premisliti, kako bo Slovenija uredila navedene kredite. Te je namreč nujno potrebno urediti istočasno kot vse ostale kreditne pogodbe, ki zapadejo pod določila direktive, saj bi sicer nastala pravna praznina, ki bi jo zaslužka željni zasebni kreditodajalci zelo hitro izkoristili. Poleg navedenega je bilo predlagano, da se ustrezno dopolni oziroma spremeni tudi sistem podeljevanja dovoljenj zasebnim kreditodajalcem. Obstoječi sistem namreč zagotavlja le preverjanje formalnih pogojev, zato je bilo predlagano, da se za pridobitev dovoljenja določijo pogoji, ki bi izkazovali tudi sposobnost in usposobljenost kreditodajalcev.

Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno za delo na črno šteje med drugim tudi opravljanje dejavnosti oziroma dela v primeru, če pravna oseba opravlja dejavnost, ki je nima vpisane v sodni register, oziroma opravlja dejavnost, ki je nima določene temeljnem aktu, ali če nima z zakonom predpisanih listin o izpolnjevanju pogojev za opravljanje registrirane ali v temeljnem aktu določene dejavnosti in če podjetnik opravlja dejavnosti, katere nima vpisane v ustrezen register, ali če nima z

zakonom predpisanih listin o izpolnjevanju pogojev za opravljanje registrirane dejavnosti. V zvezi z listinami o izpolnjevanju pogojev za opravljanje dejavnosti se že ves čas pojavljajo težave, povezane s področji nadzora, zato je Tržni inšpektorat RS predlagal, da se za dejavnosti, ki jih je mogoče opravljati le pod točno zakonsko določenimi pogoji, nadzor in ukrepe uredi že v področnem predpisu, ki takšno dejavnost ureja in je za to dejavnost v razmerju do Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, specialnejši predpis.

Ker se Tržni inšpektorat RS stalno srečuje s problematiko gostinskih lokalov, ki konstantno kršijo obratovalni čas, nima pa možnosti upravnega ukrepanja, to je takojšnje prepovedi opravljanja gostinske dejavnosti, ampak zoper kršitelja lahko ukrepa le prekrškovo z izrečenimi globami, zoper katere kršitelji praviloma vlagajo zahteve za sodno varstvo, je Tržni inšpektorat RS že v mesecu marcu in juliju 2008 predlagal, da se Zakon o gostinstvu dopolni v delu, ki bi omogočal bolj učinkovito ukrepanje tržnega inšpektorja, ko gre za ponavljajoče kršitve obratovalnega časa gostinskega lokala.

Zakon o spodbujanju razvoja turizma določa pogoje za opravljanje dejavnosti turističnih športnih storitev. Dejavnost turističnih športnih storitev, ki se opravljajo kot pridobitna dejavnost ter vodenja turistov pri organiziranih športnih aktivnostih, lahko opravljajo pravne osebe in samostojni podjetniki posamezniki pod pogojem, da usposabljanje in strokovno vodenje izvaja oseba, ki ima v skladu s predpisi s področja šolstva, licenco za opravljanje strokovnega dela, ali oseba, ki je vpisana v razvid zasebnih športnih delavcev pri ministrstvu, pristojnem za šport. V praksi se pojavljajo primeru, ko se organizirajo športne aktivnosti, vodniki pa si ne morejo pridobiti ustrezne licence, saj ni organiziranega ustreznega strokovnega usposabljanja s strani Olimpijskega komiteja Slovenije (primer raftanje). Tržni inšpektorat RS je zato predlagal uskladitev 43. člen omenjenega zakona z Zakonom o športu.

Pri izvajanju Zakona o trgovini se je spomladi pojavila težava glede nadzora specializiranih prodajaln z medicinskimi pripomočki. Ministrstvo za zdravje se je namreč postavilo na stališče, da je Tržni inšpektorat RS tisti organ, ki je pristojen za nadzor nad določili Pravilnika o pogojih, ki jih morajo izpolnjevati specializirane prodajalne za promet z medicinskimi pripomočki. Navedeni Pravilnik je bil izdan na podlagi 100. člena Zakona o medicinskih pripomočkih, za nadzor katerega pa Tržni inšpektorat RS nima nikakršnega pooblastila. Ker navedeno področje sodi v pristojnost Javne agencije za zdravila in medicinske pripomočke, je le-ta tudi izvajala nadzor v specializiranih prodajalnah, za kar so njeni nadzorniki tudi strokovno usposobljeni, medtem ko Tržni inšpektorat RS s takšnim znanjem ne razpolaga. Tržni inšpektorat RS in Javna agencija za zdravila in medicinske pripomočke sta tako Ministrstvu za zdravje predlagala, da svoje stališče glede organa pristojnega za nadzor specializiranih prodajaln z medicinskimi pripomočki ponovno prouči.

V zvezi z dimnikarskimi storitvami je Tržni inšpektorat RS pristojen za nadzor cen dimnikarskih storitev. Če koncesionar ne upošteva z Sklepom Vlade določenih cen, stori prekršek, ki se v skladu z 40a. členom kaznuje z globo. Vlada je s sklepom določila maksimalne cene dimnikarskih storitev po posameznih postavkah (redno čiščenje, letni pregledi, meritve emisij, itd), ki se smejo obračunati za redno izvajanje dimnikarskih storitev. Hkrati pa je določila tudi ceno minute za ostale dimnikarske storitve, za katere ni določila maksimalne cene. V primeru, da koncesionar opravi storitev (katerih cena ni normirana) v krajšem času od normiranega, bi moral storitev zaračunati po minuti, vendar v praksi koncesionarji uporabnikom vedno obračunajo maksimalno ceno, s čimer po črki zakona za določene storitve z normirano ceno ne kršijo Uredbe o načinu, predmetu, pogojih izvajanja obvezne državne gospodarske javne službe izvajanja meritev, pregledovanja in čiščenja kurilnih naprav, dimnih vodov in zračnikov zaradi varstva okolja in učinkovite rabe energije, varstva človekovega zdravja in varstva pred požarom. Uporabniki dimnikarskih storitev se zaradi določanja cen pritožujejo na Tržni inšpektorat RS, ki pa v takšnem primeru ne more ukrepati, saj je praktično nemogoče dokazati, da je bila storitev dejansko opravljena v krajšem času oziroma, v koliko minutah je bila opravljena. Na navedeno je Tržni inšpektorat RS opozoril Ministrstvo za okolje in prostor, ki je predpis pripravljalo in predlagal spremembo sklepa, vendar se ministrstvo na naš predlog ni odzvalo.

Zakon o varstvu potrošnikov v 37c. členu določa izbirno pravico potrošnika, da od prodajalca zahteva, da odpravi napako na blagu ali vrne del plačanega zneska v sorazmerju z napako ali blago z napako zamenja z novim brezhibnim blagom ali vrne plačani znesek. Omenjena izbirna pravica potrošnika po Zakonu o varstvu potrošnikov je v nasprotju z Direktivo št. 99/44 o potrošniški prodaji. Direktiva kot primarno pravno sredstvo predvideva naknadni izpolnitveni zahtevke (vzpostavitev skladnosti s pogodbo) v obliki popravila ali zamenjave, med katerimi lahko kupec izbira. Primarnost naknadnega izpolnitvenega zahtevka pomeni, da lahko kupec zahteva znižanje kupnine ali odstopi od pogodbe le, če ne more zahtevati popravila ali zamenjave, ker sta nemogoča ali nesorazmerna, ali pa če prodajalec v primernem roku in brez znatnih neprijetnosti za potrošnika ni opravil popravila ali zamenjave. Tržni inšpektorat RS je pristojnemu ministrstvu predlagal ustrezno uskladitev z direktivo.

Vsi trgovci, ki se odločijo za uvedbo posezonske razprodaje blaga, morajo upoštevati 28. člen Zakona o varstvu potrošnikov, ki je tudi pravna podlaga za nadzor tržnih inšpektorjev. Navedeni člen določa, da morajo trgovci objaviti razprodajo, označiti blago s ceno pred znižanjem in znižano ceno ter zagotoviti znižanje najmanj $\frac{1}{4}$ vrednosti vsega blaga, ki je na razprodaji po najvišjem objavljenem odstotku, če je odstotek znižanja objavljen v razponu. Področje posezonskih razprodaj s svojimi Pravili urejajo tudi panožne zbornice (Trgovinska zbornica Slovenije, GZS-Podjetniško-trgovska zbornica), kar pa na trgu ustvarja zmedo, saj pravila določene zbornice veljajo le za njihove člane, za nečlane zbornic pa pravila ne veljajo. Tržni inšpektorat RS je ocenil, da zaradi interesa trgovcev, da se posezonske razprodaje regulirajo s Pravili, da resorno ministrstvo na podlagi 9. člena Zakona o trgovini s podzakonskim aktom uredi pravila sezonske razprodaje blaga, ki bo obligatoren za vse subjekte na trgu.

Zakonodajalec je določil čas po preteku garancijske roka, v katerem je proizvajalec dolžan zagotavljati vzdrževanje, nadomestne dele in priklopne aparate, ter določil tudi, da garancijski rok za blago ne sme biti krajši od enega leta. Glede na to, da je določil tudi rok, v katerem mora proizvajalec zagotavljati vzdrževanje, nadomestne dele in priklopne aparate, ki mora biti vsaj trikrat daljši od garancijskega roka, se je postavilo vprašanje kako tolmačiti rok v primerih, ko je proizvajalec določil tudi daljši garancijski rok (komercialna garancija) npr: 5 oziroma 7 let pri nekaterih gospodinjskih aparatih in pri osebnih vozilih. Glede na to, da se določbe, ki se nanašajo na vsebino garancijskega lista niso spremenile že od sprejetja zakona iz leta 1998, v tem času pa je prišlo do sprememb, je Tržni inšpektorat RS ocenil, da bi bilo potrebno preveriti pravilnost tega člena. Stališče Tržnega inšpektorata RS je, da daljši garancijski, kot ga je določil zakonodajalec, predstavlja za potrošnika ugodnost, ki jo je pri razlagi določbe 7. točke 18. člena Zakona o varstvu potrošnikov vsekakor potrebno upoštevati. Proizvajalec bi moral v primeru, da se pri razlagi te določbe ne upošteva minimalni zakonski rok zagotavljati vzdrževanje, nadomestne dele in priklopne aparate, v prvem primeru 20 let in v drugem primeru 28 let od dneva nakupa, čeprav je splošno znano dejstvo, da je življenjska doba teh artiklov v povprečju od 7 do 10 let. V primeru takšnega tolmačenja (7 let garancije in potem 28 let zagotavljanja rezervnih delov) obstaja bojazen, da se bodo proizvajalci raje odločili, da potrošniku nudijo le garancijo v roku, ki je predpisana, se pravi 1 leto, saj so na tak način zakonsko obvezani, da nudijo rezervne dele le 4 leta.

Tržni inšpektorat RS je podpiral in je opozarjal na nujnost sprejema predpisa, s katerim bi se uredilo alternativno reševanje potrošniških sporov, saj je tudi za tovrstne spore, ravno zaradi njihove specifičnosti, potrebno zagotoviti učinkovito uveljavljanje potrošnikovih pravic. V letu 2007 je Tržni inšpektorat RS prejel približno 1000 prijav oziroma reklamacij (številka je več ali manj enaka iz leta v leto), katerih pretežni del je bil rešen zgolj s posredovanjem tržnega inšpektorja in prisilno ukrepanje sploh ni potrebno. Z ustanovitvijo posebnega organa za alternativno reševanje potrošniških sporov bi se na eni strani razbremenil Tržni inšpektorat RS, ki bi lahko s tem več pozornosti namenil drugim (bolj problematičnim) področjem nadzora, po drugi strani pa bi se zagotovilo dodatno hitro, učinkovito in ekonomično reševanje potrošniških sporov, s čimer bi se delno razbremenila tudi sodišča.

4.6. SISTEMI ZA IZMENJAVO INFORMACIJ O NEVARNIH PROIZVODIH (RAPEX, SGC, ICSMS)

4.6.1. Sistem za mednarodno izmenjavo podatkov o proizvodih - RAPEX

Na podlagi Uredbe o načinu mednarodne izmenjave informacij o ukrepih in dejanjih, ki omejujejo trgovanje s proizvodi (Uradni list RS, št. 119/2003) in Poslovnika o načinu dela in sodelovanja nadzornih organov v postopkih izmenjave informacij o ukrepih in dejanjih, ki omejujejo trgovanje z neživilskimi proizvodi so bile določene inšpekcije, ki kot kontaktne točke na svojem področju dela sodelujejo v sistemu Rapex in postopkih zaščitne klavzule. Sistem Rapex je sistem za mednarodno izmenjavo podatkov o nevarnih proizvodih. Inšpekcije, ki so pristojne za varnost neživilskih proizvodov v Sloveniji so: Zdravstveni inšpektorat RS, Urad RS za kemikalije ter Tržni inšpektorat RS.

V letu 2008 je Tržni inšpektorat RS na svojem področju dela prejel 1877 RAPEX obvestil, od tega 1557 obvestil o proizvodih, ki predstavljajo resno nevarnost, poleg tega pa še 310 obvestil s pripombo »za informacijo« in 10 obvestil o proizvodih, ki ne predstavljajo resne nevarnosti.

Največ obvestil se je nanašalo na igrače, nekaj manj na električne proizvode ter proizvode s področja splošne varnosti in osebne varovalne opreme, sledijo vozila, kozmetika, ter proizvodi s kemično nevarnostjo.

V letu 2008 je Slovenija v sistem RAPEX poslala 33 obvestil in sicer Zdravstveni inšpektorat RS 21 obvestil, ki so se nanašali na igrače in na kozmetiko, Tržni inšpektorat RS pa 12 obvestil, ki so se nanašala na električne proizvode, zaščitne čelade za kolesarjenje ter stroje.

V Sloveniji so pristojne inšpekcije v letu 2008 našle 132 proizvodov, ki so se nanašali na RAPEX obvestila. Od tega se je našlo 99 vozil, 15 igrač ter kozmetike, 13 električnih proizvodov, 1 stroj, 4 proizvode iz splošne varnosti.

Število RAPEX obvestil se je iz leta 2007 v leto 2008 povečalo, tako je v letu 2009 pričakovati še več RAPEX obvestil.

Kar se tiče sodelovanja kontaktne točke s pristojnimi inšpekcijami je Tržni inšpektorat RS zelo zadovoljen in ocenjuje, da je to posledica kontaktov tekom celega leta.

4.6.2. Sistem zaščitnih klavzul - SGC

Zaščitna klavzula pomeni sistem izmenjave informacij v Evropski uniji o izvedenih prisilnih ukrepih pristojnih inšpekcij, ki omejujejo trgovanje s proizvodi, za katere je bilo ugotovljeno, da bi pri uporabi v skladu s svojim namenom lahko ogrozili varnost ali zdravje uporabnikov ali drugih oseb ali kateri koli drugi upravičen interes, zaščiten s predpisi, oziroma ugotovljenih pomanjkljivosti harmoniziranih standardov, katerih pravilna uporaba ne zagotavlja, da proizvodi, na katere se nanašajo, izpolnjujejo predpisane bistvene zahteve.

V letu 2008 je Tržni inšpektorat RS kot kontaktna točka za zaščitne klavzule (SGC) prejel 295 obvestil o izvedenih zaščitnih klavzulah s strani Stalnega predstavništva Slovenije pri Evropski uniji in sicer:

- 85 s področja varnosti električne opreme,
- 5 s področja elektromagnetne združljivosti,
- 3 s področja radijske in terminalske opreme,
- 3 s področja osebne varovalne opreme,
- 3 s področja igrač in

- 1 s področja tlačne opreme.

Za področja, za nadzor katerih je pristojen Tržni inšpektorat RS (prva 4 področja), je ugotovljeno, da se nobeden od notificiranih proizvodov ni prodajal na slovenskem tržišču. Za področje otroških igrac in tlačne opreme sta narejena odstopa na pristojne inšpektorate.

Glede na sprejete ukrepe omejevanja trženja proizvodov zaradi varnostnih vidikov je Tržni inšpektorat RS v letu 2008, skladno z Uredbo o načinu mednarodne izmenjave informacij o ukrepih in dejanjih, ki omejujejo trgovanje s proizvodi, obvestil Evropsko komisijo o naslednjih zaščitnih klavzulah:

- 3 s področja varnosti električne opreme,
- 3 s področja elektromagnetne združljivosti,
- 3 s področja varnosti strojev in
- 5 s področja osebne varovalne opreme.

4.6.3. Sistem ICSMS

Sistem ICSMS (Internet-supported Information and Communication system for pan-European, cross-border market surveillance of products) je baza podatkov o proizvodih, ki so ali so bili predmet pregledov ali analiz glede izpolnjevanja predpisanih tehničnih zahtev. Omogoča pretok in izmenjavo informacij med pristojnimi organi za nadzor tehničnih proizvodov. V bazo podatkov se vnašajo tako podatki o proizvodih, pri katerih so bile ugotovljene neskladnosti z zahtevami, kot tudi podatki o proizvodih, za katere je bilo ugotovljeno, da izpolnjujejo zahteve. Sistem je razdeljen v dva dela in sicer na del, ki je odprt za javnost in na del, ki je na razpolago le nadzornim organom, carinskim organom in Evropski komisiji. Del, ki je odprt za javnost, vsebuje predvsem informacije o proizvodu, ugotovljeni skladnosti in ukrepih (www.icsms.org).

V letu 2008 je Tržni inšpektorat RS v sistem ICSMS vnašal podatke o vzorčenih proizvodih.

4.6.4. Sistem za sodelovanje med organi, odgovornimi za izvrševanje zakonodaje o varstvu potrošnikov (CPCS)

Tržni inšpektorat RS je v Sloveniji poleg Inšpektorata RS za kulturo in medije, Prometnega inšpektorata RS, Agencije za pošto in elektronske komunikacije RS, Agencije RS za zdravila in medicinske pripomočke, eden izmed organov pristojnih za izvajanje evropske uredbe 2006/2004/ES, ki ureja sodelovanje med nacionalnimi organi, odgovornimi za izvrševanje zakonodaje o varstvu potrošnikov.

Kot tak je Tržni inšpektorat RS tudi eden izmed uporabnikov sistema za sodelovanje na področju varstva potrošnikov (CPCS – Consumer Protection Cooperation System).

V letu 2008 je Tržni inšpektorat RS prejel 60 obvestil, s katerimi so druge države članice obveščale vse ostale udeležence o kršitvah znotraj Skupnosti. Poleg tega je prejel še 1 zaprosilo za posredovanje podatkov, ki pa je bilo preveč splošno oziroma ni bilo skladno z Uredbo 2006/2004/ES (zaprosilo se je glasilo na podatke o nacionalni zakonodaji, ki ureja področje tv iger na srečo), zato ga tudi ni bilo mogoče obravnavati znotraj navedenega sistema.

V letu 2008 je Tržni inšpektorat RS prejel dve zaprosili za ukrepanje, zoper en in isti pravni subjekt, ki pri ponujanju svojih storitev preko interneta ni zagotovil vseh potrebnih podatkov po direktivi o pogodbah na daljavo in po direktivi o elektronskem poslovanju. Ker je bila internetna stran namenjena poslovanju na Madžarskem, so takšno zahtevo podali madžarski organi pristojni za nadzor na področju

varstva potrošnikov. Zoper navedeni pravni subjekt je bil izpeljan inšpekcijski postopek, v okviru katerega je bilo doseženo tudi to, da je prenehal s kršitvijo.

4.7. SODELOVANJE TRŽNEGA INŠPEKTORATA REPUBLIKE SLOVENIJE Z DRUGIMI INŠPEKTORATI IN INŠPEKCIJSKIMI SLUŽBAMI

Za medsebojno koordinacijo dela in doseganje večje učinkovitosti 25 različnih inšpekcij je ustanovljen Inšpekcijski svet, katerega predsednik je bil minister za javno upravo, člani Inšpekcijskega sveta pa so glavni inšpektorji. Naloga inšpekcijskega sveta je, da usklajuje izvajanja skupnega inšpekcijskega nadzora, rešuje vprašanja vezana za delo posameznih inšpekcij, organizira izobraževanja za potrebe inšpekcijskega nadzora, usklajuje in planira pomoč inšpekcijskim službam pri razvoju in načrtovanju informatike, predvsem sodeluje pri razvoju skupne aplikacije za vse inšpekcijske službe.

Za boljše delovanje inšpekcijskega sveta so bili ustanovljeni različni odbori in sicer:

- odbor za pravno področje,
- odbor za informacijsko tehnologijo,
- odbora za operativno koordinacijo nalog inšpekcijskih služb,
- odbor za merjenje uspešnosti učinkovitosti in kakovosti dela inšpekcijskih služb in
- odbor za izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje.

Odbor za pravno področje rešuje pravna vprašanja, ki so naslovljena na Inšpekcijski svet, zbira pripombe za pripravo sprememb krovnih predpisov s področja delovanja inšpekcij, nudi pravno pomoč pri težkih operativnih primerih in tolmači predpise, ki se praksi različno razlagajo. Odbor za pravno področje vodi predstojnica Tržnega inšpektorata RS.

Odbor za informacijsko tehnologijo pripravlja skupno vstopno točko – portal inšpekcijskih služb, pripravlja internetno povezanost med različnimi inšpekcijskimi službami ter planira standardizacijo opreme, evidenc, dostopov do baz podatkov, ki jih inšpektorji potrebujejo pri izvajanju inšpekcijskega nadzora. Eden izmed članov tega odbora je tržni inšpektor.

Odbor za operativno koordinacijo nalog inšpekcijskih služb planira skupni inšpekcijski nadzor različnih inšpekcijskih služb in skrbi za hitrejši prenos informacij med inšpektorati ter organizira sestanke za usklajevanje v primeru nejasnosti pri pristojnosti dveh ali več inšpekcijskih služb ali organizira sestanke zaradi boljšega učinka inšpekcijskega nadzora in medsebojnega sodelovanja inšpekcijskih služb v konkretnih primerih inšpekcijskega nadzora. Ena izmed članic odbora je predstojnica Tržnega inšpektorata RS.

Odbor za merjenje uspešnosti učinkovitosti in kakovosti dela inšpekcijskih služb pripravlja predlog stalnih meril in kriterijev za ugotavljanje uspešnosti inšpekcijskih služb in ugotavljanje boljše kvalitete dela inšpekcij, spremlja izvajanje meril in kriterijev za spremljanje uspešnosti delovanja inšpekcijskih služb ter pripravlja kvartarna poročila, iz katerih so razvidni statistični podatki ter kvaliteta dela inšpekcij. Ena izmed članic odbora je predstojnica Tržnega inšpektorata RS.

Odbor za izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje organizira skupna izobraževanja in usposabljanja za vse inšpekcijske službe.

Pri nadzoru proizvodov, pri katerih je pristojnost za nadzor različnih vidikov varnosti deljena med več pristojnih organov, Tržni inšpektorat RS sodeluje z drugimi inšpekcijskimi organi. Tako je v letošnjem letu potekal skupaj z Zdravstvenim inšpektoratom RS skupen nadzor otroških vozičkov, pri katerem je bila predmet kontrole tako mehanska kot kemijska varnost. Podobno je potekal z Uradom RS za

kemikalije skupen projekt nadzora električne opreme, pri kateri se je poleg električne varnosti preverjalo tudi izpolnjevanje zahtev glede omejevanja uporabe nekaterih nevarnih snovi v električni in elektronski opremi (RoHS).

V začetku leta je potekla akcija usklajenega nadzora nad poslovanjem trgovcev, v katero je bil vključen Tržni inšpektorat RS, Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo in hrano, Zdravstveni inšpektorat RS in Veterinarska uprava RS. Namen akcije je bil izvesti celovit nadzor nad poslovanjem trgovcev, pri čemer je bil največji poudarek namenjen poslovanju podjetij v razmerju do potrošnikov, obenem pa je pripomogla dvigu ravni varstva potrošnikov. Tako so inšpektorji preverjali različne vidike prodaje blaga. Glede na to, da je pobudo za nadzor dal Tržni inšpektorat RS, so koordinacijo tokratnega nadzora prevzeli tržni inšpektorji.

Pri nadzoru gostinstva Tržni inšpektorat RS dobro sodeluje z Zdravstvenim inšpektoratom RS, Inšpektoratom za notranje zadeve, Inšpektoratom RS za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami in Policijo. Vseskozi pa je bilo celo leto žal prisotno nesodelovanje Inšpektorata RS za okolje in prostor, na kar je tržni inšpektorat pisno večkrat opozoril tako Ministrstvo za okolje in prostor, kot tudi Ministrstvo za javno upravo.

4.8. SODELOVANJE TRŽNEGA INŠPEKTORATA REPUBLIKE SLOVENIJE V SOSVETU INŠPEKTORATOV

Za potrebe usklajenega delovanja pri nadzoru stanja z različnih področij v Sloveniji so na posameznih teritorialnih področjih Slovenije ustanovljene t.i. regijski sosveti inšpekcij, katerih delovanje je določeno v poslovniku Inšpekcijskega sveta. V njej sodelujejo vsi inšpektorati (v imenu inšpektoratov vodje območnih enot) tiste regije, po potrebi pa tudi drugi državni in javni organi in ostale osebe, ki lahko podajo pojasnila v posamezni zadevi. Na teh sestankih se vodje enot dogovarjajo za usklajen in enoten nadzor na tistih področjih in pri tistih subjektih, za katere ocenijo, da predstavljajo ali bi v bodočnosti utegnili predstavljati nevarnost za zdravje in varnost državljanov, organizacij ali okolja.

Regijski sosvet vodi vodja območne enote ene od inšpekcij. Sosvet se sestaja najmanj enkrat na vsake tri mesece ter o svojem delu poroča predstojniku inšpektorata ter Inšpekcijskemu svetu.

Tržni inšpektorat RS ima 5 predsednikov sosvetov in sicer na celjskem, ljubljanskem, novogoriškem, postojnskem in brežiškem območju.

4.9. SODELOVANJE TRŽNEGA INŠPEKTORATA REPUBLIKE SLOVENIJE Z DRUGIMI INSTITUCIJAMI EU IN TRETJIMI DRŽAVAMI

Tržni inšpektorat RS je v letu 2008 nadaljeval z aktivnim sodelovanjem v EMARS projektu (»Enhancing Market Surveillance Through Best Practice«), ki se je zaključil 20.11.2008, ko so bili na zaključni konferenci v Bruslju predstavljeni rezultati projekta: baza podatkov (Knowledge Base), forum za hitre nasvete (Rapid Advice Forum), Priročnik o izvajanju nadzora (Best Practice Handbook), Strategija o bodočem razvoju na področju nadzora (Strategy Document for Further Enhancement of Market Surveillance), izboljšanje povezav z drugimi sektorji nadzora potrošniških proizvodov (Improvement of contact with other sectors of market surveillance involved in consumer Product Safety) in spletna stran (Website), ki je bila delujoča že tekom projekta (www.emars.eu). Inšpektorat je največ aktivnosti opravil v okviru delovnega paketa WP4 – Risk Assessment, v okviru katerega je bil pripravljena vsebina novega priročnika, ki se nanaša na oceno tveganja za proizvode. Sodeloval je tudi v delovni skupini za izboljšavo metode za oceno tveganja (WG IRAG –

Improvement of Risk Assessment Guidelines), katero koordinira Evropska komisija in v okviru katere je bil javnosti že predstavljen osnutek nove metode.

Inšpektorat je zaključil sodelovanje v evropskem projektu Varna igrala (Safe play on the playground!) v katerem je sodelovalo 7 držav članic (Bolgarija, Danska, Estonija, Nizozemska, Norveška, Slovaška, Slovenija) in je bil sofinanciran s strani Evropske komisije ter koordiniran s strani UOKIK, Poljska. V okviru projekta se je pripravil pregled obstoječe nacionalne zakonodaje in izvedla kontrola varnosti otroških igral s strani tržnega in zdravstvenega inšpektorata ter natisnile informativne brošure za osveščanje o pomembnosti varnih igral in njihovega rednega vzdrževanja, v pripravi pa je še priložnik za lastnike oziroma upravnike otroških igrišč.

Pri nadzoru vžigalnikov Tržni inšpektorat RS sodeluje v dvoletnem projektu (2007-2009) »Joint Market Surveillance Action on Child-Resistant Lighters and Novelty Lighters«, v katerega je vključeno 13 držav članic (Avstrija, Bolgarija, Danska, Grčija, Estonija, Latvija, Malta, Nizozemska, Norveška, Poljska, Slovaška, Slovenija, Švedska) in je sofinanciran s strani Evropske komisije ter koordiniran s strani PROSAFE. V okviru projekta varnosti vžigalnikov se je preverjala skladnost vžigalnikov s predpisanimi zahtevami, to je Odločbo Evropske komisije (2006/502/ES) in zahtevami standarda SIST EN ISO 9994. Poleg preverjanja listin, ki izkazujejo skladnost z zahtevami, se je opravilo tudi vzorčenje in preskusi vžigalnikov v izbranem laboratoriju v Združenem Kraljestvu.

Tržni inšpektorat RS je vključen v skupno akcijo nadzora skladnosti svetlobnih nizov (LVD – ADCO Cross Border Market Surveillance Project – Lighting Chains) v kateri sodeluje 5 držav članic EU, ki se je začela v letu 2007 in se bo zaključila v letu 2009. Odvzetih je bilo 34 vzorcev svetlobnih nizov (9 v letu 2007 in 25 v letu 2008), kateri so bili predani na tehnične analize. Rezultati akcije so navedeni v poglavju 3.3.2.2. V letu 2008 je zaključen tudi mednarodni projekt držav članic EU glede nadzora kabelskih podaljškov (sodelovalo je 20 držav), v katerem je prav tako sodeloval Tržni inšpektorat RS. V okviru projekta je bilo odvzetih s tržišča 10 kabelskih podaljškov ter oddanih na preskušanje izpolnjevanja osnovnih varnostnih zahtev. Projekt je bil sofinanciran s strani EU.

V letu 2007 so se člani delovne skupine za administrativno sodelovanje držav članic EU na področju elektromagnetne združljivosti (EMC AdCo) dogovorili za skupen dvoletni projekt nadzora električnega ročnega orodja na evropskem trgu. Cilj akcije je bil preverjanje skladnosti električnega ročnega orodja glede elektromagnetne združljivosti. Akcija se je začela 1. 9. 2007 in je trajala do 1. 5. 2008. Sodelovanju pri projektu se je pridružil tudi Tržni inšpektorat RS, ki je v letu 2008 v okviru te akcije vzorčil 6 vzorcev električnega ročnega orodja.

Pri nadzoru radijske opreme in telekomunikacijske terminalske opreme Tržni inšpektorat sodeluje v dvoletnem projektu EU (2008-2009), ki poteka v okviru R&TTE AdCo, v katerem se na tržišču opravlja administrativni nadzor (dopušča se tudi nadzor z vzorčenjem) PMR naprav (Personal Mobile Radio naprave) in brezžičnih komunikacij, ki obratujejo pri frekvenci 2,4 GHz. Projekt ni sofinanciran s strani EU.

Tržni inšpektorat RS je v okviru študijskega obiska v organizaciji PLAC (»Policy nad Legal Advice Center«), obiskala delegacija Srbije, kateri je bilo predstavljen nadzor nad izvajanjem Zakona o splošni varnosti proizvodov, sodelovanje s Carinsko upravo RS in sodelovanje v RAPEX sistemu.

V organizaciji TAIEX (»Technical Assistance Information Exchange Instrument of the European Commission«) pa je inšpektorat obiskala delegacija Agencije za nadzor trga iz Bosne in Hercegovine (»Study Visit on Experiences and Practice of Market Surveillance Organisation within EU Member States«), kateri je bila predstavljena organizacija in delovanje inšpektorata na področju nadzora varnosti proizvodov, spremembe pri nadzoru po implementaciji direktiv novega pristopa v slovenski pravni red, sodelovanje s Carino in sodelovanje v RAPEX sistemu, izbor vzorcev za tehnične analize proizvodov, ocena tveganja ter organiziran ogled laboratorija za preskušanje električne opreme.

Slovenija, kot vodilna partnerica, in Nemčija, kot sodelujoča partnerica, sta bili izbrani kot izvajalki projekta tesnega medinstitucionalnega sodelovanja PHARE 2005 »Market Surveillance System in the Field of Technical Products« – št. HR2005/IB/OT/01 – Twinning projekt Hrvaška za obdobje od leta 2007 do leta 2009, katerega koristnik je Državni inšpektorat Republike Hrvaške. Tržni inšpektorat RS je v projekt vključen kot pomemben partner pri izvajanju aktivnosti, ki se nanašajo na usposabljanje koristnika projekta za izvajanje nadzora nad prevzeto zakonodajo Skupnosti, ki ureja prost pretok blaga, po uveljavljenih metodah in principih. Tako so uslužbenci Tržnega inšpektorata RS v letu 2008 sodelovali pri usposabljanju hrvaških inšpektorjev za izvajanje nadzora na področjih električne opreme, energijske učinkovitosti gospodinjskih naprav, osebne varovalne opreme, elektromagnetne združljivosti naprav, radijske opreme in telekomunikacijske terminalske opreme, plinskih naprav, strojev, gradbenih proizvodov in splošne varnosti proizvodov. Poleg navedenega so sodelovali v aktivnostih, namenjenih vzpostavitvi sodelovanja med pristojnimi organi na nacionalni in mednarodni ravni, izmenjavi informacij o nevarnih proizvodih, sodelovanju s carino, vzpostavitvi sistema kakovosti in programa usposabljanja uslužbencev Državnega inšpektorata Republike Hrvaške. Vključitev Tržnega inšpektorata RS v omenjeni projekt pomeni priznanje njegovi strokovni usposobljenosti za izvajanje nadzora nad skladnostjo tehničnih proizvodov v skladu z dobrimi praksami držav članic EU.

Koncem leta 2007 in zlasti v letu 2008 je bil Tržni inšpektorat RS udeležen v projektu »Consumer Protection«. Razdeljen je bil v dva dela. V prvem, bolj splošnem delu, sta bila za partnerja izbrana Nemško zvezno ministrstvo za hrano, kmetijstvo in potrošnike (BMELV) in Francosko ministrstvo za gospodarstvo, finance in industrijo (MINEFI). V drugem, bolj specialnem delu projekta, kjer je bil poudarek na področju finančnih storitev (potrošniško kreditiranje), pa je bil izbran severnoirski partner Severnoirski javni sektor za podjetništvo (NI-CO). V okviru projekta je bilo izvedenih pet študijskih obiskov v tujini, v okviru katerih je ožja skupina tržnih inšpektorjev dobila priložnost neposredno spoznati in se seznaniti z delom tujih strokovnjakov s področja varstva potrošnikov. Na podlagi ugotovitev iz študijskih obiskov v tujini je bilo v Ljubljani ob pomoči tujih strokovnjakov izpeljano izobraževanje inšpektorjev, ki delajo na področju varstva potrošnikov. Poleg tega so bile s pomočjo tujih strokovnjakov izdelane smernice za nadaljnje delo oziroma za izboljšanje dela na področju varstva potrošnikov. Tržni inšpektorat RS ugotavlja, da so bile dejavnosti v okviru obeh delov projekta po vsebinski in časovni komponenti izvedene tako, kot so bile načrtovane s projektnim načrtom.

5. ZAKLJUČEK

Osnovni strateški cilj delovanja Tržnega inšpektorata RS je izvajanje učinkovitega inšpekcijskega nadzora in zagotavljanje preventivnega delovanja z namenom zagotoviti urejenost trga in zadovoljstva uporabnikov, zaposlenih in širše družbene skupnosti.

S ciljem doseganja strateškega cilja je delo tržnih inšpektorjev usmerjeno k obdelavi bistvenih kršitev, ki predstavljajo večjo nevarnost za javni interes in imajo škodljive posledice za osebe, premoženje in okolje.

Tržni inšpektorji se pri svojem delu trudijo, da se inšpekcijski nadzor zaključi v čim krajšem času, brez nepotrebnega podaljševanja in zavlačevanja postopkov, vendar ne na škodo zakonitosti delovanja. Pri opravljanju neposrednega inšpekcijskega nadzora oziroma izvrševanju svojih pooblastil posegajo v delovanje pravnih in fizičnih oseb le v obsegu, ki je nujno potreben za zagotovitev učinkovitosti nadzora. Za sankcioniranje kršiteljev se odločajo predvsem v primerih, ko ugotovijo, da gre za ogrožanje varnosti občanov, ali da so ogroženi ekonomski interesi potrošnikov ali podjetij, ali v primerih, ko gospodarski subjekt kljub opozorilu nadaljuje s kršitvijo. Pri izrekanju vrste kazenskih sankcij upoštevajo težo kršitve, zato izrekajo za zavezanca ugodnejše ukrepe, če ocenijo, da je s tem dosežen namen kaznovanja.

Kolikor je mogoče tržni inšpektorji skušajo pri svojem delu s pogosto prisotnostjo na terenu, opozarjanjem in svetovanjem, delovati preventivno. V ta namen je na Tržnem inšpektoratu RS zagotovljena stalna dosegljivost določenega števila inšpektorjev, ki je po časovnem obsegu veliko daljša, kot je to predvideno v zakonodaji. V veliko primerih se je tak način dela izkazal za uspešnega.

Veliko pozornosti posveča Tržni inšpektorat RS tudi nadzorom, ki sovpadajo z aktualnimi družbenimi, ekonomskimi, socialnimi in drugimi dogodki v državi, kakor tudi sodelovanju z drugimi inšpekcijskimi organi.

Že konec leta 2007, še posebej pa v začetku leta 2008, so se v Sloveniji močno podražili prehrabni izdelki, kar so trgovci izkoristili za posebej agresivno oglaševanje različnih ugodnosti ob nakupu izdelkov v svojih trgovinah. Zato se je Tržni inšpektorat RS pri nadzoru oglaševanja prvenstveno usmeril na področje oglaševanja trgovcev s prehrabnimi izdelki. Najprej se je preverjalo ponujanje ter oglaševanje raznoraznih ugodnosti, potem pa je bil nadzor – tudi na podlagi prejšnjih ugotovitev – namenjen preverjanju poimenovanj akcij in vsebin »slovarjev«, ki so jih pripravili trgovci za potrošnike.

Ena izmed pomembnejših oblik nadzora področja tehnične zakonodaje je tudi vzorčenje proizvodov. Pri jemanju proizvodov usmerjajo tržni inšpektorji pozornost na proizvode, za katere obstoja sum, da so neskladni z zahtevami. Tako je bilo na pregled in preskus v usposobljene laboratorije predanih 214 proizvodov, od katerih so bile kar pri 141 proizvodih ugotovljene neskladnosti z zahtevami, 12 je bilo celo takšnih, da so bili prijavljeni v sistem za mednarodno izmenjavo podatkov RAPEX. S strani RAPEX-a pa je bilo prejetih 1877 obvestil o neustreznih proizvodih, od katerih jih je bilo v Sloveniji najdenih 132.

Tržni inšpektorat RS skozi različne oblike sodelovanja aktivno sodeluje z drugimi državami članicami Evropske unije in sicer v projektu EMARS (Enhancing Market Surveillance through Best Practice) in v delovnih skupinah za administrativno sodelovanje (AdCo). Sodelovanje poteka tudi na ravni izvajanja različnih projektov nadzora (projekt Varna igrala, projekt Vžigalniki, projekt Svetlobni nizi), projektov izobraževanja (Twinning light »Varstvo potrošnikov«) ter mednarodnega sodelovanja s

Srbijo ter Bosno in Hercegovino. Na Hrvaškem pa inšpektorji Tržnega inšpektorata RS izvajajo izobraževanja za hrvaške inšpektorje v okviru projekta Twinning »Hrvaška«. Slednje pomeni za Tržni inšpektorat RS priznanje strokovni usposobljenosti inšpektorjev za izvajanje nadzora nad skladnostjo tehničnih proizvodov v skladu z dobrimi praksami držav članic EU.

V letu 2008 je Tržni inšpektorat RS gostil prvo srečanje ADCO skupine za nadzor strojne direktive.

Tako kot vsako leto, je tudi v letu 2008 Tržni inšpektorat RS aktivno sodeloval pri pripravah nove ali spremembah obstoječe zakonodaje. Tako so bile predlagane spremembe Zakona o gradbenih proizvodih, Pravilnika o plinskih napravah, Pravilnika o obveščanju potrošnikov o varčni rabi goriv in emisijah CO₂ novih osebnih vozil, Pravilnika o rekreacijskih plovilih, Zakona o avtorski in sorodnih pravicah, Zakona o gorskih vodnikih, Zakona o potrošniških kreditih, Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, Zakona o gostinstvu, Zakona o spodbujanju razvoja turizma, Zakona o trgovini, Uredbe o načinu, predmetu, pogojih izvajanja obvezne državne gospodarske javne službe izvajanja meritev, pregledovanja in čiščenja kurilnih naprav, dimnih vodov in zračnikov zaradi varstva okolja in učinkovite rabe energije, varstva človekovega zdravja in varstva pred požarom in Zakona o varstvu potrošnikov. Podana pa je tudi pobuda za ureditev področja alternativnega reševanja potrošniških sporov in enovite ureditve predpisov na področju otroških igral.

V letu 2008 se je nadaljeval interni strokovni nadzor nad delom inšpektorjev. Na sedežu inšpektorata je bila narejena analiza napak in pomanjkljivosti, ki so jih ugotovili izvajalci nadzora. Na podlagi analize so bili pripravljene predlogi za izboljšavo dela, ki so bili predstavljeni tudi vsem inšpektorjem. Zaradi pozitivnih učinkov, ki jih prinaša interni nadzor, se bo takšen način dela nadaljeval tudi v prihodnosti.

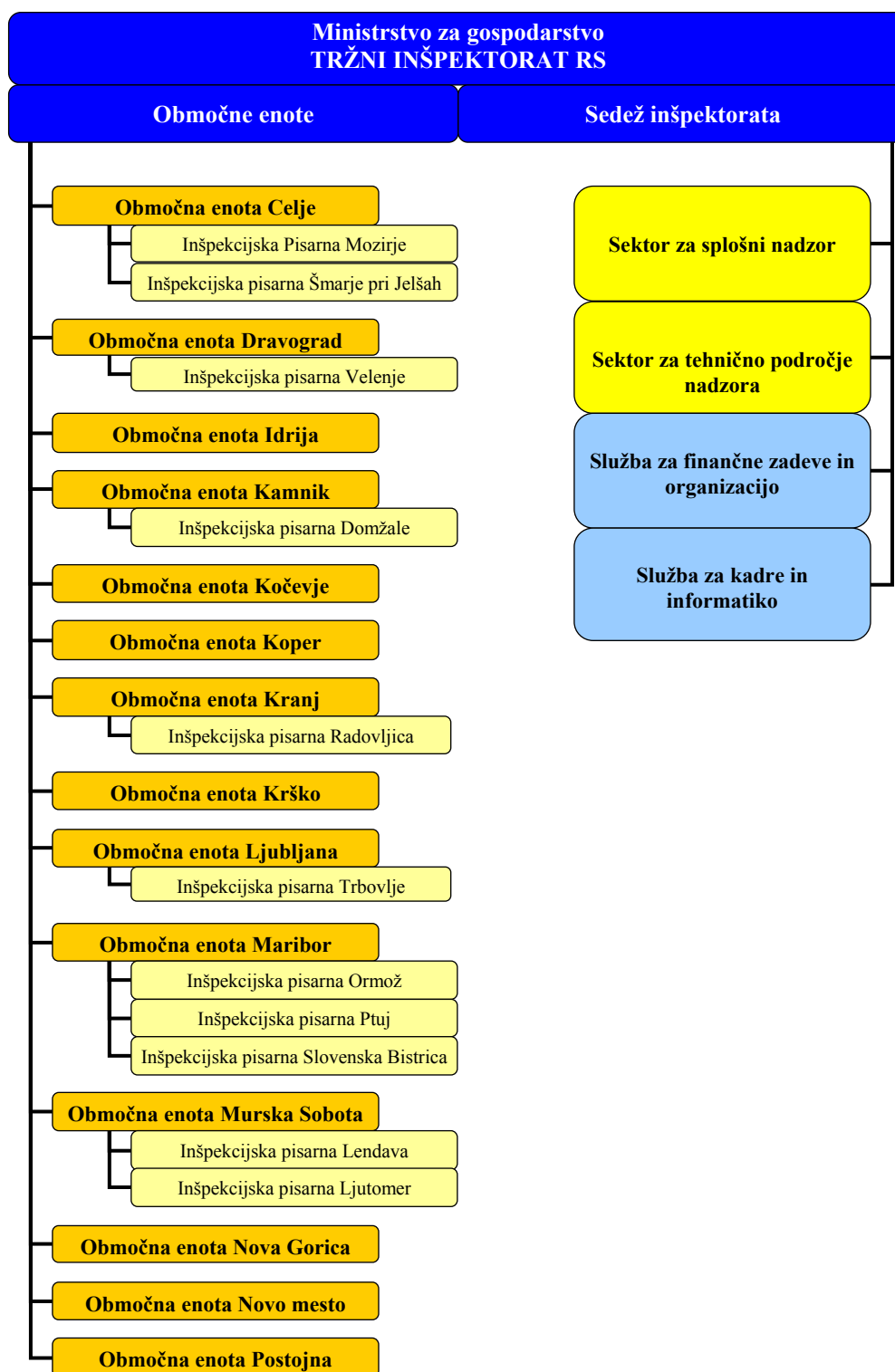
V okviru Inšpekcijskega sveta Tržni inšpektorat RS še naprej aktivno sodeluje v odborih: Odboru za pravna vprašanja, Odboru za informacijsko tehnologijo, Odboru za operativno koordinacijo nalog inšpekcijskih služb ter Odboru za merjenje uspešnosti učinkovitosti in kakovosti dela inšpekcijskih služb. Poleg tega je kar 5 vodij območnih enot hkrati tudi predsednikov regijskih sosvetov inšpekcij.

V letu 2008 je Tržni inšpektorat RS praznoval 60 letnico svojega delovanja. Tako kot so tržni inšpektorji v teh šestih desetletjih uspešno opravljali svoje delo, bodo s kvalitetnim in strokovnim delom uspešno in učinkovito izvajali nadzor na trgu tudi v bodoče in s tem prispevali k še boljši urejenosti trga ter večjem zadovoljstvu uporabnikov, zaposlenih in širše družbene skupnosti.

Andrejka Grlič
GLAVNA TRŽNA INŠPEKTORICA

PRILOGA 1: Organigram Tržnega inšpektorata Republike Slovenije

PRILOGA 2: Seznam zakonov in podzakonskih predpisov

V nadaljevanju so navedeni zakonski in podzakonski predpisi, katerih nadzor sodi, v celoti ali samo delno, v pristojnost Tržnega inšpektorata RS:

- 📖 Energetski zakon, uradno prečiščeno besedilo, EZ-UPB2 (Uradni list RS, št. 27/2007, 70/2008)
 - Pravilnik o energijskih nalepkah za določene vrste gospodinjskih aparatov (Uradni list RS, št. 104/2001)
 - Pravilnik za energijsko označevanje električnih hladilnikov, zamrzovalnikov in njihovih kombinacij (Uradni list RS, št. 104/2001, 64/2004)
 - Odredba za energijsko označevanje gospodinjskih pralnih strojev (Uradni list RS, št. 104/2001, 100/2006)
 - Odredba za energijsko označevanje gospodinjskih električnih sušilnih strojev (Uradni list RS, št. 104/2001, 100/2006)
 - Odredba za energijsko označevanje gospodinjskih pralno-sušilnih strojev (Uradni list RS, št. 104/2001, 100/2006)
 - Odredba za energijsko označevanje gospodinjskih pomivalnih strojev (Uradni list RS, št. 104/2001, 100/2006)
 - Odredba za energijsko označevanje žarnic in sijalk za uporabo v gospodinjstvu (Uradni list RS, št. 104/2001)
 - Odredba o zahtevah za energijsko učinkovitost električnih gospodinjskih hladilnikov in zamrzovalnikov ter njihovih kombinacij (Uradni list RS, št. 107/2001, 16/2002)
 - Pravilnik o energetskem označevanju gospodinjskih električnih pečic (Uradni list RS, št. 89/2003)
 - Pravilnik o energijskem označevanju gospodinjskih klimatskih naprav (Uradni list RS, št. 5/2004)
- 📖 Obrtni zakon, uradno prečiščeno besedilo, ObrZ-UPB1 (Uradni list RS, št. 40/2004, 102/2007)
 - Uredba o določitvi obrtnih dejavnosti in obrti podobnih dejavnosti (Uradni list RS, št. 18/2008)
- 📖 Uredba o cestninskih cestah in cestnini za uporabo cestninskih cest (Uradni list RS, št. 110/2005, 115/2006)
- 📖 Uredba o varstvu samoniklih gliv (Uradni list RS, št. 57/1998)
- 📖 Uredba o vzpostavitvi okvira za določanje zahtev za okoljsko primerno zasnovo izdelkov, ki rabijo energijo (Uradni list RS, št. 19/2008)
- 📖 Uredba o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah (Uradni list RS, št. 46/2004, 96/2008)
- 📖 Zakon o avtorski in sorodnih pravicah, uradno prečiščeno besedilo, ZASP-UPB3 (Uradni list RS, št. 16/2007, 68/2008)
 - Uredba o zneskih nadomestil za privatno in drugo lastno reproduciranje (Uradni list RS, št. 63/1998)
 - Pravilnik o javni priobčitvi glasbenih del (Uradni list RS, št. 29/1998)
 - Pravilnik o honorarjih za uporabo avtorskih del iz repertoarja združenja ZAMP, prečiščeno besedilo (Uradni list RS, št. 111/2000)
 - Tarifa Združenja SAZAS za reproduciranje avtorskih del s področja glasbe na fonograme in videograme (Uradni list RS, št. 112/2008)
- 📖 Zakon o bančništvu, ZBan-1 (Uradni list RS, št. 131/2006, 1/2008, 109/2008)

- Zakon o blagovnih rezervah, uradno prečiščeno besedilo, ZBR-UPB1 (Uradni list RS, št. 98/2004)
- Zakon o delovnem času in obveznih počitkih mobilnih delavcev ter o zapisovalni opremi v cestnih prevozi, uradno prečiščeno besedilo, ZDCOPMD-UPB2 (Uradni list RS, št. 64/2007)
- Zakon o dvojnem označevanju cen v tolarjih in evrih, ZDOCTE (Uradni list RS, št. 101/2005)
 - Pravilnik o načinu dvojnega označevanja cen blaga in storitev v tolarjih in evrih pri posameznih vrstah in načinih ponujanja blaga in storitev (Uradni list RS, št. 20/2006)
- Zakon o eksplozivih in pirotehničnih izdelkih, ZEPI (Uradni list RS, št. 35/2008)
 - Uredba o posebnih zahtevah za objekte, v katerih so eksplozivi ali pirotehnični izdelki (Uradni list RS, št. 124/2008)
- Zakon o elektronskem poslovanju na trgu, ZEPT (Uradni list RS, št. 61/2006)
- Zakon o gorskih vodnikih, uradno prečiščeno besedilo, ZGV-UPB1 (Uradni list RS, št. 99/2004)
- Zakon o gospodarskih družbah, ZGD-1 (Uradni list RS, št. 42/2006, 60/2006 (popr.) 26/2007, 33/2007, 67/2007, 10/2008, 68/2008)
- Zakon o gostinstvu, uradno prečiščeno besedilo, ZGos-UPB2 (Uradni list RS, št. 93/2007)
 - Pravilnik o minimalnih tehničnih pogojih in minimalnem obsegu storitev za opravljanje gostinske dejavnosti (Uradni list RS, št. 88/2000, 114/2004, 52/2008)
 - Pravilnik o merilih za določitev obratovalnega časa gostinskih obratov in kmetij, na katerih se opravlja gostinska dejavnost (Uradni list RS, št. 78/1999, 107/2000, 30/2006, 93/2007)
 - Pravilnik o vsebini in načinu vodenja registra sobodajalcev (Uradni list RS, št. 70/1999)
 - Pravilnik o merilih in načinu kategorizacije nastanitvenih obratov in marin (Uradni list RS, št. 29/1997, 51/1998, 46/2005, 92/2006) - velja do 31. 12. 2008
 - Pravilnik o kategorizaciji nastanitvenih obratov (Uradni list RS, št. 62/2008, 115/2008)
- Zakon o gradbenih proizvodih, ZGPro (Uradni list RS, št. 52/2000, 110/2002)
 - Seznam standardov, katerih uporaba ustvari domnevo o skladnosti gradbenih proizvodov z zahtevami Zakona o gradbenih proizvodih (Uradni list RS, št. 23/2008)
 - Pravilnik o potrjevanju skladnosti in označevanju gradbenih proizvodov (Uradni list RS, št. 54/2001)
 - Pravilnik o bistvenih zahtevah za gradbene objekte, ki jih je treba upoštevati pri določitvi lastnosti gradbenih proizvodov (Uradni list RS, št. 9/2001)
 - Odredba o prenehanju uporabe odredbe o obveznem certificiranju cementa in seznam standardov (Uradni list RS, št. 53/2001)
 - Pravilnik o požarni klasifikaciji gradbenih proizvodov (Uradni list RS, št. 77/2003)
 - Seznam smernic za evropska tehnična soglasja za gradbene proizvode (Uradni list RS, št. 67/2004)
 - Pravilnik o prenehanju veljavnosti Seznama smernic za evropska tehnična soglasja za gradbene proizvode (Uradni list RS, št. 109/2007)
- Zakon o grbu, zastavi in himni Republike Slovenije ter o slovenski narodni zastavi, ZGZH (Uradni list RS, št. 67/1994)
- Zakon o javni rabi slovenščine, ZJRS (Uradni list RS, št. 86/2004)
 - Pravilnik o izvajanju 15. in 23. člena Zakona o javni rabi slovenščine (Uradni list RS, št. 112/2007)
- Zakon o kontroli cen, uradno prečiščeno besedilo, ZKC-UPB1 (Uradni list RS, št. 51/2006)
 - Uredba o listi blaga in storitev, za katere se uporabljajo ukrepi kontrole cen (Uradni list RS, št. 80/2000, 17/2004)

- Uredba o določitvi najvišjih cen prevoza potnikov po železnici v notranjem potniškem prometu (Uradni list RS, št. 19/2008)
- Uredba o oblikovanju cen učbenikov (Uradni list RS, št. 41/2008)
- Odredba o pošiljanju obvestil o spremembi cen (Uradni list RS, št. 43/2008)
- Uredba o oblikovanju cen naftnih derivatov (Uradni list RS, št. 91/2007)
- Uredba o oblikovanju cen proizvodnje in distribucije pare in tople vode za namene daljinskega ogrevanja za tarifne uporabnike (Uradni list RS, št. 38/2008)
- Uredba o oblikovanju cen komunalnih storitev (Uradni list RS, št. 41/2008)
- Zakon o nepremičninskem posredovanju, uradno prečiščeno besedilo, ZNPosr-UPB1 (Uradni list RS, št. 72/2006)
- Zakon o omejevanju porabe alkohola, ZOPA (Uradni list RS, št. 15/2003)
- Zakon o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov, uradno prečiščeno besedilo, ZOUTI-UPB3 (Uradni list RS, št. 93/2007)
- Zakon o pogojih za opravljanje reproduktivne video in avdio dejavnosti, ZPORVAD (Uradni list RS, št. 42/1994, 50/1994, 1/1995, 69/2006)
- Zakon o pogojnem dostopu do zaščitene elektronskih storitev, ZPDZES (Uradni list RS, št. 43/2004)
- Zakon o potrošniških kreditih, uradno prečiščeno besedilo, ZPotK-UPB1 (Uradni list RS, št. 77/2004, 111/2007)
 - Pravilnik o pogojih, ki jih mora izpolnjevati kreditni posrednik (Uradni list RS, št. 102/2000)
 - Odredba o obliki in vsebini nalepke, ki izkazuje izpolnjevanje pogojev za potrošniško kreditiranje (Uradni list RS, št. 102/2000)
 - Povprečne učinkovite obrestne mere potrošniških kreditov bank in hranilnic (Uradni list RS, št. 66/2004, 5/2005, 67/2005, 5/2006, 73/2006, 6/2007, 63/2007, 5/2008, 126/2008)
 - Pravilnik o poročanju dajalcev kredita o sklenjenih kreditnih pogodbah in dogovorjeni učinkoviti obrestni meri (Uradni list RS, št. 28/2008)
 - Pravilnik o določitvi pogojev, ki jih mora izpolnjevati dajalec kreditov za pridobitev dovoljenja za opravljanje storitev potrošniškega kreditiranja (Uradni list RS, št. 102/2000)
 - Sklep o pogojih, ki jih mora izpolnjevati bančni kreditni posrednik (Uradni list RS, št. 28/2007)
- Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, uradno prečiščeno besedilo, ZPDZC-UPB1 (Uradni list RS, št. 12/2007)
 - Pravilnik o delih, ki se štejejo za osebno dopolnilno delo, ter o postopku priglasitve teh del (Uradni list RS, št. 30/2002)
- Zakon o Radioteleviziji Slovenija, ZRTVS-1 (Uradni list RS, št. 96/2005, 109/2005, 105/2006)
- Zakon o splošni varnosti proizvodov, ZSVP-1 (Uradni list RS, št. 101/2003)
 - Uredba o načinu mednarodne izmenjave informacij o ukrepih in dejanjih, ki omejujejo trgovanje s proizvodi (Uradni list RS, št. 119/2003)
 - Seznam standardov, ob uporabi katerih se domneva, da je proizvod varen v skladu z Zakonom o splošni varnosti proizvodov (Uradni list RS, št. 19/2007)
 - Pravilnik o obliki in vsebini obvestila o nevarnem proizvodu (Uradni list RS, št. 33/2005)
 - Uredba o izvajanju Odločbe Komisije o zahtevi, da države članice sprejmejo ukrepe za zagotovitev, da se dajo na trg samo vžigalniki, ki so varni za otroke, in za prepoved dajanja neobičajnih vžigalnikov na trg (Uradni list RS, št. 98/2006, 56/2007, 57/2008)
- Zakon o spodbujanju razvoja turizma, ZSRT (Uradni list RS, št. 2/2004)

Zakon o tehničnih zahtevah za proizvode in ugotavljanju skladnosti, uradno prečiščeno besedilo, ZTZPUS-UPB1 (Uradni list RS, št. 99/2004)

- Pravilnik o električni opremi, ki je namenjena za uporabo znotraj določenih napetostnih mej (Uradni list RS, št. 27/2004)
- Seznam standardov, katerih uporaba ustvari domnevo o skladnosti proizvoda z zahtevami Pravilnika o električni opremi, ki je namenjena za uporabo znotraj določenih napetostnih mej (Uradni list RS, št. 92/2008)
- Pravilnik o elektromagnetni združljivosti (EMC) (Uradni list RS, št. 132/2006)
- Seznam standardov, katerih uporaba ustvari domnevo o skladnosti proizvoda s predpisi o elektromagnetni združljivosti (Uradni list RS št. 77/2003)
- Pravilnik o varnosti strojev (Uradni list RS, št. 25/2006)
- Seznam standardov, katerih uporaba ustvarja domnevo o skladnosti strojev z zahtevami Pravilnika o varnosti strojev (Uradni list RS, št. 84/2007)
- Pravilnik o osebni varovalni opremi (Uradni list RS, št. 29/2005, 23/2006)
- Seznam standardov, katerih uporaba ustvari domnevo o skladnosti proizvoda z zahtevami Pravilnika o osebni varovalni opremi (Uradni list RS, št. 79/2008)
- Pravilnik o plinskih napravah (Uradni list RS, št. 105/2000, 28/2002, 60/2003)
- Seznam standardov, katerih uporaba ustvarja domnevo o skladnosti proizvoda z odredbo o plinskih napravah (Uradni list RS, št. 105/2000)
- Pravilnik o emisiji hrupa strojev, ki se uporabljajo na prostem (Uradni list RS, št. 106/2002)
- Odredba o aerosolnih razpršilnikih (Uradni list RS, št. 16/2002)
- Pravilnik o emisiji hrupa gospodinjskih strojev (Uradni list RS, št. 13/2001, 43/2005)
- Seznam standardov, katerih uporaba ustvarja domnevo o skladnosti s pravilnikom o emisiji hrupa gospodinjskih strojev (Uradni list RS, št. 13/2001)
- Pravilnik o označevanju materialov, ki se uporabljajo za glavne sestavne dele obutve, namenjene prodaji potrošnikom (Uradni list RS, št. 26/2000, 96/2003, 21/2004)
- Pravilnik o navajanju surovinske sestave in o tekstilnih imenih (Uradni list RS, št. 109/1999, 34/2004, 36/2005)
- Pravilnik o proizvodih iz kristalnega stekla (Uradni list RS, št. 110/2007)
- Odločba o priznanju veljavnosti certifikatom o skladnosti plinskih naprav (Uradni list RS, št. 76/2001)
- Pravilnik o rekreacijskih plovilih (Uradni list RS, št. 42/2005)
- Pravilnik o pomorski opremi (Uradni list RS, št. 24/2007)
- Pravilnik o ugotavljanju skladnosti vozil (Uradni list RS, št. 30/2004, 17/2007)
- Pravilnik o ES-homologaciji motornih vozil (Uradni list RS, št. 84/2002, 80/2004, 75/2005, 82/2007)
- Seznam tehničnih specifikacij za motorna in priklopna vozila (z najmanj štirimi kolesi) (Uradni list RS, št. 61/2004, 142/2004, 75/2005, 45/2006, 82/2007)
- Pravilnik o ES-homologaciji dvo- in trikolesnih motornih vozil (Uradni list RS, št. 125/2003, 80/2004, 75/2005, 82/2007)
- Seznam tehničnih specifikacij za dvo- in trikolesna motorna vozila (Uradni list RS, št. 13/2004, 142/2004, 75/2005, 82/2007)
- Pravilnik o ES-homologaciji kmetijskih in gozdarskih traktorjev (Uradni list RS, št. 125/2003, 80/2004, 103/2004, 75/2005, 33/2006, 82/2007)
- Seznam tehničnih specifikacij za kmetijske in gozdarske traktorje (Uradni list RS, št. 13/2004, 75/2005, 33/2006)
- Pravilnik o emisiji plinastih onesnaževal in delcev iz motorjev z notranjim zgorevanjem, namenjenih za vgradnjo v necestne premične stroje (Uradni list RS, št. 85/2003, 22/2005)

Zakon o telekomunikacijah, ZTel-1 (Uradni list RS, št. 30/2001)

- Pravilnik o radijski in terminalske opremi (Uradni list RS, št. 77/2001, 40/2003)

- Seznam standardov, katerih uporaba ustvari domnevo o skladnosti proizvodov radijske in telekomunikacijske terminalske opreme z zahtevami Pravilnika o radijski in telekomunikacijski terminalski opremi (Uradni list RS, št. 92/2007)
- 📖 Zakon o trgovini, ZT-1 (Uradni list RS, št. 24/2008)
 - Pravilnik o minimalnih tehničnih in drugih pogojih, ki se nanašajo na prodajne objekte za opravljanje trgovinske dejavnosti, in pogojih za prodajo blaga zunaj prodajaln (Uradni list RS, št. 28/1993, 34/1993, 57/1993, 110/2002)
 - Pravilnik o minimalni stopnji izobrazbe oseb, ki opravljajo trgovinsko dejavnost, po zahtevnosti posameznih vrst trgovinskih opravil (Uradni list RS, št. 28/1993, 57/1993, 60/2007)
- 📖 Zakon o uvedbi eura, ZUE (Uradni list RS, št. 114/2006)
- 📖 Zakon o varstvu konkurence, ZVK (Uradni list RS, št. 18/1993)
- 📖 Zakon o varstvu okolja, ZVO (Uradni list RS, št. 32/1993, 44/1995, 1/1996, 9/1999, 56/1999, 86/1999, 22/2000, 82/2001, 67/2002, 41/2004)
- 📖 Zakon o varstvu okolja, uradno prečiščeno besedilo, ZVO-1-UPB1 (Uradni list RS, št. 39/2006, 70/2008)
 - Uredba o ravnanju z odpadno električno in elektronsko opremo (Uradni list RS, št. 107/2006)
 - Uredba o ravnanju z baterijami in akumulatorji ter odpadnimi baterijami in akumulatorji (Uradni list RS, št. 78/2008)
 - Uredba o odstranjevanju odpadnih olj (Uradni list RS, št. 25/2008)
 - Pravilnik o obveščanju potrošnikov o varčni rabi goriv in emisijah CO(2) novih osebnih vozil (Uradni list RS, št. 86/2003, 133/2003, 43/2004)
 - Uredba o ravnanju z biološko razgradljivimi kuhinjskimi odpadki (Uradni list RS, št. 68/2008)
 - Uredba o načinu, predmetu in pogojih izvajanja obvezne državne gospodarske javne službe izvajanja meritev, pregledovanja in čiščenja kurilnih naprav, dimnih vodov in zračnikov zaradi varstva okolja in učinkovite rabe energije, varstva človekovega zdravja in varstva pred požarom (Uradni list RS, št. 129/2004, 57/2006, 105/2007)
 - Sklep o določitvi cene storitev obvezne državne gospodarske javne službe izvajanja meritev, pregledovanja in čiščenja kurilnih naprav, dimnih vodov in zračnikov zaradi varstva okolja in učinkovite rabe energije, varstva človekovega zdravja in varstva pred požarom (Uradni list RS, št. 71/2007)
 - Uredba o mejnih vrednostih emisije hlapnih organskih spojin v zrak zaradi uporabe organskih topil v barvah in lakih ter proizvodih za ličenje vozil (Uradni list RS, št. 12/2006, 122/2007)
- 📖 Zakon o varstvu potrošnikov, uradno prečiščeno besedilo, ZVPot-UPB2 (Uradni list RS, št. 98/2004, 126/2007)
 - Pravilnik o načinu označevanja cen blaga in storitev (Uradni list RS, št. 63/1999, 27/2001, 65/2003)
 - Pravilnik o blagu, za katerega se izda garancija za brezhibno delovanje (Uradni list RS, št. 73/2003, 92/2003)
 - Pravilnik o izvajanju 2. in 12. člena Zakona o varstvu potrošnikov (Uradni list RS, 84/2007)
 - Pravilnik o uporabi jezikov narodnih skupnosti v procesih poslovanja podjetij s potrošniki na območjih, kjer živita italijanska in madžarska narodna skupnost (Uradni list RS, št. 78/2008)
- 📖 Zakon o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami, ZVPNPP (Uradni list RS, št. 53/2007)
- 📖 Zakon o zadrugah, uradno prečiščeno besedilo, ZZad-UPB1 (Uradni list RS, št. 62/2007)
- 📖 Zakon o zdravilih, ZZdr-1 (Uradni list RS, št. 31/2006)

- Zakon o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili, ZZUZIS (Uradni list RS, št. 52/2000, 42/2002, 47/2004)

V tem seznamu pa so navedeni zakonski in podzakonski predpisi, ki urejajo delovanje Tržnega inšpektorata RS oziroma določajo pristojnosti tržnih inšpektorjev:

- Zakon o državni upravi, uradno prečiščeno besedilo, ZDU-1-UPB4 (Uradni list RS, št. 113/2005)
- Uredba o organih v sestavi ministrstev (Uradni list RS, št. 58/2003, 45/2004, 86/2004, 52/2005, 82/2005, 138/2004, 17/2006, 76/2006)
- Zakon o inšpekcijskem nadzoru, uradno prečiščeno besedilo, ZIN-UPB1 (Uradni list RS, št. 43/2007)
- Pravilnik o strokovnem izpitu za inšpektorja (Uradni list RS, št. 111/2007)
- Zakon o prekrških, uradno prečiščeno besedilo, ZP-1-UPB4 (Uradni list RS, št. 3/2007, 17/2008)
- Uredba o vrsti izobrazbe, strokovnem usposabljanju in preizkusu znanja za vodenje in odločanje v prekrškovnem postopku (Uradni list RS, št. 42/2004)
 - Pravilnik o stroških postopka o prekršku (Uradni list RS, št. 15/2004)
 - Pravilnik o obliki in vsebini vpisnikov in pomožnih knjig pri prekrškovnih organih (Uradni list RS, št. 127/2006, 115/2008)
 - Pravilnik o kazenski evidenci (Uradni list RS, št. 34/2004, 127/2006)
 - Pravilnik o izvrševanju dela v splošno korist (Uradni list RS, št. 109/2008)
- Zakon o splošnem upravnem postopku, uradno prečiščeno besedilo, ZUP-UPB2 (Uradni list RS, št. 24/2006, 126/2007, 65/2008)
- Pravilnik o potrjevanju dokončnosti in pravnomočnosti upravnih aktov (Uradni list RS, št. 43/2005)
 - Pravilnik o stroških v upravnem postopku (Uradni list RS, št. 86/2005)
 - Uredba o upravnem poslovanju (Uradni list RS, št. 20/2005, 106/2005, 30/2006, 86/2006, 32/2007, 63/2007, 115/2007, (122/2007 popr.), 31/2008)
 - Pravilnik o izvrševanju uredbe o upravnem poslovanju (Uradni list RS, št. 75/2005, 47/2008)
 - Pravilnik o celostni podobi organov državne uprave (Uradni list RS, št. 46/2008, 97/2008, 122/2008)
 - Pravilnik o vodenju evidence o upravnem postopku (Uradni list RS, št. 18/2003, 7/2006)
- Zakon o tržni inšpekciji, ZTI (Uradni list RS, št. 20/1997, 52/2002)
- Pravilnik o programu in obsegu posebnega dela strokovnega izpita za tržnega inšpektorja (Uradni list RS, št. 123/2004)
- Zakon o upravnih taksah, uradno prečiščeno besedilo, ZUT-UPB3 (Uradni list RS, št. 42/2007, 126/2007)
- Zakon o dostopu do informacij javnega značaja, uradno prečiščeno besedilo ZDIJZ-UPB2 (Uradni list RS, št. 51/2006)
- Uredba o posredovanju in ponovni uporabi informacij javnega značaja (Uradni list RS, št. 76/2005, 119/2007)
- Uredba o delovnem času v organih državne uprave (Uradni list RS, št. 115/2007)
- Kazenski zakonik, KZ-UPB1 (Uradni list RS, št. 95/2004, 37/2005, 17/2006)
- Kazenski zakonik, KZ-1 (Uradni list RS, št. 55/2008)

PRILOGA 3: Primerjalni pregled števila pregledov in ukrepov Tržnega inšpektorata Republike Slovenije v letih 1999 – 2008

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Pregledi	19590	19364	18452	19139	19524	20179	17950	18204	17248	18305
Opozorila po 33. členu ZIN	-	-	-	-	1324	2039	1782	1390	1219	1588
Odločbe	9348	10359	10146	10440	6417	3992	3071	2199	1880	2144
Predlogi sodnikom za prekrške	7191	6127	4501	4704	4053	3555	-	-	-	-
Opozorila po 241.a členu ZP	-	1603	5061	6131	5490	3612	-	-	-	-
Kazni, izrečene na kraju storitve prekrška	2050	2325	1504	961	1004	976	-	-	-	-
Opozorila po 53. členu ZP-1	-	-	-	-	-	-	2019	2235	2641	2252
Opomin po 21. členu ZP-1	-	-	-	-	-	-	1532	1514	834	948
Plačilni nalog	-	-	-	-	-	-	1211	1332	1059	1222
Odločba o prekršku	-	-	-	-	-	-	463	485	277	460
Obdolžilni predlog	-	-	-	-	-	-	166	69	61	17
Ovadb za gospodarski prestop	447	96	-	-	-	-	-	-	-	-
Ovadb (naznanilo) za kazniva dejanja	13	9	10	14	5	63	2	3	1	5
Predlogi častnem sodišču pri GZS	462	642	686	157	12	27	5	4	6	1

Legenda:

- ZIN: Zakon o inšpekcijskem nadzoru
- ZP: Zakon o prekrških
- ZP-1: Zakon o prekrških ZP-1
- : ni podatka

OPOMBE (prostor za opombe bralca)